Julia Barrettová

Pošetilost a přetvářka

Julia Barrettová

Pošetilost a přetvářka

IKAR

Julia Barrett
P R E S U M P T I O N

Copyright © 1993 by Julia Braun Kessler and Gabrielle Donnelly
All rights reserved
Translation © 1999 by Eva Kondrysová
Jacket design © 1999 by Viera Fabiánová
Czech edition © 1999 by Ikar

ISBN 80-7202-453-1

Světem panuje skálopevné přesvědčení,
že svobodný muž, který má slušné jmění,
se neobejde bez ženušky.

Georgiana měla nyní na Pemberley trvalý domov a s novou švagrovou se sžily právě tak, jak si to Darcy přál a představoval. Dokázaly se mít navzájem tolik rády, jak se o to snažily. Georgiana Elizabeth hluboce obdivovala, třebaže zpočátku pozorovala s úžasem, ba i se zděšením, jak čtveračivě škádlí jejího bratra. V ní vzbuzoval odjakživa takový respekt, že to téměř utlumilo její sesterský cit, a nyní viděla, že se s ním dá i nepokrytě žertovat. Dostalo se jí ponaučení, které jí dosud nikdo neudělil. Díky Elizabeth počala chápat, že žena si může k svému manželovi dovolit věci, které by bratr u sestry téměř o deset let mladší nepřipustil.

Jane Austenová
Pýcha a předsudek

ČÁST PRVNÍ

1

Pokud skutečně, jak se už dlouhá léta říkává, mladý muž, jenž vlastní slušné jmění, nemůže být bez ženušky, pak to dozajista platí i naopak, a každá pohledná a dobře zajištěná dáma si přeje, ba touží povznést se ve svém postavení a najít si mužíčka.

Naše hrdinka však zaujímala stanovisko zcela ojedinělé a zmíněnému převládajícímu mínění se vzepřela. Slečna Georgiana Darcyová z panství Pemberley v Derbyshiru byla sice krásná, vzdělaná a navíc vybavená značným věnem, přesto však ve věku sedmnácti jar projevovala vyslovenou neochotu zajistit si šťastnou budoucnost tím, že by to věno někomu přinesla. Georgiana k tomu měla své důvody.

Ne že by nikdy nezatoužila po lásce, to vůbec ne. Bývaly doby, kdy na nic jiného ani nemyslela. Avšak její první milostné dobrodružství jí přineslo jen zklamání. Osiřela, ledva dovršila devět let, a protože byla mimořádně hezké a roztomilé děvčátko, zahrnoval ji její jediný bratr a milující poručník všemožnou péčí. O její vzdělání se starala řada vychovatelek, a třebaže vesměs shledaly, že si dá říct, ba že je poslušná, nestalo se ani jednou, že by si některá dovolila takovou beztaktnost, aby po ní chtěla něco, co by jí bývalo proti mysli.

Želbohu se jí taková shovívavost zle vyplatila. V patnácti jí popletl hlavu galantní mladý důstojník jménem poručík George Wickham, syn otcova správce, a naše zbrklá bohatá nevěsta se s ním chystala uprchnout. Neodhalit tento záměr její oddaný bratr, kdoví, jak by to bylo dopadlo.

Páreček byl naštěstí včas zadržen. Georgiana se vrátila na milované Pemberley a její bratr se mohl utěšovat vědomím, jednak že důstojník sestře neublížil, a za druhé, že nikdo ze sousedů nemá tušení, jakému neštěstí jen taktak unikla.

Příhoda se nesporně zasloužila o to, že temperamentní mladou hrdinku trochu vzpamatovala. Pochopila, jak je nebezpečné bezhlavě se oddat milostné vášni. Georgiana teď už sama uznávala, že zkrotla. V současné době se měla před vlastním romantickým srdcem na pozoru.

Dozrávala k rozkvětu mladého ženství a její zjev naplňoval všechny přísliby z dětství. Byla vysoká, s pěkně tvarovanou postavou, ve všech ohledech půvabná. Díky těmto přednostem, obohaceným ještě o její majetkové vyhlídky, byla slečna Darcyová velmi obletovaná. Zamlouvalo se jí sice, že ji záviděníhodný počet vybraných nápadníků zahrnuje pozornostmi, avšak vážně neuvažovala o nikom z nich. Na všechny se usmívala, k většině byla milá, ale žádnému nic neslíbila.

Přesto očekávala dnešní večer, kdy měla být uvedena do společnosti, se značným zaujetím, a bylo toho věru dost, nač se mohla těšit. Vedle vždy spolehlivé rozkoše z tance šlo o příjemnou společnost její švagrové Elizabeth, příjezd nových příbuzných, které Elizabeth přivedla do rodiny, a zaručený obdiv, s jakým k ní budou vzhlížet mladí pánové z celého kraje, což jí lichotilo navzdory tomu, že jej nehodlala nikomu oplatit svou přízní.

Dnes večer však měla v úmyslu ještě cosi jiného: od neblahé záležitosti s mladým důstojníkem na ni byl bratr přísnější a ona mu dychtila názorně předvést, jak za ty dva roky zmoudřela. Chyběly jí sice zkušenosti, ale hloupá nebyla nikdy, a když po ztrátě iluzí vystřízlivěla, rozhodla se svoje chyby napravit. V tomto úsilí nalezla oporu v osobě bratrovy novomanželky.

Georgiane připadalo, že poté, co na Pemberley přibyla Elizabeth Bennetová, proměnilo se i ovzduší v celém proslulém zámku. Pokoje, kde tak dlouho vládlo ticho,

zvučely smíchem. Bratr býval častěji doma a jeho přítomnost byla šťastně znát: pod vlivem jeho milované doznala Darcyho povaha výrazných změn. Pohotověji se usmíval a byli tací, kteří ho dokonce slyšeli hlasitě se rozesmát. Darcyho sestra pozorovala tyto změny s úžasem. Sama si vůbec netroufala oslovit ho tak lehkovážným způsobem, jak to měla ve zvyku Elizabeth; těšilo ji však i pouhé vědomí, že je schopen zažertovat. A když pozorovala a poslouchala čím dál tím odvážnější výpady vůči bratrově osobnosti, pojala k jejich pachatelce obdiv, který rostl, jak se prohlubovalo jejich vzájemné přátelství.

Z takových úvah ji vyrušil právě příchod té, jíž se týkaly a která teď stanula v županu na prahu.

„Tak co, děvenko," oslovila Georgianu Elizabeth Darcyová, „jsi připravena, že budeš prohlášena za nejkouzelnější a nejkrásnější stvoření, na jakém kdy měly to potěšení spočinout zraky našich sousedů?"

„Ale Elizabeth," odvětila Georgiana poněkud udiveně, „přece nevěříš, že by v Derbyshiru byly krásky tak vzácné, aby si tohle o mně někdo myslel?"

„Třesky plesky," zněla odpověď, „o mladé dívce uváděné do společnosti se to říká vždycky je to nejkouzelnější bytost, jakou kdy kdo spatřil. Můžeš se na to spolehnout: byla jsem už na četných takových večírcích a ještě jsem nezažila, aby si některá slečna vysloužila horší ohodnocení, bez ohledu na možné nedostatky co do krásy a vystupování."

„V tom případě," usmála se Georgiana, „si zařídím, abych byla tak krásná, jak pravíš. Mám pocit, že by to dnes večer neměl být tak těžký úkol."

„Ty, Georgiano, nepotřebuješ dnes ani jindy vyvíjet kdovíjaké úsilí, abys budila obdiv. Příroda ti toho dala do vínku dost, víc by bylo zbytečné plýtvání. Dnešní ples bude nádherný. Tuším, že neprosedíš jediný kousek; tvoje švadlena, jak vidím, ti nezapomněla našít poutko na sukni pro kotilion."

„Jsem připravena na všechno. Sir Edward Stanton má rád starší tance, ale jeho syn George dává přednost boulangeru, zatímco Richardu Brooksovi se nejvíc zamlouvá rejdovák. Já vyhovím všem.“

„Tak mladá, a už tak dbalá svých povinností!“ pronesla Elizabeth. „Dej si ale pozor, Georgiano: když se muž setká s přehnanou ochotou, může získat dojem, že je živena hloupostí.“

„Ať si kdo získá dojem, jaký chce,“ opáčila Georgiana. „Elizabeth moje milá, já budu tančit a nechám se obdivovat každým z přítomných, koho to bude těšit. Nechtěla bych bratra a tebe zneuctít nespolečenským chováním. Ale zamilovaná nejsem a prosím nežádej po mně, abych do toho spadla až po uši a zaslíbila se jen a jen tomu jedinému, a to všechno v průběhu dnešního večera.“

„Něco takového bych po tobě sotva mohla žádat, milá švagrová,“ zasmála se paní Darcyová. „A když tak o tom uvažuji, kdybych já ti radila k překotnému rozhodování, neměla bys to brát vážně. Sama jsem při jedné obdobné příležitosti udělala všechno špatně, a proto je div, že to se mnou nakonec tak dobře dopadlo.“

A když se takto přesvědčila, že její mladá družka je dobré mysli, a zatímco sama v duchu zvažovala, co dnešní večer přinese jí, odebrala se Elizabeth do vlastních komnat, aby se oblékla.

2

Sám majitel panství se právě vrátil z Londýna, kam ho odvolaly obchodní záležitosti, a přivezl s sebou mladého architekta. Pemberley sice působilo úchvatným dojmem, o nějž se zasloužily dlouhé věky i láskyplná péče, přesto však vyžadovalo stálou pozornost a Darcy už dlouho hledal nevšedního umělce, který by uměl ocenit přednosti Pemberley a zároveň odolal pokušení měnit je k lepšímu.

Dostalo se mu ujištění, že takovým mužem je James Leigh-Cooper. Nebylo mu ještě třicet, a už získal věhlas svou prací na několika významných stavbách, a Darcy, jenž už pár let s uznáním sledoval jeho tvorbu, byl rád, že se mu konečně podařilo zajistit si jeho služby.

Když hosta uvedl do vykázaných pokojů a přesvědčil se, že mu k pohodlí nic nechybí, mohl se spokojeně vrátit k domácím záležitostem. Do hlavního města odjížděl s bezpečným vědomím, že přípravy na Georgianin ples jsou v nejlepších rukou, a pokud nějaké nesnáze vyvstanou, jeho drahá Lízinka je překoná.

Nesmírně ho těšilo, jak zdárně se přizpůsobila svým novým povinnostem paní na Pemberley. Její bystrý rozum, pohotový vtip a hravost, jež mu proti jeho vůli od prvopočátku učarovaly, projevovaly se u ní stejně jako dřív, nyní je však navíc provázela důstojnost přináležející jejímu nadřazenému postavení. Miloval ji od prvních chvil, teď se však mohl kochat i její klidnou vyrovnaností.

Elizabeth sama přivítala manžela vřele, jak jí velelo upřímně milující srdce. Za ten krátký čas, co byli spolu, stal se jí vším, več mohla kdy doufat. Teď žasla, co si to o něm původně myslela. Darcy, a nepřístupný, pyšný? Vyloučeno! Vždyť je to ten nejlaskavější, nejvelkorysejší a nejmilejší muž na světě. To musí uznat každý, kdo je nadán zdravým rozumem.

„Nu, paní Darcyová," zeptal se objekt těchto cituplných úvah, sotva vešel, „podařilo se všechny přípravy na dnešní večerní slavnost zdárně dovršit?"

„Dokonale, děkuji za optání," odvětila. „Paní Langhamovou rozbolely zuby, a tak se uchýlila do postele, rosoly netuhnou a Arthur přišel oznámit, že se muzikanti zdrželi v Eatonu. Takže všechno postupuje tak zdárně, jak lze čekat, když si někdo pošetile usmyslí, že uspořádá ples."

„A co sestra? Jak ta to prožívá?"

„Docela přijatelně. Je připravena a ochotna čelit všemu, čím ji dnešní večer může překvapit. Kdoví," výmluvně se na

něho zahleděla, „třeba někdo neodolá a vysloví se obdivně o jejích krásných očích.“

Darcy se musel usmát nad připomínkou toho, co ho na Elizabeth zaujalo ze všeho nejdřív.

„Má Georgiana krásné oči?“ poznamenal však pouze. „Ani jsem si nevšiml.“

„Protože jste její bratr, a nikoli její ctitel,“ opáčila šelmovsky. „Sama mohu mluvit o štěstí, že mám jen sestry. Pro otce to sice bylo neblahé, ale pro marnivost nás ostatních výhodné. Kdybyste býval mým bratrem, jistě byste zůstal nevšímavý ke všem mým údajným přednostem.“

„Snad máte pravdu, Lízinko,“ usmál se. „Zato jsem si rozhodně všiml, jak se naše mladá dáma změnila k svému prospěchu, pokud jde o chování, za tu dobu, kdy může těžit z vaší společnosti. O sestřině temperamentu jsem se přesvědčil už dříve, ale když ji pozoruji teď, jeví se mi náznaky něčeho jiného: jedná rozumně, oprostila se od lehkovážnosti. Pod vaším dobrým vlivem myslím směřuje k tomu, aby se z ní stala příkladná ženská bytost.“

Oba setrvali v rozhovoru o Georgianě ještě déle a vyjadřovali potěšení nad tím, jak zvážněla. Že s nevídanou pílí usiluje o vzdělání, že nachází větší zalíbení v ručních pracích i ve hře na klavír? Darcy měl radost nejen ze sestřiných pokroků, ale i z toho, čím k tomu přispívá Elizabeth. Pokládal za její dílo každý sestřin výkon, každé zlepšení, a bezmezné ho to blažilo. Ovšem od zamilovaného muže, jenž se teprve krátce těší manželskému štěstí, nelze očekávat, že by usuzoval zvlášť střízlivě. Fitzwilliam Darcy v tom nebyl výjimkou.

Pro mladou paní Darcyovou nebyl nový život na Pemberley bez nesnází. Elizabeth Bennetová byla půvabná, inteligentní mladá dáma, ale bez věna, které by stálo za řeč, a když se vdala, ocitla se ze dne na den v postavení nesmírně zámožné paní velkého panství. Když někomu takto náhle spadne do klína titul a vznešené postavení, což je samo o sobě událost jistě vítaná, vyvstane pro rozumnou mladou

ženu zároveň nutnost vypořádat se s nejrůznějšími problémy. Zkrátka a dobře, Elizabeth se musela naučit, jak se vyrovnat s neuvěřitelně šťastným osudem.

Její otec, venkovský gentleman, vlastnil v Hertfordshiru slušné panství; společenské postavení Darcyho rodiny však výrazně převyšovalo jeho. Darcyovi patřili k přední anglické aristokracii; Elizabethiny nároky se opíraly výhradně o Darcyho bezmeznou náklonnost.

Sama byla příliš vnímavá, aby od samého začátku nevycítila, že ostatní na Pemberley jsou si jejího skromného původu vědomi. Dobře viděla ta zvednutá obočí a skryté úsměvy kočích, majordoma, panských a ostatních sloužících, zvyklých přijímat příkazy od osobností mnohem významnějších, než je dcera pouhého venkovského pána.

Po celém kraji se dychtivě očekávalo, až se tu objeví. Věděla, že se v její osobě nabízí vzácné sousto všem klevetnicím, strádajícím nedostatkem zajímavých novinek, a uměla si představit, jak číhají na každý její neobratný krok či nevhodné gesto. Ač v sobě neměla tolik dobroty, aby jim v tom vyšla vstříc, přesto ji takové vědomí nutně zneklidňovalo.

Darcyho teta, lady Catherine de Bourghová, ji nepokrytě urážela a její dcera Anne matku poslušně následovala. I ostatní z jejich společenských kruhů, pobouřeni nedůstojnou nutností rodiny přijmout mezi sebe osobu, která se pouze přivdala z lásky, dávali svou nevůli nezastřeně najevo. Elizabeth se u nich přečasto setkávala s chladem, ne-li s vyloženým odporem.

Při svém vrozeném optimismu nacházela jistou útěchu v humorném pohledu na své postavení i na pošetilosti sousedů. Její pokusy takto si ulehčit těžké břemeno však občas ztroskotaly. V nerušeném soukromí svých nádherných pokojů se nejednou vyplakala. Její pouto k Hertfordshiru, její rodině a tamním přátelům se pak zdálo silné, a zatímco dřív se kvůli výstřednostem otcovým a matčině rozkolísané letoře i jejímu chabému rozumu trápila, a dokonce se na ně hněvala, teď

vzpomínala jen na to, jak se měli rádi. I neuvážlivé počínání sester se jí z odstupu zdálo roztomilé. Co se jí tenkrát jevilo jako pobuřující lehkomyslnost, v tom teď spatřovala omluvitelné výstřelky bujarého mládí. Z lichotivého pohledu na dálku měl Longbourn nevýslovné kouzlo.

Své trápení pečlivě tajila. Pevně se rozhodla, že Darcy její slzy nespatří. V jeho domě i v jeho kraji se prosadí sama, a pokud se bude chtít vyplakat, pak jen o samotě.

3

Mezi Darcyho nejbližšími byl muž, jehož si nad jiné vážil: sir Geoffrey Portland. Sir Geoffrey býval blízkým přítelem Darcyho otce a mladý muž se po ztrátě rodičů i v nejtěžších situacích na něho mohl spolehnout. Skutečně Darcymu nahrazoval otce, ne-li v synovských citech, pak spolehlivě v denních úkonech rodičovských.

Darcy se na něho obracel, kdykoli potřeboval poradit nebo něco prohovořit, a nikdy neodešel s nepořízenou. Musel se postarat o mnohem mladší sestru v dobách, kdy sám zdaleka ještě nebyl plnoletý, a byl přesvědčen, že bez pomoci sira Geoffreyho by tento úkol sotva zvládl. Jelikož jeho otcovský přítel sídlil příhodně nedaleko, mohl ho vyhledat při každém vyvstalém domácím konfliktu, a sir Geoffrey nikdy nepovažoval situaci za příliš nedůležitou, aby jí věnoval pozornost, přestože sám byl osobností v celém kraji nad jiné váženou. Darcy ho hluboce obdivoval a navíc i miloval.

Denby Park, panství sira Geoffreyho, se svou velkolepostí mohlo s Pemberley směle měřit. V jeho zahradách se tento nejnáročnější ze všech pánů mohl procházet s vědomím, že jeho pohled nespočine na ničem, co by ho dráždilo či nenadchlo. Park se rozbíhal do dáli, rozlehlé trávníky se svažovaly k říčním břehům, za vodou se nabízel výhled na okolní lesy a kopce tyčící se za nimi. Sir Geoffrey už před lety pověřil vyhlášeného architekta Lancelota Browna,

známého pod přezdívkou „Schopný“ Brown, aby vybavil všemi dostupnými moderními vymoženostmi zámek i zahrady, které patřily jeho rodu už od dob předrestauračních. Výsledná harmonie, vládnoucí vně i uvnitř, patřila k nejcennějším radostem sira Geoffreyho. Byla to vlastně po léta téměř jeho radost jediná.

Jako bezdětný vdovec se příliš často zanášel nikoli budoucností, ale slavnou minulostí svého rodu. Byl to muž přitažlivého zevnějšku, vznešeného vystupování a přezíravých způsobů, což zhusta vyvolávalo dojem, že se pokládá za nadřazeného ostatním. Po pravdě řečeno, nebyl takový dojem daleko od pravdy, jelikož sir Geoffrey měl náročné požadavky a málokdo jim byl podle jeho mínění práv. Avšak osiřelý mladý Darcy v něm vyvolal soucit a probudil city do té doby nepoznané. Vůči dětem svého dlouholetého přítele neměl výhrady. Miloval je, jako by byly jeho vlastní.

Sir Geoffrey se teprve nedávno vrátil ze západoindické Antiguy, kam jej odvolaly rodinné obchodní záležitosti, a třebaže byl zpraven o sňatku svého kmotřence, neměl ještě příležitost poznat Elizabeth.

Jeho obavy ohledně Darcyho nevěsty nebyly právě malé a zrodily se na základě dopisu, jejž mu do ciziny odeslala lady Catherine de Bourghová. Jeho přátelství s milostivou lady trvalo už dosti dlouho, aby nepřikládal víru valné většině jejích názorů na cokoliv. Avšak v jednom ohledu shledával dosud její úsudky důvěryhodné: v otázkách společenského postavení.

To, jak mu popsala Elizabeth, ho velice znepokojilo. Mladá žena podřadného původu, s neblahým příbuzenstvem, zanedbatelným věnem a strýcem, o němž se lady Catherine doslechla, že se živí obchodováním na Cheapside. Vzápětí po této první informaci obdržel sir Geoffrey další, a to od ženicha samého: ten velebil ušlechtilou povahu své milované, její vynikající rozum, její veselou letoru, zkrátka vylíčil ji

jako dokonalost samu. Jeho snoubenka, psal Darcy, zajisté zosobňuje vše, co si muž od ženy troufá očekávat.

Tento druhý dopis sira Geoffreyho příliš neuklidnil. Přál si vroucně, aby jeho mladý přítel došel v životě štěstí, ale převládaly v něm obavy, že se Darcy nevhodným svazkem společensky zkompromituje. Nechtělo se mu věřit, že slečna Elizabeth Bennetová, pocházející z tak nevalných poměrů, by skutečně mohla být tou příkladnou bytostí, jak ji líčí Darcy. Sir Geoffrey se nutně klonil k názoru, že je zaslepen láskou. Věděl, že jeho kmotřenec si dosud vždy byl svého postavení vědom a že ctil povinnosti, které na sebe jako dědic Pemberley vzal. Ale je mladý a mohl se dát obalamutit.

Z vážného zamyšlení nad celou situací jej vyrušil zvuk kočáru, blížícího se k jeho sídlu. Nesl znak tak krásný a působivý, jak odpovídalo jeho majitelce, lady Catherine de Bourghové. Byla očekávána, neboť ohlásila svou návštěvu předem prostřednictvím pošty. Lze předpokládat, usoudila milostivá lady, že nová paní domu na Pemberley, která neváhala vzít na sebe tak náročný úkol jako uspořádání plesu u příležitosti Georgianina uvedení do společnosti, nebude rozhodně s to navíc se ještě postarat o návštěvu tak náročnou jako rosingské panstvo. Dobrotivá lady se svou známou vytříbenou ohleduplností vůči níže postaveným si přála usídlit se raději na zámku, jehož pána hodnotila jako sobě rovna. Nechť ji tedy sir Geoffrey očekává v pátek po třetí hodině. Dotyčný pán, věda, že mu nic jiného nezbývá, odpověděl, že ji uvítá s největší radostí.

Koně se přiblížili a služebnictvo bylo vyzváno, aby bylo milostivé lady k službám. Lokajové vynášeli do domu jedno zavazadlo za druhým, zatímco lady Catherine, která se nikdy nedokázala trpělivě smířit s nepohodlím provázejícím cestování, a navíc byla unavena náročným putováním z Kentu, přesto považovala za nutné jejich postup osobně řídit. Jejich ledabylé počínání brzy vzbudilo její nelibost. To je z toho, neopomněla zdůraznit, že sir Geoffrey svými úpravami sídla Denby Park ulehčil práci zdejšímu personálu, kteroužto

rozmařilost od počátku procítěně odsuzovala. Vzhledem k tomu, že je sir Geoffrey jejím dlouholetým váženým přítelem, cítí vůči němu povinnost prohlásit, že v životě neviděla tak loudavé služebnictvo.

Utěšuje ji, že si s sebou prozíravě vzala svou vlastní komornou Sally, aby o ni a Anne na cestách pečovala. Sir Geoffrey se možná spokojí s všelijakou staromládeneckou anarchií, pro lady Catherine se však sluší, aby byla patřičně obsloužena, má-li se na Pemberley objevit ve vší důstojnosti.

„Anne, holčičko drahá," vyzvala dceru, hned jak poslala Sally konat, co jí povinnosti velí, „uchyl se bez prodlení do svého pokoje. Nevypadáš dobře, a to se na ples, ani na ten dnešní, nehodí. Pemberley sice už není, co to bývalo, avšak my jsme stále ještě de Bourghovy. Odpočiň si, holčičko, ať máš lepší pleť. Já za tebou hned přijdu a dohlédnu, abys měla klid."

4

Lady Catherine se však nemohla uchýlit do svých komnat, dříve než si pohovoří se sirem Geoffreyem. Nedávný synovcův sňatek ji tak tížil na duši, že by nedošla klidu, dokud se o to břímě velkoryse nepodělí se svým starým přítelem.

„Tak co tomu všemu říkáte, sire Geoffreyi?" uhodila na něho, jen co zazvonil, aby jim přinesli čaj.

„Nemohu vyjádřit názor," odvětil sir Geoffrey, „dokud mi nenapovíte, co ‚tím vším' máte na mysli. Pokud je to pleť vaší dcery, o níž zde naposledy byla řeč, pak mohu prohlásit, že se mi jeví mimořádně jemná."

„Jako vždy předstíráte, že mi nerozumíte," zlobila se lady Catherine. „Přece víte, že mluvím o tom, jak se Darcy neblaze zapletl."

„Ohromujete mne, madam," opáčil. „Je to možné, že se můj kmotřenec tak krátce po sňatku už zapletl? Přiznávám, že těm moderním manželstvím nerozumím."

„Prosím vás, příteli, mluvte vážně," zněla odpověď. Lady Catherine si sarkastický vtip sira Geoffreyho často mylně vykládala jako pouhou slovní hravost a bavila se jí úměrně tomu zlomku, který z toho pochopila. Ale dnes po únavné cestě a při tak chmurném tématu mu nedokázala vyjít vstříc. „Mluvím přece právě o jeho sňatku."

„Ach ano," pravil vážným hlasem. „Dost jsem o tom přemítal, jen si nemyslete. Koneckonců však Fitzwilliam Henry Darcy dosáhl už před lety plnoletosti, a lze proto předpokládat, že v takovýchto záležitostech bude vědět, co chce."

„Hlouposti!" zvolala milostivá lady. „Slečna Elizabeth Bennetová je obyčejná vypočítavá mladá žena. V její rodině jsou všichni nevychovaní a ten svazek mu přinese jen a jen soužení. V Longbournu se večeří v pět hodin, na mou čest!"

Sir Geoffrey přijal tuto zvěst mlčky a lady Catherine v domnění, že pádně obhájila své stanovisko, vítězoslavně odkráčela odpočívat.

Teprve po několika hodinách, kdy milostivá lady zotavena opět vstala a Annina pleť byla shledána způsobilou ukázat se na Pemberley, přibyl poslední člen jejich doprovodu. Thomas Heywood, kapitán královského námořnictva a vzdálený bratranec de Bourghových, jenž následoval jejich kočár na koni, se zdržel v Lambtonu, kde jeho kůň ztratil podkovu. Lady Catherine ho srdečně uvítala a okamžitě ho představila pánovi domu. Mladý muž svým pohledným zevnějškem a elegantní postavou ihned poutal pozornost. Právě se vrátil ze Středomoří, kde se věnoval obraně vlasti.

„Všestranně příkladný mladý muž," zašeptala lady Catherine, když kapitán Heywood, poté co byl představen, poodstoupil do vzdálenosti, která se jí jevila dostatečná, zvící asi pěti yardů, „a dědic docela slušného panství. Těším se, že

u nás teď bude pobývat častěji.“ Při těch slovech vrhla pohled na Anne, jejíž obvykle popelavé tváře po matčině narážce zrůžověly.

„Vskutku pěkný salon,“ poznamenal kapitán, zatímco se jím procházel napříč sem a tam. „A ten skvostný portrét nad krbem! Dílo sira Joshuy Reynoldse?“

Sir Geoffrey ráčil pouze odpovědět, že je to věrná podoba jeho choti v mladších letech.

„Ovšemže je to Reynolds,“ ujistila kapitána lady Catherine. „Sir Geoffrey by si menšího umělce nevpustil do domu. Všimněte si skvostného rámu: byl zvlášť dovezen z Benátek a dlouho byste hledal, než byste našel jemu rovný jinde než v nejvybranějších anglických salonech, včetně některých u dvora, jež jsem navštívila.“

Když takto nezvratně dokázala, že obrazy sira Geoffreye jsou zasazeny jen do zvlášť kvalitních rámů, jala se milostivá lady tiše kochat vytříbeností vlastního uměleckého vkusu.

Nato byl kapitán Heywood proveden i ostatními místnostmi na zámku, a když s ním sir Geoffrey zašel i do parku, nedávno dovedeného k dokonalosti díky Brownovu schopnému úsilí, prohlásil, že to na něho udělalo hluboký dojem. Palladiánský most v dáli spolu s nerušeným výhledem ho inspirovaly k velmi romantickým úvahám: usoudil, že se vyrovnají divům, které nedávno zhlédl ve Spanělích a v Itálii. A okouzlil shromážděnou společnost tím, že jim spatra zarecitoval verše proslulého lorda Byrona:

Dokud jsou muži hrdi na otčinu
a srdce v rodných nivách zocelí,
pak žhavá duše často zavelí jim
bezpočet konat slavných činů …

Nespustil přitom z obou dam oči, čímž si milostivou lady zcela podmanil, zatímco její dcera se zardívala téměř dorůžova. Sám sir Geoffrey se vyjádřil o jeho vzdělání uznale.

Jak půvabnou skupinku spolu tvoříme, říkala si v duchu dobrotivá dáma. A máme mezi sebou nevšedního mladého muže, hrdinu v myšlení i v činech.

5

Necelých deset mil od Pemberley se shromáždila další skupina směřující na ples, avšak mezi nimi zřejmě podobná harmonie nevládla.

Na Pelham Hall, panství, které nedávno získali do vlastnictví Charles a Jane Bingleyovi, už přibylo několik hostů, včetně Charlesových sester, slečny Caroline Bingleyové a paní Louisy Hurstové s manželem, a Janiných vlastních příbuzných, Kitty a Mary Bennetových.

Paní domu se snažila ze všech sil, aby se u nich všichni cítili dobře, leckdy se to však jevilo jako úkol dost nesnadný. Jane ochotně vyhověla každému požadavku, ale k celkovému souladu nemohla přispět ničím jiným než vlastní dobrou vůlí. Ani sebelaskavější péče nestačila sladit společnost tak nesourodou. Paní Bingleyové se dařilo uchovávat vzájemnou zdvořilost, zřídkakdy však dosáhla něčeho víc.

Kitty a Mary Bennetovy, které právě přijely z Longbournu, chtěly sestru za každou cenu obeznámit se vším, co se tam v posledních měsících zběhlo a přihodilo, a se všemi neblahými událostmi, které postihly město Meryton. Popisovaly jí dopodrobna, co zkazila švadlena, jaké podšívkové hedvábí teď nabízí plátenník, kterak si ozdobily a předělaly klobouky, a především rozvažovaly, které z šatů, co si s sebou přivezly, by si měly obléknout na Georgianin ples.

Slečna Bingleyová byla naštěstí nad jejich pošetilé disputace povznesena. Sama se prostě spolehla na úsudek nejlepší londýnské švadleny, a proto se netrápila takovými pochybnostmi jako Bennetovic děvčata.

„Říkej si, co chceš, Mary," prohlásila Kitty, „ale já už jsem se rozhodla: dnes večer si vezmu na sebe ty puntíkové

mušelínové šatečky. Atkinsonovi z –ského regimentu se přece tak líbily, dokud byla posádka ještě v Merytonu. Ach, náš drahý regiment! Co odtáhli, nestojí život namouduši zanic!“

„Já jsem jejich nepřítomnost sotva postřehla,“ opáčila Mary. „U mne to zpravidla tak bývá. Kdo se upne k pravým duchovním hodnotám, ten na společenském ruchu málo lpí. Jsem příliš zaneprázdněna studiem společnosti, abych se dala obtěžovat jednotlivci.“

Tuto výměnu názorů mezi sestrami ponechala slečna Bingleyová bez komentáře.

„Ať tak či tak, děvenky drahé, dnešní večer nabídne všem zábavy vrchovatě,“ vložila se do toho Jane. „I Mary třeba sezná, ani se nenaděje, že prožívá příjemné chvíle. Co se na Pemberley usadila Lízinka, vládne tam přívětivá pohoda. A krom toho se z Georgiany stává obdivuhodná mladá dáma.“

„Já se tedy rozhodně hodlám dobře bavit,“ prohlásila Kitty a svá slova doplnila významným pohledem. „Co uchvátilo praporečníka Atkinsona u nás doma, nemůže v Derbyshiru zůstat bez účinku.“

Tohle konečně podnítilo slečnu Bingleyovou, aby se ozvala: „Plně chápu, že se chcete uplatnit zde, když –ský regiment z Merytonu už odtáhl,“ prohodila. „Krom toho lze vaší rodině blahopřát k nedávnému sňatku vaší sestry s jedním z jeho důstojníků. Je obdivuhodné, jak Lydia Bennetová při svém mládí uměla chytit příležitost za pačesy.“

Jane se odvrátila, neboť těžce nesla, že se takhle připomíná, jak její sestra utekla s důstojníkem, ale nic na to neřekla. Umínila si, hned jak se s Charlesem Bingleym vzali, že navzdory pocitům, které v ní Caroline Bingleyová a Louisa Hurstová vzbuzují, uvítá je na pelhamském zámku vždy stejně jako vlastní sestry.

Kitty se tomu však jenom zasmála. „Já si ještě nemusím lámat hlavu s tím, jaké mám vyhlídky,“ zahlaholila. „Vždyť jsem stejně stará jako Georgiana, i když jsem byla uvedena do společnosti dřív než ona. Neprožívám ještě obavy, které

nejednu slečnu trápí. Představte si, že tuhle chudák Jane byla ve třiadvaceti pořád ještě svobodná. Stát se to mně, slečno Bingleyová, už bych si chystala staropanenský čepec.“

Zhnusena vulgárním tónem Kitty Bennetové a navíc u vědomí toho, že sama nedávno oslavila čtyřiadvacáté narozeniny, si slečna Bingleyová odsedla. Stále si ještě v hlavě sumírovala vhodnou odpověď, když do salonu vešel její bratr s panem Hurstem, kteří právě skončili obhlídku panství. Ač zámek Pelham Hall stál sotva padesát let, vyznačoval se vznosnými proporcemi budov mnohem starších. Jeho místnosti byly prostorné a pěkné, zařízené ani příliš okázale, ani skromně, ale tak, aby dokonale odpovídaly vkusu současných obyvatel. Pan Bingley byl na něj právem hrdý. A co se pozemků k němu náležejících týkalo, nedal jinak, než že švagrovi předvede všechny divy své růžové zahrady, zahradní besídky, sadů i trávníků svažujících se k řece, kam často chodí pít vysoká.

Pan Hurst překonal tyto krásy celkem úspěšně a vynahradil si to, když nakonec dospěli do pivovaru, kde probral se sládkem letošní úrodu, a ke stájím, kde mohl ohodnotit, nač by asi přišlo stádo švagrových koní. Rozjařilo ho, když dospěl k závěru, že nedosahuje ceny jeho vlastního, a po návratu se to projevilo tím, že nelitoval námahy a přímo oslovil hostitelku:

„Blahopřeji vám k vašemu sídlu, paní Bingleyová,“ prohlásil. „Nevyrovná se sice v žádném směru Pemberley, ale rozhodně se za ně nemusíte stydět.“ Tím vyčerpal svou zásobu dvorností a až do konce návštěvy pak už mlčel.

Charles Bingley se rozhlédl, a když spatřil samé bytosti svému srdci drahé, musel dát radosti průchod. „Není to nádherné?“ zvolal. „Ten čistý vzduch a ty jabloně, které nasazují na květ, jak jsem si všiml – drahá Jane, myslím, že budeme mít skvělou úrodu. Venkov, to je moje! A nejlepší na tom všem je, že se u nás sešly obě naše rodiny! Co víc si člověk může přát?“

Jane se sice nemohla plně ztotožnit s tím, jak situaci ohodnotil on, přesto jí však jako vždy byla jeho optimistická přítomnost milá. Co se vzali, překonalo soužití této milující dvojice i jejich vlastní očekávání. Bingley byl přesvědčen, že jeho drahá Jane je nejhodnější bytost s nejvřelejším srdcem na světě, zatímco manželova slunná povaha skýtala jeho ženě stálý zdroj radosti. I teď svým výlevem zahnal její chmury, a dokonce se mu podařilo pozvednout náladu celé společnosti. A když poté poznamenal, že je ještě brzy, a navrhl, aby si všichni dali partičku whistu, než se půjdou oblékat, setkalo se to s nečekaně příznivou odezvou.

Slečně Bingleyové, jež tíhla víc ke kartám než k rozhovorům, to okamžitě spravilo náladu. „Tak pojď, milý bratře," vyzvala ho, „a přestaň už proboha klábosit, ať si prožijeme příjemně tu hodinku, než bude čas rozjet se do Pemberley."

Ostatní si oddechli, když viděli, že překonala svou nevraživost, a ona sama, tak hrdá, jako by to byl její nápad, vykročila v čele všech do herny a rozesadila je kolem stolu, aby si ještě pěkně zahráli.

6

Nemohlo ujít pozornosti, že rodiče paní Darcyové se slavností na Pemberley neúčastní. Manželé Bennetovi původně chtěli přijet a oba se na tu návštěvu velmi těšili – pan Bennet, že uvidí svou milou Lízinku, a paní Bennetová, že se bude kochat vznešeností své milé Lízinky, avšak v důsledku jisté neblahé události v Merytonu vypověděly paní Bennetové nervy službu právě ten den, kdy se celá rodina měla vydat na cestu, a tak byla nucena od svého záměru upustit.

Zprvu se dožadovala, aby Kitty a Mary zůstaly doma s ní. Pak ale podehla jejich úpěnlivému naléhání a nelíčenému zoufalství při představě, že by ten ples doopravdy propásly, a

rozhodla, že dcerám dovolí odjet, přičemž nesobecky vybízela jejich otce, aby je doprovodil.

„Drahý manželi," úpěla ta dobrá duše, „což bych mohla připravit své mladší milované dcerušky na vdávání o takový večer? Co bude se mnou, až tu zůstanu sama a bez péče, na tom nesejde. Možná že mi Bridget odpoledne přinese misku slepičí polévky, pokud jí to Hillovka připomene, anebo také ne, jelikož jsem ale ztratila všechnu chuť k jídlu, tak na tom nezáleží. Zato mi záleží na tom, aby má děvčátka rozmilá doprovodil na ples jejich otec. Ano, jeďte, a konec řečem."

Tváří v tvář tak nezištnému sebeobětování nezbývalo panu Bennetovi nic jiného než nabídnout, že zůstane s ní. Jeho nabídka byla velkomyslně přijata, a tak staří Bennetovi zůstali v Longbournu a dcery se vypravily na cestu pod ochranou hospodyně Hillové.

Toto rozhodnutí vyvolalo jisté reakce, a nejen těch, kteří na Elizabeth pohlíželi vlídně. Velmi se tomu podivovala paní Celia Montagueová, důvěrná přítelkyně lady Catherine.

„Překvapuje mne," podotkla k Elizabeth hned po svém příchodu, „že vaše vlastní matka a otec nepokládali za nutné vydat se u příležitosti dnešního plesu na cestu. Přece si zajisté uvědomují, co je to za velkolepou událost. Anebo," dodala s pousmáním, „jim vlastní panství skýtá lepší možnosti rozptýlení?"

Elizabeth odvětila pouze, že matinka churaví. „A to je velká škoda," nedala se odbýt paní Montagueová, hubená žena s postavou rovnou jak pravítko a s bez výraznou tváří. „Tolik jsem doufala, že ji poznám, neboť jsem o ní už mnohé slyšela. Jsem hořce zklamaná, že ji tu nakonec nespatřím."

Po pravdě řečeno, Elizabeth to také dost mrzelo, protože toužila potěšit se družností své rodiny. Když ale slyšela tón paní Montagueové, nutně si z toho vyvodila tu útěchu, že všechnu radost z jejich návštěvy by stejně zastínily průvodní starosti. Bolelo ji, že tu nejsou, avšak bylo jí jasné, že jejich přítomnost by jí možná způsobila značné trápení.

Elizabeth měla toho večera beztak nemalé starosti. Uštěpačnostem nějaké Celie Montagueové dokáže hravě čelit, čeká ji však náročnější zkouška. Musí mít na paměti – jako by na to mohla zapomenout – že se zde každým okamžikem objeví sir Geoffrey Portland. A jemu bude třeba věnovat soustředěnou pozornost.

Když pak zmíněného pána ohlásili, div ji všechna kuráž neopustila. Trhla sebou, pocítila, že jí krev stoupá do lící, hned se však vzchopila a ubírala se hosta přivítat. Darcy už k svému nejstaršímu a nejváženějšímu příteli přistoupil, vítal ho a s radostí se chystal je seznámit.

„Henry, můj milý," oslovil ho sir Geoffrey jménem, jež od Darcyho útlého dětství užíval pouze on, „jak rád tě opět vidím. A tohle bude paní Darcyová," upřel pohled na Elizabeth, která se k nim blížila. „Chápu, že tě okouzlila," dodal polohlasem.

Elizabeth přijala s patřičnou vděčností jeho pozdravení, vlídně mu za ně poděkovala, a třebaže by se s ním byla ráda rozhovořila, umlkla. Chvilku jí trvalo, než se uklidnila. Teprve pak poznamenala k siru Geoffreymu, že letos přichází jaro záhy, vznesla patřičný dotaz, zdali něco nepotřebuje, a vyjádřila se s obdivem o jeho kraji.

Odpovídal jí jako kavalír, ale přitom zkoumavým pohledem, pevně na ní utkvívajícím, podkopával její navyklou sebejistotu a vyvolával v ní rozpaky těžko překonatelné. Uvítala proto, když jí hostitelské povinnosti velely věnovat se dalším příchozím, a rozloučila se s ním, jak nejdřív to zdvořilost dovolila.

Sir Geoffrey, poté co ho opustila, ji dál pozorně sledoval. Činil to však nenápadně, a teprve když se dostavila lady Catherine s dcerou, připustil, aby byl zahrnut dotazy, jakým dojmem na něho nová paní Darcyová zapůsobila.

Dobrotivá dáma, jakmile si nejstručnějším možným způsobem odbyla uvítání se synovcem a jeho chotí, hned se obrátila na sira Geoffreye, aby zvěděla jeho nezaujaté mínění. „Vidíte sám, že můj synovec ztratil veškerý smysl pro to, co

se sluší a patří," naléhala. „Musela ho očarovat, o tom jistě nepochybujete," dodala rozčileně. „Chamtivé stvoření nízkého rodu a nevalné výchovy, a taková je teď paní na Pemberley! Neslýchané, no řekněte! A její toaleta, sice slušivá, ale přinejmenším už rok z módy!"

Sir Geoffrey, jenž dosud nedospěl k definitivnímu závěru, nehodlal potvrdit, že by tu byl důvod k znepokojení. „Chování má přijatelné, ač poněkud živější," pravil. „A její oči jsou opravdu tak pěkné, jak Henry říkal."

Lady Catherine, dotčená jeho odpovědí, od něho odcházela utvrzena v přesvědčení, že muži jsou schopni každé bláhovosti. Jsou vrtkaví a nespolehliví a nebezpečně bezbranní proti rafinovaným trikům příslušnic ženského rodu. I muž zpravidla tak uvážlivý jako sir Geoffrey se dá, jak je zřejmo, hravě ošálit, a to róbou, která už dobře před rokem vyšla z módy. Obrátila se tedy raději k dceři a nabádala ji, aby si užila tanečních rozkoší.

7

Tou dobou počet dam a pánů v sále už značně vzrostl. Georgiana Darcyová, poté, co hosty roztomile uvítala, vykročila v čele tanečních párů v úvodní polonéze, k níž je muzikanti doprovázeli svižnou melodií. Často zabloudila líbezným pohledem k mladým pánům Stcmtonovým, Brooksovým a Middletonovým, jimž všem zřetelně vyčetla z tváře, jak se jim líbí, a to od hlavy až k špičkám střevíčků, včetně střihu toalety i stužek ve vlasech.

Sir Edward Stanton, starší pán dvorného chování, dlouho ve zdejším kraji usedlý a blízký přítel jejího otce, na ni hleděl se zalíbením. „Zdá se, že se na Pemberley vrací život," podotkl. „Dlouhá léta tu vládl smutný klid. A jak radostný výjev se tu teď nabízí!"

Georgiana mezi tancechtivou mládeží opravdu zářila; té ani nejbedlivější pozorovatel neměl co vytknout. Byla prostě

dokonalá. Slibnější možnosti se nabízely, když přišla řeč na hostitele s hostitelkou, kteří vítali příchozí na druhém konci sálu; i zde vládlo shodné mínění, ač poněkud méně lichotivé. Paní Middletonová, proslulá svou blahovůlí, se energicky vyjádřila k pošetilosti nerovných sňatků a přítelkyně jí unisono přizvukovaly. Žádná nebyla tak prostoduchá, aby proti této moudrosti vznesla námitky.

Naštěstí právě přibyla početná společnost od Bingleyových a Elizabeth spěchala co nejvřeleji uvítat drahou Jane. Manžel paní Bingleyové sdílel radost obou sester, které si počínaly, a upřímně, jako by bývaly odloučeny celou věčnost, ačkoli od té doby, kdy se naposledy sešly, uplynulo sotva pár dní.

Jane poctivě obdivovala vše, co v sále spatřila, a jen žasla, jak sestra dokáže uprostřed všeho toho rozruchu zůstat klidná.

„Lízinko má nejdražší," řekla Jane, „vypadáš naprosto nevzrušeně a o tvé tabuli by se i matinka vyslovila pochvalně, to mi věř."

Elizabeth by byla docela ráda doznala sestře, jaká tíha na ní spočívá, avšak Jane kráčela v patách Caroline Bingleyová, jež dychtila také se připojit k chvále hostitelky.

„Musím s vámi souhlasit, paní Bingleyová," podotkla, jen co se pozdravila s paní domu. „Paní Darcyové opravdu slouží ke cti, jak se vyrovnala s nároky svého nového postavení, a je to zvlášť obdivuhodné, vezmeme-li v úvahu, jak malou průpravu k tomu měla. A zde jsme přivezli z pelhamského zámku slečny Kitty a Mary Bennetovy, aby se podílely na zábavě dnešního večera a přisvojily si pro rodinu všechny výhody, které taková vybraná společnost skýtá."

Elizabeth její slova sice poněkud zarazila, leč nezviklala v jejím odhodlání zůstat ke všem vlídná.

Odpověděla tedy: „Drahá slečno Bingleyová, doufám, že se budete bavit přinejmenším stejně dobře jako ony. Můj manžel ve vás odjakživa vidí téměř sestru a Georgiana se bude vždy spoléhat na vaše významné vědomosti o světě.

Znala jste Pemberley dobře ještě dřív, než jsme se s panem Darcym seznámili; já to zde poznávám teprve od té doby, co jsem tu paní.“

S tím opustila oněmělou slečnu Bingleyovou a šla přivítat obě mladší sestry: vyslechla s láskou, jež neochabla ani po čtvrtém a pátém opakování, smutnou zprávu o matčině ochoření a o jejím zklamání, že přijde o slavnost na Pemberley.

Kitty byla vzrušením celá bez sebe. Po chvíli však i na ni zapůsobilo vznešené prostředí natolik, že dokonce při hovoru trochu tlumila hlas.

„Lízinko, tady je to tak nádherné a elegantní,“ prohlásila, „a těch pánů, co tu je!“

Nedostatek mladých pánů na tomhle bále naštěstí nehrozí, pomyslela si Elizabeth. Kitty a Mary se mohou vytančit, co srdce ráčí, partneři jim chybět nebudou. Pohlédla přes sál, zachytila manželův pohled a němě mu naznačila, v čem potřebuje vypomoci. Uvědomil si své hostitelské povinnosti, a když viděl, že oba starší Brooksovi chlapci postávají v sále nezadáni, hned je přivedl a představil. Oba mladíci si pak šťastné sestry odvedli na parket, kde se právě začínalo tančit.

Jak Elizabeth pozorovala sestry i veselou náladu mezi ostatními hosty, začínala věřit, že večer proběhne dobře. Dokonce měla dojem, že by se i sama mohla pobavit.

Vtom jako by celý taneční sál na chvíli ztichl. Vešel kapitán Thomas Heywood. Ve slušivé námořnické uniformě, působivý zjev každým coulem, a když zamířil k hostiteli a hostitelce, aby jim oznámil svůj příchod, nikdo z něj nespouštěl oči.

„Paní Darcyová,“ obrátil se hbitě k dámě, „vás jsem si zvlášť přál poznat, když jsem zvěděl, že jste na Pemberley teprve tak krátce. I pro mne jsou tyto končiny neznámé, ba obávám se, že ani rodná Anglie mi nebude příliš známá, neboť jsem se teprve nedávno vrátil po dlouhém a tvrdém bojovém nasazení na moři.“

Elizabeth trochu překvapilo, že ji oslovil tak familiárně, nicméně mu vyšla vstříc s pochopením, na jaké má podle ní právo ten, kdo donedávna bojoval za vlast.

„Vážený pane," odvětila procítěně, „buďte nám upřímně vítán. Námořníci Jeho Veličenstva se v těchto těžkých dobách skvěle osvědčili a všichni muži jako vy mají nárok na náš vděk. Věřím, že aspoň naše pokrmy a nápoje před vámi obstojí, když jste dokázal čelit takovým strázním vašeho vzneseného povolání, jako je nasolené vepřové a suchary. Co se našich venkovských zábav zde v Derbyshiru týká, tím už si nejsem tak jista. Poznal jste svět, a tak můžeme pouze doufat, že se u nás nebudete příliš nudit."

„To je vyloučeno, čestné slovo," prohlásil důstojník. „Sotva jsem se zde porozhlédl, jeví se mi taneční sály na Maltě nebo v Gibraltaru při porovnání vskutku banální."

Elizabeth zahlédla poblíž Georgianu a důstojníka jí představila. Kapitánova galantní odezva byla situaci přiměřená, ne-li přehnaná. Prohlásil, že je oslněn. Není prý zvyklý, tvrdil, hledět na takovou krásu tak zblízka. A opět popustil uzdu své zálibě v poezii a zarecitoval uchvácené Georgianě nejnovější verše svého uctívaného lorda Byrona:

Jde v kráse, jako chodívá
tma noci hvězdnou oblohou
a světla krása zářivá
i krása tmy v ní jedno jsou:
přísvitu něžná přediva,
jež pestré dny znát nemohou.[*]

Nato spustili znovu muzikanti a kapitán neviděl důvod, proč váhat. Uklonil se, nabídl dívce rámě a k údivu partnera, jemuž tanec už předtím zadala, nejstaršího Middletona, si ji odvedl na parket.

[*] Překlad Hany Žantovské

8

Byl to krásný pár a pozornost celé společnosti rázem patřila jim. Všechny oči je sledovaly, nejedna ruka se zvedla, aby zaštítila šeptem pronášené zvědavé otázky. „Kdopak to je, ten smělý mladý důstojník?“ zaznívalo mezi přítomnými nejčastěji.

Jen Anne de Bourghová, jež tančila s jiným pánem, nepostřehla, co se děje. Zato lady Catherine, vždy bdělé hájící pozici rodiny a na stráži proti možným narušitelům, se zvedla z křesla mlčky, leč pobouřena. Byla odhodlána zabezpečit přednostní právo své dcery na fešného důstojníka.

I přikvačila k synovci a udeřila na něj. „Pane Darcy,“ řekla, „doporučuji vaší vlídné pozornosti bratrance mého manžela Thomase Heywooda. Patrně si už nevzpomínáte, že jste se s ním v dětství setkal na Rosingsu. Vyrostl z něj obdivuhodný muž a dokázal to bez dobrodiní rodičovského vedení. Podobně jako vy osiřel mlád. *On* však kruté sudbě čelil hrdinsky. Zcela nedávno vyvázl z nebezpečí námořních bitev ve Středomoří. Pokládáme si za čest, že přišel složit poklonu naší drahé Anne. A mohu prohlásit, že jeho hmotné poměry sice nejsou to, co kdysi za života jeho vážených pánů rodičů, ale stojí si docela přijatelně. Anne jeho dvornosti ráda přijímá, to mi věřte.“

V té chvíli u nich stanula zvídavá Caroline Bingleyová. I ji zmíněný výjev živě zaujal, a obrátila se tudíž s naléhavým dotazem na pana Darcyho: „Je snad bratranec lady Catherine z přízně rodiny Heywoodových z Northumberlandu, druhdy blízkých přátel Bingleyových? Musíte mi ho představit, pane Darcy, protože bychom si spolu měli hodně o čem povídat.“

Jakmile tedy kapitán postoupil Georgianu jednomu z dalších četných kavalírů, kteří na ni čekali, byl předveden a mohl pak zahrnout lichotkami další svůdnou krásku.

Slečna Bingleyová se podivovala, že se dosud nikde nesetkali. Přední rodiny se přece nezbytně setkávají, ať už v

kapitánově rodném Herefordu, zde v Derbyshiru, v Londýně nebo v Bathu.

Heywood jí chmurným hlasem objasnil, že v mládí bohužel strávil většinu času na lodích, kde hrozí mořská nemoc, a nikoli ve vybrané společnosti. Napříště však hodlá, ujistil ji a jeho sebejistota každým slovem stoupala, vynahradit si co nejlépe, oč byl ochuzen, a vyhledávat tak okouzlující společnost, jaká se jeho pohledu momentálně nabízí.

Caroline se zapýřila, avšak dokázala se vzpamatovat včas, aby mu stihla naznačit, že zdejší okolí skýtá dost příležitostí k rozptýlení pro muže vnímavého a citlivého, jakým kapitán bezesporu je. Poté se dvojice okamžitě dohodla, že se nazítří sejdou v Pelhamu a vymyslí si spolu rozkošný výlet. Krátce nato se u nich vynořila lady Catherine a přihlásila se o svého námořníka.

Dvorný kapitán věnoval ještě slečně Bingleyové dlouhý pohled, načež poslušně dovedl sestřenku Anne na parket a ladně tam s ní vytáčel figury do rytmu venkovské kapely. Všichni přítomní byli v hodnocení jeho chování zajedno: je dokonalé.

9

Na druhý den zrána se Georgiana vydala jako obvykle do parku. Ráda se takhle toulala, a od té doby, co se na Pemberley usadila její švagrová, často se přitom dožadovala její společnosti. Obě měly k pohybu na čerstvém vzduchu shodný přístup: nedomnívaly se, že musí být nutně provázen hovorem. Příroda dopřávala jedné i druhé takové bohatství krásných dojmů, že se jakákoli rozmluva jevila rušivá. A tak spolu na procházkách sice mlčely, ale vřelé sesterské souznění jim nechybělo.

Tentokrát však Georgiana dala přednost samotě. Události včerejšího večera jí zanechaly v hlavě značný zmatek, a proto

si chtěla v klidu o všem popřemýšlet. Dosud si pevně umiňovala, že veškerým pokušením odolá, avšak teď seznávala, že jí myšlenky častěji, než by bylo radno, zalétají ke kapitánu Thomasi Heywoodovi.

Dost dlouho si už zakládala na tom, že ji osobní šarm mladých Stantonů, staršího Middletona i Richarda Brookse zanechává chladnou; kapitán ji však zaskočil. Jeho nečekaný příchod, romantický zjev, prožitá dobrodružství, o nichž se letmo zmínil, strázně, které jistě musel překonat, všechny tyhle okolnosti rozbouřily její fantazii. A když jí pak vemlouvavým hlasem recitoval verše lorda Byrona, připadala si ohrožena tak, jak to dosud pokládala za vyloučené. Cožpak je natolik vrtkavá? Že by její nepřístupnost byla tak křehká?

Svěží jarní vzduch jí zbarvil tváře, když kráčela po rozmoklých, štěrkem vysypaných pěšinách mezi křovinami, šplhala do kopce a ubírala se cestou necestou mlázím a přes palouky. Mládí a krásný den zakrátko vykonaly své. Rozveselila se a začala pátrat po křehkých jarních výhoncích, které právě začínaly rašit. Když se k nim však sklonila, znepokojil ji šramot mezi šeříky za jejími zády. Rychle se otočila, aby zjistila, který ptáček nebo zvířátko tam snad hledá úkryt, když tu se odtamtud k jejímu údivu vynořila postava mladého muže.

Byl vysoký, uhlazeného zjevu a zdál se sám překvapen, že ji tu potkává. Vzápětí se však vzpamatoval a zdvořile ji oslovil: „Nechtěl jsem vás vyrušit, slečno Darcyová," řekl. „Nepředpokládal jsem, že tak časně ráno bude někdo venku."

Georgiana užasla. Cizí člověk v pemberleyském parku, a osloví ji s takovou bezprostředností! „Jste na tom lépe než já, pane," odvětila chladně. „Nevzpomínám si, že bych byla měla to potěšení se s vámi seznámit."

Mladý muž se jen zasmál. „Jste obdivuhodně upřímná, slečno Darcyová," pravil, „a vaši zapomnětlivost lze omluvit. Spočítal jsem, že jste včera večer ani na minutu neměla kolem sebe méně než půl tuctu ctitelů. Ale byli jsme si

představeni, a učinil to sám pan Darcy. Já jsem James Leigh-Cooper.“

Georgiana upadla do velkých rozpaků. Teď už se jí jejich seznámení vybavilo a při pohledu na architektovu živou tvář se podivila, jak ho mohla nepoznat. Takový poklesek proti dobrým mravům by ji za jiných okolností zdrtil. Jenomže tenhle mladý muž s ní rozprávěl tak sebejistě, že ji to navzdory jeho příjemnému zevnějšku dráždilo.

„Ujišťuji vás, pane Leigh-Coopere, že jsem se vás nechtěla dotknout,“ omlouvala se. „Bylo toho na mne včera večer mnoho.“

„Vůbec se vám nedivím,“ opáčil s úklonou. „Pozoroval jsem, jak na vás ulpívají všechny pohledy, a byl to tak pěkný obrázek, že jsem do něj nechtěl zasahovat, abych ho nepokazil. Myslím si o sobě, že většinou bývám práv každé situaci, ale ani já bych se neodvážil měřit síly s někým, kdo má ve svém arzenálu samého lorda Byrona.“

Georgiana se nad jeho žertovným vyjádřením usmála. Neušlo mu tedy, jak k ní byl kapitán dvorný?

„Máte na mysli kapitána Thomase Heywooda,“ odvětila. „Recituje verše velmi působivě, nemyslíte?“

„To ano,“ přitakal. „Kapitán recituje suverénně, a proto posluchač možná přehlédne, že báseň je výslovně věnována dámě snědé krásy, zatímco vy, slečno, jste výrazná plavovláska.“

Vyslechla jeho invektivu s rozpálenými tvářemi. Tenhle cizí člověk se projevuje vskutku troufale, když oponuje někomu jako kapitán Heywood, válečnému hrdinovi a nepřímému bratranci lady Catherine! A brousit si vtip na díle lorda Byrona! Div se ho nezeptala, zdali si četl verše, zatímco kapitán sloužil vlasti, ale včas se ovládla a zavedla řeč na Pemberley.

„Bratr má ve vás plnou důvěru, pane Leigh-Coopere,“ začala. „Považuje vás za jednoho z mála anglických umělců, jemuž vzhledem k jeho schopnostem může bez váhání svěřit své milované panství.“

Usmál se nad povzneseným tónem její promluvy, avšak odpověděl se vší vážností: „Neberu takovou víru na lehkou váhu. A vy sama, slečno Darcyová, se prosím neobávejte, že bych jakkoli narušil dosavadní osobitou krásu Pemberley. Směl bych vám to vysvětlit blíž?“

Nabídl jí rámě a Georgiana, která se překvapením nevzmohla na odpor, je přijala. Zavedl ji jižní cestou a přes trávník k řece, odkud se jim z vyvýšeného místa nabízela pěkná vyhlídka. Stanuli na jeho vrcholu a obdivovali scenérii.

„Tohle,“ máchl paží, „je vaše Pemberley. Všimněte si krásy jeho kamenných zdí; pohleďte, jak vznosně se zámek rýsuje na pozadí vašich lesů. Takový ráz zde hodlám zachovat; budu se snažit, jak Alexander Pope nabádá, ‚ctít ducha‘ těchto míst. Nechť jiní zdobí svá sídla v disharmonickém rozporu s dobou, kdy se stavěla, a s krajinou, která je obklopuje, ale já budu respektovat Pemberley takové, jaké je.“

Mluvil dál v tomto duchu, živě jí líčil převažující vlivy z Itálie, popsal palladiovské vily, které se svou architekturou možná dobře hodí na slucem zalité pláně lombardské, avšak jeví se méně působivé mezi anglickými živými ploty.

„Já sám,“ prohlásil na závěr, „nejsem bezvýhradným stoupencem žádné určité školy; volím z každého stylu to nejkrásnější, dodám sídlu vznešenost v míře odpovídající jeho charakteru a upravím okolí tak, aby vynikly všechny přednosti přírodní krajiny. Prostě támhle umístím nový most, chápete, a jižní cestu rozšířím, aby se umocnil výhled. Pak se skutečně budete moci lépe kochat nádherou těch kamenných zdí, aniž vám v tom budou bránit nějaké umělé překážky.“

V hlase mu zaznívalo upřímné zaujetí, ač Georgiane připadalo, že její přítomnost sotva vnímá. Jeho zanícená slova ji vzrušovala. Sledovala jeho pohled a uzřela Pemberley tak jako dosud nikdy. A v důsledku toho pohlížela přívětivěji i na mladého architekta samého.

10

Dvojice se už vracela zpátky k zámku, když tu zahlédli, jak se k nim zdáli blíží paní Darcyová s doprovodem, totiž s fešným důstojníkem v námořnické uniformě. Georgiana, která zaujata výkladem mladého architekta ani nezpozorovala, jak čas pokročil, si náhle uvědomila, že se neslušelo tak dlouho s ním otálet. Sama, bez gardedámy, a toulá se tu s cizím mužem! Upadla do velkých rozpaků.

Že ji kapitán Heywood přišel navštívit, to ji blažilo. Ale že ji zastal za takových okolností, neupravenou, vlasy větrem pocuchané, to už ji blažilo méně.

Kapitán se skutečně dostavil na návštěvu dost brzy a zdůvodnil to paní Darcyové tím, že zůstávat déle odloučen od okouzlujících pemberleyských dam bylo nad jeho síly. Když mu Elizabeth sdělila, že mladší z obou zmíněných dam se vydala na ranní procházku, trval na tom, že v salonu vyčká jejího příchodu. Paní Darcyová ho ujistila, že se Georgiana brzy vrátí, a pak si s ním tak mile povídala, že strávil příští hodinku velmi příjemně. Když se však Georgiana neukázala a kapitán Heywood ač předtím podotkl, že ho čekají ještě jiné povinnosti nejevil snahu se rozloučit, nezbývalo Elizabeth než navrhnout, aby se spolu vydali ji hledat.

Na kapitánovi byla přes mnohomluvné pozdravení znát jistá netrpělivost.

„Drahá slečno Darcyová," zvolal, „jak rád vás opět zřím, a s těmi půvabně ošlehanými tvářinkami! Ten pohled mi bohatě vynahrazuje, že jsem na vás přes hodinu čekal."

Georgiana nebyla mocna slova. To je smůla, že jejich setkání probíhá tak nešťastně!

Když paní Darcyová viděla, jak je z toho její mladá družka zmatená, rychle se ujala představování a vysvětlila, že pan Leigh-Cooper se uvolil zvelebit Pemberley.

„A my si vskutku považujeme toho," dodala na závěr, „že se nám podařilo získat zde přítomného pána, o jehož

nedávném triumfálním úspěchu na panství Hardwycke Hall jste patrně už slyšel.“

„Ach, Hardwycke Hall!“ podotkl kapitán. „Mám to tam v živé paměti z dětství. Úkol architekta je přece tak vznešený! A jak skvostný materiál pro něj Pemberley skýtá! Při své rozloze vám umožňuje zavést zde všemožné moderní vymoženosti. Taková příležitost pro ctižádostivého mladého muže! Zajisté zde umístíte voliéru.“

Leigh-Cooper poněkud udiven, odvětil, že o ničem takovém dosud neuvažoval.

„Cože!“ zvolal kapitán. „Zámek bez voliéry! Ale, drahý příteli, lady Jenningsová má ve své voliéře javánské vrabce, loretánské modré salašníky a virginské slavíky, a k tomu ještě chocholouše a tupčíky! Celý Londýn o tom mluví. Přeci jste tento nový módní trend také zaznamenal.“

Leigh-Cooper, jenž poslouchal jeho slova pozorně, ač s jistou skepsí, odvětil pouze, že na tomto panství nevidí vhodné místo pro podobnou exotickou menažerii.

Kapitána tím však neodradil. „Ne, ne, drahý pane,“ trval na svém, „kdo ovládá své řemeslo tak zručně jako vy, ten určitě objeví tucet takových míst, jen když si dá tu práci.“

„Možná že by pak bylo lépe,“ odvětil Leigh-Cooper sotva slyšitelně, „kdyby se celé Pemberley svěřilo do vašich módních rukou.“

Georgiana, která to zaslechla, se za kapitána cítila dotčena. Srdečný vztah, který předtím mezi ní a Leigh-Cooperem vznikal, rázem vyprchal: teď se projevil jako člověk nerudný. Co ho to popadlo, že mluví tak přezíravě s někým, kdo ho společensky vysoce převyšuje? Že ji kapitán musel zastat právě s ním!

Kapitán se však rozhodl to přeslechnout a setrvat u vlídnosti. „Jsem přesvědčen, že tu můžete dokázat divy,“ prohodil a rychle se obrátil ke Georgianě. „S jakým potěšením spočívám opět pohledem na anglické pleti! Ať si kdo chce opěvuje krásu Italek a Španělek, ale podle mne se nic nevyrovná růžím na našich anglických dívčích

tvářičkách.“ A bez dalších cavyků s ní rázně vykročil zpátky k zámku.

Paní Darcyová, která tam zůstala stát po boku Leigh-Coopera, rychle ovládla situaci.

„Pan Darcy a já jsme už měli to potěšení obdivovat vaše umění,“ pravila, když vykročili za první dvojicí. „Nejsou to ani dva měsíce, co jsme navštívili Hardwycke Hall, a to, co jste dokázal tam, na nás hluboce zapůsobilo. Sama jsem Hardwycke Hall předtím neznala, ale pan Darcy mne ujistil, že se panství neuvěřitelně změnilo k svému prospěchu. Mně se nejvíc líbilo, jak jste vyřešil knihovnu. Jsem toho názoru, že knihy jako naši nejdražší přátelé zasluhují pobývat v nejútulnější místnosti v domě, a přesně to jste jim zajistil.“

„Váš vkus vám slouží ke cti, madam,“ prohlásil uznale, potěšen jejími slovy. „Mnozí oceňují spíš impozantní nádheru galerie předků nebo hlavního schodiště. Zatím málokdo postřehl, že já sám pracuji nejraději s jednoduššími prostorami.“

Sebejistota jeho tónu Elizabeth neušla. Tenhle mladý muž očividně netrpí přehnanou pokorou; nepřišlo jí však zatěžko mu to prominout, jednak vzhledem k jeho talentu, a také proto, že ji zahrnul mezi ty vzácné vnímavé jedince.

„Máme tedy podobný vkus,“ podotkla, „a pan Darcy i já spoléháme, že na rozdíl od četných jiných moderních renovací nezvelebíte Pemberley až za hranici snesitelnosti.“

Oba dva se pak cestou dál živě bavili o pošetilosti přehnaného vylepšování. Leigh-Cooper, rozohněn tímto tématem, si vzpomněl na zakázku, která se mu nedávno nabízela.

„Nebudete tomu věřit,“ pravil, „ale není to dlouho, co jsem odmítl nabídku dámy, jejíž jméno by vám jistě něco říkalo, abych navrhl vhodný domov pro jejího domácího mazlíčka, tygra, kterého jí poslal darem choť z Rangúnu v Indii, kde působí.“

„A víte, že tomu věřím?“ zasmála se Elizabeth. „Kdyby tato dáma byla mou chotí, také bych se raději zdržovala v Rangúnu v Indii.“

„Společenská smetánka má to štěstí,“ pokračoval architekt, „že se nedává zvlášť pevně spoutat okovy zdravého rozumu. Módní vlny, které jim kralují, jsou čím dál tím výstřednější. Momentálně celý Londýn, jak jsme právě slyšeli, obdivuje voliéry. Člověk by soudil, že náš anglický venkov je na ptactvo velmi chudý, a proto si je musí dovážet z Virginie a Jávy.“

Přicházeli už k zámku, když to říkal, a tak nechtěla dát najevo, že je jí to také k smíchu. Usoudila však, že pan Leigh-Cooper je přes svou přímočarost muž, jehož je třeba brát vážně. Krom toho jí byl sympatický.

ČÁST DRUHÁ

11

Mezitím se kapitánu Heywoodovi, jenž kráčel s Georgianou napřed, dostalo výborné příležitosti blahořečit osudu, že mu dopřál šťastně zakotvit zkrátka a dobře, že ho dokormidloval do tak milé společnosti. Hned nato zavzpomínal na radovánky předchozího večera, a s jakou rozkoší se na nich podílel.

„Jsem už takový morous," dodal, „že se cítím volněji na moři, když čelím rozbouřeným vlnám, než ve vašich salonech, to přiznávám. Avšak jakékoli obavy z uhlazené společnosti rychle zahnalo vlídné uvítání vaší paní švagrové, a především," uklonil se jí, „vaše vlastní."

Georgiana, překonána takovou dvorností, se pouze zapýřila.

„Na vašem plese jsem pochopil, že jsem prodléval mimo Anglii až příliš dlouho. Ach, slečno Darcyová, když pohlédnete na ty věkovité duby a ladné břízy kolem sebe, dozajista mne politujete, že jsem se tak dlouho toulal světem. Jak krásně je zde na Pemberley!"

A usmál se na ni s tak nelíčeným potěšením, že mladá dáma konečně sebrala odvahu a odpověděla mu.

„Když jste se včera objevil na plese, překvapilo mne to," troufla si poznamenat. „Netušila jsem, že tetinka má v příbuzenstvu muže, který se hrdinně bil za vlast."

Taková slova slyšel kapitán velmi rád, i naklonil se k Georgianě a vypadalo to, že se jí chystá ještě něco říci.

V té chvíli však oba spatřili, že se k nim blíží druhá dvojice, a pán ihned poodstoupil.

„To je dnes krásný den!“ zvolal zplna hrdla. „A,“ dodal docela jiným tónem, „jak mne mrzí, že mi okolnosti nedovolují, abych jeho větší část strávil zde na Pemberley.“

Paní Darcyová, poněkud tím udivena, mu přesto nabídla, aby se před odchodem občerstvil. To však rázně odmítl. Pohostinnost na Pemberley je prvotřídní, o tom je přesvědčen; zdejší tabule, jak ví, je široko daleko proslavená; čas jemu vymezený želbohu už dávno uplynul. A poté, co pohledem ještě prodlel na Georgianě, se rychle vzdálil.

„Kapitán má zřejmě naspěch,“ podotkla Elizabeth, když se za ním dívali, jak utíká ke stájím, „ale v jednom má nesporně pravdu je krásný den. Jarní vánek je celkem příjemný, ale ještě příjemnější myslím bude, když se uchýlíme dovnitř a popovídáme si o povětrnosti nad studenou pečení a zákusky. Vy se k nám samozřejmě přidáte, pane Leigh-Coopere, viďte?“

Mladý muž ochotně přitakal. Prý chodí parkem už od časného rána a velmi rád se posilní, než se vydá na další obhlídku.

Víc Elizabeth říkat nemusel. Sdělila mu, že paní Hedgesová právě upekla koláč s holubí paštikou a není to mrak, co se vynořuje támhle na severu? a ti z jeho klientů, kteří ctí požadavky módy, ho nepochybně už seznámili s novotou poledních přesnídávek. Proto je třeba ihned se odebrat dovnitř.

Se smíchem ji následoval.

Georgiana sotva dokázala zakrýt rozmrzelost. Tak se těšila, jak si teď s Elizabeth popovídá mezi čtyřma očima. Od prvopočátku si jejího mínění vážila; a dnes, kdy se vracela z procházky s myšlenkami uspořádanými a spolehlivým sebeovládáním, ji za to švagrová určitě pochválí. Bude se jí přece jevit velmi moudrá, skvěle rozíravá a s hlavou tak málo popletenou romantickými dvornostmi nějakého kapitána Heywooda!

Jenže pan Leigh-Cooper to všechno zmařil. Nejdřív ji v parku přepadne a vyruší z meditací, pak dá ve svém chování

ke kapitánu Heywoodovi najevo nezastřenou nevlídnost. A teď se jí znovu vnutí, a co horšího, na základě pozvání paní Darcyové. Je to k pláči!

Jak se společně ubírali k salonu, potkali paní Reynoldsovou, která držela v ruce dopis z Longbournu. Elizabeth ho od ní přijala s jistými obavami, že bude obsahovat špatné zprávy. Nechtěly si to s Jane sice připustit, ale obě znepokojilo, že se matka rozhodla nezúčastnit se slavností na Pemberley. S matčinými nervy byly obě sestry za ta leta důvěrně obeznámeny, ale že kvůli nim propásla ples na Pemberley, to věru nevěstilo nic dobrého.

Elizabeth přepadla taková úzkost, že nebyla s to odložit dopis na pozdější klidnou chvíli. Požádala proto oba své společníky o shovívavé pochopení záležitost nesnese odklad, musí se obejít bez ní slečna Darcyová se o hosta jistě spolehlivě postará. A když takto předala ubohé Georgianě otěže, odebrala se tam, kde jí kynulo nerušené soukromí.

12

Salon, kam Georgiana zavedla svého svěřence, byl jednomyslně pokládán za jednu z nejkrásnějších místností v domě. A teď k polednímu se jevil za okolností zvlášť příznivých: nábytek i celé zařízení prostupovalo severní světlo, zatímco za okny se jedlé kaštany na trávníku a lesnaté pahorky v dáli skvěly prvními náznaky jarní zeleně. Žádný kout nezůstal neosvětlen, nebyl tu úhel pohledu, který by nelahodil oku.

Slečna Darcyová však byla tak bez nálady, že krásné osvětlení ani prostředí nevnímala. Znovu se ocitá o samotě s tímto zvláštním mladým mužem, který si tu teď ležérně postává před velkým kamenným krbem; Elizabeth jí nenahradí, ale co naplat, musí se na něho tvářit mile.

Ze všeho nejdřív se postarala o občerstvení. Když však vyslala sloužící za tím účelem do kuchyně, zeptala se pana

Leigh-Coopera, zdali mu u ohně není příliš horko, a měla to potěšení vyslechnout odpověď, že mu to právě takhle vyhovuje, rozhostilo se ticho.

Georgiana očekávala, že nyní se rozhovoří on; zdálo se však, že jemu ke spokojenosti stačí zírat na ni beze slov, až dívka získala dojem, že je mlčení pohltí navždy.

Nakonec v zoufalství usoudila, že by k zahájení rozhovoru postačilo nějaké banální téma, a použila k tomu základního axiomu slušně vychovaných dívenek: totiž předpokladu, že ve vybraných společenských kruzích jsou všichni tak či onak navzájem spřízněni.

„Smím se vás zeptat, pane Leigh-Coopere," prohodila, „zdali nejste náhodou z přízně rodiny Leighovy z Devonshiru? Pan George Leigh je, ač já sama ho osobně neznám, blízkým přítelem našeho kmotra, sira Geoffreye Portlanda."

„Proč se na to ptáte?" odpověděl. „Leigh je docela běžné jméno. Mezi našimi rodinami dost možná nějaká spojitost je, ale neumím si představit, proč hned hledáte nějaké vazby."

Navzdory tomu, co si Georgiana umínila, ji jeho tón pobouřil. „Spolehněte se, že by to vaší pozornosti neušlo, kdybyste skutečně byl s tou rodinou spřízněn," řekla mu. „Pan Leigh je vlastním bratrancem samého vévody z Norfolku."

„Neříkejte!" odvětil. „Představujete si tedy, že každý, kdo za něco stojí, musí být tak či onak spřízněn s aristokracií? Nerad vás zklamu, milá slečno, ale v naší rodině, pokud je mi známo, se nevyskytuje jediný baronet ani vikomt; přesto se však považujeme za lidi stejně úctyhodné jako ostatní a úctyhodnější než mnozí jiní."

Georgiana nevěděla, co mu na to říct. Pan Leigh-Cooper se chová stejně povýšeně tady v salonu jako venku v parku. A přitom je to muž, který sice díky svým nemalým schopnostem získal proslulost, avšak společensky se nemá čím chlubit. Velký talent to je, o tom není sporu, avšak povahově se pan Leigh-Cooper vyznačuje nadměrnou dávkou

tvrdohlavosti a přezíravosti. A přitom si spolu tak dobře rozuměli, když rozvíjel své úvahy o Pemberley. Co mu to jen chybí?

Naštěstí se naskytlo rozptýlení v podobě sloužících přinášejících občerstvení. James Leigh-Cooper se pohotově pustil do všeho; předchozí výměna názorů mu rozhodně chuť k jídlu nepokazila. Nijak na něm nebylo znát, že by si uvědomoval nepatřičnost svých slov. Georgiana s úžasem sledovala, jak z podnosu mizí plátky masa; nebude to asi s jeho hrdostí tak hrozné, když je přístupný požitkům u stolu.

13

Nad dopisem z Longbournu by většina z těch, kteří by se s ním seznámili, nepocítila nic jiného než vděčnou úlevu. Obsahoval vřelé pozdravy paní Bennetové milované Lízince, její vzrušené dohady, jak skvostný byl asi ples, co měla drahá Lízinka na sobě, a jak je její velevážený Fitzwilliam velkorysý; dopis pak končil ujištěním, že se jí vrátilo zdraví, a oznámením, že manželé Bennetovi mají v úmyslu do čtrnácti dnů zavítat do Derbyshiru. Každého jiného adresáta by tak bujaré poselství povzbudilo.

Ne tak Elizabeth. Znala matčino vždy logiky nedbalé vyjadřování příliš dobře, aby nevycítila napětí, pro jiného možná nepostřehnutelné; krom toho náhlé rozhodnutí Bennetových rozjet se za dcerami spolu s matčinou narážkou na „jisté rodinné nesnáze, jež se v posledních týdnech nakupily," napovídaly, že se stalo cosi závažnějšího, než odpovídá celkovému tónu dopisu. Přestože se paní Bennetová o příčině svých starostí přímo nezmínila, zmocnilo se její dcery neblahé tušení. Vždyť to není tak dlouho, co Lydiin poklesek málem zničil pověst celé rodiny. Elizabeth měla v živé paměti nekonečné trápení těch dní a hluboce se děsila jakýchkoli dalších malérů.

Jenomže luxus předčasných obav si vzhledem k momentálním povinnostem paní domu nemohla dovolit. Zahnala tedy chmurné myšlenky a rychle zamířila do salonu.

Tam zastihla oba mladé lidi v živém rozhovoru nad poloprázdným podnosem. Georgiana, tváře celé rozpálené, byla debatou očividně velmi zaujata, na pohled tu vládla družná pohoda. A přitom se mladá švagrová netvářila na architekta zvlášť milostivě, když je Elizabeth před chvilkou opouštěla. Že by se její nevrlost tak rychle rozplynula? S někým jako James Leigh-Cooper, usoudila Elizabeth, se to docela dobře stát může. Působí takovým dojmem. A o tom, co zná, mluví dobře.

Když však přišla blíž a vyrozuměla, o čem je řeč, jevila se situace v úplně jiném světle.

„To přece nemyslíte vážně, slečno Darcyová," říkal jí. „Skutečně je pro vás nějaký módní směr tak důležitý, že byste popřela vlastní vkus, abyste se mu přizpůsobila?"

Slečna Darcyová mu na to chtěla rozhořčeně odpovědět, když ale zjistila, že přichází švagrová, upustila od toho. Oba mladí lidé vstali a Georgiana jí nabídla občerstvení z toho, co zbylo.

Avšak James Leigh-Cooper, dosud v zajetí předchozí debaty, se hbitě obrátil na paní Darcyovou, aby je rozsoudila.

„Vy, madam, vládnete spolehlivým zdravým rozumem," prohlásil. „Dohadovali jsme se tu právě se slečnou Darcyovou, co převáží, když se solidní dobrý vkus střetne s vrtkavou módností. Nesdělila byste nám prosím, jak by se to v takovém případě jevilo vám?"

„Za nic na světě," usmála se Elizabeth. „Nechci rozsuzovat takové spory – a už vůbec ne v tomto případě, kdy vaše slova nenechávají nikoho na pochybách, k čemu se přikláníte vy."

„Bystře jste mne prohlédla," řekl a uklonil se jí. „Trochu jsem doufal, že se mi podaří předložit oba názory s dostatečnou nestranností. Ale vy příliš hbitě chápete, než abyste neodhalila chabou lest, na jakou se vzmohu já."

„Netrapte se proto," odvětila Elizabeth a teď už se nepokrytě rozesmála. „Lest je zbraň, která právoplatně náleží našemu rafinovanému plemeni, a tak přímočarém chlapíkovi jako vy by neslušela."

Georgiana, která sledovala jejich slovní utkání, jen žasla. On, a tak milý, ba přímo hravý! Se švagrovou se baví tak volně! A když mluví s ní, je to někdo úplně jiný, rázný, neústupný. Jak si to vysvětlit?

„Pan Leigh-Cooper si opravdu nemusí dělat starosti, že příliš tíhne ke lsti," prohlásila. „Projevuje převážně spíš nezvyklou otevřenost – až přehnanou, usoudili by někteří, aby to ostatní svět mohl přijmout s pochopením."

„Moje otevřenost," usmál se teď na ni, „mi prozatím vždy dobře posloužila. Nechci jí ze zdvořilosti nasadit uzdu ani teď a odepřít si konstatování, jak obdivuhodně zapůsobí živá rozepře na pleť mladých dam."

Georgiana s hrůzou cítila, že rudne ještě víc. Když se ale obrátila k švagrové, zjistila, že se Elizabeth rozesmála příliš srdečně, aby postřehla její rozpaky, a vůbec se nechystá přispěchat jí na pomoc. Tenhle mladý muž vyvolává opravdu zvláštní znepokojení.

14

Jane přijala jí určený list z Longbournu s pocity podobnými sestřiným. I jí bylo nápadné nevyrovnané písmo a vyjadřování ještě zmatenější než obvykle. Nemohla zahnat obavy, že se přihodilo cosi zlého.

Její manžel však z dopisu takový dojem nezískal, a kvůli němu nechtěla dát najevo své znepokojení. Vrozená dobrosrdečnost byla vlastnost u Jane Bingleyové nejčastěji obdivovaná, nebyla to však její přednost jediná. Jak dospívala, bystřil jí rozum pan Bennet svými satirickými komentáři a pohled na svět se jí rozjasňoval díky sestře Elizabeth a jejímu neúprosnému odhalování pošetilostí, a tak

se u ní vyvinulo pohotovější chápání, než kdo tušil. Zkrátka a dobře, viděla víc, než se předpokládalo. Při své dobrotivé povaze si své poznatky však často nechávala pro sebe; navíc měla v útlém věku lepší možnost než její mladší sestry pozorovat, jak neblaze poznamenává manželství příliš velký rozdíl intelektuální, a umínila si, že nedopustí, aby taková katastrofa postihla její vlastní svazek. Často musela čelit pokušení, aby Bingleyho upozornila na poklesky toho či onoho z okruhu jejich přátel; vždy jim však odolala. Nechtěla být moudřejší než manžel. Proto navzdory vlastním pocitům přitakala, že příjezd Bennetových bude nejskvělejší událost, jaká je potkala od návštěvy stařičké matky pana Hursta krátce před Svatým Michalem; že je třeba šťastnou novinu neprodleně oznámit všem sousedům a známým; a že tři – ne, raději čtyři nejtučnější slepice se hned musí začít vykrmovat.

„A nejlepší na tom je," dodal Bingley nakonec, „že se vaši rodiče rozhodli pobývat raději u nás než na Pemberley, i když vědí, že už tu máme na návštěvě mé sestry. Ach, drahá Jane, jak po nás všichni prahnou!"

„Ráda bych tomu věřila," opáčila jeho choť, „kdyby se mi nevtíralo podezření, že jejich volbu neovlivnily ani tolik naše přednosti jako spíš obavy z té druhé možnosti. Jen si vzpomeňte, jak moje matka, když posledně pobývala na Pemberley, strachem z hostitele si někdy ani promluvit netroufala."

„Ano, byl jsem už svědkem toho, že přítel Darcy na některé lidi tak působí," řekl Bingley, „ačkoli sám jsem se u něho vždy setkal jen s laskavostí a zdvořilostí. Netušil jsem ale, že před ním ztratí kuráž i taková paní Bennetová. Ji jsem dosud považoval za nezdolnou, to přiznávám."

„Zato u nás na Pelhamu žádné tísnivé pocity mít nebude," řekla Jane. „Druhý tak dobrodušný muž jako vy, pane Bingley, se na celém širém světě nenajde."

„Ani druhá žena s tak vřelým srdcem," opáčil procítěně. „To je novina, má drahá! Počkejte, až to povím Caroline a Louise."

Logicky se dá předpokládat, že milující dvojice bude mít plné ruce práce, aby se nadcházející návštěvě zajistilo patřičné uvítání i pohodlí. Jane se tedy odebrala do kuchyně za hospodyní, zatímco její choť se chystal rozhlásit novinu po okolí.

Hospodyni Randallovou, jak shodně s paní domu usoudily, čeká nelehký úkol. Musí se postarat o bílou polévku a holubí paštiku, naložený zázvor je třeba ochutit a máslo dokonale vyškvařit; rovněž je nutné zásobit se zvýšeným počtem švestkových koláčů, librových dortů, ovocných dortů, sladkých rolád a rosolů. Učinlivá paní Randallová doznala, že zvěřina letos nesplnila její očekávání, a to, co zbývá z vepřového, také není zrovna výstavní; paní Bingleyová lamentovala, že na jehněčí není ještě sezona. A obě se tou výměnou názorů potěšily.

Zato Charles Bingley, než si stačil dopnout svrchník, narazil na překážku v podobě sester, které se právě vrátily z vycházky na čerstvém vzduchu. Caroline se tvářila a chovala tak, že rázem zpozorněl: aby jí ducha proteplilo takové zaujetí, to u ní bratr pozoroval málokdy. Bylo jasné, že mu chce něco sdělit, a také ho, když jí vykročil vstříc, hned dychtivě oslovila:

„Tvůj park, drahý bratře, je hotový zázrak; procházeli jsme se po něm sem a tam celé hodiny. Nabízejí se zde nadějné možnosti: máš podivuhodnou soustavu evergreenů a kvetoucích keřů. Právě jsme se o tom radily s pánem, který nás doprovázel, velice bystrým pozorovatelem a mužem značného módního rozhledu a vkusu, a ten nás laskavě upozornil na všechny nedostatky. Bratře, chybí tomu hlavně celková koncepce. O tu se musíš postarat, jestli chceš, aby si tě všichni plně vážili jako pána na Pelham Hallu. Je třeba vykácet les a ten háječek za stájemi, trávníky musíš zdůraznit a skupinky stromů naaranžovat s větší pravidelností. Přesnost, drahý bratře, jak nám ten poučený znalec sdělil, přesnost je základním požadavkem dnešního módního stylu!“

Slečnina bratra projevený zájem potěšil, ač mu nebylo příliš jasné, co mu to tady vykládá. Caroline sice málokdy šetřila radami, jak si má zařídit domácnost či soukromí, aby se však vyjádřila tak poučeně k úpravám v některém z jeho parků, to se dosud nestalo. Návrhy, které mu tady energicky předkládá, patrně převzala od nějakého známého, možná od někoho, kdo poslední dobou pobýval v Londýně. „Caroline má milá," namítl, „cožpak můžeme měnit krásu, kterou nám darovala sama příroda? Jistě je líbeznější, tak jak je. Mám pro vás ale novinu, sestry," pokračoval vzrušeně. „Právě jsem se dozvěděl, že do čtrnácti dnů nám bude dopřáno uvítat zde Janiny drahé rodiče. Není to báječné? Pohostíme je co nejskvěleji, možná že uspořádáme ples tady na Pelhamu, abychom je představili zdejším známým. To je přece lepší způsob, jak se předvést v Derbyshiru, než přesazovat stromy, nemyslíte?"

Paní Hurstovou jeho zpráva mimořádně zaujala, ba do té míry, že se vzmohla na komentář. „Ty hodláš předvádět po okolí manžele Bennetovy? Zajisté žertuješ, Charlesi."

I Caroline ta představa nepokrytě pobavila. „Bylo by rozumnější, projevenou Charlesi můj milý, nechat si je pro sebe a doufat, že se zpráva o jejich návštěvě nerozkřikne."

Než to dořekla, předjel kočár, v němž se Kitty a Mary Bennetovy vracely z vlastního zábavného zaneprázdnění, které představovala návštěva u Sophie Middletonové: včera ji poznaly na plese a dnes už ji povýšily na svou nejdražší přítelkyni a důvěrnici. Vzápětí vpadly do haly a div přitom nesmetly svou sestru Jane.

„Páni, to jsme si dnes krásně užívaly!" zahlaholila Kitty na pozdrav. „Tak dobře jsme se u Sophie pobavily, a jakou legraci jsme měly! Zámek Middletonových je podle mého rozlehlejší než Pelham, ale mají jen dvě bryčky a jejich sad je ubožejší. Tolik jsme se nasmály! A tuhle Jane povídá, že sem za námi přijedou naši! Moc ráda bych jim Sophii představila. A Frank Middleton je velký ješák, viď, Mary?"

„Leckdo by tak soudil," zněla Maryina odpověď, „ba možná by takový názor i obecně převládl. Avšak mne pouhá krása neokouzlí. Já hledám spíše závažnější přednosti intelektuální."

Kitty ji poslouchala sotva na půl ucha. Zásadně nebrala Mary v úvahu a sesterské ohledy se u ní projevovaly jen tím, že ji občas oslovila. „Božínku, jak my se nasmály! Sophia a já jsme namouduši smíchy div neumřely. A když pak polila Watkinovi livrej – to je takový šereda – v životě jsem tak šeredného člověka neviděla. Smály jsme se tomu tak hlasitě, že jste nás mohli slyšet až tady na Pelhamu."

Caroline Bingleyová toho měla právě tak dost. Čekala, až Kitty zmlkne, a když se nedočkala, vpadla jí do řeči.

„Jak líčíte své dnešní zážitky, nenecháváte nikoho na pochybách, že svůj zdejší pobyt strávíte účelně," začala. „A až přibudou ještě vaši páni rodiče, rozčeří to pozornost celého okolí. Všichni budeme se zájmem sledovat nadcházející společenské události." Vstala a spolu s paní Hurstovou se odebraly do knihovny, aby se nad časopisy poučily o nových směrech v zahradní architektuře.

15

Jane přijala odchod Bingleyho sester s pocity smíšenými, výrazně v nich však přece jen převažovala úleva. Louisino chladné sebeovládání a elegantní Carolinina bezcitnost vždy u všech přítomných vyvolávaly tíseň, která mizela až s jejich odchodem. Kvůli sobě si přála, aby tomu tak nebylo, kvůli manželovi předstírala, že to nevnímá, avšak nemohla popřít, že skutečnost je jiná. Kdekoli se Charlesovy sestry objevily, tam vnesly chlad.

Než však měla čas popřemýšlet o jejich nedostatcích a o manželově tím podivuhodnější benevolenci, vešel lokaj a předal jí další dopis, na němž okamžitě rozpoznala rukopis své sestry Lydie. V obavách jej přijala a četla:

Brighton, 22. dubna

Nejdražší Jane,

to je báječné, že se k vám co nevidět vypraví matinka s tatíčkem. I my samozřejmě dychtíme, jak nás matinka nabádá, abychom se této rodinné sešlosti zúčastnili, a jelikož se drahouškovi Wickhamovi naštěstí podařilo, aby mu u regimentu dali volno, můžeme tak učinit bez nesnází. Škoda že jsme nemohli přijet včas na ples. To bychom se pobavili! Toužím vás všechny znovu spatřit a podívat se, jak vznešeně si žijete. Matinka mi toho tolik napovídala o krásách vašeho Pelham Hallu a o tom novém přehozu, co máš na posteli. Až se paní majorova Ainsleyová doví, kam jedeme, zezelená závistí. A co se týká drahého Pemberley, kde můj Wickham byl v dětství domovem, tam jako bych to už znala. Těším se nedočkavě, drahá sestro, na konec týdne.

Tvá Lydia

Z téhle dodatečně ohlášené návštěvy začala Jane třeštit hlava ještě víc. Nejenže do souladu, už teď na pelhamském zámku tak pracně udržovaného, zasáhnou rušivě její rodiče, ale jistě je v tomto úsilí ještě snaživě podpoří Lydia s manželem. I duše tak laskavá jako Janina se při té představě zachvěla. V tomhle jí ani vlastní manžel nebude oporou: ten svou trpělivostí a optimismem všechno ještě umocní. Pokud se jí má dostat pomoci, doma ji nenalezne. Když si všechno rozvážila, rozhodla se, že neprodleně navštíví Lízinku. Její přemýšlivá sestra vnese do každé situace zdravý rozum, a pokud ani ten na tíživé okolnosti nestačí, pak pohotový vtip. Není taková rána osudu, aby Lízinka neobjevila i její komickou stránku: u ní se Jane přinejmenším zasměje. Čím víc o tom dumala, tím víc toužila po sestřině společnosti. Nemůže a nebude čekat; rozjede se na Pemberley hned.

A nepojede sama. Návštěva u Elizabeth jí poskytne vítanou příležitost uskutečnit záměr, o němž už delší dobu uvažovala. Kitty a Mary zatím unikaly břemenům rodinné loajality: žily si po svém pošetilém způsobu, s rozkoší

předváděly, že na ně žádné domluvy neplatí, a dál si užívaly všech lákavých výsad těch, kdo necítí žádnou odpovědnost. Je nejvyšší čas, soudila už dávno Jane, aby se v nich probudil zdravý rozum. A zatímco si z celého srdce přála, aby k takové proměně došlo, uvědomovala si, že je nad její síly to uskutečnit. Pokud se má tak náročný úkol splnit, musí se toho ujmout někdo jako Lízinka.

Vezme mladší sestry s sebou.

16

Dva dny po plese sir Geoffrey Portland zjistil, když se ráno probudil, že ho přepadl záchvat pakostnice. V bolestech a nevrlé náladě trávil pak celý den na lůžku. Tohle trápení mu způsobují ty náročné společenské radovánky, tím si byl jist. Jemu vyhovuje poklidný život, a to je podle jeho mínění také jediný život, jaký se pro venkovského gentlemana hodí. Strávit dopoledne na rybách, oddávat se jako sportsman lovu, ve dne se potěšit povznášející společností svých bíglů, večer občas zasednout ke karetnímu stolku v malém kroužku přátel – pestřejší rozptýlení není ani potřebné ani žádoucí.

Z lásky ke své kmotřence se hrdinně podvolil všem strázním nekonečné družné zábavy. Zatančil si s Georgianou, jak bylo jeho povinností i radostí; zatančil si i s lady Catherine a její dcerou. Hovořil s přítomnými, povečeřel, dokonce byl i zdvořilý k Celii Montagueové. Zkrátka, dostál všemu, co dobrý mrav žádá, a když teď pociťoval důsledky vynaložené námahy, hlasitě úpěl.

Stejný neduh ho tu a tam sklátil už po deset let, každý záchvat však přijímal s takovým rozhořčením, jako by se to stalo poprvé. Trpět dnou se neslučovalo s jeho sebevědomím: byl toho názoru, že tato choroba má být vyhrazena mužům starším než on sám. Na moudré vyrovnanosti mu to nepřidalo. Zavolal si komorníka a nechal si přikládat náčinky.

Ani lady Catherine nevstávala toho dne v nejrůžovější náladě; jakmile však zvěděla, že její starý přítel ochořel, hned ožila. „Trpím s vámi, drahý sire Geoffrey," oznámila mu, ledva překročila práh jeho komnaty. „Musíte dovolit, aby vám Sally namíchala medicínu, kterou velebí celý Kent. Léčivým účinkům onoho prášku se nic nevyrovná: rozdrtíte škeble ústřic a vaječné skořápky a přidáte, což je ta nejdůležitější příměs, nejméně dvě unce mýdla. Uleví se vám, sotva ten lék spolknete. Ještě štěstí, že jsem si k vám přivezla svou komornou," prohlašovala vítězoslavně, když zvonila na služebnou.

Sir Geoffrey, pokořen chorobou, neměl sílu vzpěčovat se péči dobrotivé dámy. Její lék byl nesporně mocně působivý, zdali však jeho účinky převáží nad trýzni choroby, zůstávalo otázkou. Přesto však vítal její zájem, a když usedla u jeho lože, posloužila mu svým hovorem alespoň k tomu, že odvracela jeho pozornost od úporné bolesti v napuchlém palci na noze.

Krom toho námět, na nějž zavedla řeč – její vlastní, cíleně propracovaná verze večera na Pemberley – působil útěšlivě, neboť v průběhu posledních dvou dnů získal stálým opakováním punc důvěrně známého.

„Anne na té slavnosti svým zjevem všechny upoutala, nemyslíte?" zahájila otázkou, a aniž vyčkala odpovědi, pokračovala: „Tak elegantní toaleta nebyla v Derbyshiru tuhle sezonu k spatření, a v předchozích letech také ne. Víte přece, sire Geoffrey, že jsem odjakživa chvalně známá svou upřímností. Nebudu zapírat ani před vámi zastírat, že jsem u své drahé dcery dosud neviděla tak skvostnou pleť. Nesporně na všechny zapůsobila dojmem stvoření mimořádně okouzlujícího. Radovala jsem se z obdivu, který vyvolávala."

Sir Geoffrey, galantní přítel a trpitel, nevznesl námitky. „Takový večer na Pemberley jsme vskutku nezažili od té doby, co ještě žili Henryho rodiče," odpověděl ne zcela podle očekávání. Po pravdě řečeno, nejlepší léta v životě sira Geoffreye nebyla četná a nezkalené štěstí, které poznal,

skončilo, když jeho lady Arabella opustila tento svět. „To byly krásné časy, viďte, lady Catherine," pokračoval. „Tenkrát byl na nás pěkný pohled a také vybrané mravy převládaly. Vy a váš Lewis, já a moje drahá Arabella a samozřejmě Fitzwilliam s Anne. A dnes," povzdechl si, „jsme tu zůstali jen vy a já, a já se ke všemu nemohu pohnout."

Lady Catherine se na chvilinku zamyslela, avšak pouhé něhyplné vzpomínky ji nestačily odvrátit od momentálního záměru, spočívajícího v odhalování nepatřičností, jež před dvěma dny pozorovala, kam jí oko padlo. Toto téma bylo blízké jejímu srdci: byla přesvědčena, že její názory jsou nevyvratitelné a její výtky, snášející se na hlavu viníků, zjednají nápravu bez ohledu na to, komu je přednese.

„A všiml jste si, drahý příteli, jak se předváděla mladší z Bennetových sester?" nedala si pokoj. „Divadlo hodné *její* nevychované rodiny." O Elizabeth totiž mluvila vždycky takto, neboť přesahovalo její síly označit ji jménem Darcyových. „Obhroublost jsem v jejich chování postřehla hned zpočátku, ale co tahle slečinka vyvádí, to je neslýchané. Jak se nakrucovala před tím hochem Middletonových! Ta holka v sobě nemá kouska studu. Té je všechno jedno. A ujišťuji vás, drahý sire Geoffrey, že jste zdaleka neviděl všechno. A něčemu takovému musí synovec čelit před svými přáteli!"

„Má drahá lady," odvětil sir Geoffrey, „kvůli Henrymu se neznepokojujte. Je to gentleman každým coulem a je si vědom své odpovědnosti. Mějme na paměti, lady Catherine, že je jak *vaším* synovcem, tak *mým* kmotřencem. Nepochybuji, že ví, kde jsou meze takových nerozvážností, jakých jsme byli svědky, a že by žádné vážné prohřešky proti slušnosti ve svém domě nepřipustil. Kdyby kdokoli z rodiny Bennetových opravdu zranil jeho jemnocit, dokázal by se jich zbavit, na to se spolehněte."

Lady Catherine se pokochala touto příjemnou vyhlídkou a poněkud se upokojila. Vzápětí ovšem sir Geoffrey vyrukoval s chvalozpěvem, do něhož beztaktně nezahrnul její dceru.

„Zato se můžeme radovat z toho, jak nám rozkvétá naše Georgiana, viďte, lady Catherine?“ nadhodil pán neuváženě. „Jak té to na plese krásně slušelo! Má rozkošnou výšku i váhu. Ta vyvinutá rovná postavička! Aspoň Georgiana se chová tak, že to slouží ke cti jí i její rodině. Všichni to oceňovali. Nemohli z ní oči spustit.“

„Nikdo nepopírá,“ řekla mu na to lady Catherine energicky, „že vypadala pěkně. A že by z ní všichni přítomní oči nespouštěli – to jí tedy neschvaluji. Neteř by udělala lépe, kdyby *jedny* oči nechala hledět jinam.“

Nebohý sir Geoffrey, jehož palec stále bolel a jenž neměl potuchy, o čem to mluví, pouze vážně přitakal. Naštěstí se s tím lady Catherine spokojila a jala se pak vydávat Sally pokyny, v jakém množství proslavený lék namíchat.

17

Sotva Jane vymyslela, jak zušlechtit mladší sestry, a dopřála si čas, aby si k takovému šťastnému plánu pogratulovala, už se jej jala prosazovat. Vyžádala si a také dostala od Bingleyho požehnání, objednala kočár a poslala Elizabeth lístek, aby ji zpravila o jejich příjezdu. Avšak když pak vyhledala slečny Bennetovy a vyzvala je, aby se připravily na cestu, shledala, že jsou té myšlence méně nakloněné, než předpokládala.

Kitty najisto očekávala návštěvu Franka Middletona, jenž včera mezi řečí prohodil, že cestou z Eatonu možná pojede kolem Pelham Hallu, pokud nebude příliš pozdě. Mary byla jako vždy ponořena do života duchovního; a že prý se vítr obrací a počasí se zhorší; a také slíbily Bingleymu, že večer zasednou ke kartám. Jako by o Elizabeth nestály.

„Utěšuje mne jen jedno," prohlásila Mary, když už konečně seděly v ujíždějícím kočáře, „že se mi konečně naskytne možnost pokochat se pemberleyskou knihovnou. Doposud jsem neměla čas využít jejího bohatství, ačkoli mne švagr Darcy nejednou upozorňoval, že bych tam mohla strávit řadu prospěšných hodin."

„Té příležitosti se ti dostane," ubezpečila ji sestra a pro sebe v duchu dodala: „Kdyby se tebe podařilo přesvědčit, abys pořád nebrejlila do knih, a Kitty, aby občas vzala některou do ruky, měla by Elizabeth hned lehčí úkol."

Takto povzbuzena obrátila Mary pozornost k okolní krajině. Její studijní úsilí se té zimy zaměřilo na botaniku, a tak se chopila příležitosti uplatnit své nedávno získané vědomosti: „Opravdu musíme, sestry mé milené," pravila a zachumlala se do přehozu z ovčí kožešiny, „strávit celou cestu v uzavřeném kočáře? Nevidím důvod, proč dbát takové opatrnosti. Cožpak nevíte, že v Derbyshiru se hojně vyskytuje čemeřice, moruška a tořič? Mně by bylo milejší vystavit se živlům a dobře si prohlédnout pole a luka. Co to má za smysl cestovat landauletem, když máme střechu zataženou jako v obyčejném kočáře?"

Nato jí Kitty rozhořčeně oznámila, že ona za svou osobu vůbec nemíní vystavovat se drsnému větru a prachu. Když už se musela vydat do takové dálky, rozhodně se nechce objevit na Pemberley rozcuchaná jak divoženka. Načež se jí Mary uštěpačně zeptala, jestli jí v životě záleží ještě na něčem tolik jako na jejích kadeřích. Takhle a podobně se obě sestry dál popichovaly, jedna vyjadřujíc opovržení ke všemu krom snažení duševního, druhá nedbajíc ničeho krom svého zevnějšku.

Jane, kterou z toho všeho už brněla hlava, je poslouchala mlčky, zatímco kočár pozvolna překonával vzdálenost, která navzdory všem výmolům a překážkám bývala označována za deset mil dobré silnice. Maryina nabádání nebylo uposlechnuto: vál skutečně studený vítr a obloha se hrozivě zatáhla. Venku toho nebylo mnoho k vidění: i kdyby Maryiny

rostliny byly v květu – což se podle Jane, ač ne podle její vzdělané sestry v této roční době nedalo předpokládat – byly by pro mlhu sotva vidět. Jane se smířila s tím, že si na cestě neužije ani zajímavého popovídání, ani se neuklidní mlčením.

Sestry drmolily dál, a když se kočár blížil k Lambtonu, spatřila Jane příležitost, jak je přivést na jiné myšlenky. Na vršku nad městem se tyčil kostel Všech svatých, jehož osmiboká věž dominovala krajině. Jane byla zvyklá, že návštěvy bývají tím krásným pohledem uchváceny, a jako mnohé jiné pozoruhodné anglické stavby vypadal kostel nejpůsobivěji, když se obloha zatáhla. Kitty s Mary tou cestou za denního světla ještě nejely a bylo by škoda, kdyby o takový pohled přišly vinou hloupého hašteření.

„Podívejte se kupředu, sestřičky," vyzvala je Jane. „Tohle je nejproslulejší kostel v kraji. Že vypadá nádherně na pozadí těch černých mraků, viďte?"

Její slova sotva vnímaly. „Tak vidíš," vyjela Kitty „Těžké černé mraky. A sestra by nás nejradši viděla v otevřeném kočáře, aby mohla študovat květenu."

„Tak vidím," pomyslela si Jane, „že jsem hloupá, když si představuji, že by jednu nebo druhou upoutalo něco tak nedůležitého jako krásná architektura a stánek víry."

Naštěstí vzápětí míjely jinou pamětihodnost, která snad bude více hodna jejich náročného zájmu. „A tady je ten hostinec," řekla Jane a ukázala na budovu, kolem níž projížděly, „kde naše Lízinka před dvěma lety přijala pana Darcyho a jeho sestru Georgianu."

„Opravdu?" zvolala Kitty a natáhla krk, aby lépe viděla. „To se sestře vážně povedlo, že uchvátila takového muže. Když si pomyslím, že Líza je nejbohatší paní v celém hrabství! Tvůj manžel, Jane, je sice mnohem příjemnější než pan Darcy, ale myslím, že jen Líziny krajky veškeré povahové nedostatky vyváží. A kromě toho je pan Darcy tak vysoký! A mně se moc líbí urostlí muži; Frank Middleton převyšuje všechny své bratry dobře o hlavu. Drahé Líze

můžeme k jejímu úspěchu blahopřát; měly bychom obě dvě, Mary, napříště bedlivě pozorovat, jak to dělá.“

„Líza dobře pořídila, o tom není sporu,“ odvětila Mary. „Je ovšem možné si položit otázku, jak dobře pořídil její manžel. Podle mne by býval neprohloupil, kdyby se byl po manželce poohlédl jinde, a mohl přitom zůstat v Hertfordshiru.“

„Jak to myslíš?“ zvolala Kitty. „Přece nechceš říct, že si měl vzít jedno z Lucasových děvčat místo naší Lízinky?“

„To jistě ne,“ zněla odpověď, „ale co se vzali, měla jsem sama možnost několikrát si se švagrem pohovořit a zjistila jsem, že je to neobyčejně vzdělaný muž. Je škoda, že někdo takový se dal pouhým ostrovtipem strhnout k manželství, v němž se časem jistě vyjeví, že intelektuálně strádá. Kdyby byl uvážil,“ řekla Mary a výmluvně se rozhlédla kolem sebe, „když volil choť, že vtipné žertování není všechno, byl by třeba spatřil někoho, kdo si cení rozumu víc než humoru, a teď by na tom byl lépe.“

Nad tou řečí Jane i Kitty svorně užasly. Kitty chtěla něco podotknout, ale Jane ji pohledem zarazila a zasáhla.

„Ohlédněte se rychle doprava,“ vyzvala je. „Ta vysoká budova je mlýn, o němž pan Bingley včera hovořil. Mám dojem, že se ochladilo. Nu, na Pemberley vždycky v krbech planou hřejivé ohně. Nemám pravdu, Kitty?“

18

Dalo by se říci, že harmonie lidských vztahů neladí s číslem tři. Když ve skupině dvou nebo čtyř lidí vyvstane rozepře, lze se nadít, že síly budou vyrovnány, avšak když se hádají tři, pak je dobrá rada drahá. U sester platí tato poučka přímo neúprosně: ať je předmět sporu osudový či malicherný, jejich různice mají spád. Ty dvě z trojlístku, které se protentokrát shodly, budou se kochat svým spojenectvím, zatímco ta třetí, opuštěná a ztracená, může jen trpět.

Naše sestry se proto zaradovaly, když na obzoru vyvstaly pemberleyské lesy. Pomyšlení, že už jsou skoro na místě, pohled na majestátní kamenné sídlo na pozadí zalesněných kopců a vyhlídka, že s přispěním Elizabeth brzy dosáhnou výhodnějšího počtu, jim všem spravily náladu. I Kitty se takdalece přemohla, že dokázala povídat dobré tři minuty, aniž se jedinkrát zmínila o Franku Middletonovi.

Když přejeli říčku a zamířili ke vchodu, spatřili ve dveřích skupinku lidí. Stál tam pan Darcy v živém hovoru se svým šafářem Samuelem Merkinem, Georgiana, Elizabeth a s nimi statný mladý muž, sestrám neznámý. Pemberleyská dvojkolka byla připravena k odjezdu a pan Darcy k ní už kolikrát vykročil, ale Merkin ho pokaždé ještě zdržel. Všichni se pak zahleděli k blížícímu se pelhamskému landauletu.

„Přijíždíte právě včas," prohlásila Elizabeth, hned jak je vřele přivítala. „Kmotr pana Darcyho onemocněl, a tak ho s Georgianou jedou navštívit. O půlhodiny později byste je byly propásly."

„I dřív," dodal její manžel. „Mohli jsme být už dvacet minut na cestě, kdyby nás Merkin nezdržel svým řečňováním."

„Budiž mu za to čest a sláva," zažertovala Elizabeth. „Nebýt jeho starostlivosti, musel jste to vydržet až do večera, než byste se setkal s mými sestrami."

„To je pravda," přitakal, uklonil se švagrovým a rychle nastoupil do kočáru. „Zařiďte to všechno podle svého uvážení, Merkine. Ale nejhorší na tom je, Leigh-Coopere," obrátil se na mladého muže, „že jsme si spolu ještě nestačili promluvit o Jižní cestě, jak jsme dnes zamýšleli. Co se dá dělat. Pokračujte zatím podle vlastní volby a definitivně se dohodneme, až se vrátím."

„Jak si přejete," odvětil mladý muž. „Stejně jsem chtěl věnovat odpoledne okolí nového parteru. Slečna Darcyová," uklonil se dívce, „se vyjádřila vlídně o našem záměru, když jsem jí ho včera ráno vysvětloval."

Slečna Darcyová se zapýřila. „Ujišťuji tě, bratře," pravila, „že představy pana Leigh-Coopera o Pemberley jsou vskutku zajímavé. Nikdo myslím nemůže pochybovat," dodala a pohlédla na mladého muže, „že je ve svém oboru vynikající."

Vnímavý svědek tohoto rozhovoru by možná zauvažoval, zdali slečna Darcyová svá poslední slova zvláštním způsobem nezdůraznila. Ale mladší slečny Bennetovy nedávaly pozor a Elizabeth se soustředila na manžela. A co se pana Leigh-Coopera týkalo, ten se jen zeširoka usmál a pomohl mladé dámě nastoupit. Zazněly poslední pozdravy, siru Geoffreyovi bylo popřáno brzké uzdravení, všichni vyjádřili politování, že je sourozenci Darcyovi opouštějí, a dvojkolka se rozjela.

Paní Darcyová, zatímco jí mladší sestry každá z jedné strany hučely do ucha, odvedla zbývající společnost dovnitř. Díky Kittyinu neodbytnému naléhání, aby Elizabeth vyjevila, ale docela upřímně, co soudí o jejím novém kloboučku, a Maryině velkodušné laskavosti, s níž podrobně zhodnotila každý portrét visící v dlouhé chodbě, řeč rozhodně nestála.

Zakrátko se pan Leigh-Cooper omluvil s tím, aby mu laskavě dovolily věnovat se své práci, a sestry Bennetovy osaměly. Elizabeth je uvedla do jejich pokojů a sama se odebrala do salonu, že tam na ně počká. První se k ní přidružila Jane. Obě netrpělivě čekaly na příležitost pohovořit si mezi čtyřma očima o matčině poselství, a že ani jedna neměla ve zvyku mařit čas, přešly rovnou k věci.

„Ať se o to jakkoli snažím, Lízinko," začala Jane, „nedaří se mi zahnat obavy, že nám matinka, až tento týden přijede, odhalí ještě něco, s čím se nám dosud nesvěřila. Z jejího dopisu toho mnoho nevysvítá, ale nemáš taky ten dojem?"

„Tuším cosi zlého, a jeví se mi to tak proto, že si v dopise překvapivě na nic nenaříká. Pověz mi: dostala jsi od ní už někdy list, kde by opomněla postěžovat si na nervy nebo na nějaké nové tatíčkovy taškařice? Její choroby snáším docela dobře, avšak když o nich nepadne zmínka, pak se pořádně leknu."

„Ach, Lízinko, ty si ze všeho tropíš legraci, ale jen aby ses nesmála předčasně," řekla Jane. „Musím ti sdělit ještě něco, a z toho i tebe přejde chuť žertovat."

„Jane moje nejdražší," zvolala Elizabeth, „asi jsme se poslední dobou málo stýkaly, že mne můžeš tak mylně chápat. Přece dobře víš, že mi zájmy rodiny nejsou lhostejné, ale při své laskavosti mi jistě nebudeš zazlívat trochu lehkovážnosti na účet našich příbuzných, abych pod tou tíhou neklesla. Že s nimi cítím, to ti nemusím říkat; nežádej však po mně, prosím tě, abych si odpustila příležitost pobavit se jejich výstřednostmi."

Jane se usmála, ale nezbylo jí než předložit sestře Lydiin dopis, který den předtím dostala. Elizabeth si jej přečetla a rozhořčila se stejně nad jeho obsahem jako nad jeho tónem.

Ta Lydia je nemožná," prohlásila. „Jak bychom se společně pobavili, no ne! Ani za mák nezmoudřela. Nu, po boku jejího drahouška Wickhama, co také můžeme čekat? Dychtí sejít se s rodinou! Zapomněla snad už, jak to všechno bylo? A vyjadřovat se o Pemberley tak familiárně! Drahé Pemberley, no ne!"

„Dopis to je pobuřující," souhlasila Jane. „Ale naléhavě tě prosím, netrap se kvůli tomu. Lydia s manželem budou u nás na Pelhamu a švagr Darcy nemusí být vůbec vystaven Wickhamovu obtěžování. Pan Bingley a já jsme jim už vymysleli dost zábavy. V nejhorším případě by ti hrozilo, že si Lydia usmyslí sama doprovodit maminku a tatíčka, až pojedou na návštěvu do Pemberley."

„Že by zůstalo jen u formální návštěvy?" nadhodila Elizabeth. „Nezapomínej, má milá Jane, že je řeč o *drahém* Pemberley. Zní to, jako bys ty sama, která jsi tu byla tak často vítaným hostem, neznala Pemberley tak dobře jako Lydia, která tu v životě nebyla. Jane, Jane, ty duše předobrá, jak bych v nadcházejících časech trochu té tvé vyrovnanosti potřebovala!"

Na Elizabeth totiž trvale doléhala její vlastní situace a především dosud nevyjasněné vztahy se sirem Geoffrey

Portlandem. Na plese se k ní choval zdvořile, avšak rezervovaně, a ona nebyla s to rozpoznat, zdali ten chladný postoj vypovídá spíš o povahovém založení, anebo jestli jím vyjadřoval skutečnou nelibost. Darcy zamýšlel, až přijede do Denby Parku, pozvat svého kmotra na Pemberley, jakmile mu to zdraví dovolí, a Elizabeth myslela na tu návštěvu s jistými obavami. Ty se teď pochopitelně ještě znásobily. Co si pomyslí o společenských ambicích její matky, o výstřednostech jejího otce? A navíc všechno ještě zkomplikuje nadcházející příjezd Lydie! Hrozila se toho předem.

„Rozhodně se vynasnažím pomoci ti ve všem, co bude v mých silách," ubezpečovala ji Jane a pak s jistým zaváháním dodala: „Ale počkej, Lízinko, ještě jsem neskončila. Čeká nás další nesnáz, a tady musím požádat o pomoc zase já tebe. Přivezla jsem dnes s sebou Mary a Kitty záměrně. Jsou pořád stejně neukázněné, stejně povrchní, dají se tak lehce strhnout. Bylo by škoda, kdyby skončily jako Lydia. A přitom v hloubi srdce nejsou zatvrzelé. Stále ještě by se mohly napravit, i když musím uznat, že je to úkol nad moje síly. Tvoje schopnosti však nepřesahuje. Kdyby ses toho chopila ty, Lízinko, dokázala bys jim pomoci spíš než kdo jiný."

„Máš o mých schopnostech neuvěřitelně vysoké mínění," pravila Elizabeth, „a za tvou lichotivou důvěru bych ti asi měla poděkovat, i když musím prohlásit, že úkol, jímž mne pověřuješ, pro svou náročnost od nezměrné vděčnosti spíš odrazuje. Jinak máš samozřejmě pravdu – Kitty a Mary se musí někdo ujmout a tvá laskavost ti brání vůči nim něco prosadit. Ach, Jane, dosud nikdy jsem nezatoužila, abys měla drsnější povahu, ale doznávám, že teď bych si to přála, a z celého srdce."

Hned nato se rozletěly dveře a problémy, o nichž byla řeč, osobně vpadly dovnitř. Kitty byla na vrcholu blaha, neboť zjistila, že její pokoj je větší než Maryin a že má krásnější výhled na park. Mary nevzrušena trvala na tom, že rozlehlejší prostor zabírá její ložnice a že výhled na lesy je příznivý k

filozofickému rozjímání, s nímž ovšem u Kitty v žádném případě nelze počítat.

Jane s Elizabeth si vyměnily pohled. Berou na sebe úkol vskutku heroický.

19

Jen co lady Catherine stanovila dávkování léku pro sira Geoffreye v souladu se svými představami, ihned napřela úsilí, aby uvedla do pořádku i jeho domácnost. Ukázalo se však, že je to úkol želbohu přesahující i její nesporné schopnosti, ač do hodiny zavedla výhodné změny v pracovním systému zámecké švadleny, objevila u lokaje jisté nedostatky v nové livreji a nakázala mu, ať to okamžitě spěchá napravit, a na poslední chvíli zarazila kuchařku, když se s neomluvitelnou rozmařilostí chystala upéct koláč za použití půltuctu jablek z jejich předposledního koše. Anne pak vyslala na bryskní procházku ve větru, aby získala svěží pleť; kapitán Heywood někam odjel už dříve. Milostivé lady poté nezbývalo nic víc na práci než prohlédnout stříbro, není-li někde začernalé, a čekat, až sir Geoffrey vezme rozum do hrsti a po jejím léku se uzdraví. Byla jí tedy dlouhá chvíle, a tak s radostí uvítala, když se na zámku ukázali Darcy s Georgianou.

„Přijíždíš právě včas, synovce," oznámila Darcymu, ledva sestoupil z dvojkolky, „protože sir Geoffrey nevýslovně trpí. Nemusíš se ale znepokojovat, neboť jsem mu vlastnoručně přivezla z Rosingsu vynikající lék, který prokazatelně zažehnává i nejhorší příznaky těchto chorob, a teď už nezbývá než čekat, až zaúčinkuje. Nemoc ovšem neblaze poznamenala rozpoložení sira Geoffreye; škoda, že svůj úděl nesnáší mužněji. Je tedy na tobě, Darcy, aby ses alespoň pokusil přivést ho do lepší nálady."

Darcy dobrotivou dámu ujistil, že zastal sira Geoffreye v takovém stavu už kolikrát, a proto si umí představit, jak mu

je; odebere se ihned k němu a Georgiana ať zatím zůstane s paní tetinkou a vynasnaží se ji utěšit.

„Snažně vás prosím, tetinko, nepodléhejte přehnaným obavám," začala Georgiana. „Bratr, jak sám říká, pobýval už často u sira Geoffreye, když ho tahle choroba postihla, a svou společností mu obvykle přišel vhod. Nejednou se mu podařilo našeho kmotra povzbudit, když se ostatní už vzdali naděje."

„Ale to je zvláštní," zněla vlídná odpověď milostivé lady, „vždyť Darcy sám většinou mívá špatnou náladu. Není ovšem vyloučeno, že díky tomu bude mít lepší pochopení pro mrzouťství někoho druhého."

Georgiana měla tetu upřímně ráda a povinnou úctu k ní chovala také, ač v menší míře. Nemohla se však smířit s takto nepříznivým bratrovým posouzením.

„Říkejte si o bratrovi, co chcete," pravila, „ale jen se doslechl, že pan kmotr onemocněl, hned se k němu rozjel. Možná že ve svém chování zůstává někdy něco dlužen, ale věřte mi, že v srdci má vždy vřelý cit. A co se oženil, i jeho chování se pozoruhodně zlepšilo. Po celém Derbyshiru jde o tom řeč. Udivuje mne, že jste to sama ještě nepostřehla."

Tím se milostivé lady hluboce dotkla. „To je neslýchané!" zvolala. „Mladá dívka nemá pronášet tak troufalé soudy! Překvapuje mne to a nemohu si to vykládat jinak, než že jsi byla poslední dobou vystavena zvlášť neblahému vlivu. Ani ta rychlost, s jakou jste přispěchali za kmotrem v čase nouze, tvou drzost neomlouvá. Takhle to dopadá, jak vidíš. Mladí lidé dnes málo dbají o zdraví a pohodlí starších příbuzných. Jednají podle svého a nečekají, co se jim řekne. Ubezpečuji tě, že poslušnosti z tvé strany není nikdy dost, ať již vůči rodině, nebo vůči poručníkům. Sama jsem Anne důkladně vštípila, jaké jsou její povinnosti k matce; je mi ve všem po vůli a rozhodně zůstane po mém boku navždy. Ví, čím je mi jako dcera povinována, a ty bys udělala dobře, kdyby sis z ní vzala příklad."

„Osměluji se doufat, tetinko," opáčila Georgiana vzápětí, „že mne sem tak rychle přivedla náklonnost, nikoli

povinnost. Co žádá povinnost, tomu člověk lehko dostojí; jelikož ale mám sira Geoffreye moc ráda, nic by mě dnes nezadrželo. Vydala bych se k němu i pěšky, kdyby to muselo být. Někomu poslušnost třeba vyhovuje; já si však raději počínám tak, jak mi velí vřelé srdce.“

„Dej si pozor, slečinko,“ obořila se na ni teta. „Mluvíš žalostně neuctivým tónem, a to by se ti mohlo do budoucna nevyplatit, jen si nemysli. Už jsem poznala nejednu mladici s tak břitkým jazýčkem, jako máš ty, která toho potom litovala do konce života stráveného v osamění.“

„Osamění mne neděsí, tetinko, to mi věřte.“

„Opravdu, slečinko? A prosím tě, jak chceš s tak výstředními nápady najít vhodného manžela?“

„Ale tetinko,“ vybuchla Georgiana a vzrušeně vyskočila z křesla, „mne vlastně k manželství nic nepobízí. V jednadvaceti mi připadne mé jmění, a pokud jde o společenské postavení, co lepšího by se mi mohlo naskytnout než tady na Pemberley? Ať se ostatní ženy snaží udělat dobrou partii, aby si polepšily; já mám už teď všechny výhody mladé ženy, která se těší pevnému zdraví, bystrému rozumu a zabezpečenému postavení.“ Georgiana se podobnými úvahami zaobírala už přes rok, a proto energicky dál vedla svou. „Jen zvažte, drahá tetinko, mou situaci. Bratr stále doplňuje knihovnu dalšími a dalšími svazky: k čemu by byly, kdybych je nečetla? Vy sama jste mi přivezla učitele hudby z Londýna, já jsem dlouhá léta cvičila, a teďby to všechno mělo přijít vniveč, kdybych přestala hrát? A pak je tu Pemberley, právě teď skvěle zvelebované samým Jamesem Leigh-Cooperem. A to je mám opustit, ještě než mi bude dopřáno kochat se výsledky jeho úsilí? Tetinko, tetinko, to bych musela poznat muže vskutku vynikajícího, abych se vzdala všech těchto výsad, a já vás ujišťuji, že jsem nikoho takového dosud nepotkala. Vidíte tedy,“ dořekla s úsměvem, „že jsem proti všem pokušením obrněna.“

Lady Catherine se hotovila vzít si neteř přísně na paškál, když tu přišel lokaj vyřídit vzkaz sira Geoffreye. Prý se mu

poněkud ulevilo a s pomocí kmotřencovou zakrátko sestoupí do salonu. Tato zpráva zapůsobila na milostivou lady velice blahodárně. Začala znovu velebit svou zázračně působivou medicínu a lamentovat nad zabedněností derbyshirských apatykářů a obojí přehlušilo její rozhořčení nad neteří. Když se pak sir Geoffrey, ztěžka se opíraje o Darcyho rámě, objevil ve dveřích, docela už na Georgianino rázné zdůvodnění vlastní životní soběstačnosti zapomněla.

„A považte," pravila, „že stačilo, abych dala Sally namíchat pár obyčejných věcí ze spíže, a dokázala jsem přivodit takovouhle proměnu. Vypadáte namouvěru lépe, sire Geoffrey, než před tím záchvatem pakostnice."

Sir Geoffrey zdvořile přitakal a ani pohledem na svého kmotřence milostivou lady neupozornil, že rukou společnou a nerozdílnou vylili její lektvar do vázy s orchidejemi na schodišti.

„Georgiano má drahá," podotkl sir Geoffrey hned vzápětí, „ty rosteš do krásy po své matce. Lady Catherine, nezdá se vám také, že je to skoro, jako by se mezi nás drahá Anne znovu navrátila?"

„Bojím se, že vás paměť klame, sire Geoffreyi," odvětila milostivá lady. „Anne byla sice vždy elegantní, avšak bohužel jí chyběla ta postava a ta pleť, jaké svědčí o pevném zdraví, zatímco Georgiana se vyznačuje obojím, to musím uznat. Ovšem," dodala rychle, „svěží pleť nic neznamená, pokud ji neprovází vybrané chování. A v tom směru jsem dnes u neteře zjistila vážné nedostatky."

Darcy se ve snaze zaměřit tetinu pozornost jinam uchýlil k řečem o počasí. „Jen pohleďte," řekl a rychle přešel k oknu, „myslím, že se rozjasňuje. Možná bychom se později mohli posadit venku, co říkáte, pane?"

Jenže lady Catherine se jen tak nevzdala. „Jak jsem se už často přesvědčila," prohlásila, „dáma, která je krásná, ba i urozená, nemůže doufat v uznání, pokud si neosvojí vhodné chování. A po uznání touží všechny ženy. Georgiana si asi myslí, že je jiná, ale není. Neteř by udělala dobře, kdyby si

vzala příklad ze své sestřenky Anne. Ta může sloužit za vzor všem mladým dívkám: je mírná, poslušná, poddajná. Ještě jsem u ní nezažila, že by promluvila tak rázně jako tvá sestra, Fitzwilliame.“

Georgiana mlčela.

„Nemám tušení, čím si sestra vysloužila vaši nelibost, tetinko,“ řekl jí Darcy, „ale ujišťuji vás, že to nemyslela zle. Je ještě mladá a občas se jí stane, že se dá strhnout svým temperamentem, viď, Georgiano?“ A mile se na ni usmál.

„Anne se temperamentem strhnout nedává,“ odvětila milostivá lady. „Na to je příliš dobře vychovaná. Ale je pravda,“ dodala, neboť ji něco právě napadlo, „že Georgiana není ještě docela ztracená. Pošli ji ke mně na Rosings, až se vrátím, a uvidíš, jak si za pár týdnů osvojí kázeň, kterou jí sama vštípím.“

Další hovor o lákavé nabídce byl znemožněn příchodem kapitána Heywooda a Anne, kteří se právě vrátili, každý ze své procházky. Kapitán překypoval dobrou náladou.

„Podívejte, koho jsem potkal přímo ve dveřích,“ zahlaholil. „Slečnu Anne de Bourghovou osobně, zahalenou v pláštěnce, jak statečně bojuje s větrem. Upřímně obdivuji váš elán, slečno de Bourghová.“ Teprve pak postřehl, že tu jsou Darcy s Georgianou, a hned je spěchal pozdravit.

„A pan a slečna Darcyovi,“ halekal procítěně. „Oba zde: jak vítaná návštěva. A sir Geoffrey se pozdravil – ale to mne nepřekvapuje, když je v péči tak půvabné ošetřovatelky.“

Kapitánův náhlý příchod způsobil Georgiane značnou radost: větší, než by byla předpokládala a po pravdě řečeno i chtěla.

Její odpověď provázelo proto jisté rozrušení: „Mýlíte se, pane, ale děkuji vám. Nesmíte připisovat zásluhu o uzdravení sira Geoffreye mně, ale péči mého bratra a paní tetinky. Já sama jsem k němu přispěla pouze tím, že jsem obdivovala jejich úsilí.“

„A to je významné přispění,“ ujistil ji. „Všichni velikáni mezi muži, o tom jsem přesvědčen, by nedosáhli ani čtvrtiny

toho, čím prosluli, bez obdivu svých půvabných družek. A proto je třeba zvlášť vysoko ocenit váš obdiv, slečno Darcyová.“

A pohled, jejž věnoval Georgianě, neméně než ten, který mu vrátila, znovu připomněly lady Catherine její původní znepokojení.

„Anne se opravdu vyznačuje obdivuhodným elánem,“ prohlásila, vzala kapitána za ruku a usadila ho vedle sebe na pohovku, „pokud jí to zdraví dovolí. Jsem přesvědčena, že kdyby jí v tom častá indispozice nebránila, proslula by po celém Kentu svým jezdeckým uměním. Možná byste ji doprovodil, až si příště vyjede na koni? Že by ti to bylo milé, viď, Anne?“

Anne pozorně poslouchala, v ničem neodporovala, a nakonec ti, co jí seděli nejblíže, zaslechli, jak se odvážila špitnout: „Ano, matinko.“

ČÁST TŘETÍ

20

Jaro na venkově, prohlašovali všichni svorně, bývá leckdy rozmarné, nikdy však nepostrádá kouzlo. V týdnech následujících po plese na Pemberley zavládlo příznivější počasí. Mraky, které vypadaly tak hrozivě, se rozplynuly, slunce svítilo, ukázaly se první mladé výhonky a na trávnících zcela převládly zelené tóny. A s postupujícíc roční dobou se jako dar z nebes objevil v kraji čerstvý námět k rozhovorům, a to díky přijezdu manželů Bennetových.

V smutném protikladu k podnebí však byly tváře posledně přibyvších Bingleyho hostů. Když přepadlí, ba téměř ztrhaní manželé Bennetovi sestoupili z kočáru, doznali, že jsou velmi unavení. Ale že měli kolem sebe na uvítanou tolik blízkých duší a že jim věci odnášeli hned tři lokajové, povzbudilo je aspoň vědomí, že šťastně dojeli a zeťovi sloužící mají pěkné livreje.

Jane Bingleyová a její účinlivý manžel hned pochopili, čeho je jim třeba, a bez odkladu jim dopřáli odpočinku. Zítra, ujistila je Jane, bude dost času na novinky, které přivážejí. A navíc si je tak vyposlechne celá rodina pospolu, neboť manželé Darcyovi jsou tak laskava, že je zvou do Pemberley hned nazítří. Pod dojmem cti, jež se jí takto dostává, paní Bennetová pokojně usnula.

Na druhý den zrána se tedy shromáždila početná skupina, aby se vydala na cestu k proslulému panství.

„Ach, Janičko, má nejdražší,“ jala se paní Bennetová lamentovat v první chvíli, kdy nebyl nikdo na doslech, „kdybys jen věděla, co všechno zakouším! Jaké rány osudu

se na mou hlavu poslední dobou sesypaly! Byli bychom k vám dojeli dřív, ale já zapomněla doma ty batistové šatečky s aplikacemi a museli jsme se pro ně vrátit až z Bishop's Stortfordu. A pan Bennet pro to vůbec neměl pochopení a zůstal celou cestu nazlobený. Takové trápení jako já nemá žádná žena na světě. Dočista mi to zničilo pleť!"

Jane by jí na to byla vhodně odpověděla, když ale spatřila, že přichází manžel, rozhodla se to raději odložit. Zahleděla se na matku, vzala ji za ruku, jemně ji stiskla a řekla pouze: „Brzy už budeme u sestry, matinko, a tam se vám dostane veškeré pomoci, která je v lidských silách, to se spolehněte." A převedla hovor na příjemnější věci.

A tak se stalo, že uplynulo ještě mnoho hodin – mezitím dojeli k cíli cesty, navzájem se vřele pozdravili, rodiče se s láskyplným obdivem vyjádřili k postavení své druhorozené dcery, všichni už se usadili ve velkém salonu na Pemberley – a hrozivá novina Bennetových zůstávala stále nevyslovena.

Nakonec zlou zprávu zvěstoval pan Bennet. „Už hezkých pár týdnů," začal pochmurným hlasem, „na nás tíživě doléhá soužení, které postihlo tetičku Philipsovou. Těžko shledávám slova, ale říci vám to musím. Dcerušky moje drahé, tetička je obviněna, že si z naší merytonské galanterie odnesla domů kus drahé krajky bez zaplacení: tedy z drobné krádeže."

„Tetička Philipsová?" zvolala Elizabeth ve velkém rozčilení. „Ale tatíčku, co nám to tu povídáte? Tetička jedná možná někdy roztržitě," připustila, neboť co do intelektu vykazovala paní Philipsová ještě výraznější nedostatky než paní Bennetová, „ale aby ji měli za zlodějku schopnou ukrást krajku z obchodu? Kdo vznesl takové obvinění a čím je podložil?"

„Souhlasím s tebou," odvětil jí otec s povzdechem, „že je to situace zcela neuvěřitelná. Přesto nelze popřít, že byla z takového činu obviněna a že už za něj draze platí."

Po těchto slovech vytáhl pan Bennet z vesty už dosti vetchou složenou stránku z časopisu *The Hertfordshire Gazette* a podal ji užaslým dcerám, které četly:

Choť jistého merytonského měšťanosty, dáma zámožná a v početném okruhu přátel vážená, byla ve čtvrtek z rozhodnutí velectěného pana starosty G. Portera uvržena do vězení v Hertfordu na základě obvinění, že odcizila krabici krajek z obchodu se střižním zbožím.

Déle už paní Bennetová mlčet nevydržela. Propukla v pláč a jala se lamentovat: „Lízinko, Janičko, holčičky mé milované, jak tuhle ostudu přežijeme? Sestra snad zešílela, jinak to není možné! Ukradnout krajku u Turnéra! Jsme zneuctěni – a přitom jsou mé dvě starší dcery tak bohaté a vznešené! Když pomyslím, že tuhle Jane jí k posledním Vánocům poslala celý loket pravé bruselské krajky! Dozajista se to už rozkřiklo po celém kraji, lidé o ničem jiném ani nemluví! Co z nás bude, děvenky mé drahé? Vaše svobodné sestry mají zničený život! Teď už se nevdají – jsou z nich nadosmrti staré panny – a z panství pana Benneta jsou tak krutě vyděděny. Co se mnou bude? Přijdu z toho o rozum!“ Pohlédla na Kitty a Mary a hlasitě se rozeštkala.

„Ale milostivá paní,“ ozval se Darcy, jenž do té chvíle s vážnou tváří mlčky přihlížel, jak Elizabeth podléhá němému zoufalství a Jane se opírá o manželovo rámě, aby neklesla. „Tady jistě došlo k nějakému nedorozumění. Paní Philipsová je přece dáma solidně zaopatřená: to by mělo vyvrátit tak nevěrohodné obvinění i v jejím případě.“

„Švagrová je nesporně bez viny,“ řekl pan Bennet. „Přesto je ve vězení.“

„Pak je třeba záležitost důkladně prošetřit; snažně vás prosím, paní Bennetová, nepoddávejte se zoufalství. Já sám se o to neprodleně postarám. To je opravdu smutná zpráva.“

„Děkuji vám z celého srdce za vaši starostlivost, drahý zeti,“ odvětil pan Bennet. „Tušil jsem, že se svou známou velkorysostí nabídnete pomoc, když se na vás obrátíme. Ovšem já za svou osobu v tom vidím víc než pouhé nedorozumění. Nemohu se zbavit dojmu, že švagrová padla do léčky, že jde o nějaké darebáctví vedené zlým úmyslem.“

„Jak to myslíte, pane Bennete?“ zvolal Bingley hluboce otřesen. „O jaký zlý úmysl tu jde? Víte snad o někom, kdo zamýšlel zostudit dobré jméno vaší rodiny?“

Pan Bennet, s očividnou únavou v hlase i pohybech, mu na to řekl: „Přiznávám, že o nikom takovém nevím. Ale jak jinak si to mám vysvětlit? Nedávný šťastný obrat v osudech naší rodiny vzbudil v kraji pozornost. Vždycky se najde zloduch, který si usmyslí někoho zneuctít a vytěžit z toho něco pro sebe. A tak na nás dopadla tahle těžká rána nedlouho po politováníhodných událostech, které způsobila Lydia svou pošetilostí. Což se naše rodina nikdy nevymaní ze skandálů?“

„A co pan strýček?“ zeptala se Jane, jakmile se vzpamatovala natolik, že otce opět vnímala. „Jak ten to snáší?“

„Obávám se, že ne zvlášť dobře,“ odpověděl pan Bennet. „Nemůže se smířit s pomyšlením, že má manželku v žaláři, a nemluví o ničem jiném, než jak ji osvobodit a co nejdřív tu záležitost sprovodit ze světa. Uvažuje dokonce o tom, že ty darebáky, její žalobce, nějak uplatí. Upřímně řečeno, nevím, co mu poradit. Švagrová se sice nepochybně ničeho nedopustila, ale celá aféra jí může nadobro zničit pověst; a pokud se dá penězi takovému neštěstí zabránit, možná že švagr Philips uvažuje moudře. Neumím to posoudit. Vím jen tolik, že dokud bude jeho žena v moci zákona, nepřestane se on trápit.“

Nato začala paní Bennetová znovu hlasitě naříkat a obě starší dcery se ji všemožně snažily uchlácholit. Kitty s Mary, doposud ztichlé hrůzou, teď vydatně podpořily matčiny lamentace vlastními mladými hlasy.

Mezitím pánové dál probírali danou situaci a Elizabeth s hlubokým potěšením sledovala, jak přitom její manžel ve všech směrech nad ostatní vyniká. S jakým přehledem posuzuje okolnosti případu, jak bystře se vyptává jejího otce a s jakou trpělivostí přijímá neukázněné výbuchy její matky! A zvlášť mu slouží ke cti, že právě on, jenž se kdysi o její

rodině vyjadřoval velmi přezíravě, s nimi teď jedná tak vlídně, tak starostlivě. Jak mu ten nedávno osvojený soucit sluší! Poslední rodinná katastrofa je sice žalostná, ale když vidí, jak si přitom vede on, srdce jí plesá. Elizabeth ani za nic na světě nepřála tetičce takové trápení, ale když už k tomu došlo, v jak příznivém světle se přitom projevuje její Darcy!

Zaujata těmito úvahami strnula, když se ozvalo zaklepání a lokaj přišel ohlásit, že dole čeká sir Geoffrey a přeje si složit jim poklonu. V Elizabeth byla malá dušička. Tolik obávané druhé setkání se sirem Geoffreym se dosud neuskutečnilo a čím déle se odkládalo – ačkoli ji Darcy ujišťoval, že je to třeba přičítat nemoci a mimořádným závazkům na zámku Denby Park – tím její úzkost vzrůstala. A teď tedy přichází, a právě v nejhorší možnou chvíli, jakou si umí představit. Že musí poznat její rodinu zrovna za takovýchto okolností!

Obrátila se k manželovi, avšak nepodařilo se jí upoutat jeho pozornost, a tak po kratičkém zaváhání nemohla učinit nic jiného než nakázat lokajovi, aby hosta uvedl.

Sir Geoffrey vešel, a byl to zjev tak impozantní a vznešený, že shromážděná společnost okamžitě ztlumila hlasy. I paní Bennetová a její mladší dcery zmlkly. Sir Geoffrey byl od časného rána mimo domov, jelikož musel zařídit různé věci na panství, a vypadal svěží a zcela zdráv. Vybral si k návštěvě dnešní dopoledne, protože se chtěl hned zpočátku seznámit s nově přibyvšími a z doslechu hojně vypodobněnými rodiči paní Darcyové. Pozdravil přítomné velice vlídně, neboť mu byla už v mládí vštípena zásada jeho postavení: je třeba být neochvějně zdvořilý k osobám na nižším stupni společenského žebříčku.

„Je mi velmi líto, paní Darcyová," podotkl hned vzápětí, „že jsem nepatřičně otálel, než jsem vám přišel složit poklonu. Jak vám můj kmotřenec zajisté sdělil, poslední dobou jsem vážně churavěl, a teprve nyní jsem se zotavil natolik, že mohu vycházet." Poté se obrátil k manželům Bennetovým. „Vidím však, že šťastnou náhodou přicházím

právě včas, abych mohl vás, madam, a vás, pane, uvítat v Derbyshiru. Věřím, že na zámku Pelham Hall dlíte ve všem pohodlí. Mnozí sice u těchto moderních domů postrádají velkolepou nádheru starších sídel, zato však takové stavby mívají tu přednost, že dobře vzdorují nepřízni počasí."

„To jsou moudrá slova, sire Geoffrey," odvětila Elizabeth, „a my tady na Pemberley to moc dobře víme; zdejší průvany budí závist sousedů široko daleko."

Sir Geoffrey se úklonem hlavy ztotožnil s žertovným tónem. „Na Pemberley to profukuje vskutku mocně," doznal, „avšak bohatě se vám to vynahrazuje rozlehlostí zdejších místností. Pro takovou nádheru se ochotně smiřujeme s trochou nepohodlí. Nemusím ovšem paní darcyovského sídla učit, jak oceňovat krásu. Stačí se zde rozhlédnout a hned je to zřejmé." Z jeho slov načerpala Elizabeth trochu odvahy. Vtipkování se od sira Geoffreye asi očekávat nedá, ale že se pochvalně vyjádřil o jejím smyslu pro krásné věci, svědčí o tom, že sám má vkus. Jejich vztah má tedy jistou naději.

„Přicházíte skutečně právě včas, sire Geoffrey," pravil Darcy, „i když možná z jiných důvodů, než myslíte. Právě jsme hovořili o jedné rodinné záležitosti, a tím vítanější je nám rozptýlení vaší návštěvy." Darcy věděl, že kmotr má široký rozhled, a byl by velice stál o jeho radu ve vyvstalých těžkostech. Bez souhlasu pana Benneta o tom však nechtěl začínat.

Pan Bennet na něho pohlédl, zavrtěl hlavou a převedl řeč jinam. „Velice rád vás poznávám, sire Geoffrey," prohlásil srdečně. „A děkuji za projevený zájem, na Pelhamu je o nás opravdu velmi dobře postaráno. Já sám se nejvíc těším, jak si v příštích dnech tady na Pemberley zarybařím. Jste také příznivcem tohoto sportu?"

Sir Geoffrey, ničeho zlého netuše, ráčil panu Bennetovi doporučit své vlastní jezero na Denby Parku a sdělil mu, že jsou mu jeho udice kdykoli k dispozici. Všechno mohlo zůstat u rybolovu a zdvořilostí, kdyby se do toho v té chvíli nevložila paní Bennetová.

„Vaše jezero je vskutku proslulé po celé zemi, sire Geoffrey, stejně jako vaše rybářské umění. Slyšela jsem vyprávět, že se nenajdou chutnější ryby než ty z vašeho jezera. Žádné jiné prý nejsou tak tučné ani tak nádherně zbarvené ale pokud jde *o vás*, pane Bennete, neumím si představit, co máte na mysli. Vykládáte, jak se budete věnovat zábavě, když si celá rodina div nezoufá.“

Pan Bennet s Elizabeth na sebe zděšeně pohlédli, ale než se vzmohli na odpověď, zasáhl Darcy. „Ale právě v takovém čase, drahá paní Bennetová,“ prohodil rychle, „nám prosté venkovské radovánky poskytují velmi vítanou ba, někdo by řekl, že naprosto nezbytnou úlevu. A když už je řeč o rybaření, vzpomínám si, pane Bennete, že se k tomuto sportu nabízejí skvělé podmínky i u vás v Hertfordshiru. Viď, Bingley?“

Paní Bennetová se však nedala odradit, a jelikož měla z Darcyho příliš nahnáno, aby vyhubovala jemu, zamířila svůj hněv na toho, jehož jméno zaznělo v rozhovoru naposled. „To bych do vás neřekla, pane Bingley,“ prohlásila. „V takovém čase si tu tlacháte s panem Bennetem o rybaření! Jak mě můžete tak trápit, pane Bennete? Má vlastní sestra úpí v žaláři, dobré jméno celé rodiny je navždy potupeno.

Cožpak nemáte trochu soucitu s mými ubohými nervy? Má vlastní sestra, a krade!“

Elizabeth zděšeně odvrátila oči. Co si sir Geoffrey jen pomyslí! Připadalo jí, že beztaktnost její matky na sebe dosud nikdy nevzala tak hroznou podobu: proč musela tímto způsobem rozhlásit rodinnou hanbu! Nakonec sebrala odvahu a zvedla oči k návštěvníkovi. Co mu vyčetla z tváře, předčilo její nejhorší obavy.

„Vidím,“ prohlásil sir Geoffrey chladně, „že jsem přišel mimořádně nevhod. Omlouvám se, že jsem vpadl do rodinné aféry, která by se měla omezit na co možná nejužší kruh zasvěcených. Rozloučím se tedy.“ Uklonil se a odešel.

21

Georgiana neměla tušení, co se na druhém konci domu odehrává. Pemberleyská knihovna byla dost daleko od společenských místností, a krom toho byla architektonicky řešena s ohledem na klid; v místnosti vládlo ticho, oheň v krbu mocně plápolal, a tak tam dívka seděla už kolik hodin, duchem zcela nepřítomna, jak se to stává, když dojde k dokonalému uspokojení všeho, čeho si žádá tělo.

Ponořila se tak hluboce do Scottových básní, že zcela zapomněla na stanovený čas, kdy byla očekávána návštěva z Pelhamu. Tohle se jí přiházelo nezřídka: už dávno se totiž naučila dopřávat si radosti z toho, že si svou samotu zalidní postavami z knih. Nepatřilo sice k dobrému tónu, aby mladé dívky projevovaly sečtělost; tetinka Catherine ji nejednou varovala, že to nebezpečně ohrožuje konverzaci v salonu; ale po pravdě je nutno přiznat, že Georgiana neznala příjemnější chvíle než ty, které strávila v téhle útulné místnosti nad díly svých oblíbených básníků.

Překvapilo ji tedy, když se těžké mahagonové dveře se zaskřípěním pootevřely a zvuk rázných kroků ji upozornil, že kdosi přichází. Vytrhlo ji to ze soustředění tak nečekaně, až vyjekla. Byl to James Leigh-Cooper.

„Zdá se, že vás vždycky vylekám, slečno Darcyová," řekl. „Ujišťuji vás ale, že nepřicházím se zlými úmysly. Potřebuji nahlédnout do prvotních plánů kaple, které mi váš pan bratr ukazoval hned po mém příjezdu, a slibuji, že vaše soukromí nenaruším ani o chvíli déle, než je třeba."

Georgianu tak zaskočil, že se uchýlila k srdečnosti. „Spíš bych se měla omluvit já vám," prohlásila, ještě než se vzpamatovala. „Zabrala jsem se do *Marmionu* natolik, až jsem zapomněla na celý svět."

S úsměvem k ní přistoupil blíž. „Působí na vás Scottovy verše vždy takhle?" prohodil. „Taková vnímavost vypovídá o romantické povaze. Já za svou osobu uznávám, že je

obdivuhodný, ale volný čas trávím raději s jeho krajanem, básníkem Burnsem. Znáte jeho díla?“

„Básník Burns!“ zapýřila se Georgiana. „Bratr by do zámecké knihovny sotva uvedl muže s jeho neblahou pověstí!“

„Že si pan Darcy knihy pečlivě vybírá, to mu slouží ke cti,“ opáčil okamžitě. „Ale chtěl bych zdůraznit ještě další okolnost, když dovolíte: Burnsova poezie by neměla být vystavena stejnému odsouzení jako jeho charakter, a jako básník je Burns geniální.“ Rozohněn tématem dodal: „A není geniální jen ve svých milostných básních. Kdybyste nahlédla do některých jeho závažnějších děl jako třeba *Člověk je člověk* jsem přesvědčen, že byste nezůstala lhostejná. Když tolik obdivujete Scotta, slečno Darcyová, oč hlouběji by vás zasáhl Burns!“

Georgiana jen žasla. Když takový kapitán Heywood citoval Byrona, jevilo se jí to jak příjemné, tak vhodné; ale tenhle mladík ji nabádá, aby četla proslulého darebáka a tváří se přitom, jako by jí prokazoval cennou službu!

„Zdá se, že jste sám velmi sečtělý, pane Leigh-Coopere,“ ohradila se. „Podivuji se nad šíří vašeho vzdělání. Měl jste snad v mládí přístup do některé proslulé knihovny?“

Okamžitě se stáhl zpět. „Do žádné, která by se tak jevila *vám,*“ řekl. „Můj otec byl muž sice *vážený*, ale zdaleka ne bohatý. Přesto měl lásku ke knihám a dbal na to, aby mi své zaujetí vštípil. Nevzdělával jsem se, slečno, pod malovaným stropem pemberleyské knihovny, ale co mám číst a jak, v tom mi poučení nikdy nechybělo.“ Nato vstal, vzal do náruče objemný svazek nákresů, který předtím sňal z police, a rázně vykročil ke dveřím.

Georgiana zkoprněla. Svým dotazem ho očividně opravdu pobouřila; pochopila to z jeho tónu i gest. A přitom do této chvíle přijímal její námitky dobromyslně anebo s nezastřeným pobavením, a ona také nezamýšlela nic jiného než mu jemně vytknout to, co se jí jevilo jako přezíravá jistota, že všemu, nač přijde řeč, rozumí vždy nejlíp. Když se

na ni teď rozhněval, zastyděla se za vlastní hloupost, a dosti podstatně k tomu přispěla i skutečnost, že ve vlastním hlase zaslechla odpuzující modulaci své tety, lady Catherine de Bourghové. To přece nedopustí!

Vyhrkla tedy poněkud zmateně: „Pane Leigh-Coopere, prosím vás, nesmíte mne špatně chápat. Pochybila jsem snad jen v tom, že mne přemohla zvědavost. Nechtěla jsem se vás dotknout. Ale znám vás jako architekta, a když vás slyším hovořit tak zasvěceně o nejrůznějších dalších oborech, vždy mne to znovu udiví. Prosím vás, pojďme teď odtud společně, protože mne už čekají příbuzní mé milé švagrové, kteří právě přijeli z Hertfordshiru."

Leigh-Cooper, jenž se mezitím sám uklidnil, souhlasil, že ji doprovodí do velkého salonu. Sestoupili však po dubovém schodišti a přešli po odpočívadle téměř beze slova, a byli by snad prošli mlčky celou dlouhou severní chodbou, kdyby to byl mladý architekt přenesl přes srdce. Jelikož však měl v povaze stejně dobromyslnosti jako výřečnosti, nevydržel se hněvat a raději zahájil řeč o tom, co považoval za prokázané bezkonfliktní téma: o dokonalých proporcích pemberleyské kaple, jak rozumné bylo použít na oltář místní alabastr, a o krásně propracovaných řezbách z lipového dřeva. A za to ho Georgiana, když viděla, že přemohl rozmrzelost, odměnila nejskvělejší ženskou odpovědí: zaujatou pozorností.

Takto dospěla dvojice až na druhý konec zámku, kde se střetli s Darcym a sirem Geoffreyem, kteří právě vyšli ze salonu. Jak se k nim přiblížili, poznala Georgiana, že se jak bratr, tak kmotr tváří rozčileně, a nemálo ji to zneklidnilo.

„Strýčku drahý," zvolala, „přece neodcházíte, když jsem ještě ani neměla možnost vás přivítat? Co se stalo?" A zadívala se na bratra v naději, že jí vysvětlí, co hosta popudilo.

Odpovědi se však ujal sir Geoffrey. „Neznepokojuj se, holčičko," řekl jí. „Měl jsem tu smůlu, že jsem se dostavil, abych se seznámil s novým příbuzenstvem tvého bratra, v nejméně vhodnou chvíli." Nato upřel na dívku zrak a pronesl:

„Buď velmi opatrná, Georgiano, až si budeš vybírat manžela. Jestli se vdáš bez ohledu na své postavení, nevyhneš se neštěstí a nakonec ani hanbě.“

„Snažně vás prosím, drahý strýčku,“ vpadl do toho Darcy celý nešťastný, „neopouštějte nás takhle. Uvažte, že nikdo z nás není chráněn před nespravedlivým obviněním, bez ohledu na to, jak příkladně si v životě vede. Může to potkat i mne, ba i vás samého.“

Georgiana ještě nezažila, aby mezi bratrem a jeho dlouholetým příznivcem zazněla taková slova. Nikdy neviděla sira Geoffreyho tvářit se tak nevlídně a chovat se tak stroze, ani bratra tak vyvedeného z míry. Co to jen způsobilo?

„Pro rány boží,“ zvolala už značně polekána, „okamžitě mi povězte, o čem to mluvíte! Kdo byl obviněn? Jaká hanba nám hrozí? Strýčku drahý, proč se tváříte tak přísně?“

Oba muži si vyměnili pohled a Darcy pak stočil zraky k Leigh-Cooperovi. Ten okamžitě zjistil, že má cosi naléhavého na práci v přízemí, a co nejstručněji se odporoučel.

„Sotva by čemu prospělo, Georgiano,“ řekl Darcy, jakmile byl Leigh-Cooper z doslechu, „kdybych tě chtěl ušetřit neblahé zprávy, kterou nám Bennetovi přinesli z Hertfordshiru.“ Rychle jí tichým hlasem vylíčil, co se stalo. „A obávám se,“ dodal, „že ať to dopadne jakkoli a já věřím, že paní Philipsová žádný zločin nespáchala rozpoutá to v každém případě odporné klevety široko daleko a Elizabeth z toho bude nešťastná. Je na nás, sestřičko, abychom ji v jejím trápení utěšili.“

„Nebohá Elizabeth,“ zvolala Georgiana, „co ta asi prožívá! Je mi jí hrozně líto. Ale pověz mi, bratře, co si počneme, abychom zjednali nápravu? Musíme neprodleně zasáhnout!“

Sir Geoffrey, jenž jim naslouchal se vzrůstajícím rozhořčením, nyní promluvil. „Naopak, děti drahé,“ pronesl znechuceně, „je třeba zvolit takový postup, abychom se od

trapného zdroje tohoto skandálu co nejvíc distancovali. Henry, tvá teta Catherine tě varovala před spojením s rodinou natolik odlišnou od té tvé, a teď vidíš, co z toho vzešlo. Nedbal jsi zavedených zvyklostí a slušnosti, a nutně ti to vyneslo žalostné důsledky. Georgiano, jako tvůj milující kmotr tě nabádám, aby sis v zájmu vlastní budoucnosti vzala z této trapné zkušenosti ponaučení."

A s tím se urozený pán rychle vzdálil.

22

Její vlastní neblahé dobrodružství jak jen o vlásek unikla neštěstí, když se zamilovala do bezcharakterního Wickhama a žal, který tím bratrovi způsobila, to vše se Georgianě navždy vrylo do paměti. Nyní jí tuto nevybledlou vzpomínku znovu oživilo čerstvé Elizabethino trápení. Postoj sira Geoffreye, když odcházel z Pemberley, Georgianu velmi rozrušil. Nezastřená nechuť, kterou v kmotrovi vyvolal rodinný malér Bennetových, jeho přísný postoj a strohé rozloučení v ní vyvolaly zmatek i zděšení. Věděla dobře, že bratr zatajil její mladistvé poblouznění i před tímto svým nejdražším přítelem. Kdyby sir Geoffrey tušil, do jak odsouzeníhodné záležitosti se sama zapletla, jak by teď pohlížel na ni!

V důsledku návštěvy rodičů Bennetových a zmatku, který vyvolala, nenastala příležitost k důvěrnému rozhovoru s Elizabeth dřív než za několik dní, když spolu obě seděly v kočáru na cestě do Pelhamu, aby Bennetovým návštěvu oplatily. Darcy, jenž je měl doprovázet, se omluvil s tím, že musí zařídit cosi na panství, a obě přijaly jeho rozhodnutí se skrytou úlevou: Georgiana proto, že tak bude mít možnost si s Elizabeth pohovořit, a Elizabeth u vědomí, že ačkoli ji manžel vřele miluje a věrně při ní stojí, je v salonu jeho přítomnost spíš na obtíž než naopak. A tak se spokojeně vypravily samy.

Sotva jim Pemberley zmizelo z očí, nadhodila Georgiana: „Skoro si ani netroufám o tom začít, drahá Elizabeth, protože se mi zdáš stejná jako jindy. Ale nemohu se zbavit podezření, že za svou zjevnou dobrou náladu vděčíš spíš sebeovládání než skutečnému stavu mysli, a bolí mne i jen pomyslet na soužení tvé rodiny. Z celého srdce bych si přála, abych ti mohla nějak pomoci, aspoň trošku. Nemůžu pro tebe něco udělat?“

Elizabeth, ač si neuměla představit, jakými prostředky by mladá dáma chtěla situaci napravit, jí přesto byla za účast vděčná. „Snad jen neztrácet kuráž,“ usmála se, „víc ty ani já udělat nemůžeme. Pan Darcy už napsal strýčkovi Philipsovi a chystá se zajet do Hertfordshiru, jakmile to bude možné, a pak do Londýna, poradit se s advokátem. Ostatní ukáže budoucnost. Co všechno se o nás bude říkat v derbyshirské společnosti, to nevím. Ale ať budou kolovat jakékoli řeči a tuším, že jich bude kolovat dost nezbývá než doufat, že tomu dokážeme čelit. Zato dobré mínění tvého kmotra, o něž jsem dosud s jistou nadějí hodlala usilovat, je vinou téhle záležitosti asi nadobro ztraceno.“ Poté zdrceně umlkla.

Georgiana, která z toho pochopila hloubku Elizabethina duševního utrpení, se na sedadle napřímila, čímž vyniklo její hrdé držení i půvab. „Nemám zdání,“ prohlásila s rozhořčením, jaké u ní Elizabeth ještě nespatřila, „jak se zachová můj kmotr. Ale pokud jde o názory zdejší derbyshirské společnosti, mohu tě s určitostí ujistit, že není čeho se obávat. Jsme přece, kdo jsme, drahá Elizabeth. Neber tuto okolnost na lehkou váhu.“

Elizabeth potlačila úsměv. Dosud nikdy před ní tak zřetelně nevyvstal rozdíl v jejich výchově. A ta pýcha, kterou před ní Georgiana poprvé dala najevo, jí nutně připomněla vlastní raná setkání s jiným nepoddajným jedincem, Georgianiným bratrem. Oba sourozenci měli sebevědomí, jímž žádné řeči neotřesou a které žádné bennetovské žertování nezviklá. Elizabeth se o to ani nebude pokoušet. Odpověděla jí proto s věrohodně vážnou tváří:

„Hledíš na to moudře, holčičko zlatá. Budu držet hlavu hrdě vzhůru s vědomím, že mi životní štěstí spolehlivě zabezpečí dobré jméno vaší rodiny.“ Obě se tímto rozhovorem potěšily a vzápětí už zahlédly věž pelhamského zámku.

Paní Bingleyová stála na prahu a k ní se na uvítanou přidružily její mladší sestry Kitty a Mary. Při shledání zazněly vřelé pozdravy a Jane se radovala, že slečna Darcyová přijela navštívit její rodiče.

„Naše rodina sice právě neprožívá šťastné chvíle, ale vy, Georgiano, jste nám vítaná jako vždy. Elizabeth, maminka s tatíčkem tě očekávají v saloně.“

„Buďte nám upřímně vítány,“ zvolal Janin manžel, který se právě vracel se psy od stájí. „Tak se mi zdá, Kitty a Mary, že jste si pro dnešek protrpěly už dost vážných hovorů. Georgiano, je na vás, abyste děvčatům prokázala milosrdenství, prošla se s nimi po zahradě a semlely jste přitom páté přes deváté. Jistě má aspoň jedna z vás v úmyslu předělat si klobouk?“

Georgiane se tímto návrhem příliš nezavděčil. Dychtila podat pomocnou ruku, kvůli tomu přece dnes do Pelhamu přijela, a byla tudíž nachystaná na heroičtější vystoupení, než je nezávazné poklábosení s dvěma děvčaty jejího věku; navíc ji Kitty a Mary svou nespoutaností lekaly. Zato slečny Bennetovy, které už dobrých patnáct hodin neviděly nikoho krom blízkých příbuzných, se nelíčené zaradovaly, že mají společnost, ochotně ji vedly do parku a bezustání přitom drmolily.

„Ach, slečno Darcyová,“ začala Kitty okamžitě, „ten váš ples byl přece tak nádherný! Já nestála ani pět minut, to přísahám. Frank Middleton prohlašoval, že ho úplně utancuju. Páni, ten je tak legrační! Já už byla na hodně bálech, slečno Darcyová na šesti nebo osmi určitě a spolehlivě vám dosvědčím, že ten váš byl skvostný.“

Přes rozpačité pocity přijala Georgiana takové uznání s povděkem. Že se hosté na jejím plese bavili, to už vytušila,

ale že s ním byla spokojená i osoba tak světaznalá jako Elizabethina sestra, to ji potěšilo.

„Věřím," vzmohla se na odpověď, „že vaše přítomnost přispěla velkou měrou k panujícímu veselí."

Kitty se zasmála a pohodila hlavou. „Úspěch každého plesu," prohlásila, „závisí především na tom, jestli mezi přítomnými vládne dobrá nálada. Pokud jsem mezi nimi já, slečno Darcyová," (to zaznělo hrdě) „nemusíte se obávat, že v sále nebude živo."

Nato zavládlo ticho. Georgiana honem nevěděla, o čem začít, a Mary, která by neplýtvala slovy na téma tak bezvýznamné, jako je družná pospolitost, mlčela dál jako zařezaná. Zato Kitty toho ještě neměla dost.

„A povězte mi, slečno Darcyová," naléhala, „co vaši vlastní ctitelé? Točilo se kolem vás tolik zajímavých mladíků! Jistě máte velkou fůru nápadníků, viďte?" Georgiana jí na to neodpověděla a jen odvrátila tvář. „Ale jděte, slečno Darcyová, nám se přece můžete svěřit, vždyť jsme skoro jako sestry, že?"

Georgiana cosi nezřetelně zamumlala; její slova zazněla možná tiše, přece však byla pronesena tónem, který umlčel i takovou Kitty.

Kráčely dál parkem, každá zaujatá vlastními úvahami, až zahnuly po cestičce za roh a tam narazily na Caroline Bingleyovou, doprovázenou samotným kapitánem Thomasem Heywoodem.

Oba byli zabráni do živého rozhovoru a zřejmě se smáli, jakmile však postřehli příchozí, rázem zmlkli a kapitán Heywood hned vykročil, aby je pozdravil. „To máme štěstí, že se nám naskýtá pohled na tak rozkošnou skupinku," prohlásil, otočil se ke své společnici a důrazně dodal: „Viďte, slečno Bingleyová?" Poté s veškerou pozorností soustředěnou na slečnu Darcyovou rozjařeně zahalasil: „Slečna Bingleyová právě laskavě plní svůj slib, že mne obeznámí s pamětihodnostmi zdejšího kraje. A jak úchvatně umí Derbyshire naladit člověka melancholicky! Sluje

přivolávají sladké smutnění, zatímco rozpadlé chalupy podél cesty vy čarují zoufalství, jež mne zcela překonává. Ale vy, slečno Darcyová, tu jistě znáte každé takové zákoutí, neboť jste měla to štěstí, že jste v Derbyshiru vyrůstala."

Georgiana nevěděla kudy kam. Pokud lhostejnost, s níž údajně přijímala dvornosti tohoto mladého muže, byla pravdivým zobrazením stavu její duše, pak musela jen žasnout, proč ji tak rozrušilo, když viděla, jak se přátelsky baví s jinou. A přitom i kapitán, ač živě hovořil, byl zároveň zřejmě na rozpacích, a Georgiana, když tohle postřehla, už si pak hravě dokázala namluvit, že je jí trapně spíš kvůli němu než kvůli sobě. Vždyť rozhodně nezamýšlí opět někomu věnovat svou přízeň, a tak nemá k žárlivosti důvod. Proto po chvilkovém zakolísání znovu dospěla k přátelské nenucenosti.

Odvětila tedy jen s lehounkým zapýřením: „Mohu se vykázat pouze povrchní znalostí zdejší krajiny. Obávám se, že co do předností Pelhamu mám ve vědomostech povážlivé mezery."

Slečna Bingleyová, jež se do této chvíle nevzchopila k hovoru, se nyní projevila: „O slečně Darcyové je známo, že dává přednost světu knih, a vzhledem k tomu, že má k dispozici proslulou pemberleyskou knihovnu, není divu, že se jen zřídkakdy oddává frivolnějším zábavám. Nemám pravdu, Georgiano má drahá?"

„Lichotíte mi, slečno Bingleyová," odpověděla Georgiana. „Kéž by tomu skutečnost odpovídala. Ale já se přes den tak ráda toulám venku, že bych si sotva troufala označit své čtení za vážné úsilí. Přiznávám, že čtu spíše pro zábavu než pro poučení."

„Přesto," nedala se odradit slečna Bingleyová a usmála se, „trávíte nad knihami dlouhé hodiny, a proto vás my ostatní musíme považovat za dívku oddanou studiu."

Tohle už Mary nemohla přejít mlčením. „Vážné studium je něco docela jiného než činnost, o které je tady řeč. Pouhé čtení ještě nezaručuje vzdělávání; to prokazatelně nastává,

když se zaměstnáváte duševním úsilím natolik, až si zkazíte oči. Já sama jsem zvyklá věnovat četbě všechny své duševní schopnosti, a jak vidíte, mám oči docela poničené. Nikdo se zdravýma očima si nemůže osobovat právo zvát se vzdělancem.“ Na tohle jí nikdo z posluchačů neměl co říci, a tak všichni zamířili zpátky k pelhamskému zámku. Slečna Bingleyová se zavěsila do kapitána Heywooda, ale jak přecházeli most přes říčku, podařilo se mu nějak vyprostit se jí a domanévrovat Georgianu kousek stranou od ostatních.

„To je vítané překvapení, že vás zde potkávám,“ sdělil jí tiše. „Kdybych to byl tušil, s jakou radostí v srdci bych se sem byl dnes ráno vydal.“

Georgiana navzdory tomu, co si umínila, cítila, jak se jí srdce pod dojmem jeho slov rozbušilo. Ale ne, je obrněna, a krom toho se přece choval tak velmi srdečně k slečně Bingleyové.

„Opravdu?“ odvětila chladně. „Ale já měla před chvílí dojem, že se bavíte přímo skvěle.“

„Ach, slečno Darcyová,“ ohradil se s povzdechem, „kdybyste jen znala mou skutečnou povahu, skrytou za zdánlivou pohotovou zběhlostí! Pravda je taková, že mne mnohé společenské situace lekají. Přitom muž, zvlášť když jako já tak často pobývá mezi cizími lidmi, si nemůže dovolit luxus ostýchavosti. Mé chování možná navozuje jiný dojem, ale věřte mi, že jsem od přirozenosti špatně vybaven na to, abych se těšil ze všeho, co společenský život nabízí… Avšak snad říkám neuváženě příliš mnoho.“

Přicházeli už k příjezdové cestě, a než se Georgiana uklidnila natolik, aby mu mohla odpovědět, zahlédli, jak kolem sloupu vrat zabočil kočár a míří ke vchodu.

„To je divné,“ prohodila Kitty, která k nim právě došla. „Zdálo se mi, jako bych zaslechla hlas sestry Lydie, tys to neslyšela, Mary? A přitom je to vyloučeno, protože mají přijet až koncem týdne.“

Mezitím jim kočár před očima zastavil a k Georgianinu naprostému zděšení z něj opravdu vystoupila Lydia a za ní její manžel, poručík Wickham.

23

Georgianě bylo hrozně. Udělala velkou chybu, že se dnes vypravila do Pelham Hallu. Po náročném setkání s kapitánem Heywoodem a slečnou Bingleyovou v parku se teď měla ke všemu střetnout právě s mužem, jenž zapříčinil její někdejší pošetilost a hanbu!

Po tvářích se jí rozlil sytý nach; neodvažovala se pozvednout oči, aby ostatní nepostřehli její rozpaky. Vždyť se jí dostalo ujištění, že Elizabethina sestra s manželem přijedou až za kolik dní, a až tu budou, *s ním* že se vůbec nesetká! A teď bude nucena zachovat zdvořilost, roztomile s nimi pohovořit, předstírat vůči tomu zloduchovi aspoň jakous takous vlídnost, a k tomu nemá dost sil. Mohla se sice spolehnout, že nikdo z přítomných nemá zdání o jejich bývalém vztahu, to však její zoufalství nijak nezmírnilo.

Zatímco se Kitty a Mary rozběhly k sestřině kočáru, stála Georgiana jako socha a jen doufala, že se jí podaří najít ztracenou sebevládu. Slečnu Bingleyovou naopak příjezd posledních hostů náramně potěšil. Když tu bude neslavně proslulý Wickham, pak jí spolu s panem Bennetem a jeho chotí zaručeně poskytnou rozptýlení, jaké jí podle jejího názoru v bratrově pokojné domácnosti dosud žalostně chybělo.

A tak zahlaholila: „Jak vidíte, milý kapitáne, naší společnosti přibude vítaný doplněk. Nyní se budeme moci oba kochat vybroušeným chováním bratrových nových příbuzných, a zvláště těch z brightonské větve, která právě dorazila ke dveřím.“

Kapitán Heywood jí však nedbal. Když viděl, jak slečna Darcyová zbledla, nabídl jí rámě a odváděl ji k domu.

„Není vám dobře?“ dotazoval se znepokojeně. „Dojdu pro paní Bingleyovou a paní Darcyovou, aby se vás ujaly.“ A odspěchal to zařídit.

Georgianě však nebylo souzeno, aby unikla. Jak zvolna kráčela k domovním dveřím, poručík s chotí byli jen pár kroků za ní a vzápětí ji dostihli.

Paní Wickhamová měla ze setkání nelíčenou radost. „Och, drahá slečno Darcyová!“ zvolala. „Protože vy určitě jste Georgiana Darcyová, jelikož se tak podobáte švagrovi Darcymu. Smím vám říkat Georgiana, viďte? Přijeli jsme o plné tři dny dřív, než jsme napsali. Já bych byla vyčkala, ale pan Wickham chtěl vyjet hned. ‚Není v mých silách zůstat vzdálen z Derbyshiru ani o minutu déle‘ prohlašoval a vidíte, že měl pravdu. Jsme tady, a vy jste nás přijela uvítat. Pojďte, podejme si ruce, drahá švegruše.“

Georgiana couvla, avšak mnohomluvná srdečnost paní Wickhamové, to byl jen začátek. Čekalo ji toho ještě víc, a tentokrát od dotyčného pána samého.

„Je to už pár let, co jsme se neviděli, slečno Darcyová,“ ujal se slova s nenuceností vypovídající o blízkých vztazích, „a já mohu jen žasnout, jaká proměna se tu udála. Z křehkého dítěte, které mám v paměti, je kvetoucí mladá žena. Ze srdce vám blahopřeji k tomuto obdivuhodnému vývoji.“ Rozhlédl se po parku a s výrazem hlubokého uspokojení pokračoval: „Kdybyste jen věděla, jak jsem toužil nadechnout se opět vzduchu rodného kraje! Kdykoli se vydám na cesty, pokaždé pospíchám, protože to pak lépe uběhne. A krom toho,“ dodal šibalsky, „na cestovatele čeká to potěšení, že překvapí přátele o trošku dřív, než to čekají.“

Georgianě se podařilo oplatit paní Wickhamové pozdrav s přijatelnou zdvořilostí; poté však v sobě marně shledávala dost rozhodnosti, aby se ubránila roztomilostem jejího manžela. Naštěstí k nim právě v té chvíli přispěchal kapitán Heywood s lokajem, jehož jí přivedl na pomoc.

Povzbuzena jeho přítomností se Georgiana trochu vzchopila a byla by se aspoň pokusila mu dvojici představit,

kapitán ji však rázně přerušil: „Tohoto pána už jsem měl to potěšení poznat. A teď nás prosím omluvte.“ Uklonil se paní Wickhamové, okamžitě odvedl Georgianu do domu a zamířil s ní do útulného salonu.

Byla mu bezmezné vděčná, že ji vysvobodil. Chtěla mu to dát najevo už cestou, kdy ji oba s lokajem podpírali.

„Prokázal jste mi vítanou službu, pane kapitáne, a za to zůstávám vaší dlužnicí. Ani zanic bych se nechtěla dotknout kohokoli z příbuzných mého bratra a milé švagrové, doznávám však, že jsem jim velmi ráda unikla, a děkuji vám, že jste to zařídil.“

„Jsem vám vždy s radostí k dispozici,“ řekl jí na to. „Ale vy se celá chvějete; pojďme do salonu a už o tom nemluvte.“

Pod vlivem jeho starostlivé péče viděla v něm Georgiana ještě většího hrdinu než dřív. Jak hbitě zasáhl v její tíživé situaci, jak bystře všechno pochopil ani slov k tomu nebylo třeba. Taková citlivost z jeho strany podkopávala její odhodlání zůstat chladná. Kapitán Heywood už svou tváří, uhlazenou řečí a vybranými způsoby prokazoval, že je dokonalý kavalír, ale jak o ni dnes něhyplně pečoval, v tom bylo ještě něco navíc, a taková rytířskost zasluhovala zvláštní ocenění.

Když Elizabeth a Jane spatřily pobledlou Georgianu a její starostlivý doprovod, usadily ji mezi sebe a věnovaly se jí, dokud se nevzpamatovala.

„Copak se ti stalo, holčičko drahá?“ zeptala se Elizabeth. „Všechna barva ti vyprchala z tváří. Viďte, maminko?“

V té chvíli však byli ohlášeni nově příchozí a Georgianina nevolnost přestala být záhadou, aspoň pro paní Darcyovou.

„Mám dojem, že sedíš příliš blízko u ohně, děvenko,“ zasáhla pohotově. „Ten těžký vzduch by ti nedělal dobře.“ A rychle odvedla slečnu Darcyovou do vzdáleného vzdušného zákoutí, čímž ji odloučila od ostatní společnosti.

Kapitán Heywood, jenž jí hodlal věrně dlít po boku, je doprovázel. Utvořily se tak dvě různé skupiny: zatímco rodina Bennetových probírala vlastní záležitosti, kapitán

vtáhl Georgianu do hovoru tak dokonale bezobsažného, že ji to nutně muselo uklidnit.

Manželé Wickhamovi vpadli do salonu v překypujícím dobrém rozmaru a s očividnou jistotou, že jsou všem vítaní. Ukázalo se, že o tom pochybovat nemuseli, protože paní Bennetová, jen je spatřila, upadla přímo do vytržení a pan Bennet, ačkoli se tvářil přísně, zastřel své pravé pocity formální zdvořilostí, která bohatě stačila oklamat dva lidi s tak omezenou vnímavostí.

Paní Wickhamová, jak Elizabeth viděla, zůstávala šťastně nepoznamenána jak stopami, které na kráse zanechává čas, tak rozumnou uvážlivostí. Kroužila po místnosti, s každým se vítala, smála se a dožadovala komplimentů. Jé, jak ta Jane ztloustla! A že se tatíček kouká tak vážně! A není to legrační, že Kitty a Mary jsou pořád ještě svobodné, když ona je už přes rok paní?

Elizabeth se znechuceně odvrátila. Přitom zachytila pohled Caroline Bingleyové a to, co z něj vyčetla, způsobilo, že opět soustředila pozornost na Lydii. Zadívala se úpěnlivě na nejmladší sestru: nedoufala sice, že by její hovor převedla na rozumnější kolej, ale chtěla jej aspoň trochu utlumit. Jenže v tom okamžiku spustila paní Bennetová:

„Holčičko má nejdražší, ještě že mi osud dopřává, abych právě v tomto čase měla všechny své děti kolem sebe. Slyšela jsi už, Lydinko zlatá, jaké neštěstí nás potkalo?“

„Ale ano, mamičko,“ odvětila Lydia. „Kitty mi to na chodbě všechno vypověděla. Božínku, to je rána! Já se tak vyděsila, že jsem se z toho div neskácela.“ Nato se obrátila k nejstarší sestře a vesele zaševelila: „To je moc hezká róba, Jane, namouvěru. A co moje, že se ti taky líbí, viď? Podívej se na tu krajku drahoušek Wickham mi ji přivezl z Londýna.“

„Krajka!“ zaúpěla paní Bennetová. „Nemluvte přede mnou o krajkách! Pamatujte, že právě krajka přivedla tetičku Philipsovou k těm smutným koncům. Krajka, dcerušky mé drahé, přivodí zkázu naší rodiny.“ A slzy se jí vodopádem vyřinuly z očí.

„Drahá tetinka Philipsová," prohodil Wickham. „Srdce mi to může utrhnout, když si představím, jak úpí v hertfordském žaláři. A obžalována z krádeže! Slyšel jsem ovšem, že ženy s postupujícím věkem nezřídka propadají podivnému, až výstřednímu chování. Chudinka zlatá," dodal s povzdechem a obrátil se, aby se mohl dosyta naobdivovat lesku svých holínek ve vysokém zrcadle.

Paní Bingleyové bylo stejně jako její sestře trapné, že se rodinné nesnáze takhle přetřásají před cizími lidmi. Kapitán Heywood naštěstí tak pilně bavil slečnu Darcyovou, že to ani nevnímal, zato Caroline Bingleyová, jak její hostitelce nemohlo ujít, se tvářila navýsost spokojeně, což se v průběhu její návštěvy dosud nestalo. Bylo nutno obrátit její pozornost jinam.

„A jak se vám zamlouvala vaše ranní vycházka, slečno Bingleyová?" zeptala se Jane. „Došla jste až do vsi, jak jste zamýšlela?"

Slečna Bingleyová, ač se nerada vzdávala námětu tak zajímavého jako maléry rodiny Bennetových, viděla na druhou stranu v této otázce příležitost, jak se znovu zmocnit kapitána Heywooda, a tu nemohla pominout.

„Ne, jen k farmě Drewsburyových," odpověděla. Nato překvapila poručíka Wickhama, jenž stál náhodou poblíž. „Pojďte, poručíku, ukážu vám to z okna." Zavěsila se do něho a vedla ho přes celý salon k místu, kde spolu seděli kapitán Heywood a Georgiana zabráni do hovoru.

„Drahá Georgiano," oslovila dívku, jen co se přiblížila na doslech, „upřímně doufám, že jste svou nevolnost už překonala. U vás skutečně nebýváme často svědky, že byste byla indisponována, ale bylo velice prozíravé, že se o vás pokoušely mdloby v tak účinlivé společnosti. A kapitánovi patří zásluha, že vás obdivuhodně vyléčil. Musím říct, že to vaší pleti jen prospělo."

Slečnu Darcyovou její tón překvapil, nezbývalo jí ale než se usmát a spolehnout se na kapitána Heywooda, že dá hovoru nějaké harmoničtější zaměření. Následovalo však cosi

horšího, protože její milý výraz povzbudil kurážného poručíka Wickhama k novému pokusu.

„Krásnou pleť slečny Darcyové si dobře pamatuji z minulosti," pronesl významně. „Stejně jako její další přednosti. Bývali jsme přece vždy dobrými přáteli, viďte, Georgiano?"

Zděšená Georgiana nebyla mocna slova. To má ještě ke všemu strpět tak urážlivě důvěrné oslovení? Avšak kapitán Heywood, jenž dobře viděl, jak je z toho zdrcená, vstal a poručíka přísně napomenul:

„Co si to dovolujete, pane!" řekl a obrátil se k Georgianě: „Vaše švagrová má pravdu, je tu věru těžký vzduch. Nepůjdeme se projít ven?" A s tím odvedl Georgianu, jejíž zmatek už přesahoval všechny meze. V té chvíli ji totiž napadlo, že si kapitán Heywood získal nejen její vděk, ale možná i její srdce.

24

Zatímco se pan Darcy s tchánem chystali odcestovat do Londýna, aby se poradili s Darcyho advokáty, vzpomněl si Charles Bingley na svůj dřívější slib, že uspořádá na Pelhamu bál. „Přišlo by mi líto, Jane má drahá," řekl manželce, „kdybych musel své i vaše sestry zklamat, když už jsem jim dal slovo. Vaše rodina je možná v situaci, kdy na ples není právě nejvhodnější chvíle; já ale nemohu přenést přes srdce, že bych jim to potěšení odepřel, a zvlášť teď, kdy přijela Lydia, a je nás tedy plný počet. Co o tom soudíte?"

Jane Bingleyová si byla vědoma, že matka nebude zrovna v náladě na nějaké společenské radovánky, přesto však neviděla nic nepatřičného v tom, co její manžel považoval za splnění daného slova. „Nikomu to přece neublíží," odpověděla, „a jakou by z toho Kitty a Mary měly radost! Vy myslíte na všechno, můj milý." Poté už nezbývalo než získat souhlas paní Bennetové.

K splnění tohoto úkolu byly vyslány Kitty s Mary. Ty se nejprve daly slyšet, jak hluboce soucítí s matčiným chmurným rozpoložením. Doba, prohlašovaly, je žalostně nevhodná k tanci: rodina truchlí, a tak na frivolní zábavy není ani pomyšlení. S těžkým srdcem doznávají, že je to ovšem velká škoda: příležitost seznámit se s tolika vhodnými mladíky z Derbyshiru se jim nabízí právě ve chvíli, kdy jí sotva mohou využít. Tohle paní Bennetové stačilo. Vyskočila z křesla a rázem zmobilizovala všechny své vnitřní zdroje. „Děvenky mé ubohé," zaúpěla, „matka vám klesá pod ranami osudu, budoucnost máte nezajištěnou. Jak bych vám v tomhle mohla bránit? Obávám se, že mi nezbývá než podvolit se Bingleyho laskavé nabídce."

Tím to bylo domluveno a všichni chválili paní Bennetovou za její kuráž. I slečna Bingleyová považovala za vhodné se k tomu vyjádřit. „Ples je to pravé," řekla svému účinlivému bratrovi, „tím se všichni povzneseme do lepší nálady. A co se sousedů týká, ať nás znectívají po libosti. Mně se všechny klepy hnusí a nikdy se na nich nepodílím."

Tou dobou už o posledním maléru Bennetových věděl celý kraj: přetřásalo se to se stejnou vehemencí jako zprávy o změnách ve vládě nebo o tom, že lovecká fena Franka Middletona vrhla mladé. Diskrétnost je sice ve společnosti nesporně uznávaným ideálem, avšak stejně jako ostatní zvlášť šlechetné usilování zůstává vyhrazena říši fantazie.

Elizabeth Darcyová, jež si této skutečnosti byla až příliš dobře vědoma, se na ples netěšila tak upřímně jako její sestra Jane. Od návštěvy sira Geoffreye Portlanda na Pemberley uplynula sice už řada dní, ale jeho bouřlivý odchod na ni stále ještě tíživě doléhal. Pan Darcy s ní o tom nemluvil, byla si však jista, že vycítil kmotrovo rozhořčení a že je z toho smutný. A že se teď znovu setká se sirem Geoffreyem, a to sama a pod bdělými pátravými pohledy širého okolí, to jí na náladě nijak nepřidalo.

Georgiana Darcyová o plesu soudila docela jinak. Od první chvíle Bingleyho záměr rozhodně schvalovala jednak

jako obdivuhodný obranný tah rodiny proti nepřízni osudu, a pak také z důvodů ryze soukromých. Znepokojivé pocity, jež vyvstaly onoho dne v pelhamském zámku, stále neodbytně přetrvávaly: ani tak spolehlivé medikamenty jako bezesná noc a dopoledne strávené nad Cowperovými verši nezaúčinkovaly. Věděla moc dobře, že se nesmí zamilovat. Avšak kapitánova tvář a vzpomínka na to, jak mistrně zvládal situaci, jí v duchu vyvstávaly stále znovu.

Každá rozumná slečna by se měla vyvarovat příliš vřelého citového zaujetí; pokud však zjistí, že se takovémuto nebezpečnému stavu blíží, je žádoucí, aby přinejmenším zblízka ohodnotila jeho zdroj. Když se s kapitánem znovu setká, a to na tanečním parketu, bude moci odhadnout, jak hrozivá je míra jejích vlastních sympatií, a Georgiana byla pevně odhodlána tento úkol splnit. A opravdu, když nadešel onen slavný den, byla tak rozpálená očekáváním, že dokonce i Kitty přemohla dlouholetý zvyk nedbat na nikoho jiného než na sebe a všimla si toho.

„A není divu," dodala, „protože růžová barva vaší toalety by se odrážela i na bledší tváři. Já měla plesovou toaletu přesně téhož odstínu, slečno Darcyová, a budila jsem v ní kdysi přímo senzaci mezi důstojníky –ského regimentu. Viď, Mary?" obrátila se na sestru, přestože od ni jako obvykle neočekávala odpověď.

Namísto Mary se ozvala Elizabeth. „Obracíš se na Mary," zasmála se, „ačkoli ta přece nerozezná růžovou toaletu od přehozu na pohovku. Kdyby sis dostatečně vážila své starší sestry a zeptala se jí, byla bych ti poskytla podloženou informaci, že obě toalety jsou velmi slušivé. Želbohu jsi propásla vhodnou chvíli."

Ani zanic by byla Elizabeth před shromážděnou společností nedala najevo, jak mizerně je jí na duši. Tomu se opravdu nebylo co divit, když v nepřítomnosti jejího manžela a otce se rodina mohla spolehnout jen na poručíka Wickhama, který pro ně nic neudělá, a na pana Bingleyho, jenž se bude snažit je ochránit. Avšak Elizabeth měla

odedávna v povaze umíněnost, která jí bránila ustoupit nátlaku. Cožpak se nechá derbyshirským panstvem zastrašit, když je pan Darcy daleko? Představila si, jak uboze by v takovém případě vypadala, a hned jí to dodalo kuráž. Ať se stane co stane, ona se před nimi nerozklepe, umiňovala si.

Georgianu potěšilo, že švagrová jeví dobrou náladu. Cestou z Pemberley jako by Elizabeth humor trochu přešel, ale teď je zřejmě všechno v pořádku a Georgiana se tedy může věnovat sama sobě. Rozhlédla se po sále a srdce jí zaplesalo, neboť právě vcházel kapitán Heywood ve společnosti tety Catherine, sira Geoffreye a sestřenky Anne. Zahlédl ji a zamířil k ní, sotva však ušel pár kroků, zkřížila mu cestu slečna Caroline Bingleyová a rychle s ním zapředla velmi temperamentní hovor.

Zůstal stát; brzy se mu na tváři rozhostil výraz natolik zaujatý, aby to tazatelku uspokojilo; zdvořilost žádá své a slečna Bingleyová se nedala odbýt. Georgiana to vzdala a věnovala pozornost své bezprostřední společnosti.

„Kde jen může ten Frank Middleton být?“ zvolala Kitty a rozhlížela se na všechny strany. „Slíbil mi skoro najisto, že přijde brzy, jestli se vrátí včas z kriketu. Není támhleto slečna Anne de Bourghová? Páni, ta je ale zelená! Představte si, mamičko, že by takhle vypadalo některé z vašich děvčat!“

„Slečna de Bourghová si klidně může dovolit vypadat nedomrle,“ odvětila jí na to matka. „Ale ty, Kitty, a obzvlášť ty, Mary, byste si měly zapsat za uši, že na takové rozmary při příjmech vašeho nebohého papá nemůžete ani pomyslet. Kdybychom byli boháči jako de Bourghovi, mohly byste si vypadat tak uboze, jak by se vám zlíbilo. Ale tady přichází kapitán Heywood.“

Kapitán, jen co se mu podařilo zbavit se slečny Bingleyové, spěchal složit dámám svou poklonu. Poté, co se všichni navzájem pozdravili, obrátil se přímo k Georgianě. „Pevně doufám, že už jste se zotavila ze své indispozice před několika dny?“

„Ano, cítím se dobře, děkuji za optání," odpověděla a zlobila se sama na sebe, neboť cítila, jak jí nach stoupá do lící. Nepochybněji tak rozrušila něha v jeho pohledu. Kapitán šel za svým cílem. „Tak dobře, že byste mi mohla věnovat příští tanec?"

Georgiana musela přitakat. Vždyť usoudila, že právě na tanečním parketu dostane nejlepší příležitost bedlivě prozkoumat své city. Proto se usmála a dala se odvést.

Zbavena péče o mladou příbuznou mohla se Elizabeth nyní věnovat radostnému úkolu přidružit se k lady Catherine a siru Geoffreyovi, kteří hovořili s manželi Bingleyovými.

„Pan Darcy lituje, že nemůže být přítomen," začala. „Doprovodil mého otce do Londýna, aby tam vyřídili nějaké naléhavé záležitosti." Lady Catherine doznala, že už o tom něco slyšela, a dodala: „Namísto toho budeme asi mít to potěšení setkat se pouze s vaší paní matkou a brightonskými příbuznými. Není ta dáma, co kráčí k nám, vaše paní matka?"

Paní Bennetová, když se k tomuto hloučku připojila, soustředila zprvu pozornost na sira Geoffreyho.

„Opustil jste nás posledně na Pemberley tak náhle, sire Geoffrey" zalamentovala, „že jsme neměli ani pořádně možnost projevit vám úctu přiměřenou pánovi vašeho postavení. Pan Bennet mi výslovně nakázal, abych to dnes večer učinila za něho." Nelhala, neboť si to skutečně tak namluvila. Poté se obrátila k lady Catherine: „Tohle je kouzelný dům, viďte, drahá lady? Má dcera Jane bude brzy soupeřit se svou sestrou o pověst nejproslulejší hostitelky v Derbyshiru. Nu, ale musím ve vší skromnosti podotknout, že i já sama jsem známá tím, jak dobře se u nás pokaždé stoluje."

Sir Geoffrey na to nic neříkal. Svým mlčením paní Bennetovou spíš potěšil, neboť to podle jejího mínění odpovídalo jeho zvláštní významnosti; Elizabeth si z toho však vyvodila pocity jen a jen bolestné.

„Moje matinka," vložila se do toho Jane, když viděla, jak to sestra přijímá, „je skutečně v Hertfordshiru proslulá svým

hostitelským uměním, a pokud se sestrou vykazujeme v tom směru nějaké přednosti, musíme je připsat výhradně jejímu vlivu.“

Nato Lydia, která se do té chvíle spokojeně hihňala s Kitty kdesi mimo ostatní, usoudila, že by se k nim měla přidat. Jen jí to blesklo hlavou, hned se podle toho zařídila, jelikož byla naštěstí tak nespoutána břemenem vybraných mravů, že nepovažovala za nutné vyčkat, až se někomu zachce s ní rozprávět.

„Lady Catherine,“ zahlaholila, ledva byla představena, a dřív než se udivená dáma sama vzmohla na slovo, „setkáváme se poprvé, ale mého manžela dávno znáte, protože jste se s ním často vídala, když jako chlapec žil na Pemberley.“ Poté se rovnou obrátila k matce: „Hele, mamičko, není támhleto Frank Middleton? Ten vyčouhlý strašák, co právě vešel? Co na něm ta Kitty vidí? Vždyť je to vysloveně venkovský trumbera. Anebo je tak bohatý?“

Na siru Geoffreyovi bylo vidět, že nad takovým chováním jen žasne, a Jane se v trapných rozpacích odvrátila. Teď bylo na Elizabeth, aby napravila, co se dá.

„Slyšela jsem o paní Middletonové samou chválu,“ řekla stručně a vrhla na nejmladší sestru výmluvný pohled. Poté se obrátila pozorně k lady Catherine. „Její nejstarší dcera Lucy si získala přízeň slečny Anne de Bourghové, pokud se nemýlím?“

Její pokus však dopadl katastrofálně, když nešťastně připomněla toto jméno. „Slečnu de Bourghovou jsem právě viděla,“ přerušila ji Lydia s dychtivou účinlivostí. „Sedí támhle v křesle a vypadá nedobře. Churaví už dlouho, lady Catherine? Neuvažovala jste o léčivých vodách v Bathu? Já sama jsem odjakživa zdravá a silná, ale slyšela jsem o nich velmi povzbudivé zprávy od postonávajících paniček u regimentu.“

Lady Catherine se hněvem neznala. „Kdo churaví?“ zvolala. „Milá paní Wickhamová, moje Anne v životě nezastonala. Pokud je dnes pobledlejší, tak je to proto, že se

nachladila, neboť poslední dobou stále chodí na procházky do přírody se svým *blízkým* přítelem kapitánem Heywoodem.“

Obrátila se k tanečnímu parketu, aby se pokochala pohledem na šťastnou dvojici, a namísto toho spatřila dceru tiše spočívající v křesle, zatímco kapitán vedl v tanci Georgianu, která vypadala krásnější než jindy. Lady Catherine se rozhodla bez váhání.

„A pokud jde o Bath,“ prohlásila, „je to v nejlepším případě město sporné pověsti. Poblíž Rosingsu máme vlastní léčivé vody. A do Rosingsu se také naše společnost měla bych zdůraznit, že *všichni* její členové zítra hned na úsvitu rozjede.“ Nato je bez dalších řečí opustila a šla se utěšit k tabuli s večeří.

ČÁST ČTVRTÁ

25

S tak příkladným odhodláním trvala lady Catherine na svém úmyslu opustit Derbyshire co nejdříve, že nazítří po plese vyburcovala celou domácnost sir Geoffreye hned za rozbřesku, aby se všechno přichystalo k jejímu odjezdu. Nic nepomohlo, že kapitán Heywood, jenž by se byl chtěl ještě zdržet, velebil krásy jarní přírody ve zdejším kraji, ani že sama pozvala Middletonovy k siru Geoffreyovi na ten den na večeři; nic nepomohlo, že Anne, když byla vytržena ze spánku, vypadala pak tak uboze, že to ani její matka nemohla přehlédnout: lady Catherine o žádném odkladu nechtěla ani slyšet. Sir Geoffrey, když ho vzbudili, také nevynaložil přehnané úsilí, aby ji zadržel: vlídné rozpoložení se u něho zřídkakdy projevovalo před polednem, a proto se rozloučil tak stručně, jak to při zachování slušnosti bylo možné, a hrdinně čelil bolesti z rozloučení, přičemž mu oporou bylo vědomí, že jen co zanikne hrčení kočárových kol v dálce, vrátí se znovu k zavedeným staromládeneckým přádkům a bude znovu pánem ve vlastním domě.

Lady Catherine, když ji opět obklopila známá nádhera zámku Rösings, když poslala dceru odpočívat a přivolala si mopslíka Tobyho, pocítila nutnost vyjádřit se ke způsobu, jakým se s ní její starý přítel rozloučil. „Ze sira Geoffreye," prohlásila, „se na stará kolena stává vyslovený mrzout. Kdybych ho tak dobře neznala, mohla bych mít z jeho chování dojem, že dává přednost samotě. Je pořád tak osamělý. Mužům, kapitáne, svědčí nejlépe ve společnosti žen. Jinak začnou brblat a mají divné nápady Dejte si pozor,

milý kapitáne, aby z vás nakonec nebyl starý mládenec: vaše plemeno je stvořeno k manželství. Naše k němu možná spěje s větším zaujetím, ale muži z něj mají významnější výhody.“

Kapitán s ní vřele souhlasil. Muži jsou ubožáci; když si mají sami poradit, dopadne to žalostně; nedaří se jim bez přispění půvabných družek; vždyť dokladem o lepší způsobilosti něžného pohlaví je sama lady Catherine, která už řadu let bez manžela velice schopně řídí zdejší rozsáhlé panství, a jak se doslechl, věnuje starostlivou péči i vesnici Hunsfordu.

Kapitán tak prokázal, že sám nepostrádá řídící schopnosti, neboť se mu podařilo odvrátit milostivou lady od předmětu blízkého jejímu srdci k tomu, co jí bylo vskutku nejbližší. Když líčila přednosti ženského pohlaví, nechyběla jí výmluvnost; když se pak rozhovořila o sobě, blížila se k vrcholům orátorského umění.

„A podařilo se mi to, drahý kapitáne, co jsem ovdověla,“ potvrdila mu. „Jen co mne nebohý sir Lewis zdrcenou žalem opustil, soustředila jsem se na to, abych získala přehled o jeho majetku, zjistila, v čem za svého života v jeho správě pochybil, a zjednala nápravu. Rösings teď vzkvétá víc, než když se o něj staral můj nešťastný choť. Největší dobro svému panství prokázal tím, že mi je zůstavil. Žena, když se ocitne sama, bez opory milujícího muže, dokáže skoro všechno na světě.“

Kapitán Heywood sledoval tento proslov s výrazem dychtivé touhy po poučení. Naslouchal s neúhybně vážnou tváří a jistě by byl takto setrval, dokud by milostivá lady všechno neprohrála, avšak naštěstí byl onoho údělu ušetřen, neboť vešel lokaj, aby ohlásil návštěvníka. Tím byl hunsfordský vikář, pan William Collins, jenž přišel milostivé lady představit svého nového kaplana, pana Samuela Beasleyho.

Pan Collins měl to potěšení seznámit se s kapitánem, když na zámek přijel poprvé, a jelikož v něm rozpoznal muže duševních schopností, jaké se mohly směle měřit i s jeho

vlastními, vyměnili si oba nyní vřelé pozdravy a zaradovali se nad šťastným řízením osudu, který je tak brzy opět svádí dohromady; poté se jal pan Collins bezodkladně vypočítávat všechny neblahé události, které postihly Hunsford, zatímco milostivá lady byla na cestách: jak prasnice vrhla samá zakrslá podsvinčata, bouřka poničila jablečný sad a převrácený kočár připravil nejlepšího zvoníka o pravou ruku.

„A to poslední neštěstí," prohlásil a potřásl truchlivě hlavou, „je ze všeho nejhorší, protože vepřová, když je pečením vysušená, nebo jablka, když jsou nedozrálá, mohou snad ohrozit naše zažívání, avšak když je nám odepřena nevinná radost z vyzvánění, je to bolest nezměrná."

Milostivá lady s potěšením vyslechla zprávy o pohromách na svém panství. „To je smutné," souhlasila přesvědčeně. „Tak vidíte, kapitáne, jaký zmatek nastane, když tu čtrnáct dní nejsem. Sir Lewis odjel z Rosingsu třeba na kolik měsíců a nic se nedělo." Rozjařena touto vzpomínkou soustředila pak pozornost na svého faráře. „A vy sám, pane Collinsi, také nevypadáte dobře," prohlásila. „Jak vidím, dal jste se ostříhat, co jsme byli pryč. Takhle vám to vůbec nesluší."

Pan Collins byl skutečně téměř zbaven vlasů, a to tak zvláštním sestřihem, jaký by sotva ušel něčí pozornosti, ačkoli většině lidí by dobré vychování zabránilo to komentovat. Pana Collinse však tento čerstvý doklad pozornosti věnované mu jeho patronkou uvrhl v nadšení.

„Zde vidíte varovný důkaz, milostivá lady," přitakal radostně, „jak to dopadne, když nedbám vašich rad. Snad se upamatujete, jak jste mne důrazně varovala, abych nechodil k synovi ubohého Peplowa, protože má poněkud šilhavé oči, a to se u holiče nehodí; jenomže za vaší nepřítomnosti moje Charlotta tak útočila na mé soucítění, a ať se prý slituji nad mladíčkem, který tragicky přišel o otce, že jsem jí to nedokázal odepřít, a tady vidíte výsledek. Už nikdy si nezvolím holiče bez ohledu na to, jak má posazené oči."

Lady Catherine, uspokojena jak páně Collinsovými poníženými způsoby, tak odpudivostí jeho zjevu, mohla nyní

přenést přehršle svého zájmu na farářova průvodce, mladého muže nijak zvlášť pohledného, ale očividně bystrého, jenž naslouchal dosavadnímu hovoru s výrazem jistého údivu.

„A tento mladík bude asi můj kaplan," prohodila, když se v křesle prudce otočila, aby si ho prohlédla. „Přistupte blíž, pane, a nekrčte se v koutě; krčení já nesnáším."

Mladý muž bez váhání předstoupil. „Samuel Beasley, madam," řekl. „Přijel jsem teprve před týdnem a těším se, až budu moci nabídnout své služby jak milostivé lady, tak farnosti. A rozhodně se nehodlám krčit v koutě, neboť sdílím vaši nechuť k takovému počínání. Pouze jsem vyčkával, až budu náležitě představen, jak velí slušnost."

Kdyby bylo nějakému pozorovateli stálo za námahu sledovat pana Collinse během výše uvedeného proslovu, byl by zjistil, že jeho pleť prochází neobvykle rychlou proměnou od sytého karmínu ke smrtelné bledosti. Hunsfordský farář dosud nikdy nezažil, že by s lady Catherine někdo rozprávěl tímto způsobem. Avšak pozorovatel tam žádný nebyl a pohledy, přímý pana Beasleyho i potutelný kapitánův, se upíraly na milostivou lady, a ta zase zírala na svého kaplana.

Během krátkého ticha, které zavládlo, i mopslík Toby považoval za nejmoudřejší schovat se pod stolem.

Avšak milostivá lady, když si mladého muže lorňonem důkladně prohlédla, podotkla pouze: „Zaslechla jsem ve vaší řeči přízvuk, který není zdejší, a v tomhle já se nikdy nemýlím. Vidím, pane Beasley, že pocházíte z Irska."

„Z Irska!" ohradil se pan Beasley rozhořčeně. „To v žádném případě. Máte pravdu, že nejsem z jižní Anglie. Ale z Irska ne. Pocházím z Yorkshiru, kde si zakládáme na poctivém jednání a říkáme všechno na rovinu, jak je v civilizovaném světě zvykem."

Pan Collins hlasitě zaúpěl.

„Koukám, pane Collinsi," obrátila se milostivá lady od Beasleyho k svému utrýzněnému duchovnímu pastýři, „že paní Collinsová i nadále nedbá mých rad ohledně vaší životosprávy. Méně pečeného masa, varovala jsem ji, a na

noc doušek teplého vína, a budete se cítit jako znovuzrozený Vidíte, pane Beasley, že jsem měla pravdu: nejste našinec. Jak už jsem vás upozornila, nikdy se nemýlím.“ A z radosti nad tím, že se ve svém soudu strefila do podružné okolnosti, zcela pominula, že se zgruntu zmýlila v tom hlavním, a obrátila pozornost k důležitějším záležitostem ve farnosti.

„Očekávám od vás, pane Beasley,“ mluvila hned dál, „že budete panu Collinsovi nápomocen v tom, v čem váš předchůdce žalostně selhával. Mám ovšem na mysli politováníhodnou situaci se psy.“

Pan Beasley, mladý muž, jemuž rozhodně nechyběl důvtip, tentokrát nemohl zastřít, že nechápe, oč jde.

„Se psy, madam? Co je s nimi?“

„Jde o psy, pane,“ odvětila netrpělivě. „Šíří se tu jak mor a při nedělních bohoslužbách obléhají kostel. Cožpak jste si toho nevšiml? V jednom kuse ňafají a kňučí, ruší klid a vysloveně vyvádějí z míry mého ubohého Tobyho. Vaší první povinností, pane Beasley, bude zbavit hunsfordský farní kostel psů.“

Pan Beasley byl vysoké postavy, a proto se nad lady Catherine tyčil. Po této zvláštní žádosti se však jen uklonil a prohlásil, že s podobnou činností sice nemá žádné zkušenosti, ale že je hotov milostivé lady posloužit ve všem, nač mu síly stačí.

„To ráda slyším,“ odvětila dáma milostivě. „Proti starému Woodthorpovi máte nespornou výhodu, že jste mlád. Ten už byl tak vetchý, že sotva uzvedl psí kleště, aby ta zvířata pochytal. Vy, jak na vás koukám, byste s tím neměl mít těžkosti.“ A hned vzápětí vznesla další dotaz: „Jste zběhlý v hudbě?“

„To vůbec ne,“ odpověděl kaplan upřímně. „Učil jsem se u vynikajících muzikantů, ale ani ti nic nesvedli, protože nemám hudební sluch.“

Milostivou lady toto nestoudné doznání, že mu chybí zmíněné teologické předpoklady, nesmírně pobouřilo.

„Nemá hudební sluch!“ zvolala. „Koho jste mi to přivedl do Hunsfordu, Collinsi? Cožpak jste zapomněl, že kostelní sbor nutně potřebuje hobojistu? A vy mi sem přivedete chlapíka bez sluchu!“

Tak prudká výtka by každým druhým otřásla, ale pan Beasley zachoval klid.

„Madam,“ odvětil chladně, „stojí před vámi muž, jehož životním posláním je dbát o blaho farnosti, seč mu síly stačí. To je cíl každému knězi nejdražší. Za tím účelem jsem hotov uchopit psí kleště nebo i zametat kostel, pokud to bude třeba. Ale dobře vám radím: nechtějte po mně, abych hrál. Bylo by to zbytečné, protože mi pro hudbu chybí talent. Kdybych vám v tom mohl vyhovět, rád bych to udělal, ale nemohu, a tím to končí.“

Ani kdyby byl hrom udeřil, nebylo by to salonem víc otřáslo. Lady Catherine nebyla zvyklá, aby jejím soudům někdo oponoval, a otevřená promluva tohoto yorkshirského rodáka se jí jevila jako vysloveně pobuřující. Někoho by možná ten mladík zaslepil svou upřímností, jiní by možná přehlédli nedostatečnou vemlouvavost; ovšem lady Catherine byla obtěžkána mimořádnou vnímavostí. Zkrátka a dobře, cítila se dotčena.

Vztyčila se v celé své výšce. Pan Collins se schoulil, kapitán Heywood přihlížel s napjatou pozorností.

„Co se vašich služeb týká, uvidíme,“ pravila. „Ale varuji vás předem: lenost já nestrpím. Jednou jsem byla nucena už po týdnu vyhodit panskou právě pro takové provinění a ta pocházela také z Yorkshiru.“

A s vědomím, že nikoli kaplan, ale ona sama měla poslední slovo, odvrátila pozornost od onoho opovážlivce a soustředila ji na dceru Anne, která podle ostatních přítomných jakžtakž zotavená po cestě a podle matky zářic zdravím právě vstoupila do místnosti.

26

Pohotový vtip může okouzlit; vznešený původ vzbudit úctu či obdiv; avšak v časech protivenství, kdy je třeba přejít k činu, je hodnotou nejvyšší bystrý rozum. Proto pan Darcy, když přijel do Londýna, hned vyhledal Elizabethina strýce Gardinera, neboť se už dávno přesvědčil, že tento pán vládne rozvážností a spolehlivostí, jaké si zaslouží uznání. Také to nebylo poprvé, kdy se Elizabethinu manželovi naskytla příležitost prokázat rodině Bennetových službu, a během oněch trudných dní, kdy Lydia utekla s důstojníkem, si Darcy začal u strýce Gardinera vážit schopnosti jasného myšlení, nepoznamenaného jak výstředností manželčina příbuzenstva, tak povýšeností jeho vlastního.

Krátce řečeno, pan Darcy a pan Gardiner brzy pochopili, že za daných okolností rodina nutně musí spoléhat jen na ně dva. Panu Bennetovi, jakkoliv události spoluprožíval, chyběla vyrovnanost, a proto se sotva dalo očekávat, že by se vzchopil a nějak účinně pomohl, a pan Philips, jenž zůstával v Hertfordshiru s manželkou, byl téměř stejně zdrcený jako ona. Na zbývajících dvou mužích tedy leželo hlavní břemeno rodinného trápení.

„Máme velké štěstí, pane Darcy," prohlásila paní Gardinerová třetího večera, kdy byl Darcy v Londýně, „že jste nám přijel na pomoc. Švagr Bennet se stáhl ještě víc do své ulity, co Lízinka odešla z Longbournu, a upřímně řečeno, se švagrem Philipsem se nikdy nedalo zvlášť počítat. Ale na vás se můžeme směle spolehnout."

„Drahá paní Gardinerová," řekl jí mile, „nezbývá než doufat, že nedůvěřujete v mé schopnosti nadarmo. Radil jsem se, jak jsem vám už říkal, se svým advokátem; bohužel jeho mínění nevyznívá zvlášť povzbudivě. Povězte mi ale, strýčku Gardinere," obrátil se k němu, „jak se vaše paní sestra mohla dostat do takové situace? I kdybychom předpokládali, že z

roztržitosti odnesla tu krajku z obchodu, cožpak by ji někdo podezíral z úmyslné krádeže? Cožpak ji ten obchodník, ten Turner, nezná dlouhá léta?“

„Starý Turner ji znal,“ odpověděl pan Gardiner s povzdechem. „Řeč je ale o mladém Turnérovi. Starý Turner zemřel loni na podzim a jeho syn, který vyrůstal v Londýně, nikoho v Merytonu nezná a nikdo nezná jeho, teď po něm převzal obchod.“

„I tak je přece paní Philipsová v městečku váženou osobou. Jistě by se našla řada známých, kteří by se za ni ochotně zaručili. Například sir William Lucas, který je ve vybraných kruzích znám, jak často rád zdůrazňuje. Cožpak by ten mladý Turner nedbal na doporučení někoho, kdo byl přijat u královského dvora? Co je to za chlapíka?“

Pan Gardiner se usmál a rychle vysvětloval, že mnozí se za sestru přimlouvali, ale kupec trval na svém.

„Ani rozumové důvody, ani naléhání nebyly nic platné. Prý se obrátí k soudu, ledaže mu švagr Philips zaplatí žádanou sumu tisíce liber. Je to nestydaté vydírání, protože ale paní Philipsové, pokud by byla shledána vinnou, hrozí trest smrti, anebo v nejlepším případě deportace do trestanecké kolonie Botany Bay, je švagr Philips navzdory mým radám ochoten na jeho podmínky přistoupit.“

„Pak je ten mladý Turner nepochybně protřelý darebák.“

„Právě tohle mi nejde do hlavy,“ vložila se do toho paní Gardinerová. „Navštívili jsme s panem Gardinerem Longbourn krátce před Vánocemi a v tom čase jsme s paní Bennetovou zašly pro něco do Turnérova obchodu. A tenkrát jsemuvažovala, jestli má ten mladík dost rozumu, aby dokázal odměřit stužku. Nevěřím, že by si dokázal vymyslet a uskutečnit takovou lest. Za tím něco vězí. Možná že má spolupachatele.“

Tímto nápadem pana Gardinera pobavila. „Holčičko zlatá,“ kuckal se smíchy, „vy ženy máte fantazii tak rozjitřenou romantickou četbou! Odkudpak jsi vzala toho

spolupachatele? Z *Tajemství Udolfa?* Nebo z *Otrantskélw zámku?*“

Paní Gardinerová by mu na to byla něco opáčila, protože dohadování o módní zálibě v strašidelných románech patřilo k oblíbeným kratochvílím obou manželů, avšak Darcy se chtěl dostat dál.

„V každém případě je paní Philipsová v povážlivé situaci. Nemusím snad zdůrazňovat, že pro poctivý účel by se taková částka našla. Ale o to tu nejde. Nemůžeme ustoupit a také neustoupíme takovému nestydatému vydírání. Vaše paní sestra je nevinná a v zájmu spravedlnosti se musí něčemu takovému vzepřít.“

„Naprosto s vámi souhlasím, pane Darcy,“ prohlásil pan Gardiner. „Pan Philips přece nezaplatí odstupné za zločin, který jeho žena nespáchala. Spravedlnost se neprodává za libry a pence.“ Nato však s povzdechem dodal: „Musíme jen doufat, že za to sestra nezaplatí něčím dražším, než jsou peníze.“

Pan Darcy, vědom si toho, jak se Elizabeth o tetu strachuje, nezmínil se ani slůvkem, když jí na druhý den psal, o obavách pana Gardinera. Jeho choť však hravě vyčetla z nuceně povzbudivých vět, že vyhlídky jsou neveselé.

Sama také prožívala těžké časy. Když manžel odjel, seznala náhle, že je velice žádaná, a bez jeho opory musela znovu a znovu strpět, aby ji sousedé pronásledovali svým necitelným soucitem. Zvlášť paní Montagueová nešetřila zoufalstvím nad budoucností rodiny Bennetových; lady Stantonová zdůrazňovala užitečný názor, že vzhledem k minulosti té rodiny se nový skandál dal očekávat; sir Edward Stanton, maje na zřeteli jako vždy praktické stanovisko, přispěl blahovolnou radou, že se paní Darcyová musí neprodleně odloučit od všeho, co připomíná její neblahý původ.

A co se sira Geoffreye týkalo, jeho názor na celý incident se zřejmě nezměnil: setrvával v mlčení, a to Elizabeth rmoutilo. Ani odjinud nekynula pomoc: Jane se poslední

dobou necítila dobře a nepatrné zdroje účasti, které jí vlastní matka mohla poskytnout, byly teď všechny nasměrovány k tomu, aby šťastně přišel na svět příští majitel zámku Pelham a jeho chválabohu žádnými dědickými závazky nezatíženého panství. Kitty a Mary zůstávaly v nejlepším případě stále nenapravené a jediným chvályhodným počinem Lydie a jejího chotě bylo, že se sebrali a odjeli. Georgiana vytrvale Elizabeth hájila, jelikož se však její oddanost nejčastěji projevovala nezdvořilostí vůči sousedům, zůstávalo dobrodiní takové opory sporné. Ve skutečnosti čelila Elizabeth všemu sama.

Nad manželovým dopisem se neubránila slzám, a jelikož dlela v salonu naštěstí sama, dala na pár minut průchod nespoutaným citům. Což nikdy nebude konec nesnázím, které na sebe její rodina přivolává?

V té chvíli zaslechla zaklepání. Zvedla hlavu, rázně si osušila oči a přichystala se čelit jakékoli nevítané návštěvě, která bude ohlášena. Nevešel však sloužící, ale architekt James Leigh-Cooper.

Mladý muž si všiml jejího rozrušení, a proto ve dveřích zaváhal, jako by zvažoval, jestli má vejít, ale pak v něm převládla starostlivost a přistoupil k ní.

„Zřejmě vám není dobře," řekl jí s vřelou účastí. „Mám vám zavolat komornou nebo přinést sklenku vína? Ale možná," uvědomil si náhle a ustoupil, „že vám má přítomnost není vítaná."

„Naopak, prosím zůstaňte chvíli," vybídla ho. „Nejsem chorá, děkuji za optání, ale jistě vám nezůstalo utajeno, že mou rodinu potkalo neštěstí. Právě jsem dostala dopis od pana Darcyho, a to, co mi sděluje, není vůbec povzbudivé."

Pan Leigh-Cooper na sobě nedal znát, zda o případu už ví, nebo ne. Tvářil se jen a jen starostlivě. „Jste si tím jista?" naléhal. „Připadáte mi tak bledá."

„Zcela jista," odvětila, dojatá, že se konečně setkává s upřímným soucitem, a hned nato se znovu rozeštkala. Pozoroval ji s tichou účastí, a když jí slzy konečně přestaly

kanout, zjistila, že se tomu osobitému mladému muži svěřuje s celým smutným případem.

Poslouchal ji pozorně, nic k tomu neříkal. Když skončila, zavrtěl hlavou a zatvářil se vážně. „A říkáte, že ten mladý Turner vyrůstal v Londýně? V tom případě mi dovolte, abych vám otevřeně řekl, že mne vaše líčení nepřekvapuje. Rozumějte mi dobře, nemyslím tím, že se vaše paní teta dopustila krádeže. Naopak, jsem přesvědčen, že se nijak neprovinila, a také to není poprvé, co slyším o takovém darebáctví. Anglie už není jako dřív, paní Darcyová, ve svém povolání to vidím, kamkoli pohlédnu. Mnohé ty změny jsou prospěšné, ale stejný počet je jich věru odsouzeníhodných. Nikoli vaše teta, ale Londýn nese v tomto případě vinu. Nejednou jsem byl svědkem toho, že se takový prostý venkovský hoch jakým nejspíš byl tenhle mladý Turner ocitne v londýnských ulicích, sblíží se tam s nějakými pochybnými druhy, a brzy padnou všechny náboženské i mravní zábrany. A když se pak vrátí do počestného rodného městečka, třeba takového Merytonu, kdoví, oč se nepokusí? Kolikrát jsem zažil, že venkovští lidé sedli na lep takovému městskému chytrákovi.“

Elizabeth užasla. „Mám tomu rozumět tak, že už někdo jiný byl obviněn stejně jako moje teta? A prosím vás, pane Leigh-Coopere, jak to dopadlo?“

„Vím o dvou takových případech,“ odpověděl. „Jednou se to stalo v Dorsetu a jednou dokonce poblíž panství Hardwycke Hall. Okolnosti dosti připomínají obvinění vaší paní tety, i když v detailech se samozřejmě liší. Ten případ u Hardwycku se objasnil, zatímco v Dorsetu, tam…“ nedopověděl to. „Ale pan Darcy a váš strýc se nepochybně obrátí na nejlepší londýnské advokáty.“

Pronesl to hlasem co nejklidnějším, avšak Elizabeth se zachvěla. „Znamená to, že aspoň v jednom případě to obviněného stálo život.“

„Upokojte se, paní Darcyová," řekl rychle. „Váš manžel by nedopustil, aby rodinu Darcyových postihla taková nespravedlnost, o tom jsem přesvědčen."

Elizabeth by byla ráda z jeho slov načerpala naději, ale nedokázala to. Ať si ji chlácholí jak chce, pravda je taková, že někdo jako tetička Philipsová doopravdy skončil na šibenici. Přesto jeho zmínku o úkladech proti nevinným lidem vyslechla se zájmem tetička tedy není ve svém zneuctění sama, ale je pouze jednou z řady obětí. Elizabeth neměla ani tušení, stejně jako o tom nevěděli nic ani ti nejpoučenější z jejích sousedů, že se takové odporné zločiny běžně stávají. Až pan Leigh-Cooper, mladý muž, který si neosobuje žádné výsady, jí otevřel oči. Měla sice hlavu plnou starostí, ale začínala si ho vážit.

„Co mi říkáte, může mít pro nás podstatný význam," pravila, a když rychle usoudila, že vůči tomuhle společníkovi nemusí zachovávat přísné konvence, dodala: „Musím to neprodleně sdělit panu Darcymu. Prosím omluvte mne."

Vstala, ale vtom vpadla do pokoje Georgiana celá rozpálená, a aniž se rozhlédla, vychrlila ze sebe: „Elizabeth drahá, mohla bys mě na čtrnáct dní postrádat? Přemýšlela jsem od rána o tetinčině pozvání, abych ji navštívila na Rosingsu, a usoudila jsem, že by ode mne bylo vysloveně nezdvořilé, kdybych její laskavou nabídku odmítla. Samozřejmě, kdyby ses v tom čase beze mne nemohla obejít, tak tě ani zanic neopustím. Ale jela bych ráda, jestli ti to nevadí, protože na jaře je v Kentu překrásně. Prosím tě, Elizabeth, řekni, že můžu jet."

Elizabeth neuniklo, že mezi její mladičkou švagrovou a fešným kapitánem, který tu nedávno pobýval, se rodí sympatie. Když teď viděla Georgianino zanícení, zauvažovala, zdali ji do Rosingsu tak láká příležitost uskutečnit zdvořilostní návštěvu a krásy kentské přírody, anebo není-li pravým důvodem společnost, kterou tam zastane. Navzdory všemu pobaveně pohlédla na svého nového přítele. Ale James Leigh-Cooper odvrácen pozorně

studoval kamennou strukturu krbu a na jeho tváři bylo i ze strany znát nesporné rozladění.

27

Georgiana nechtěla odjet na návštěvu do Rosingsu jen proto, že ji to lákalo. Je pravda, že tam zastane i kapitána Heywooda, a vyhlídka na to, že je náhoda opět svede dohromady, jí vůbec nebyla proti mysli. Sledovala však důležitější záměr. Viděla, jak se švagrová v posledních týdnech trápí, dělalo jí to starosti, a právě toho dne si v knihovně vymyslela, jak by se to dalo napravit. Věděla, že situaci Bennetových vyřešit nedokáže, ale napadlo ji, že by přece jen mohla nějak vypomoci. Elizabeth potřebuje především spojence a Georgiana si usmyslela, že získá na její stranu osobu veledůležitou, totiž svou tetu lady Catherine de Bourghovou.

Byl to náročný plán už z toho důvodu, že v posledních letech si Georgiana a milostivá lady málokdy vyměňovaly názory tak, aby to vzápětí neskončilo rozepří. Avšak Georgiana, když zaplála hrdinským odhodláním, tuhle skutečnost nebrala v úvahu. Jen co bude na Rosingsu, vystoupí na Elizabethinu obranu s výmluvností, proti níž žádné námitky neobstojí. Lady Catherine, až její odpor padne, se okamžitě ujme rodiny Bennetových, načež se jim dvěma společným úsilím (neboť Georgianina fantazie vzlétala až do nadoblačných výšin) jistě podaří získat sira Geoffreye. Potom už bude stát při Elizabeth celý Derbyshire. A jestli se v průběhu tohoto tažení slečna Darcyová náhodou ocitne ve společnosti jistého kapitána Hey wooda, pak bude takové situaci hrdě čelit.

Naše hrdinka přibyla na Rösings v růžové náladě. Paní tetinka ji uvítala také procítěně, ačkoli neztrácela s napravováním neteře čas a hned vyjádřila údiv, proč Georgianu doprovázejí na cestách hned tři sloužící.

„Dva by přece docela dobře stačili," podotkla, ledva neteř odložila klobouk. „Já sama cestuji pouze se Sally, ovšem já si vždycky umím schopně poradit. Ale i tak stačí, když tě doprovázejí dva lidé. Rozmařilost, děvenko drahá, vede jen k lenosti u personálu a zbytečným výdajům. Cožpak tě pemberleyská zámecká paní v tom smyslu nepoučila? Ale dost možná si takové okolnosti sama neuvědomuje."

Georgiana, pamětliva svého záměru, se podle toho rychle zařídila: usmála se a udělala pukrle.

„Tetinko drahá," pravila, „vidím, že jste mne už započala cílevědomě vzdělávat. Jsem vám za to vděčná a vynasnažím se, abych se osvědčila co pilná žačka."

Tváří v tvář takové pokoře zůstala milostivá lady celá paf. Kdykoli předtím Georgianě něco vytkla, dostalo se jí odpovědi temperamentní, ne-li přímo opovážlivé. Co způsobuje tu náhlou poddajnost? Zahleděla se pátravě neteři do tváře, neshledáli u ní známky choroby, ale marně. Měla pleť zářivě svěží jako vždy.

„S radostí vidím, že projevuješ větší uvážlivost," dala se proto milostivá lady slyšet, „a doufám, že ti poslušnost vydrží po celou dobu tvé návštěvy. Budeš-li mých pokynů pilně dbát, snad se ti podaří, že nezneuctíš jméno Darcyů." Pokradmo si znovu změřila tu neznámou mladou osobu před sebou a odešla.

Georgiana, když zůstala sama ve velkolepé nádheře rosingského salonu, který se nevyznačoval zvláštní útulností ani krásou, neshledala tu nic, co by ji lákalo se tam zdržet. Sestřenka Anne, jak jí bylo řečeno, si vyjela koňmo s kapitánem Heywoodem; do soumraku zbývaly ještě dobré dvě hodiny; a tak se rozhodla, že se před večeří vydá na procházku k faře Collinsových, protože jí Elizabeth zvlášť kladla na srdce, aby vyřídila pozdravy její dlouholeté přítelkyni paní Charlottě Collinsové.

Jakmile se tedy zabydlela ve své komnatě a trochu si upravila šat, vyšla z domu a zamířila ke vstupní zámecké bráně. Jak jabloně, tak třešně byly v rozkvětu a vzduch voněl

ještě omamněji než v Derbyshiru: jaro v Kentu, říkala si v duchu příjemně překvapena, je skutečně tak nádherné, jak tvrdila své švagrové.

Zakrátko už měla před sebou zelený tyčkový plot a pás vavřínových keřů, které obklopovaly faru. Po cestičce od domu se k ní blížil pán v kněžském šatu, s pozoruhodně nakrátko ostříhanými vlasy, a ten, když ji zpozoroval, přidal do kroku a napřáhl k ní pravici.

„Slečna Georgiana Darcyová? Namouvěru, jste to vy!“ zvolal. „Nevzpomínáte si na mne? Ne, ovšemže ne, někomu jako vy sotva může utkvět v paměti prostý farář. Avšak měl jsem už tu čest býti vám představen, a zasloužila se o to přímo má velevážená patronka a vaše paní tetinka, lady Catherine de Bourghová, u příležitosti sňatku vašeho pana bratra s mou sestřenkou, za svobodna slečnou Elizou Bennetovou. Byl to skutečně velkolepý obřad, jeho lordstvo pan biskup byl při hlase jako málokdy a musím přiznat, že bych sám sotva dokázal odbýt ten obřad hlasitěji.“

Georgiana se pozdravila s farářem, na něhož si skutečně nevzpomínala, a aby ten poklesek napravila, vyjádřila se pochvalně o kvetoucích keřích podél štěrkem vysypané zahradní pěšiny. Její zběžná poznámka vyvolala u faráře hotový příliv nadšení. Sdělil jí, že si zahradu navrhl sám opravdu ji zaujalo jeho dílo? To snad není možné! Jistě se nesníží k tomu, aby mu pochválila šeříky, jimž, jak slečna Darcyová jistě zaznamenala, světlo pozdního odpoledne dodává na působivosti; zatímco skromné úsilí, jež věnuje rododendronům, jak si troufá zdůraznit, snad stojí za povšimnutí; a kdyby ho doprovodila do zeleninové zahrady, spatřila by tam takovou soustavu tuřínů a hrášků, že by to překonalo její očekávání. „Ovšem zahrady na Pemberley,“ vzpamatoval se, „jistě zastíní jakékoli mé chabé úspěchy. My tady na faře, slečno Darcyová, bedlivě dbáme, aby naše zahradnické snahy nikdy nepřesáhly vhodnou míru, což by mohlo vyvolat rozladění na Rosingsu.“ A poté už rychle

zavedl návštěvnici dovnitř, aby se mohla pozdravit s jeho ženou.

Georgianě sice občas něco vypadlo z paměti, ale v tomto případě si byla jista, že se s paní Collinsovou ještě nesetkala, protože ta se pro nemoc bratrovy svatby nezúčastnila; Elizabeth však na ni často a s láskou vzpomínala. Ukázalo se, že paní farářova je žena asi devětadvacetiletá, pobledlá a hubená, která má svěžest mládí už vskutku za sebou. Přitom se jí však ve tváři zračil bystrý rozum a v očích měla tolik pochopení, že to vzbuzovalo úctu.

„Pohleďte, milá choti," zahlaholil její manžel, aniž se zdržoval s formálním představováním, „koho jsem objevil hned za našimi vrátky. Slečna Georgiana Darcyová osobně, právě přijela na Rösings a prokázala takovou znaleckou všímavost, že se jí líbilo, jak jsem uspořádal zahradu. Namítal jsem, že jí to jistě nestojí za pochvalu, ona však trvala na svém. Zvláště ji zaujala moje komonice, viďte, slečno Darcyová?"

Georgiana přemohla údiv nad beztaktností pana Collinse nejen vůči ní samé, ale i vůči jeho choti. Pochopila, že žádné patřičné představování nenastane, a tak se obrátila přímo k paní domu.

„Paní Collinsová," řekla, „odpusťte mi, prosím vás, že k vám přicházím takhle neohlášené, ale chtěla jsem vám prostě vyřídit co nejvřelejší pozdravy od mé švagrové Elizabeth. Hovořívá tak procítěně o vašem přátelství, že jsem si velice přála vás poznat."

Pokud paní Collinsová zaznamenala manželovo nezdvořáctví, nedala to najevo. Odpověděla vážně, ale s nelíčenou vřelostí: „I já jsem se těšila, až budu mít možnost se s vámi seznámit, slečno Darcyová. Drahá Elizabeth se o vás v dopisech často zmiňuje, a to s velkým obdivem. Prosím povězte nám, co je nového. Jak se daří mé přítelkyni? A co váš pan bratr? A jak pokračuje zvelebování Pemberley?"

„Báječně," odvětila Georgiana. „Architekt, který práce vede, pan James Leigh-Cooper, je pilný i nápaditý, a mnohé

už dokázal, přestože bratr dlí už řadu dní mimo domov v Londýně.“

„V Londýně?“ podivila se paní Collinsová. „Elizabeth mi dosti nedávno psala, že se odtamtud právě vrátil. Co ho tam asi tak brzy znovu vylákalo?“ Jakmile však zaznamenala Georgianin výraz a vzápětí vrhla pohled na manžela, rychle to zamlouvala: „Ovšem u pánů tak zaneprázdněných je časté cestování patrně nevyhnutelné. Doufám, slečno Darcyová, že paní Bingleyová požehnaný stav dobře snáší?“

Pan Collins už nevydržel déle mlčky přihlížet. „Drahá choti,“ vpadl do hovoru a zazvonil skoro ještě dřív, než Charlotta domluvila, „projevujeme žalostnou zapomnětlivost. Neukázali jsme ještě slečně Darcyové našeho vlastního syna. Slečno Darcyová, věžte, že se vám nyní naskytne pohled na posledního dědice Longbournu.“

Hned nato se objevila chůva, v náručí šťastného budoucího majitele zmíněného panství, hošíka asi patnáctiměsíčního, který se tak podobal otci i tou nakrátko ostříhanou hlavou že mu sotva kdo mohl upřít jeho záviděníhodný původ.

Chlapec, jen vešli, se hned otočil k matce, ale vzal si ho pan Collins a začal ho houpat v náručí.

„Náš Vilíček,“ prohlásil, „je předurčen k tomu, aby se vyznamenal ve všem, co podnikne, to mi věřte, slečno Darcyová. Že i vy sdílíte můj dojem, viďte, drahá Charlotto? Už teď na sebe upozorňuje svou mimořádnou chytrostí. Všimněte si, jak brouká na slečnu Darcyovou, protože rozpoznal, jakou čest nám prokazuje svou návštěvou. Je to opravdu Collins každým coulem.“

A pokračoval v tomto tónu dále, až ho hrdá chlapcova matka musela napomenout. „Vy od nás slečnu Darcyovou zaženete, pane Collinsi, budete-li v takových řečech pokračovat.“ Nato se obrátila k Georgianě a tiše dodala: „Posuzujte prosím shovívavě tyto výlevy milujícího otce. Malý Vilík je jeho radost.“

Georgiana hbitě upokojila matku a obdivovala syna. Přesto nepocítila velké zklamání, když si uvědomila, že se musí kvapně rozloučit, má-li se vrátit na Rösings před setměním.

28

Na zpáteční cestě do zámku prodlévala Georgiana v myšlenkách u svých nových známých. Vztahy mezi hunsfordským farářem a jeho ženou na ni neudělaly dojem domácího štěstí ani přátelské družnosti. Jak je ta paní skleslá, jak v manželově přítomnosti nesvá, to nesvědčí o spokojenosti milující dvojice, ale spíš o rezignovaném smíření se skutečností, již nelze změnit. Farář sám je tak oslněn svými schopnostmi zahrádkářskými i ploditelskými, že manželku přehlíží, zatímco ona, žena nesporně cenná, musí soustřeďovat všechny své síly na to, aby v nejlepším případě se manžel příliš neznemožnil.

Jak rozdílný obraz se Georgiane naskýtá každý den na Pemberley! Elizabeth a bratr se třeba v něčem neshodnou, ale nikdy se nehádají. Věděla, že je spojuje něžná láska; a zvlášť dobře se to projevuje v lehkovážnosti, která Georgianu zprvu lekala, ale v níž teď, jak s lety dozrávala, rozpoznala výraz upřímné náklonnosti. Jejich svazek je vskutku šťastný.

Ovšem v Anglii není mnoho mužů, kteří by se vyrovnali Fitzwilliamovi Darcymu. Derbyshirští mládenci nemají romantické povaze mnoho co nabídnout krom řečí o kartách a loveckých úspěších. Takový Harry Middleton nebo Robert Stanton nesahají jejímu bratrovi ani po kotníky. A navíc měl její bratr štěstí. Našel ženu, která se mu sice nemohla rovnat majetkem, ale ve všem ostatním je nedostižná; zatímco Georgiana při svém jediném pokusu vymanit se společnosti jí známé jen o vlásek unikla neštěstí a ještě dneska se zachvěje, kdykoli na to pomyslí. Darcy získal ženu sebe hodnou: kde ale najde takového muže Georgiana?

Jak kráčela chladným večerním soumrakem, dospívala k pevnému odhodlání. Solidní zaopatření, lepší postavení vespolečnosti, to může zlákat takovou Charlottu Collinsovou, aby nebrala zřetel na osobní spokojenost, Georgiana ale do takového neštěstí neklesne. Má na manželství vyšší nároky a jinak se nevdá. Ať si říká kdo chce co chce, jako Darcyová, a navíc Darcyová v druhém desetiletí nového století, se zařídí podle svého. Kapitán Heywood ji zaujal, to je pravda, ale hrdinný kapitán musí ještě prokázat, že je muž vskutku výjimečný, než by mohl doufat, že získá její uznání.

Než došla k zámeckému vstupnímu schodišti, bolely ji kotníky, ale na duchu pookřála, a tak s radostí uvítala pohled na sestřenku Anne a kapitána Heywooda, kteří se právě vraceli z projížďky. Kapitánův zjev mluvil přesvědčivě v jeho prospěch a na koni vypadal ještě elegantněji než jindy

„Drahá slečno Darcyová," prohlásil, sotva odezněly pozdravy, „škoda že jste dnes odpoledne nebyla s námi. Slečna Anne se vzácnou shovívavostí snášela jezdecké pokusy pouhého námořníka. Tuším, že vynakládala značné úsilí, aby mne nepředhonila. Kdybych mohl doufat, že budete stejně velkorysá, hned bych navrhl, abychom si zítra spolu vyjeli všichni tři."

Georgiana milovala jezdecký sport a kapitánovy řeči jí zněly stejně příjemně, jak to měla v paměti. Úvahy, jimž se krátce předtím oddávala, spolu s vědomím, jak dobře sama jezdí, ji přivedly k šibalské odpovědi.

„U mne byste doufal nadarmo," řekla. „Varuji vás předem: když si vyjedu, tak u mne vždy převládne spíš radost z pohybu než ohled na společníka."

„A jak skvělý pohled by se tu naskytl!" zahlaholil kapitán. „Podle mne není nic kouzelnějšího než zdravím kvetoucí mladá žena na koni."

Georgiana měla co dělat, aby odolala tak lichotivé pokloně, určené výslovně jí a nikoli sestřence, která stála mlčky ve vysokých dveřích.

„Jestlipak kapitán tu pokoru jen nepředstírá?“ zeptala se jí. „Pokud se chce ukázat v příznivém světle pomocí falešné skromnosti, zatímco ve skutečnosti je bravurní jezdec, pak ti, Anne, náš příbuzenský svazek velí, abys ho ihned odhalila. Ale jestli si na koni vede tak uboze, jak tvrdí, pak bylo od tebe přímo hrdinské, že jsi s ním přetrpěla celé odpoledne.“

„Naučila jsem se respektovat zásadu,“ odvětila Anne chladně, „že v tom, co si přeji já, musím ustoupit přání své rodiny a svých společníků. Pochopila jsem, že to patří k dobrému vychování.“ Nato se odvrátila od kapitána a tiše dodala: „A také náhodou vím, co myslím matinka neví, že kdyby ty sis byla v mládí tuto zásadu vštípila, mohla ses vyvarovat jisté téměř dovršené indiskrece.“

Georgiana dosud nikdy od dcery lady Catherine neslyšela tak dlouhý proslov, a proto nad sestřenčinými slovy zpozorněla. Věděla, že u Anne se od dětství projevuje jen několik málo povahových rysů: mlčenlivost, bezpodmínečná poslušnost vůči matce a nanicovatost. Teď poprvé zjistila, že za její pasivitou není lhostejnost, ale zloba.

Kapitán Heywood vycítil, že mezi dívkami převládl nesoulad, a rychle zasáhl. Přistoupil k nim, upozornil je, kolik je hodin, dovedl je dovnitř a nadhodil, že se opět sejdou u večeře, na niž se nedočkavě těší nejen kvůli proslulé tabuli de Bourghových, ale i kvůli půvabné společnosti. Pak se všichni tři odebrali do svých komnat převléknout. Milostivá lady, jak všichni věděli, večeří v půl sedmé a nesnáší, aby se někdo krom Tobyho sebeméně opozdil.

Georgiana si byla dobře vědoma, jak si tetinka zakládá na dochvilnosti, a umiňovala si, že se při této příležitosti dostaví do salonu o chvilku dřív. Její komorná byla tichá a hbitá; krom toho zbývalo ještě dost času, jak s radostí zjistila, aby napsala Elizabeth pár řádků, že v pořádku dojela. Jakmile si však sedla nad dopisní papír, události onoho odpoledne a krásy hunsfordské farnosti zcela opanovaly její myšlenky, a než se vzpamatovala, odbila šestá, a komornou Hannah ještě ani nezavolala. Pospíchala pak, co mohla, ale bylo už pár

minut po půl sedmé, když bez dechu a s šaty jen narychlo upravenými překročila práh.

Milostivá lady přecházela po salonu sem a tam. Sotva popadla šňůru od zvonku a přikázala: „Večeře ať se *neprodleně* podává," už se vrhla na neteř. „Nevím, jaké zvyklosti panují na Pemberley v těchto dnech," řekla, „ale zde na Rosingsu ctíme zdvořilost a zachováváme pravidelný řád. *U nás* je slušnost zavedeným zvykem: proto nikdy nemusíme čekat. Věřím, že se to také naučíš, než odjedeš."

Vyčkávala netrpělivě, co jí na to neteř odpoví, ale ta se jen a jen kála.

„Tetinko drahá, odpusťte mi to prosím, já se opravdu vynasnažím vzít si vaše poučení k srdci. Nechci budit vaši nevůli, ale pravda je, že mám v povaze značnou nepozornost. Využila jsem volné chvilky, abych paní Darcyovou zpravila, že jsem dobře dojela jak vyžaduje slušnost a popletla jsem si čas."

Nato se Anne de Bourghová rozkašlala, zatímco kapitán pobaveně přihlížel. Lady Catherine pocítila hořké zklamání. Vůbec jí nebylo dopřáno kochat se zoufalstvím nad vzpurnou neteří, a zaskočena pokornou omluvou, neměla jinou možnost než ji přijmout, a tak se na cestě do jídelny utěšila aspoň upozorněním, že přísněji vedená komorná by ty stužky vázala lépe.

Její nevrlost nevyprchala ani u stolu. Neteř se i nadále chovala příkladně, každé napomenutí přijímala co nejuctivěji. V nouzi milostivé lady nakonec nezbylo než se chytit skandálu, který byl nejčerstvěji spojován s rodinou Bennetových.

„Od sira Geoffreye mám zprávy pouze sporé," začala, „neboť ten případ může sotva pokládat za hodný svého zájmu, avšak pominout to nelze. Že jeden z Darcyů může pojmout za manželku ženu, která má mezi svými blízkými příbuznými sprostou zlodějku! Nikdy mne nenapadlo, že bych se mohla zaradovat nad smrtí tvých rodičů, Georgiano. Ale v téhle chvíli jsem ráda, že se toho nedožili."

V Georgianě by se byl krve nedořezal. Čelit výpadům proti sobě, k tomu měla dost síly, ale osočování nevinné Elizabeth nemohla snést. Cítila, že rudne, a bojovala sama se sebou, aby se ovládla. Nesmí podkopat svůj cíl na samém začátku návštěvy tím, že tetu rozzlobí. Cožpak ale může i teď zachovat zdání pokory?

A zatímco v nesnázích zápolila s takovými úvahami, byl to opět kapitán Heywood, jenž jí jako už dříve přikvačil na pomoc.

„Milostivá lady jistě promine, když se do hovoru vloží pouhý námořník Jeho Veličenstva," začal. „A také vás, slečno Darcyová, žádám za prominutí, neboť nemohu předstírat, že mi není nic známo o záležitosti zde zmíněné. Musím promluvit, neboť pokládám za svou povinnost, vážené dámy, abych vám připomněl, že jedním ze slavných výdobytků naší vlasti je anglický právní řád, který se chrání podjatosti vůči komukoli, ať muži, ať ženě. Pobýval jsem v zemích, kde tomu tak není, a mohu to dosvědčit. *U nás* může obviněný bez újmy na cti vyčkávat, než soud spravedlivě rozhodne o jeho vině či nevině."

Georgiana, mocně vzrušena jeho argumenty, sebrala odvahu a také se obrátila na tetu.

„Drahá tetinko, váš odpor k jakýmkoli zločinům je vyhlášen a po právu uznáván. Ale prosím vás, popřejte sluchu důvodům, které kapitán uvádí. Mnoho cestoval, a proto můžeme soudit, že mnoho ví. To, co říká, vychází z jasného rozumu a má váhu zkušeností. Nemám pravdu, kapitáne?"

„To nemohu posoudit," odvětil potěšen. „Avšak jako básníka Wordswortha i mne ‚zavedly cesty k neznámým lidem do krajů za mořem'. Šťastně jsem nyní dospěl k břehům anglickým a dnes večer mohu prohlásit, že ‚pominul melancholický ten sen', a opět se zaradovat."

Milostivá lady zřídkakdy dokázala odolat kapitánovým dvorným řečem, a už vůbec ne, když byla jeho argumentace podepřena ukázkami jeho obeznalosti s básnictvím, a tak se bezděčně dala odvrátit od zvoleného tématu a přešla k jeho

přirozenému pokračování, totiž vychvalování dceřina jezdeckého umění. A hned vzápětí, když si uvědomila, že na vyjížďce slečna de Bourghová nejlépe předvedla své schopnosti v přírodě, podjala se matka úkolu výmluvně velebit dceřin vtip v saloně. A pokračovala v této nadšené rapsodii, až dohnala dceru k tomu, že se sama dala slyšet.

„Mohu potvrdit," odvážila se prohlásit nezávisle na pravdě i logice, „že kapitán Heywood obstál se stejnou ctí na koňském hřbetě jako ve vítězném boji na moři."

V tichu, které nato zavládlo, se kavalír mladé dámě uklonil.

Krátce nato se odebrali do salonu. Mladý muž se náhodou usadil vedle Georgiany a mohl k ní promluvit z doslechu hostitelky i její dcery. Hbitě jí sdělil téměř šeptem:

„Váš nenadálý příjezd na Rosings mne nesmírně potěšil, doznávám však, že mne příliš nepřekvapil. Musíte mi odpustit, když nadhodím, že jsem možná pochopil pravý účel vaší návštěvy."

Georgianu to sice trochu udivilo, ale svým bystrým usuzováním na ni udělal velký dojem. Vytušil snad, že má v úmyslu zachránit pověst rodiny? Jak je chytrý, že jí tak dobře rozumí!

Nebylo jí však dopřáno času k odpovědi, neboť už u nich byla lady Catherine a vynutila si veškerou kapitánovu pozornost až do chvíle, kdy se podávala káva; to se pak uráčila vzít neteř na vědomí příkazem, ať zasedne ke klavíru a zahraje jí.

Milostivá lady pravila: „Je ti doufám známo, jak dokonale umím hudbu vychutnat; patřím k těm nemnoha znalcům v Anglii, jejichž přístup je možno takto ocenit. Často jsem zalitovala a mnozí se mnou, a to lidé nikoli ledajací: kam bych to byla přivedla, kdybych se byla naučila hrát."

Vydržela pak vyposlechnout si větší část písně, než byla nucena přerušit ji vlastními poznámkami. Georgiana dosáhla slušného pokroku, to je třeba uznat, pravila, a není jí proti mysli, že si neteř vzala k srdci její poučení, že je třeba cvičit;

teď už ji musí jen nabádat, aby cvičila ještě pilněji, chce-li hrát tak dobře, jak mohla hrát milostivá lady. Poté, aby už déle nezanedbávala vychvalování vlastní dcery, vrátila se k obdivnému zhodnocení jejích úspěchů v síťovaných kabelkách a španělských stěnách.

Kapitán tyto zázraky kvitoval s obdivem a vyslovil se uznale o hostitelce i její dceři. V tomto duchu pokračovala zábava celý večer. Georgiana dost často tetiny lstivé záměry neprohlédla, ale i ona, než se všichni rozešli, pochopila, že přítomný mladý galán byl vybrán, teď je zpracováván a brzy bude vyžádán pro sestřenici Anne. A toto poznání ji kupodivu navzdory všem úmyslům zamrzelo; bylo popravdě řečeno, Georgiane Darcyové natolik proti mysli, že by v tom někdo mohl vidět i žárlivost.

29

Následující týdny na Rosingsu dopřávaly Georgiane pocity neméně matoucí než prvního dne. Vlahé počasí a bohatý výběr příjemných procházek v hunsfordském okolí velmi přispěly k prohloubení jejího přátelství s kapitánem Thomasem Heywoodem. Když si společně vyšli, vždy ve společnosti její zamlklé sestřenky Anne, kapitán jí nesporně věnoval milou pozornost, ačkoli všechno, co řekl, formuloval tak obratně, že to obě slečny mohly vztáhnout na sebe. Mladý důstojník jim často vyprávěl o svých zážitcích na moři, o exotických přístavech a nebezpečných situacích v bitvách. Uchváceným posluchačkám připadalo, že jim vypráví kouzelné romantické příběhy z neznámých krajů.

„Připluli jsme ke skalám Gibraltaru," začal třeba, „kam se naše loďstvo hodlalo uchýlit o pomoc, neboť jsme potřebovali opravit, co bylo v bojích poškozeno. Zprvu vál příznivý vítr od východu, a ten by nás byl prohnal úžinou, avšak než jsme ztratili z očí garnizonu, přesmykl se k západu,

dul nám přímo do tváře, a pak se zvedla hotová smršť, která nám v další plavbě zabránila.“

Slečny zatajily dech a kapitán chmurným hlasem pokračoval: „A naši ovšem nebyli připraveni takové bouři čelit. Skutečně jsem ani nedoufal, že ji s těmi poškozenými stožáry přečkají.“ Nato se odmlčel, neboť mu jemnocit bránil zacházet v líčení do podrobností, což mělo ten uklidňující účinek, že si mladé dámy všechny hrůzy ve své představivosti znásobily. „Ty časy jsou ale už šťastně za mnou a já jsem zde v tak půvabné společnosti.“ Zkrátka a dobře, jeho vystupování, jeho chůze i jeho tvář byly okouzlující a svou vypravěčskou pohotovostí je uměl upoutat, aby ho poslouchaly a obdivovaly. Georgianě se jevil jako nejpříjemnější muž jakého kdy poznala.

Zato se jí příliš nedařilo prosadit svůj záměr, totiž naklonit si kvůli Elizabeth lady Catherinu. Z rosingské paní se vyklubal mnohem zatvrzelejší protivník, než si Georgiana představovala. Urozená dáma vládla činorodě své farnosti a bývala velmi zaneprázdněna tamními nepravostmi. Neúnavně vyhledávala rozepře mezi svými nájemci, jejich křivdy, jejich stížnosti.

„Nesnesu,“ chvástala se, „když se chalupníci mezi sebou štěkají. Jsou to nevychovanci, a já vás ubezpečuji, že kdybych to nechala na nich, nedělali by nic jiného. Jednou jsem na svá bedra vzala tíživou odpovědnost za harmonické soužití ve vesnici a jsem si příliš dobře vědoma svých povinností, abych na ně byla mírná. Ať to sebevíc narušuje můj klid, budou veselí a spokojení, anebo si je vezmu řádně na paškál.“

A tak se stalo, že neteř milostivé lady mohla orodovat za Elizabeth pouze u tabule. A třebaže to věrně činila a měla přitom v kapitánovi Heywoodovi spojence schopného a čím dál tím zapálenějšího, výsledek byl v nejlepším případě sporný. Milostivá lady se nedala zviklat.

Navíc Georgiana získávala dojem, že tetina neoblomnost nepramení jen z jejího přirozeného a pochopitelného

opovržení vůči celé rodině Bennetových, ale i z jejích majetnických úmyslů vůči kapitánu Heywoodovi. Georgiana se sice rozhodla, že se pro ni nehodí, aby se o nějakého mladíka zajímala, avšak když se lady Catherine obrátila ke kapitánovi nebo se on dvorně usmál na Anne, zjišťovala, že jí přijde velmi zatěžko tvářit se na to jakžtakž zdvořile.

Proto jí přišlo vhod nové rozptýlení. Když dlela na zámku čtvrtý týden, doslechla se, že Charlotta Collinsová čeká svou sestru Marii, kterou bude doprovázet její přítelkyně Kitty Bennetová. Marii Georgiana dosud neznala a Elizabethina temperamentní sestra v ní vzbuzovala jisté obavy, ale i tak, o tom byla přesvědčena, přítomnost dalších mladých lidí ulomí hrot ne vždy příjemným blízkým vztahům mezi ní, kapitánem a Anne.

A tak hned na druhý den po jejich příjezdu šla návštěvu z Hertfordshiru pozdravit, ale zastala doma pouze Charlottu Collinsovou. Maria s Kitty se vydaly na obhlídku do vsi v čackém doprovodu mladého pána Vilíka a pan Collins, jak mu povinnosti velely, upevňoval mír mezi rodinami v sousedství, kterážto bohulibá činnost mu dnes měla vynést u jedné z nich zadní vepřovou kýtu.

Od onoho prvního trapného večera se Georgiana zdráhala znovu zajít na hunsfordskou faru, a když se teď od té doby poprvé ocitla o samotě s její paní, uvědomila si, že to od ní bylo dost neohleduplné. Paní Collinsová ji však uvítala s nelíčenou vřelostí a zanedlouho už seděly v zadním salonu nad sherry a sušenkami.

„Elizabeth," začala Charlotta Collinsová hned, jak si odbyly zdvořilostní fráze, „mi napsala, jaké neštěstí postihlo její rodinu, a já vím, že to těžce prožívá. Jsem upřímně ráda, že se v nesnázích může s důvěrou spolehnout na své nové příbuzné, na manžela a na vás."

Georgiana oceňovala její kompliment, ale musela uvést věci na pravou míru.

„Hledíte na to laskavýma očima," pravila. „Až příliš laskavýma, protože není v mé moci pro Elizabeth něco

podstatného udělat, a stejně bych jí tím ani zčásti neoplatila, co ona dala mně. Zato bratr se ji usilovně snaží ochránit. Nesnese pomyšlení, že by na ní spočinul třeba jen stín něčeho zlého. Myslím, že to tíživěji prožívá kvůli ní než kvůli sobě."

„To je pravda," povzdechla si paní Collinsová. „Taková vzájemná náklonnost je vzácná. Záviděla bych, kdybych Elizabeth tak upřímně nemilovala. Manželství jí dalo to, co zasluhovala. Nic horšího pro ni také nepřicházelo v úvahu."

„Jistěže to nepřicházelo v úvahu!" zvolala Georgiana Darcyová. „Nač také, proboha? Žena vybavená takovými přednostmi jako Elizabeth proč by se nerozhodla pro nejharmoničtější lásku, jakou jí Anglie mohla nabídnout?" Ještě než dořekla, už toho litovala, neboť Charlotta Collinsová zrudla a odvrátila tvář.

„Děvenko má drahá," řekla však jen po chvíli, „jste ještě mladá. A nemějte mi za zlé, když vás upozorním, že vaše životní postavení vám vytváří dost odlišné možnosti, než má většina ostatních dam vaši švagrovou nevyjímajíc."

„Elizabeth by se nevdala než z lásky," namítla Georgiana. „Jiné jednání je nečestné a já věřím, že by se k němu nikdy nesnížila."

„To je možné," odvětila paní Collinsová. Neměla v úmyslu dotknout se mladé návštěvnice, ale své názory na tuto otázku nehodlala tajit. Hořkými zkušenostmi dospěla k poznání, že manželství může být stejně nezávislé na srdci jako pronájem domu nebo volba vhodného karetního stolku. Už dávno se vzdala romantických představ, že znamená něco jiného než lepší či horší zaopatření pro ženy jako ona, jimž osud nedopřál ani krásy, ani podstatnějšího věna.

„Skutečnost je taková," povzdechla si, „že na Elizabeth se usmálo štěstí, stejně jako v jiném smyslu na vás. Elizabeth poznala muže, s nímž mohla být šťastná, a vy se můžete svobodně rozhodnout, jestli se vdáte nebo ne. Všechny ženy nemají tak příznivý osud. Já sama jsem musela vycházet z jiné situace; nebyla jsem vždycky taková, jak mne vidíte dnes."

Odmlčela se, na vahách, zda to rozvádět, ale když Georgiana mlčela, po chvíli pokračovala: „I já jsem zamlada doufala ne, věřila jsem, že jednoho dne potkám mladého muže, jemuž věnuji celé své srdce, a v manželství s ním budu sdílet to nejlepší, co ve mně je. A když mi bylo dvacet let, někoho takového jsem poznala. Z Londýna k nám přijel mladý muzikant učit sestru Marii hrát na harfu. Byl to muž přímého charakteru a obdivuhodných způsobů. Od první chvíle jsme si rozuměli, do měsíce vykvetla mezi námi láska. Chtěl, abych mu dala slovo, a já se mu zaslíbila. Jenomže byl chudáček sice dobrý a milý, ale vyhlídky měl nevalné, a když požádal mého otce o požehnání, ten se rozhodl souhlas nám odepřít. Usoudil, že taková partie by zneuctila šlechtické jméno Lucasových. Jeho rod, jeho postavení, jeho důležité svazky s královským dvorem, všechno se tomu vzpírá, jak mi vysvětlil. Já byla mladá a poslušná. Odjakživa jsem věřila, že se musím spolehnout na moudrost svých drahých rodičů, a nechtěla jsem jim vzdorovat. A tak jsme se rozešli. Nikoho jiného jsem však od té doby nemilovala, a teď vím jistě, že už nikoho jiného tolik milovat nebudu. Ale to všechno, milá slečno Darcyová,“ povzdechla si, „je už dávno pryč.“

Georgiana, kterou tahle slova hodně vzpamatovala, vyposlechla ještě, jak paní Collinsová procítěně dodává: „Kdybych měla znovu prožít mládí, slečno Darcyová, nic na světě ani smysl pro povinnost, ani otcova namyšlenost nic by mi nezabránilo jít za hlasem srdce. Protože život bez lásky, i když provázený úctyhodným zaopatřením, je jen samé trápení.“

Georgiana vnímala její smutek, ale byla bezradná, jak ji utěšit. Zastyděla se až do hloubi duše. Jak si mohla osobovat právo, když je sama nejen krásná a mladá, ale je jí dopřána i nedocenitelná výhoda majetkové nezávislosti, soudit Charlottu Collinsovou! Bolelo ji na to jen pomyslet. Když teď znala její smutný příběh, mohla ji jen litovat a obdivovat.

Naštěstí se v té chvíli ozvaly hlasy napovídající, že se mládež vrací z procházky: děvčata vpadla hlučně do

místnosti, budoucího mladého dědice Longbournu nesla Maria v náručí. Kitty mnohomluvně vyjádřila radost nad tím, že se znovu setkává se slečnou Darcyovou, zatímco její družka Maria před tak vznešenou osobností nebyla mocna slova.

„Ach, slečno Darcyová," začala Kitty kamarádským tónem, „to byste se byla ve vesnici pobavila! Zdejší lidé nosí takové podivné nemoderní šaty! Povídala jsem slečně Lucasové – viď, Marie? – ‚Páni, Marie,' povídám, ‚kdyby tu s námi byla slečna Darcyová, ta by koukala!' Ale možná že byste se k nám zítra přidala, protože my přímo zmíráme touhou po moudrém rozhovoru."

Georgianu ušetřil odpovědi malý Vilík, který se hlasitě domáhal, aby ho teta pustila, a muselo se mu hned vyhovět; jak se pak rozběhl k matce, všechny pohledy na něm obdivně spočinuly, protože to byl přes otcovo vychloubání docela roztomilý chlapeček.

Paní Collinsová znovu našla ztracenou vyrovnanost, která valnou většinu ostatních utvrzovala v domnění, že je spokojená v prostředí oplývajícím láskou a bohabojností, zvedla dítě, políbila je a byla to už zase ta energická paní jako vždy. Přivolala služebnou, vyžádala si další občerstvení a celá skupinka se přizpůsobila kloučkově bujarosti.

Zanedlouho se k nim připojil sám hunsfordský farář, sotva dechu popadaje, jak po farnosti šířil dobrou vůli, a za ním vyrovnanějším krokem kráčel jeho kaplan pan Beasley.

„Drahá paní manželko," ozval se první ze zmíněných pánů vzrušeným hlasem, „takový kus vepřového, jaký jsem právě předal Bridget, prý ještě neviděla. Starý Martin si umínil, že si od něho musím tu kýtu vzít, a já mu tedy z křesťanského milosrdenství vyhověl. Nerudnost, jak vám ani nemusím připomínat, má drahá, je vlastnost pohanů, a tohle byla svině přímo výstavní."

Nato se obrátil k shromážděné společnosti, velevýmluvně pozdravil slečnu Darcyovou a svého syna, a teprve potom představil návštěvnicím pana Beasleyho.

„Neumím si představit utěšenější pohled," jásal pan Collins. „Mé batolátko a slečna Georgiana Darcyová: dvě kouzelné bytosti v rozpuku mládí, a to nemluvím," dodal rychle za okamžik, „o ženě, která mne učinila nejšťastnějším ze všech mužů. Manželství, Beasley, manželství. Lady Catherine byla sama tak šlechetná, že mi osobně doporučila, abych se oženil, a já nyní následuji jejího příkladu a doporučím totéž vám. Nic lepšího vás na světě nepotká."

Pan Beasley se lehce uklonil a s úsměvem se obrátil k paní farářové. „Kdybych našel takovou jako paní Collinsová, hned bych se odhodlal. Bojím se ale, že žádná rozumná žena by si nezvolila za muže někoho, jako jsem já."

„Nevíte, co ve vás je," usmála se na něho paní Collinsová. „Přímý chlapík jako vy má větší cenu než sto medoústých kavalírů."

„Za svobodna," vpadl do toho pan Collins poněkud obřadně, „jsem si o sobě lichotivě domýšlel, že to s krásným pohlavím umím. Ty dny," spěchal ujistit manželku, „ovšem už dávno pominuly. Přesto bych vám, Beasley, chtěl poradit, že nejlepší cestou k srdci každé jemné ženské bytosti je přitakávání. Věřte mi to, Beasley, ať vám paní Collinsová říká co chce: se ženou musíte souhlasit a zase souhlasit."

„To jsem tedy v nezáviděníhodné situaci," řekl kaplan, „protože já nedokážu předstírat souhlas, když to tak necítím. Musím říkat to, co si opravdu myslím."

„Ale propáníčka," zvolala Kitty, která už nevydržela déle mlčky poslouchat tak neslýchané názory, „to snad nemyslíte vážně, pane kaplane? Co když pomyslíte na něco nevhodného pro cizí uši? Tak mně se třeba často v hlavě rojí myšlenky, které bych už z prostého milosrdenství nevyslovila nahlas. A cožpak může ze všech lidí právě kněz nedbat milosrdenství?"

Mladý muž se na ni ze své výšky poprvé zadíval s jistým zájmem a utkvěl na ní pohledem. „Jak to, nedbat milosrdenství?" zeptal se. „Přece když řeknete to, co je pravda, slečno, posloužíte tím jedině dobrému účelu. Jen v myšlenkách frivolních osob se daří škodlivinám."

Kitty se kousla do rtu a zmlkla. Avšak později odpoledne se svěřila Marii: „Nemyslíš si taky, že tihle povrchní fešáci jako Frank Middleton jsou vlastně nudní? Líbivá tvář, no prosím, ale já odjakživa tvrdím, že u mladého muže mnohem víc oceňuji spolehlivý charakter.“

Marii tyto nové názory její přítelkyně tak udivily, že se ani nevzmohla na odpověď.

30

V tomto čase jistá blažená událost mocně povzbudila skleslého ducha rodiny Bennetových. Jane Bingleyová šťastně povila zdravé děvčátko.

Paní Bennetová, jež o dceru neúnavně pečovala, byla na vrcholu blaha a její manžel se nad prvním vnoučátkem zaradoval téměř stejně jako ona.

„Musím vás ale upozornit, drahá paní manželko,“ prohlásil, když se uchýlili do vlastních pokojů poté, co se naobdivovali novorozeňátku i pro paní Bennetovou dosyta, „že vyvoláte u sousedů velký zmatek: málokdo bude ochoten uvěřit, že k paní tak krásné jako vy náleží už další generace potomstva. Ti tedy užasnou! Paní Bennetová, a babičkou, to přece není možné!“

„Tohle nemyslíte vážně, pane Bennete,“ ohradila se, ačkoli ta lichotivá slova ráda slyšela. „Je pravda, že pro lady Lucasovou se to postavení hodí lépe než pro mne, je tak vrásčitá a hubená! A jak si vykračuje po Merytonu se svým malým dědicem Vilíkem Collinsem! Ten vypadá: srdce se mi nad ním svírá. A když si pomyslím, že jednou bude mít náš Longbourn, jsem z toho celá pryč. Ale zase mne těší vědomí, že tohle novorozeňátko, ta dušička čistá, nebude vystaveno takovému trápení jako naše dcery, až dospěje. Pan Bingley a Jane se o to řádně postarají. Charles Bingley by nepřipustil, aby jejich Pelham Hall propadl v nějaké závěti, na to se spolehněte!“

Šťastní rodiče se hned zpočátku rozhodli, že jejich dítěti, bude-li to děvčátko, nebude k dokonalosti nic chybět, pokřtíli ji po tetičce Darcyové. Dcera se jim tedy narodila, splňovala vrchovatou měrou očekávání všech, pan Bingley sám pro ni navrhl jméno Elizabeth, ale v hloubi duše byl přesvědčen, že je co do krásy a roztomilosti, jako by své drahé matičce z oka vypadla. S tímto poznáním se paní Bingleyové nesvěřil; ta už totiž v očičkách malé Elizy spatřovala předzvěst tetiččina vtipu, zvlášť když byla vzhůru. A pokud jde o paní Darcyovou, ta se nad sestřiným novým stavem bezmezné radovala. Když viděla Jane s nemluvnětem v náručí, hned jí vytanulo v paměti, co paní Gardinerová kdysi o neteři s uznáním prohlásila: „Pokud je některá žena jako stvořená pro mateřství, je to Jane Bennetová."

Elizabeth sama čelila probíhajícím týdnům s odvahou, zatímco sousedé dál pilně rozebírali malér rodiny Bennetových a spřádali úvahy, jakou hanbu to vrhne na Darcyovy. Fitzwilliam Darcy se snažil ze všech sil rozptýlit manželčiny chmury, avšak byl jen málokdy doma, aby ji utěšil. Jak případ tety Philipsové, tak vlastní obchodní záležitosti ho často odvolaly do Londýna, a když přišla radostná zpráva od Bingleyových, pobýval právě ve městě. On sám i Gardinerovi často psali, jak se případ vyvíjí: byl svěřen vyhlášeným obhájcům, pan Gardiner byl sestře téměř stále k službám, podporoval ji a povzbuzoval, aby své postavení pokud možno dobře snášela. Elizabeth nepochybovala, že se pro paní Philipsovou dělá, co je v lidských silách. Přesto výsledek zůstával nejistý a k obtížným místním klepům přibyla ještě velmi reálná hrozba, že tetička přijde o život.

Tohle všechno na Elizabeth nepříjemně doléhalo i tenkrát, když se konečně podvolila neodbytnému naléhání Celie Montagueové, aby k nim večer zajela na partii karet. Elizabeth neměla náladu na hraní – vymlouvala se, že ji sestra Jane může kdykoli potřebovat, a navíc že se o ni pokouší nachlazení. Ale paní Montagueová, neúnavná

hostitelka, všechny důvody odbyla mávnutím ruky. Je krásný večer ani nemocnému by se nepřitížilo a co spíš pozvedne člověku náladu než klidné posezení s milými přáteli? Po takových argumentech nezbývalo Elizabeth než souhlasit.

U vrat rezidence Montagueových ji překvapilo a nemálo rozladilo, když před svým kočárem zahlédla dlouhou řadu ostatních, mezi nimi i kočár sira Geoffreye Portlanda. Elizabeth a sir Geoffrey, aniž si spolu slovo vyměnili, dospěli k dohodě vzácně a obdivuhodně dokonalé: že se vynasnaží setkávat se co nejméně, a když je přece náhoda svede dohromady, budou se jeden druhého stranit až po nejzazší společensky přijatelnou mez. Její partner v této dohodě patrně nebyl informován, že je na dnešek pozvaná i ona. Ať už se jeho povaha vyznačuje čímkoli, nedbalý nebývá, a dnešní opomenutí proto Elizabeth mrzelo.

Dům byl slavnostně osvětlen a zalidněn početnou společností. Elizabeth, která podle pozvání očekávala pouze klidný večer, vystoupila do schodů, byla ohlášena a pozdravila se s hostitelkou se vší zdvořilostí, jakou v té chvíli byla schopna v sobě vyburcovat. V salonu bylo nesnesitelně horko a přátelských tváří tam viděla nemnoho. Na chvíli se vmísila mezi přítomné, pronášela nutné fráze a utěšovala se pomyšlením, že se při troše opatrnosti nemusí celý večer setkat se svým protivníkem tváří v tvář.

V další místnosti bylo rozestaveno několik karetních stolků, a když učinila zadost zdvořilosti, přešla tam v naději, že by se přece jen mohla trochu pobavit při hře kasino. U dveří se zarazila. Sir Geoffrey seděl u nejbližšího stolku, naštěstí zády k ní, a jeho proslov sledovali všichni přítomní s napjatou pozorností. Elizabeth by byla okamžitě odešla, ale lidé, kteří se mezitím za ní nahrnuli ke dveřím, jí v tom bránili. Volky nevolky ho musela vyslechnout.

„Doznávám," říkal právě zmíněný gentleman, „že bych si přál, aby situace byla jiná, než je. Jelikož se na tom ale nedá nic změnit, já za sebe jsem se rozhodl držet se co možná stranou, přinejmenším dokud tento tristní případ neskončí.

Nemohu s klidným svědomím přihlížet tomu, jak je vznešené jméno mého mladého přítele strháváno do bahna.“

Nebylo pochyby, o kom nebo o čem je řeč. Elizabeth se v tiché agónii rozhlédla a shledala, že na ní lady Stantonová ulpívá tázavým pohledem. Ani na slzy už neměla sílu. Rozloučila se a odjela.

Nezmínila se o té příhodě nikomu, ale dál se proto trápila. Jedinou útěchu na Pemberley čerpala tou dobou z nečekaného zdroje, totiž od pana Jamese Leigh-Coopera. Poté, co se mu před časem svěřila a on viděl, jak bolestně soucítí se svou rodinou, měl o ni trvale starost. Věnoval se jí s péčí vskutku mimořádnou.

„Nerad vidím, madam,“ oslovil ji na druhý den, „že vy, obvykle tak plná optimismu, jste stále smutná. To vás ani příchod malé neteřinky nedokázal rozveselit?“

„Ne úplně,“ odvětila Elizabeth a bezděčně se usmála. „Vzor miminkovské dokonalosti to možná je totiž určitě je jenomže o tom ale ani slovo sestře či švagrovi ani její úsměvy neumlčí sousedy.“

„Ach, drahá madam,“ řekl vážně, „netrapte se kvůli tomu. Kdybyste měla možnost poznat naše vznešené rody z té stránky, která nezůstane skryta pouhému architektovi, přikládala byste mnohem menší váhu jejich přezíravosti. Tak třeba lady Stantonová, pro kterou jsem před několika lety navrhoval strop, projevila cosi, co mne takt nutí nazvat velmi zvláštním vkusem. Jsem si jist, že toto vynikající dílo,“ ukázal na podobiznu Georgiany Darcyové, která visela nad krbem, „by přemístila někam do temného kouta a nahradila je obrazem svého oblíbeného koně od pana Stubbse, jehož umění považuje za nedostižné. A přitom je to tak nádherný portrét! Jak výstižně zachytil sir Henry Raeburn zářivé oči slečny Darcyové!“

Odmlčel se a u vědomí, že jednak nabídl účinnou útěchu, a zároveň patřičně utlumil lesk vznešených anglických rodin poukazem na jejich nedostatečné estetické cítění dopřál si chvíli rozjímání před obrazem. Když paní Darcyová

pozorovala jeho zaujetí při pohledu na Georgianu, vynořila se jí znovu myšlenka, kterou předtím od sebe odháněla co plané fantazírování. Mladý umělec jí poslední dobou kladl zvláštní nesouvislé otázky týkající se manželovy sestry o jejím dětství, o lásce ke knihám, o tom, jak ráda chodí do přírody. Začal se jí dokonce netrpělivě vyptávat, kdy už se Georgiana vrátí z Rosingsu, a třebaže měl sám co dělat v Londýně, jak bylo Elizabeth známo, odkládal odjezd pod takovou či onakou záminkou už víc než čtrnáct dní. Bylo zřejmé, že ho její mladá švagrová zaujala: teď však pochopila, že se do ní zamiloval.

Čím víc o takové okolnosti uvažovala, tím spornější se jí jevila. Pravda, Leigh-Cooper je muž vzácných předností, má pevný charakter i bystrý rozum. Je jistě obdivuhodné, že při svém mládí dosáhl už v uměleckém světě takového věhlasu. Elizabeth sama by vřele schvalovala, aby se o Georgianu ucházel. Ale Darcyovi jsou, jací jsou; Pemberley, jak sama až moc dobře poznala, má v Anglii výsostné postavení. Architekt, byť ve své profesi sebetalentovanější, je pro ně i v dnešní moderní době pouhý řemeslník. Byla by ráda svého mladého přítele povzbudila, ale nechtěla v něm živit naděje, které by mohly skončit zklamáním. Proto je dobře, že se Georgiana ještě pár týdnů na Pemberley neukáže, jak o tom svědčil dopis, který od ní toho dne dostala.

Nejdražší Elizabeth, začínala Georgianina výpověď,

jistě se podivíš, že Ti píši z Londýna, když podle posledního dopisu jsem byla pořád ještě usazená ve vší kráse a nádheře na Rosingsu. Po pravdě řečeno, a jak to vidím já, byla jsem z onoho vzácného prostředí zapuzena, a mé vyhnání je duem mé dobrotivé tetinky. Dále ti to popisuji podrobněji.

Snad bude nejmoudřejší začít od začátku. Můj pobyt v Kentu probíhal zprvu docela pokojně. Podle Tvého přání jsem hned navštívila Tvou dávnou přítelkyni paní Collinsovou, od níž jsem díky jejímu rozumnému uvažování a

nabádání myslím načerpala hodně poučení. O jejím manželovi, Tvém bratranci, mohu říci jen to, že je u tety velice oblíben a že se kochá každým jejím i sebeběžnějším přívětivým slovíčkem.

Milostivá lady nešetřila námahou, aby mne poučila, co se sluší a patří, a já jsem jí doufám byla ochotnou žačkou. Opravdu jsem se snažila. Vždyť jsem tam jela hlavně proto, abych si ji získala. Ale tetinku jako by má poslušnost netěšila; občas se mi zdálo, že je jí přímo podezřelá. Já ji lituji: jistě dobře ví, že mi křivdí.

Nehodlám to rozvádět, ale trápila mě takhle zřejmě ze starosti o sestřenku Anne. Upřímně řečeno, uvítala mě dost chladně a netajila se nespokojeností, když jsem se přátelila s tím, o kom jsem brzy vytušila, že ho považuje za svého budoucího zetě. Kapitán Heywood je přitažlivý mladý muž, to přiznávám. V průběhu minulých týdnů jsme si dobře porozuměli, když jsme trávili hodně času na procházkách i vyjížďkách koňmo spolu se sestřenkou Anne. Kapitán má dar hovořit otevřeně i živě a naše záliby v četbě i hudbě se podivuhodně shodují. Myslím, že bychom si spolu vydrželi povídat donekonečna. Anne byla stále s námi.

Včera jsem opět zašla za paní Collinsovou a ona se mi svěřila s jistými událostmi, o kterých nepochybně víš. Je kruté, že taková žena jako ona byla nucena zvolit si tak nevhodného životního druha. Když jsem se vracela z fary, hluboce zamyšlena nad vážnými životními i citovými problémy, o nichž jsme hovořily, potkala jsem nečekaně kapitána vlastně jsem do něho vrazila, že skoro upadl, natolik jsem byla zabraná do úvah. Byl v dobré náladě jako vždy a srdečně se zasmál mé ztřeštěnosti. Nabídl mi rámě a prohlásil, že mě doprovodí zpátky na Rosings, protože prý i nymfy ponořené v nebeské meditace se mohou snížit k tak pozemským záležitostem, jako je srnčí pečené paní Eldridgeové.

V té chvíli zadrnčel opodál kočár a v něm se blížila tetinka. Vracela se z Hunsfordu, kde cosi zařizovala, a

neumím Ti ani vypsat, drahá Elizabeth, jak se rozhořčila při pohledu na útěšný výjev před sebou.

„Vypadáš jako divoženka, slečinko,“ vytkla mi se svou obvyklou líbezností. „Cožpak těHannah neučesala, než jsi šla ven?“

Řekla to velmi nepřívětivě. Já jsem však odpověděla se vší uctivostí a slušností. „Opravdu mne učesala, madam,“ povídám, „ale obávám se, že vítr jí všechnu práci pokazil. Je mi líto, že v přírodě nesloužím svým zjevem milostivé lady ke cti.“

Ale drahá tetinka se nedala uchlácholit. „Mladé slečny nemají touhle dobou venku co pohledávat,“ hartusila. „O Anne je známo, že dopolední čas využívá ke studiu. Tu by nikdo nepřistihl, že se toulá venku jako cikánka s rozcuchanými vlasy a zablácenou spodničkou.“

Přiznám se ti, Elizabeth, že při těch posledních slovech jsem se už neovládla. Do té chvíle jsem byla trpělivá zosobněná Griselda, ale poslouchat výtky od rána do večera bylo k nesnesení.

„Možná že Anne studuje,“ povídám, „anebo taky tvrdě spí, co já vím. Mně na tom nesejde. Já se půjdu projít, kdy se mi zachce.“

Neřekla jsem nic, co by neodpovídalo pravdě. Kdyby se milostivá lady trochu mírnila, nebyla by mne dohnala k tomu, že jsem s ní takto promluvila. A potom se rozčílila tak, jak jsem to u ní ještě nezažila.

„Děvče svéhlavé!“ zvolala rudá zlostí. „Budsi dáš napříště pozor na jazyk, anebo okamžitě opustíš Rosings.“

„S radostí,“ odvětila jsem. „Jen co nakážu Hannah, aby mne nachystala k odjezdu. Do hodiny se mne zprostíte. Přeji vám dobrý den, tetinko.“

Musíš uznat, drahá Elizabeth, že činila velmi nemoudře, když tak žalostně zacházela s tou, která neměla jiný úmysl než jí vyhovět. Utěšuji se tím, že jsem teď v Londýně, kam jsem odjela za bratrem: ten v čase mého soužení jeví se mnou vřelý soucit a rozhořčuje se nad tetinkou, neboť mu jeho citlivé

srdce jinak nedá. Anebo tomu tak bude, až se vrátí od Kancléřského soudu, kam se odebral, a já mu to všechno vypovím.

S láskou Tvá

Georgiana

ČÁST PÁTÁ

31

„Louiso, má nejdražší,“ oslovila Caroline Bingleyová sestru pár dní po zmíněných událostech, „neumíš si představit, jak jsem rozčilená. Hned po snídani jsem se vydala z Grosvenor Street a ke Crookovi & Besfordovi jsem došla stále ještě v dobré náladě. Ale co se dělo, když jsem vstoupila do obchodu! Pult byl doslova v obležení, musela jsem čekat dobrých patnáct minut, než mě obsloužili, a za tu dobu jsem viděla přinejmenším tři dámy oblečené apartněji než já!“

Zničená tímto trpkým zážitkem sklesla na pohovku. „Hrozím se, když pomyslím, jak jsme vyšly z módy, sestro milená. Jistě uznáváš, že se nelze spolehnout na vkus panující na venkově, ba ani v Bathu, kde se snaží ohromit velkolepými obchody. Kdybych tušila, jak to dopadne, když odjedu z Londýna na tolik měsíců, byla bych si to rozmyslela a nebyla ti tak dlouho k službám ve Wiltshiru. Přísahám, že si připadám přímo humpolácky. Lemování mám v nemožném odstínu já, která jsem tak proslulá svým smyslem pro módní barvy sezony! Zavolám sem hned dnes odpoledne paní Lambovou, aby mi to přesila. Nezbývá než začít od základu s korálky.“

O Caroline Bingleyové panovalo mínění, že je to výjimečně pěkná žena. S dobrým vzděláním a úctyhodným vlastním jměním, které mohla někomu přinést věnem, dospěla ve věku čtyřiadvaceti let k vrcholné eleganci, jaké je možno dosáhnout jen na úkor téměř všech ostatních ctností. Její zjev byl dokonalost sama, jejímu chování nemohl nikdo nic vytknout, až na těch pár mimořádně náročných podivínů,

kteří by u ní postrádali upřímnou srdečnost. Byla to zkrátka příkladná představitelka vznešené společnosti.

Jisté zklamání zažila, když si pan Darcy místo ní vyvolil za choť Elizabeth Bennetovou. Jeho volba zprvu vyvolala skandál což mu nebyla předurčena sestřenka Anne? a když slečna zjistila, že svou věrolomností nesměřuje k ní, ale k jiné, byla pobouřena. Svého bratra Charlese považovala odedávna za ťulpase, avšak o Fitzwilliamu Darcym měla lepší mínění. Muž, který má ve společnosti takové postavení, by se měl ovládat aspoň natolik, aby nezklamal očekávání.

Nezdolná Caroline však vzápětí využila svého rozčarování k vlastnímu užitku a věnovala tím výhradněji všechny síly tomu, v čem viděla nejvýhodnější životní poslání: aby stála v popředí všeho dění, bez ohledu na to, co a koho to stojí; aby se stýkala pouze s lidmi vlastní společenské vrstvy a těmi níže postavenými opovrhovala; aby se vdala, až se vdá, jen když budou požadavky jí příslušné společenské úrovně beze zbytku splněny anebo lehce překročeny. Darcy se očividně zneuctil: slečna Bingleyová zůstane za každou cenu věrná svému ideálu. Povinnost dostát těmto zásadám ji neznepokojovala. Její jmění zůstávalo nedotčeno, pel mládí jakžtakž rovněž, a tak se nemusela příliš obávat, že se o ni nebude zajímat dost urozených nápadníků, než jí nadejdou nebezpečná léta.

Mezitím se mohla v pohodě plnými doušky kochat nejen vysokým míněním o vlastní osobě, ale i úctou, kterou jí prokazoval okruh jejích známých jako autoritě přes vybraný vkus. Z tohoto titulu se s velkou laskavostí uvolila strávit zimní měsíce na oslnivě velkolepém panství, které pan Hurst nedávno zdědil ve Wiltshiru, aby své šťastné sestře poskytla dobrodiní svých názorů při zařizování zámeckých prostor, a za vynaloženou námahu nepřijala na oplátku nic než hojné velebení a nejštědřejší pohostinnost, jaká se na venkově nabízela. Poté se připojila k Hurstovým, když se vydali k bratru Charlesovi na Pelham Hall.

Cestu do Londýna si zařídili po narození malé neteře, co nejdřív to při zachování zdvořilosti bylo možné, neboť paní Hurstová prohlásila, že „přítomnost té osoby není schopna snášet už ani o minutu déle“. „Tou osobou“ měla ovšem na mysli dalšího hosta Bingleyových, paní Bennetovou, a na tu když si vzpomněla, tak to v ní stále ještě vřelo. „Dokázala bych se, sestro milá,“ prohlašovala, „smířit s její vulgární mentalitou i s tím, jak vyvádí kolem vnoučátka a jak vyzvídá o bratrově závěti. Ale předpokládat, že se my dvě s ní důvěrně spřátelíme, to přesahuje všechny meze.“

„Je to do nebe volající už vzhledem k tomu,“ přidala se souhlasně slečna Bingleyová, potěšena šťastně nadhozeným tématem, „že jsme hned od počátku daly jasně najevo své mínění. Jane Bingleyovou musíme snášet přes nedostatky ve vzdělání je hezká a pro Charlese dávno dost dobrá. Ale abychom byly nuceny sedat u stolu s její matkou, to po nás ani z příbuzenských ohledů nelze žádat.“

Obě se rozesmály v družnosti provázené neobyčejně příjemnými pocity. Po návratu do Londýna nacházely laskavou zábavu v tom, že se pošklebovaly venkovským zvyklostem, a takto vzniklý soulad tvořil nejcennější součást jejich sesterské náklonnosti.

„Někdo na venkově přece tak zhnědne a zhrubne,“ rozvíjela dál své úvahy slečna Bingleyová. „Přísahám, že jsem si nejstarší dceru Montagueových spletla s děvečkou od krav. V Akademii by nás bylo ani nenapadlo vyjít na slunce to bychom už byly rovnou mohly hrát kriket.“

V mládí navštěvovala slečna Bingleyová jeden z prvních soukromých penzionátů ve městě. Její sestra, jíž tato výhoda zůstala odepřena, neboť dospěla krátce předtím, než se jejich otci podařilo zajistit si nejvyšší urozenost, jaká se při jeho obchodním podnikání dala koupit, měla odpověď pohotově:

„Můj choť,“ pronesla důrazně, „vždy říká, že to jsou dva světy, které nikdy nesplynou. Venkovský lid jé prostý a on za svou osobu se v nich nevyzná. Ovšem pan Hurst má vysoké požadavky: vždyť studoval v Oxfordu.“

Slečna Bingleyová, stejně ochotná opustit téma manželství jako její sestra téma vzdělání, se s chutí vrátila k jejich londýnským záměrům.

„Tím radši můžeme být, že jsme opět ve městě," prohlásila rázně. „Zajisté už jsi, sestro, nahlédla, jak naléhavě to bylo třeba. Nejde jen o to, že musíme věnovat pozornost svému šatníku, Louiso; pomysli také na své záclony. Pokud chceš mít nejkrásnější okna, jaká kdy byla ve Wiltshiru k spatření, musíme soustředit pozornost na obchody se střižním zbožím."

Paní Hurstová, potěšená sestřinou cílevědomostí, vyjádřila vřelý souhlas. Ujistila Caroline, že sama okamžitě vyvine úsilí, aby jim zajistila na sobotu vstupenky do divadla Drury Lane, protože jinak by také nemuseli dostat lóži. „Není to dnes nijak jednoduché, když po Keanovi blázní celé město. Minulý týden nebyla lady Graftonová vůbec s to opatřit si vstupenky a byla nucena se namísto toho spokojit s tím druhým představením v Little Theatre. Nějaká hříčka uboze sehraná a v hledišti z urozené společnosti ani noha."

Při tak bohatém sledu událostí nehrozilo sestrám nebezpečí, že by se ocitly v zoufalé situaci, kdy by byly odkázány jen samy na sebe. Caroline Bingleyová krom toho žila v očekávání vlastního soukromého rozptýlení, o němž se ani sestře nezmínila. Doneslo se jí, že čacký kapitán Heywood odjel od sira Geoffreye na Rosings, a vyrozuměla, že odtamtud zamíří do Londýna, kteréžto zprávy upoutaly její zájem.

Zanedlouho se k dámám přidružil pan Hurst, a jakmile s vlídnou tváří přijal šálek čaje, ožil v nezvyklé míře a pověděl jim, jaké překvapení zažil v domě pana Darcyho na nedalekém náměstí. Šel pana souseda navštívit; ten nebyl doma, zato tam však zastal paní Annesleyovou, někdejší pemberleyskou vychovatelku, která tam žila, celou rozjařenou. Když se dotázal, co ji tak potěšilo, ukázalo se, že příčinou je její bývalá svěřenka Georgiana Darcyová, která nečekaně přijela k bratrovi. Tím udělala paní Annesleyové

neuvěřitelnou radost: z jejího počínání, dodal nakonec pan Hurst, by člověk soudil, že přišla k penězům.

„Slečna Darcyová že je v Londýně?“ podivila se Caroline. „To je velmi zvláštní; byla jsem přesvědčená, že pobude ještě řadu dní v Kentu. To děvče nemá nikde stání. Divím se, že si počíná tak nepatřičně. Proč nezůstane na venkově, nepokračuje ve vhodném vzdělávání a nevěnuje se hudbě? Jako by v Londýně nebylo už tak dost bohatých nevěst! Obávám se, že se u ní jako u tolika jiných dívek jejího věku projevuje lehkovážnost a že myslí jen na zábavu.“

Paní Hurstová musela s lítostí připojit vlastní obavy o osud zmíněné mladé dámy. „Nemohla jsem si nevšimnout, že jí chybí ukázněnost. Ačkoli je tak mladá, má názory na všechno možné a neváhá je kdekoliv vyjádřit. Nemůžeme si zastírat, že podléhá novým vlivům ve své rodině. Pak není divu, že se u ní v takové míře projevuje svévole. To nemůže dobře skončit, pamatujte na má slova.“

32

O tom, že pan Gardiner je chytrý člověk, se pan Darcy přesvědčil už dříve; v poslední době, kdy vlivem událostí často pobýval v jeho společnosti, objevil, že je nadán i vzácnou kongeniálností. Darcy sám byl vrozeně rezervovaný a neviděl důvod, proč mimo okruh svých nejbližších v sobě tuto vlastnost potlačovat, čímž si často vysloužil obvinění z arogance. Avšak vedle pana Gardinera dokázal projevit své vřelé cítění snáze než ve styku s mnohými, které znal celý život.

Eližabethin strýček byl nejen schopným obchodníkem, ale v rozhovorech se projevoval i jako muž pohotového vtipu; nikdy nic nepředstíral, všechno uměl uvážlivě posoudit a k svému poslednímu příručímu se choval stejně srdečně jako k samému Fitzwilliamovi Darcymu. Sira Geoffreyho Portlanda Darcy miloval a vážil si ho; věděl však, že jeho obzor je

ohraničen úctou ke společenskému postavení; zatímco u Edwarda Gardinera se mohl denně přesvědčit o pravé náročnosti, založené nikoli na vhodném původu, ale na schopnosti citu a na chování. K tomu přistupovala ještě zásluha, ačkoli původně bezděčná, že právě on přivezl Elizabeth do Derbyshiru a k Darcymu, a tak by bývalo věru s podivem, kdyby se z těch dvou nestali upřímní přátelé.

Kdykoli spolu zašli za Darcyho advokátem, mívali pak ve zvyku vydat se volným krokem od Kancléřského soudu přes City k domu pana Gardinera na Gracechurch Street a cestou debatovali, pokud to v randálu projíždějících povozů a pokřiku pouličních prodavačů bylo možné, nejen o daném případu, ale i o lecčems jiném.

Jednou vpodvečer, několik dní poté, co Georgiana Darcyová přijela do Londýna a kdy se k nim sama měla přidružit na večeři, měli toho cestou od soudu mnoho co prohovořit: poslední pošetilosti vlády, a že je na pováženou, kolik v City přibylo žebráků, a jak obdivuhodně pokračuje nová výstavba podle architekta Nashe ve West Endu. Při vzájemně uspokojivé výměně názorů zrychlili krok: když zabočili do Gracechurch Street, odbíjelo teprve pět.

„A dobře, že jdete, pane Gardinere," prohlásila jeho choť, jen co hosta pohodlně usadila v salonu. „Frederick trápil Mary, no něco hrozného, a Harriet se pořád honí s Richardem. Je věru načase, aby pocítili otcovu pevnou ruku."

Pan Gardiner, otec příliš milující, aby projevoval neuváženou shovívavost, ač v něm živá letora jeho dětí potají vzbuzovala spíše obdiv, nasadil přísnou tvář a odebral se do dětského pokoje zjednat pořádek.

Tím dostal pan Darcy příležitost promluvit si mezi čtyřma očima se svou milou přítelkyní paní Gardinerovou. Neteře ji odjakživa vřele milovaly a jeho si také získala svým jasným uvažováním a jemnocitem.

Hned mu řekla: „Pan Gardiner i já se velmi těšíme na slečnu Darcyovou. Doposud jsme neměli příležitost poznat ji blíž, a přitom ji Elizabeth v dopisech často chválí. Líčí ji jako

temperamentní stvoření s bystrým rozumem, a co je na ní zvlášť obdivuhodné, s velkou láskou ke knihám, kteréžto vlastnosti se její švagrové, jak sama připustí, v tak hojné míře nedostává. Bude to jistě dívka velmi sympatická.“

„To nepochybně je,“ odvětil její bratr s povzdechem. „Vy sama, paní Gardinerová, která bdíte nad výchovou mladých duší, zajisté víte, že šarm a inteligence ještě neznamenají ukázněnost a poslušnost. Vždyť ani sem do Londýna nepřijela z důvodu zvlášť chvályhodného. Naše teta Catherine, žena panovačná, to je pravda, ji zřejmě přísně napomenula. A slečna Georgiana se hned sebere a prchne do Londýna a co víc, čeká, že jí to schválím. Já ji tu sice rád vidím, ale mladá dívka se takhle chovat nemá, a já jí to nemohu a nebudu trpět.“

„Na vzorné chování je rozhodně třeba dbát,“ souhlasila paní Gardinerová. „Ale směla bych připomenout, pane Darcy, vzhledem k tomu, že při svém věku už mám za sebou nejednu zkušenost s dívčí svéhlavostí, že takové křehké rostlinky je třeba pěstovat opatrně? Georgiana, jak mi Elizabeth píše, je mimořádně vnímavá, a proto se musí projevit děj se co děj.“

„Však už k tomu i došlo,“ řekl, a jelikož už dříve seznal, že má před ní ještě méně zábran než před jejím chotěm, mluvil procítěně dál: „Přiznám se vám, paní tetičko, že si v téhle situaci opravdu nevím rady. Ženské způsoby jsou pro mne záhadou. Matka mi zemřela, když jsem byl ještě chlapec, a Georgiana, jak je mi drahá, byla donedávna příliš mladá, abych s ní mohl navázat rovnocenný přátelský vztah. Prožil jsem mládí obklopen příslušníky vlastního plemene, a tak se v ženách nevyznám. Moje Elizabeth mne mnohému naučila, přesto však denně zjišťuji, jak málo jim rozumím. Patrně to vyžaduje celoživotní pilnou snahu. A manželka nemá vliv jen na mne. Ta Georgiana, která vedle mne vyrůstala, byla ve společnosti plaché stvořeníčko: sama si možná vzpomenete, jak před necelými dvěma lety sotva dokázala zastat roli hostitelky při jednoduchém čajovém

dýchánku. Na druhou stranu ji však hojná četba od útlého mládí podněcovala k vášnivým projevům a dramatickým gestům. A teď, kdy jí příklad mé temperamentní ženy dodal odvahy, je stále těžší ji zvládnout. Doma na Pemberley to s ní nebylo lehké; a teď je v Londýně, zatímco Elizabeth dlí stále v Derbyshiru, a já, drahá paní Gardinerová, jsem s rozumem v koncích, co s ní.“

Paní Gardinerovou to ponoukalo k úsměvu, když viděla, jak se souží kvůli pouhé mladistvé bujarosti; jelikož však chápala, jak mu to leží na srdci, ovládla se a vážně mu na to řekla:

„Hlavu vzhůru, pane Darcy! Živá letora mladých nepochybně může jejich ochránce potrápit, ale při dobrém vedení právě ona podněcuje v mužích i ženách nejcennější vlastnosti. Řekla bych, že to Georgiana myslí jen a jen dobře, a pokud občas někoho vyvede z míry, sotva to činí úmyslně. Ne,“ dodala, „vůbec nepochybuji, že vaše sestra svým nezávislým duchem vzbudí můj obdiv.“

Zanedlouho se paní Gardinerové dostalo příležitosti utvořit si bezprostřední dojem: zmíněná mladá dáma byla ohlášena. Slečna Darcyová vpadla rozjařeně dovnitř, s tvářemi jak malovanými a v slunné náladě a prý se tak ráda znovu setkává s Elizabethinou tetičkou v Pemberley si její společnosti dost neužila a Londýn je na jaře přece tak skvostný! I jejího bratra musel navzdory všemu pohled na ni v tu chvíli potěšit.

A pokud šlo o paní Gardinerovou, ta se z toho skoro ani nemohla vzpamatovat. Elizabeth jí sice psala, že Georgiana dospívá, ale tohle živé mladé stvoření v ničem nepřipomínalo plachou dívenku, s níž se před dvěma lety setkala. Teď hledí pěkně zpříma a její slovní projev, ač nevtíravý, obstojí v každém hovoru. Pan Gardiner, který se k nim právě připojil, byl očividně okouzlen.

„Nehorázně dlouho jsme se neviděli, slečno Darcyová,“ obrátil se k ní hned vzápětí, „a jestli to tak smím vyjádřit, během té doby se bohatě naplnil vábný příslib, který se už

tenkrát rýsoval. Co se Elizabeth vdala, chystali jsme se s paní Gardinerovou už kolikrát zajet do Derbyshiru, ale vždycky mi to obchodní záležitosti překazily. Jsem však odhodlán," uklonil se jí, „že se to napříště už nestane."

Jeho milé oslovení vyvolalo na Georgianiných tvářích lehký ruměnec, odpověděla mu však s úsměvem: „Bojím se, že u nás se toho mnoho nezměnilo, jak jistě shledáte. Zato v Londýně, jak vidím, je toho nového spousta. Na venkově podléhá změnám jen úroda. Ale propána, pane Gardinere," ztišila hlas, z něhož teď zaznívalo rozrušení, „jaké změny nastaly ve vašem životě, co jsme se neviděli! Povězte mi, prosím vás, jak se daří vaší nebohé paní sestře."

Darcy jen zamrkal. Georgiana už dávno zavrhla přísnou diskrétnost a její bratr takovou svobodomyslnost špatně snášel i u cizího člověka, natož pak u nejbližší příbuzné. Řekla to však tak mile, že tím musela odzbrojit každého kritika, až na ty nejnerudnější anebo ty, které k ní poutaly zvlášť vřelé bratrské svazky.

Pana Gardinera se to rozhodně vůbec nedotklo. „Neznepokojujte se, Darcy," řekl. „Paní Gardinerová a já si troufáme považovat vaši sestru stejně jako vás za nejbližší členy, rodiny. Můžeme před ní hovořit naprosto otevřeně. Navštívil jsem paní Philipsovou právě včera, slečno Darcyová, a děkuji za optání. Zdraví jí zatím slouží. Její žalářník jí poskytl docela přijatelné ubytování, i když žádný luxus, a dostává aspoň dostatečnou stravu. Pokud jde o její vyhlídky, nic není jisté. Případ se bude projednávat před soudem až za řadu týdnů a Fordyce se nechce předem pouštět do žádných dohadů. Pan Philips stále mluví o tom, že přistoupí na podmínky toho darebáka Turnéra, a já a váš bratr se mu to snažíme ze všech sil rozmluvit. Paní Philipsová sama projevuje velké rozhořčení, chudinka zlatá. Proč právě ona má být zbavena svobody, a přitom její žalářník ani neumí hrát backgammon! Ale sestra byla odjakživa pošetilá a bojím se, že jí neštěstí na rozumu nepřidalo."

Nato se všichni odebrali do jídelny. Tabule paní Gardinerové byla bohatě zásobená i krásně upravená a při servírování šlo všechno tak hladce, jako by v této skromné domácnosti pracovalo tolik francouzských kuchařů, kolik jich bylo v zámecké kuchyni na Pemberley. Rozhovor v tak harmonickém prostředí nemohl být než příjemný, a po chvíli poznamenala paní Gardinerová: „Jen jedna osoba nám chybí k úplné spokojenosti: milý pane Darcy, milá slečno Darcyová, kdyby tu s námi dnes večer byla Elizabeth, jen si představte, jak by nám spolu bylo dobře.“

„Poslední dobou vídáme neteř moc málo,“ souhlasil pan Gardiner. „Upřímně nám záleží na jejím štěstí, o tom jistě nepochybujete, ale přiznám se vám, že jsme s paní Gardinerovou nejednou zalitovali, proč je nenašla o nějakých sto mil blíže k Londýnu. Loni stonala paní Gardinerová na horkou nemoc, a jak jsme v té době postrádali šikovnou Lízinku! Vždycky jsme ji rádi uvítali a bylo to moc příhodné, když jsme mohli napsat a druhý den tu byla!“

„Sobce nevděčný!“ zasmála se jeho choť. „Bylo snad hlavní předností naší Lízinky, že nás ošetřovala v době nemoci? Nene,“ zvážněla, „berete družnost na lehkou váhu, pane Gardinere, a u mužů se tomu není co divit, protože se pohybují především ve světě a mohou si vybírat a volit přátele po libosti. My ženy k tomu naneštěstí máme jen velice omezené možnosti. Můžeme mluvit o štěstí, když nás osud nesvede s osobami nám zcela protivnými; mnohem vzácněji se pak setkáváme s někým, u něhož najdeme nejen uspokojivý charakter, ale i povzbuzující vtip jak je pak cenné, když se objeví taková Lízinka!“

Georgianu její slova velmi zaujala. Až příliš často jí v životě bývala vnucena společnost nějaké Caroline Bingleyové nebo Anne de Bourghové. Až v poslední době, kdy do něj vstoupila právě jmenovaná Elizabeth, poznala, že se mohou naskytnout i lepší možnosti. A teď v paní Gardinerové nachází dámu, která si váží vtipu stejně jako ona sama.

„Máte pravdu," zvolala a v očích jí zajiskřilo, „duševní souzvuk má větší hodnotu než cokoli, co se vyskytuje v zámeckých sálech, a já sama bych stejně jako hrdinka v té baladě ‚vzdala se nachových podušek a toulala se v hadrech s cikány', kdyby mi jejich družnost víc vyhovovala."

Darcy, jenž poslouchal tento rozhovor s čím dál větším pobavením, už nemohl déle mlčet. „Třeba by ses i toulala," pravil, „ovšem za předpokladu, že by tě doprovázela nikoli pouze jedna, ale obě tvé komorné. Georgiano, holčičko drahá, já nemám nic proti takovým romantickým nápadům, ale lépe bys udělala, kdybys věnovala svůj čas vážnému úsilí rozšíření svého vzdělání, než když si plníš hlavu jen a jen poezií."

„Přál byste si tedy, pane Darcy," vložila se do toho paní Gardinerová, „aby vaše sestra uměla nazpaměť vyjmenovat všechny hlavní řeky v Rusku a v Číně nebo si osvojila další útržky těch neužitečných vědomostí, které jsou dnes tak v módě? Hovoříte o vzdělání, pane Darcy; já si ale pod pojmem vzdělání nepředstavuji to, co zahltí ženu náhodnými znalostmi, ale co v ní vypěstuje schopnost a zvyk myslet. Jen tak dosáhne vytříbeného vkusu, osvojí si zásadovost a nakonec dospěje i k tomu nejprospěšnějšímu, totiž že porozumí sama sobě. A pokud tohle Georgiana nenachází v učebnicích dějepisu, ale v poezii, pak musí číst poezii."

Georgiana ji poslouchala s úžasem. Tahle dáma si troufá vyjevit, co si myslí, a činí tak navíc s očekáváním, že ji i takový pan Darcy z Pemberley pozorně vyslechne. A ještě chvályhodnější než její upřímnost je fakt, že se zastala Georgiany. S paní Gardinerovou by se ráda spřátelila.

Darcy se jí uklonil a vyjádřil tak souhlas s jejími slovy; na stůl pak přišla drůbež a večeře dál lahodně sytila jazyk i mysl.

33

Kapitán Heywood rovněž odjel z Rosingsu do Londýna. Náročné obchodní záležitosti mu želbohu nedovolovaly, aby se zdržel déle, a tak se musel rozloučit.

Za den byl ve městě, našel si podnájem na George Street, a jen se tam pohodlně usadil, už se jal ty své záležitosti vyřizovat. Nazítří se nejprve vypravil na návštěvu do domu na Grosvenor Square, kde však pana ani slečnu Darcyovy nezastal doma, a tak se musel spokojit s tím, že tam zanechal navštívenku. Větší štěstí měl při další návštěvě. Dům manželů Hurstových byl jen kousek odtud; tady bylo panstvo doma a svolné ho přijmout; ačkoli, jak je třeba doznat, jeho příchod vyvolal jistý údiv a zmatek.

Pan Hurst, jenž dlel v saloně, se s vítězoslavným pocitem rozpomněl, že se s kapitánem seznámil na plese Georgiany Darcyové, a pozdravil ho tedy se vší vřelostí, jíž byl schopen. „Dámy," prohlásil, „se nad vaším příchodem jistě zaradují; i já sám vítám přátelskou družnost, neboť Londýn je tuhle sezonu fádní. Nejste, pane, náhodou nakloněn hráčským zábavám?"

„V minulých letech," odvětil návštěvník, „jsem se dost nastal u hracích stolků a odbyl si svůj díl. Přiznám bez mučení, že mám pro tuhle zábavu slabost, pokud je společnost na úrovni a sázky dost vysoké."

Taková odpověď stačila pana Hursta zaujmout. „U Brooka je to podle mého názoru docela přijatelné," nadhodil, „zato na Whitea bych nedal zlámanou grešli. Vynikající kohoutí zápasy jsou v Gray's Inn. Minulé úterý jsem tam vyhrál čtyřicet liber a tak krásný ryk jsem neslyšel od Svatého Michala."

Když se přiměl k této pestré znalecké výpovědi, jaké se ve městě nabízejí možnosti rozptýlení, zmlkl, neboť tím pokládal své hostitelské povinnosti za splněné. Krátce nato se dostavily obě dámy. Slečna Bingleyová se objevila plná

zájmu, tváře jako růže, a kdyby byl milý důstojník náležitě věci obeznalý, byl by zjistil, že její lemování odpovídá co do barvy poslednímu módnímu trendu. Studená pečeně a zákusky byly nabídnuty a vděčně přijaty a rozhovor se rozběhl.

Slečna Bingleyová se radovala, že kapitána opět vidí, neboť s ním k ní zavanul voňavý kentský vzduch. I ona pobývala poslední dobou hojně na venkově, přineslo jí to však méně užitku než jemu. Muži v uniformě to mají lehké. Kdežto ona, která musí držet krok s módou, nyní vůbec není *ažúr*. Kapitán Heywood pravil, že rozumí dámské módě stejně málo jako většina mladých mužů; zato však věděl, co se patří, a tak hbitě dodal, že barva jejích šatů krásně ladí s jejíma očima.

Slečna zmíněné oči cudně sklopila a zeptala se, jaké společenské závazky na sebe přijal po dobu svého pobytu v Londýně. Kapitán jí na to nebyl s to dát přesnou odpověď, jelikož musí dostát mnoha svým záměrům, doufá však (a tato slova doprovodil významným pohledem), že plány, na nichž se ustanoví, budou zahrnovat i jedince, na něž si zvykl myslet jako na přátele. Dáma takto povzbuzena vznesla otázku, zdali by se dal přemluvit, aby s nimi dnes povečeřel. Kapitán byl želbohu už zadán jinde, vyjádřil však naději, že by se mohl těšit ze společnosti obou sester ještě do konce týdne.

Všichni měli z této návštěvy velice uspokojivý pocit a kapitán se poté odebral dostát dalším podobným záměrům. Později téhož večera odhalila Caroline Bingelyová sestře své nitro. S přijatelně vyrovnanou myslí snesla švagrovu společnost v průběhu večeře i u následující karetní partie, a když se krátce nato přesvědčila, že se pán domu odebral k Brookovi, mohla si nakonec promluvit se sestrou o tom, čím byla cele zaujata. „Neváhám ti svěřit, Louiso," pravila, „že jsem kapitána Heywooda v Londýně celkem očekávala; srdce mi napovědělo, že se tu zanedlouho objeví, vzhledem k tomu, jak pozorný byl ke mně v Derbyshiru. Půjde-li to tak dále,

sestřičko milá,“ dodala samolibě, „budu se dost možná cítit i ohrožená.“

Paní Hurstová ji sice vyposlechla pozorně, ale v odpovědi se věnovala závažnější okolnosti, totiž že tak fešný důstojník bude ozdobou jejich společnosti, až příští týden navštíví divadlo Drury Lane.

„Myslíš, že *Verbíři* by bylo vhodné představení pro našeho přítele námořníka, Caroline?“ zeptala se. „Nepojednává ta hra spíše o pozemních než o námořních vojenských silách?“ A aby si sestra nemyslela, že všichni, které minulo dobrodiní Akademie, jsou nutně nevzdělanci, dodala: „Škoda že pan Kean namísto toho nevystoupí v *Bouři.“*

Kapitán Heywood, když se vrátil do svého londýnského obydlí, zaradoval se ještě víc, neboť tam našel list psaný rukou slečny Darcyové, v němž nejprve vyslovila politování, že propásla jeho návštěvu, a pak se dotázala, zdali by nepoctil pana Darcyho a ji svou přítomností na domácím koncertě, který pořádají zítra večer v domě na Grosvenor Square. Důstojník bez váhání zaslal odpověď, že pozvání přijímá.

Georgiana byla značně překvapena, když se vrátila z dopolední projížďky a našla na stole kapitánovu navštívenku. Když odjížděla z Rosingsu, zdálo se, že je na zámku trvale usazen a že tam i nadále setrvá. A najednou je v Londýně a bydlí sotva patnáct minut odtud. Stalo se snad je to možné? že se vzbouřil proti samovládné milostivé lady, rozloučil se s ní i s její dcerou, a pokud tomu tak bylo, nevedly ho k tomu důvody, které nějak souvisejí s ní? Při své čerstvě osvojené sebekázni takový pošetilý nápad ovšem rovnou zapudila. Přijel-li kapitán nečekaně do Londýna, jistě ho k tomu přiměly nějaké praktické důvody, o nichž ona nemůže nic vědět, týkající se peněz nebo admirality. Skutečností však zůstává, že je ve městě, a Georgiana nemohla popřít, že ji to těší.

Druhý den navečer byla Georgiana hotova dlouho před stanovenou dobou. I mladý důstojník se dostavil včas; a když

vstoupil do salonu a zjistil, že se mu nabízí příležitost k soukromému rozhovoru, hbitě jí využil. Prohlásil, že ho svým náhlým odjezdem z Rosingsu zarmoutila víc, než tuší. Společné vyjížďky, k nimž v Kentu tak často docházelo, mu byly den ode dne dražší. Když odjela, nic ho tam už netěšilo.

Georgiana vůbec nevěděla, co mu na tohle říci, a tak rychle převedla řeč jinam a podotkla, že ho doufejme do Londýna tak náhle nepřivolala nějaká nepříjemnost. Tou otázkou u něho navodila docela jiné rozpoložení.

„Sotva si vám troufnu svěřit, kvůli čemu jsem přijel, slečno Darcyová," sdělil jí. „Je to záležitost takové povahy, že –" zarazil se a hodnou chvíli mlčel. Georgiana na něho zírala v úžasu. Kdyby z toho neměla lepší pojem, skoro by ji napadlo, že se chystá k vyznání! Kapitán však vyskočil, jal se přecházet po místnosti a hlasem sotva slyšitelným vykoktal, že na něho doléhají jisté problémy a že se to dá vyřešit jen zde v Londýně. Teď už z toho Georgiana vůbec nebyla moudrá.

Kapitán postřehl její údiv a hned se vzchopil a snažil se ji rozptýlit. „Váš náhlý odjezd nedolehl těžce jen na mne, slečno Darcyová," prohlásil živým konverzačním tónem. „‚Žasnu a jsem hluboce otřesená,' vyjádřila své pocity opakovaně vaše velevážená paní tetinka, anebo pro změnu: ‚Hluboce žasnu a jsem z toho otřesená.'"

Georgianina výchova nepřipouštěla, aby se mladá dívka bavila na účet starších, a proto ji frivolní slova jejího společníka zarazila. Hned si však řekla, že i Elizabeth sama mnohdy zažertuje, a krom toho se nad parodickým podáním mladého důstojníka navzdory pocitům nepatřičnosti musela pousmát.

Povzbuzen pokračoval dál: „S tak nevhodným chováním, jak jsem nucen vám tlumočit, se milostivá lady ještě nesetkala. Ta představa, že si její vlastní neteř troufne samostatně myslet! Styďte se, slečno Darcyová, že jste k tomu sebrala odvahu!"

Lady Catherine v tomto podání se jevila tak komicky, že se oba rozesmáli; Georgiana pak s povzdechem prohodila: „Tetinka drahá! Po pravdě řečeno, bojím se, pane, že ať udělám, co udělám, nikdy jí to není vhod. Želbohu stačí, když řeknu, co si myslím, a hned je to podle ní pro mladou dívku nevhodné. Chtěla by, abych na důkaz poslušnosti seděla celý den u ruční práce, mlčela a tvářila se nasupeně.“

„Takové počínání se mi u vás věru nejeví příliš pravděpodobné,“ odpověděl s obdivem. Pohlédl na ni zpříma a další slova pronesl velmi vřelým tónem: „Uvědomuji si právě, že jsme se dosud stýkali jen na venkově, kde jsme v Derbyshiru stejně jako v Kentu byli obklopeni svěžím vzduchem a zelení. Ještě jsem vás neviděl v elegantním londýnském prostředí, oplývajícím spoustou apartních dam; dovolte mi ale podotknout, že vám porovnání s nimi nijak neublíží. Když jsem vás a pana Darcyho včera nezastihl doma, cítil jsem povinnost ze slušnosti složit poklonu vašim blízkým sousedům, manželům Hurstovým, a jejich příbuzné, slečně Caroline Bingleyové. Jsou to dámy nesporně elegantní krásné svým způsobem ale vy, slečno Darcyová, budíte dojem, že vám na povrchním zdání málo záleží, a přitom –“ A zadíval se na ni jakoby důvěrněji, než dodal: „Ve vás je taková přirozená volnost, která vás provází, kamkoli přijdete, ať je to na vsi nebo na Grosvenor Square.“

Po této poslední větě je vyrušil příchod pana Darcyho. Toho zprvu zarazilo, že sestra už je dole a že se baví s jejich vzdáleným bratrancem tak bezprostředně jako s nějakým dávným přítelem, avšak zdvořile se s hostem pozdravil, přivítal ho v domě na Grosvenor Square a starostlivě se zeptal, neruší-li ho snad příliš nová výstavba pana Nashe, když si zvolil bydliště v její blízkosti.

Energický kapitán se však nedal odvést od tématu. „Obdivoval jsem, pane,“ pravil vemlouvavě, „úspěšné výsledky vaší poručnické péče u této mladé dámy; dělá čest vašemu promyšlenému vedení při její výchově. Před nedávnem jsem se přesvědčil, kolik je v ní sebejistoty, neboť

jsem měl to štěstí, že jsem byl při tom, když se vypořádala se svou ctěnou příbuznou lady Catherine.“ Věnoval Georgianě vřelý, rozesmátý pohled. „Pokud slečna Darcyová dospěje k nějakému rozhodnutí, je jasné, že se nedá lehce zastrašit.“

Jeho chvalořeč nezapůsobila bohužel na pana Darcyho tak, jak důstojník zamýšlel.

„Naše teta,“ odvětil Darcy chladně, „je sice žena rázná, ale v mnoha směrech obdivuhodná, a nelze ji znevažovat. Rozhodně se pro její neteř nehodí, aby si na ní brousila vtip, když lady Catherine jde jen a jen o její dobro. U Georgiany je co na srdci, to na jazyku; ale je ještě mladá a není třeba ji podporovat v neuctivosti. Věřím, že jste neschvaloval její zbrklý útěk z Rosingsu.“

Kapitán byl z toho celý ustaraný. „Špatně jste mne pochopil, pane Darcy,“ naléhal. „Nevnucuji vaší sestře žádné poučování. Podle mne nic takového nepotřebuje. A pokud jde o vaši paní tetinku, dobrotivě se mne ujala a já si o ní musím myslet jen to nejlepší.“ Potlačil úsměv a znovu se obrátil k Georgianě. „Slečna Darcyová a já,“ vysvětloval, „jsme si pouze dovolili trošinku zažertovat na úkor zásad milostivé lady, a to, jak sám uznáte, není zas tak strašný poklesek proti etiketě.“

Lehkost, s jakou důstojník celou věc přešel, a jeho sebevědomý projev Darcyho zarazily. Tenhle mladý muž zřejmě považuje vlastní názory za mnohem hodnotnější než obecně uznávané zásady slušnosti, a proto nepokládá za nutné přijmout poučení ani od tak nesporné autority, jako je pan Darcy.

V té chvíli byli ohlášeni Gardinerovi a vzápětí za nimi přibyli další hosté, mezi nimi Hurstovi s Caroline, a tím výměna názorů chválabohu skončila. Hudebníci se sesedli, mladí posluchači je malebně obklopili a kapitán Heywood se bezstarostně uvelebil mezi hostitelkou a její elegantně oděnou pozornou přítelkyní, slečnou Caroline Bingleyovou.

34

Málokoho potká to štěstí, že se mu nějakým vhodným způsobem podaří obklopit se příjemnou společností. Na hunsfordské faře Maria Lucasová a Kitty Bennetová v průběhu své dlouhé návštěvy sice stěží poskytovaly paní Collinsové duševní oporu, přesto však ji často ochránily před neutuchajícími pozornostmi jejího manžela. Veselá Kitty a Maria, která zajásala nad každým šibalstvím malého Vilíčka, společně nadělaly dost rozruchu, aby pana Collinse účinně přehlušily. Pokud se Charlotta opatrně zdržovala v zadním salonu, nemusela ho zahlédnout třeba celé odpoledne.

Těžké byly nesnáze, jimž bylo milému panu faráři v těchto dnech čelit. Nejenže se farníci stále vzpírali vyhovět mu a i nadále setrvávali v chudobě, ale postihla ho ještě horší rána v podobě špatné nálady jeho patronky.

„Slečna Georgiana Darcyová se nedávno zachovala velmi odsouzeníhodně," oznámil jednoho dne své oddané manželce, když se mu podařilo ji v domě objevit. „Urazit tetinku takovou neposlušností, to je neslýchané. Lady Catherine vyniká vzácnou velkomyslností, a to je, paní Collinsová, dar, jehož si musíme cenit, cenný dar to je, povídám. Z toho mladého stvoření se vyklubala hrozná nevděčnice. A když si pomyslím, že jsem ji osobně prováděl po zahradě kolem našeho skromného obydlí, že jsem jí představil své pomocníky, že jsem připustil, aby pohoupala v náručí mou vlastní malou olivovou ratolístku! Už se to nestane, paní Collinsová, na to se můžete spolehnout. Mé zásady, ba můj posvátný úřad sám mi brání, abych ji ještě kdy přijal ve svém domě, abych vystavil nevinným pohledům své rodiny osobu, která je schopna takové neúcty vůči starším příbuzným. Jsem pevně rozhodnut: ani kdyby mě ta slečna zapřísahala, ani kdyby na tom závisel můj život a také váš, nikdo mé rozhodnutí nezviklá. Ledaže," dodal, když si

uvědomil, že Georgiana je neteř jeho dobrodějky, „by sama lady Catherine uznala za vhodné to po mně žádat."

Když se takto přesvědčil, jakých výstřelků se dopouštějí i vysoce urozené mladé dámy, vytanuly mu na mysli, doprovázeny obavami, dvě méně vznešené. „Pevně věřím, drahá choti," pravil nato, „že vaše i mé příbuzenstvo si je dobře vědomo, kde je jejich místo. Na švagrovou Marii bych se snad mohl spolehnout, ale co slečna Kitty Bennetová? Myslíte, že si dostatečně uvědomují, jakou úctou jsou povinovány mé vzácné patronce?"

Paní Collinsová byla naštěstí s to mu v odpověď poskytnout vítané ujištění, jímž mohla tento rozhovor rychle uzavřít. „Prosím upokojte se, pane Collinsi," vyzvala ho. „Obě slečny mají z majitelky rosingského panství takovou hrůzu, že se v její přítomnosti sotva odvažují pípnout, natož aby jí řekly něco peprného. Poslední dobou si ani netroufají vzdálit se na procházkách příliš daleko od fary ze strachu, aby milostivou lady nepotkaly. Ještě že se jich ujal pan Beasley. A přitom bůhví, že nemá mnoho volného času. Toho nám seslalo samo nebe."

Její slova padla na úrodnější půdu, než sama doufala; manžel, poté co jí zběžně přitakal, zjistil, že má cosi na práci v knihovně, a odebral se tam. Po pravdě řečeno, pan Collins měl z nového kaplana méně příznivý dojem než jeho choť. Beasley jako člověk byl snad docela přijatelný, ale při výkonu svého povolání podléhal hunsfordský kaplan naneštěstí záchvatům energie, které se nutně jevily jako excesivní. Pan Collins ráčil sám sebe pokládat za víc než zářný příklad toho, jak má farář anglikánské církve vypadat: vždyť byl ochoten kdykoli křtít a sezdávat své zámožné farníky a s ochotou jen o něco málo méně pohotovou i ty chudé. Avšak tenhle mladý muž neznal v ničem míru. Běhal po ubohých chalupách se zanícením, které přímo hraničilo s apoštolským, učil všechny děti bez rozdílu a co horšího, byl po celé farnosti tak žádaný, že chvála jeho skutků jistě dolehne až k uším lady Catherine. To je přece k nesnesení.

Ještě že byl pan Collins muž, jenž umí čelit osudu; krom toho si dobře prostudoval tu pasáž v doktoru Gisbornovi, kde jsou vypsány povinnosti kaplanovy, a vyrozuměl z toho, že žádný takový mladíček, ať se povahou sebevíc vymyká průměru, se svému vikáři rovnat nemůže. Byla to sice chabá útěcha, ale v nouzi čert i mouchy lapá.

Ne tak ustaraná, ale zato celá tumpachová byla z pana Beasleyho slečna Kitty Bennetová, neboť se tolik lišil od všech mladíků, jež dosud poznala. Důstojníci z Merytonu, a dokonce ani sám Frank Middleton, ten dvorný vtipálek, od ní nikdy neočekávali víc než hravé repliky a výmluvné pohledy. Kdežto pan Beasley se v rozhovoru uchyloval k vážnějším tématům, a přes všechno její úsilí se nehodlal bavit o divadelních hrách, bálech či hádankách, ale stále jí vykládal o těžké práci chudých venkovanů, mezi nimiž trávil své dny.

„Jak pěkné je to a dojemné," poznamenal jednoho dne po večeři, „když se setkávám se zbožností i v nejprostších obydlích. Nezřídka se mi stane, když večer zavítám do té či oné chalupy, že zastanu rodinu shromážděnou u ohniště, zatímco otec předčítá z Bible. Je to opravdu povznášející obyčej a vyjímal by se dobře i v mnohých výstavnějších domech. Přiznám se vám ale, slečno Bennetová, že když dojde na výpomoc v běžných domácích situacích – a ta by v některých obydlích byla nutně třeba nevím si rady. Možná byste se slečnou Lucasovou byly tak hodné a poučily mne, anebo byste se třeba uvolily mne na takovou návštěvu doprovodit? Ujišťuji vás, že by si to naše rodiny pokládaly za čest."

Kitty ho vyposlechla, ale ze zvyku se uchýlila k žertování. Prohlásila: „Jestli nám tím vytýkáte, že zbůhdarma maříme čas, pane Beasley, tak jste trefil do černého. Slečna Lucasová a já sice možná od rána do večera mnoho nedokážeme, přesto se nám ale obvykle podaří splnit jistý skromný cíl: neprovedeme nic špatného. A pokud jde o navštěvování chudých, u nás doma jsme tohle obvykle přenechávali starším sestrám. Přece tak lehkovážné stvoření, za jaké mne zřejmě

pokládáte, by vám, duchovnímu, sotva mohlo být nějak ku pomoci. Prosím, neposmívejte se mi.“

Její výtka byla neoprávněná. Pan Beasley nejenže se jí nemínil posmívat, ale myslel to naprosto vážně: posměšky na úkor druhého mu byly cizí, a tudíž to ani jinak neuměl.

„Podívejte, slečno Bennetová,“ vysvětloval jí, „poznal jsem sice už dobře naše farníky a jejich duchovní potřeby, ale jako svobodný mládenec si neumím dost dobře představit, co by jim nejvíc pomohlo v každodenním životě. Jsem pevně přesvědčen, že dívka jako vy, s takovým elánem a temperamentem, by velice užitečně rozpoznala, co potřebují. Povězte mi například – co se dá udělat, aby se malí kluci neprali?“ A s důvěrou se k ní obrátil a čekal, co o daném problému usoudí.

Že jí věnoval vážnou pozornost, to bylo pro Kitty Bennetovou něco naprosto nového a uvedlo ji to do stavu pro ni velmi necharakteristického: nebyla schopna slova. Mladý muž to myslel bezesporu poctivě a spoléhal na ni tak přirozeně, že mu dívka propadla, dřív než si to vůbec stačila uvědomit.

35

Necelou míli od Grosvenor Square žila žena, která zamlada byla povolána na Pemberley, aby obeznámila slečnu Georgianu Darcyovou se základy hudby. Tato paní Spencerová, vdova, se od svých nástupců lišila tím, že pomocí důsledné kázně a přitažlivostí předmětu samého přiměla svou malou žačku, aby se učení věnovala s vážnou pílí. V současné době, kdy jí s přibývajícími lety vypovídalo zdraví, živořila smutně vinou různých životních zklamání poblíž Shepherd’s Market.

Když se o jejím osudu Georgiana dozvěděla od paní Annesleyové, velmi ji to zarmoutilo, a že měla měkké srdce, rozhodla se, že bývalou učitelku neprodleně navštíví.

„Chudinka zlatá!“ zalitovala ji, „když si pomyslím, že zůstala docela sama, a v tak neutěšených poměrech! Živě si vzpomínám, paní Annesleyová, jaké krásné večery jsme spolu kdysi trávili na Pemberley, my tři a bratr. Jak by paní Spencerovou potěšilo, kdyby nás dnes bratr doprovodil! Půjdu ho o to požádat.“

Ale pan Darcy, když ho zastala v knihovně, byl nucen jí to s politováním odepřít. Měl na paní Spencerovou milé vzpomínky, velmi ho trápilo, že je v těžké situaci, čekalo ho však toho dne tolik zařizování jak ve spojitosti s případem paní Philipsové, tak s vlastními obchodními záležitostmi, že nebyl s to vyšetřit ani půlhodinku na zmíněné milosrdné poslání.

„Spolehnu se v tom na tebe, sestro milá,“ pravil. „Jsem přesvědčen, že svou návštěvou paní Spencerovou potěšíš, a až tam budeš, možná tě napadne nějaký důmyslný způsob, jak jí v nouzi vypomoci. Chudák, ta asi těžce snáší rozdíl mezi ubytováním na Jermyn Street a komnatami, které měla na Pemberley.“

Pan Darcy v těchto dnech často zalétal v myšlenkách do Derbyshiru. Byl už příliš dlouho odloučen od domova i od své milované ženy; den ode dne v něm vzrůstala netrpělivost, aby se už vrátil. Obchodní záležitosti mu zabíraly víc času, než předpokládal, a on už toužil znovu spatřit svou Lízinku. Prozatím však raději soustředil pozornost na sestru a dodal v živějším tónu: „Doufám, že budeš mít náladu na společnost při čaji, protože dnes odpoledne čekáme návštěvu z Derbyshiru.“

„Opravdu, bratře? A kdopak to asi je? Upřímně doufám, že nikoli paní Montagueová?“

„Takové neuctivé otázky si, slečinko, nechte,“ napomenul ji bratr, dodal však s úsměvem: „S jistou úlevou tě mohu ubezpečit, že o tuto dámu nejde. Přijede někdo mnohem vítanější.“

„Mnohem vítanější? A není to nakonec má milá švagrová Elizabeth?“

„Ta bohužel ne," odvětil s povzdechem. „Ale přiveze nám od ní zprávy. Čekám pana Jamese Leigh-Coopera, jehož povolal do Londýna sám pan Nash, aby s ním zkonzultoval nějaké problémy týkající se nové zástavby nad městem. Zdá se, že se náš mladý architekt těší čím dál větší vážnosti i v nejvyšších kruzích."

„Doufejme, že mu ta sláva nestoupne do hlavy a že neopustí Pemberley, než nám ho vylepší ke vší spokojenosti. Že by mu neúměrně vzrostlo sebevědomí, toho se neobávám, neboť k tomu došlo už dřív. Nevadilo by ti, bratře, kdybych si vzala bryčku?"

A tak se stalo, že se obě dámy vydaly do Jermyn Street vyhledat svou starou známou. Nebylo to příliš daleko, ale ulice se tak hemžily pouličními kramáři a prodejci, že se pěšky nedalo projít. Nakonec v postranní uličce objevily, co hledaly: stavení, jež svou nepříznivou polohou i ubohým vzhledem obě zarmoutilo.

Když vykonaly návštěvu a utěšily paní Spencerovou, jak mohly, sestupovala Georgiana po úzkých schodech z jejího bytu pod dojmem svízelných poměrů své bývalé učitelky v rozpoložení mnohem střízlivějším, s odhodláním ulehčit jí v jejím trápení a s docela jiným pohledem na své vlastní banální nesnáze.

Vyšly s paní Annesleyovou na ulici a tam zjistily, že je hustě zalidněna elegantně oblečenými pány, kteří se vyhrnuli z nedalekého klubu a halekali na sebe, co kdo vyhrál ve whistu nebo v makau, a proto se na několik minut uchýlily do krytého vchodu v sousedním domě.

Konečně se dav rozptýlil a dámy mohly pokračovat v cestě. Zůstaly však stát, neboť spatřily na nároží známý zjev, pána v námořnické uniformě: postával na chodníku, jako by na někoho čekal. Georgiana udiveně couvla. Ano, byl to skutečně kapitán Thomas Heywood.

Kapitán nad tím setkáním užasl ještě víc než Georgiana. Jeho pleť doznala změny, rozrušení se zračilo v každém rysu. „Propána," zvolal, „je to slečna Georgiana Darcyová,

namouvěru!“ Rychle se však vzpamatoval a dodal klidnějším hlasem: „Nevěřil bych ale je to příjemné překvapení že vás zastihnu v takových končinách. Já sám se sem odvážím jen zřídkakdy. Je to, smím li poznamenat, hodně daleko, ba téměř na druhém konci světa od lákadel na Bond Street nebo od Grosvenor Square. Co vás přivádí do této drsné čtvrti?“

A zatímco čekal na odpověď, sklonil se k ní s tak něhyplnou starostlivostí, že ji ani nenapadlo podivit se, co v zmíněných drsných končinách pohledává on.

„Nic příjemného, bohužel,“ odvětila. „Šla jsem navštívit svou bývalou učitelku, která upadla do nemoci a neštěstí. Snažila jsem se ji povzbudit, obávám se však,“ dodala, „že její dny na tomto světě jsou sečteny.“

„Vaše citlivé srdéčko vám slouží ke cti,“ řekl důstojník. „Mnozí by si žádné takové starosti nepřipouštěli.“ Nato opět změnil tón a překotně ze sebe vychrlil: „Staráte se o druhé, slečno Darcyová, nezdá se vám ale, že přitom zapomínáte na sebe? Jste bledá, smutná. Dovolte, abych vás odsud odvedl do Green Parku. Letos tam nebývale krásně rozkvetly kaštany. Pojďte, nesmíte mi to odepřít, zajdeme tam hned teď spolu.“

Nabídl jí rámě a zamířil krokem, jejž by u méně galantního pána bylo nutné označit za nevhodně překotný, ke zmíněnému parku. Kaštany tam skutečně kvetly, slunce krásně svítilo, a jen co se všichni tři ocitli v bezpečné vzdálenosti od Jermyn Street, kapitán zvolnil chůzi a začal velmi příjemně plácat nesmysly.

„Zdalipak už jste postřehla, slečno Darcyová,“ pravil, „jak hudba, k jejíž chvále se obecně tvrdí, že má moc zušlechtit drsné povahy, vládne ještě jinou, méně známou vlastností, totiž že umí vyvolat herecký talent? Tak například při tom rozkošném hudebním večírku vašeho pana bratra na Grosvenor Square jste vy sama prostě seděla a pozorně sledovala koncert, který byl vynikající. Někteří přítomní se však natolik snažili vzbudit *zdání*, že jsou hudbou uchváceni

– samé vzdechy a oči v extázi upřené k nebesům že nutně pochybuji, zdali vůbec slyšeli jediný tón.“

Georgiana, která v jeho popisu poznala Caroline Bingleyovou, se dobře bavila. „Máte pravdu,“ prohodila a čtveračivě dodala: „A vy sám, pane, jste byl jistě natolik zaujat hudbou, že jste nic takového kolem sebe nepozoroval. Jestlipak byste si vzpomněl, které kousky se tam hrály?“

Kapitán se jen usmál; kráčeli dál, oba se živě bavili a bylo jim spolu tak dobře, že Georgianu nutně napadlo, nač by její kavalír třeba nezavedl řeč, kdyby s nimi nebyla paní Annesleyová. Nevítaně brzy dospěli k východu z parku, kde na ně měla čekat bryčka.

V bráně sebou kapitán trhl a vzal ji za loket, jako by ji chtěl rychle odvést stranou. Na to bylo však pozdě: před nimi stál poručík George Wickham. Georgiana se z nepříjemného překvapení celá zachvěla. Opět jí zkřížil cestu, a jak nečekaně, zde v Londýně. Cožpak ji tenhle muž nikdy nepřestane soužit?

Poručík sám nejevil známky rozrušení. Byl docela klidný, skoro jako by se dostavil na domluvenou schůzku. „Á, tady jste, Heywoode,“ oslovil kapitána, „a já myslel, že ale koho to tu máme? Snad to není vážená paní Annesleyová a její mladá chráněnka, slečna Georgiana Darcyová z Pemberley?“

Obrátil se k oběma dámám, dvorně je pozdravil a hned by byl navázal rozhovor, avšak jako už dříve zasáhl kapitán Heywood a Georgianu ochránil.

„Nevěděl jsem, že jste v Londýně, pane,“ prohlásil důrazně. „Omluvte nás laskavě, že se nezdržíme na popovídání.

Máme velice naspěch a kočár slečny Darcyové už čeká.“ Nabídl každé dámě jedno rámě a odvedl je.

V jak rozdílném rozpoložení opouštěli všichni tři park, který předtím tak rozjařeně prošli! I paní Annesleyová byla otřesena, když poznala toho, jemuž se jen taktak nepodařilo strhnout její mladou svěřenkyni do zkázy, a Georgiana, která

se vděčně opírala o kapitánovo rámě, měla v hlavě takový zmatek, že vůbec nevěděla, co si o tom myslet. V celém velkém Londýně jí náhoda nejprve přivede do cesty kapitána Heywooda a teď poručíka Wickhama. A to všechno v jednom dni!

Padlo jen málo slov, než došli ke kočáru; tam kapitán Heywood, když postřehl Georgianino rozrušení, trval na tom, že je doprovodí na Grosvenor Square, a jeho laskavou nabídku obě jeho společnice uvítaly. Během krátké cesty se Georgiana díky jeho neutuchající péči poněkud vzpamatovala, a to do té míry, že jak se blížili k domu, byla by nejraději tu cestu prodloužila, aby se mohla vzpamatovat docela a těšit se z ní.

„Znovu jste mne zachránil před nepříjemnostmi, pane," řekla mu procítěně, když dospěli ke dveřím. „Jistě nás teď neopustíte, dokud nepřijmete nějaké občerstvení."

Kapitán souhlasil a společně pak vystoupili po velkém schodišti. Georgiana, která dychtila seznámit bratra se vším, co se onoho dne přihodilo, vešla do salonu první a hned ve dveřích ze sebe vychrlila: „Drahý bratře, počkej, až ti povím, co jsme dnes zažily. U Shepherd's Market jsme náhodou potkaly kapitána a ukázalo se, že to bylo velké štěstí, protože čtvrt hodiny nato nám zajistil bezpečný návrat domů po velmi nepříjemném střetnutí v parku."

Zaraženě zmlkla, když zjistila, že pan Darcy není sám. Vedle něj stál James Leigh-Cooper – Georgianě úplně vypadlo z hlavy, že jí o jeho očekávaném příjezdu bratr pověděl a další mladý pán, jehož neznala.

Všichni tři při jejím příchodu vstali a Leigh-Cooper jí okamžitě vykročil vstříc s tak rozzářenou tváří, že mu bezděčně rovnou podala ruku a velmi srdečně ho uvítala v Londýně.

„Vidím, sestro," řekl pan Darcy, hned jak k tomu dostal příležitost, „že stejně jako náš Leigh-Cooper s sebou přivádíš hosta. S kapitánem se už znají, ale dovolte, abych vám oběma představil Leigh-Cooperova blízkého přítele pana Hugha

Jonese: právě se vrátil z kontinentu, kde donedávna sloužil jako lékař u našich hrdinných vojsk.“

„Slečně Darcyové jistě to jméno něco říká,“ vpadl do toho Leigh-Cooper, „i když tvář jeho nositele nezná. Můj přítel je nejen schopný ranhojič, ale krom toho umí skládat verše. Slečna Darcyová jako vášnivá čtenářka jistě zná jeho básně, o nichž se v literárních kruzích už dost hovoří.“

„Leigh-Cooper mne vynáší až do nebe,“ zasmál se druhý mladý muž. Pozorně se na dívku zahleděl. „Vyprávěl mi hodně o tom, jak ráda čtete krásnou poezii, slečno Darcyová. Snažně vás prosím, abyste mu odpustila, že do této kategorie zahrnuje i moje verše: přičtěte to přehánění věrnému přátelství.“

Georgianu udivilo nejen to, že Leigh-Cooper je důvěrným přítelem obdivovaného básníka, ale rovněž básníkovo skromné vystupování.

„Nedoceňujete sám sebe, pane,“ opáčila dychtivě. „Opravdu jsem četla, a s obdivem, vaše díla, například *Vodopád* nebo *Glendowerovu smrt*. Kapitáne Heywoode, jistě si také vybavíte tu pasáž z *Květinové nevěsty*, kde manžel najde náruč květů. To je přece tak dojemné!“

Když se však obrátila k svému společníkovi, zjistila, že jeho výraz doznal značné změny. Kapitán se chmuřil a jeho tvář vypovídala o nevoli, s níž beze slova patřil na pány u krbu. Georgiana ho dosud nikdy takového neviděla. Co to zapříčinilo? Vzpomíná stále ještě s hořkostí, jak urážlivě k němu Leigh-Cooper promluvil na Pemberley? Georgiana odsuzovala hrubost, již mladý architekt tenkrát projevil, a zazlívala by mu to i nyní, kdyby si nepřipustila lichotivé podezření, že důstojníkův hněv nevyvolala jen zraněná pýcha, ale také žárlivost.

Potlačila úsměv a obrátila se k němu znovu. „Jen se přiznejte, kapitáne,“ vyzvala ho šibalsky. „Často jsem vás slyšela recitovat verše velmi působivě i zaníceně. Nepovídejte mi, že jste se dosud nesetkal s díly tak vynikajícího básníka, jako je pan Hugh Jones?“

„Verše tohoto pána přirozeně znám," řekl. „Musím se však okamžitě rozloučit, slečno Darcyová. Zapomněl jsem na jistou záležitost, kvůli níž jsem už měl být na druhém konci města. Musíte mi to prominout."

Překotně se odporoučel a zmizel.

Georgiana tím byla hrozně zklamaná. Že se kapitán tak tvářil, že tak beze všeho odešel! Mohla se však utěšit obdivem obou zbývajících mladých mužů a podnosem s bohatým občerstvením, v té chvíli právě naservírovaným.

36

Georgiana se nazítří probudila v rozjásané náladě. Pravda, některé včerejší události nebyly zrovna příjemné, ale jaký obrat do nich vnesl a k jak šťastnému konci je dovedl pohotový kapitán Heywood! A jak vznešeně přitom vypadal! To je muž, jenž je lásky hoden, ba do něhož se navzdory všem předsevzetím už zamilovala.

Některým dívkám by takové poznání spolu s radostnými pocity přineslo i obavy, zda něžná láska nezůstane neopětována; slečna Darcyová však cítila jen uspokojení. Jen málokteré přání doposud v jejím životě nebylo vyslyšeno a touha tak důležitá se rozhodně naplní. Krom toho od onoho maléru, do něhož ji v mládí vehnala vášnivá zaslepenost, uplynuly už dvě zimy; nyní má nedocenitelnou výhodu zralé mysli. Dosáhla osmnácti jar a může se spolehnout, že věnuje svou lásku moudře a uvážlivě.

Skvostné záchvěvy štěstí ji provázely při oblékání i při snídani a poezie se jí sama drala na rty. Nejčastěji to byly verše lorda Byrona, jehož tak často citoval kapitán Heywood.

Vítej, vánku jak pápeří,
jenž plyneš a lineš se do dveří…

Utkvívaly jí v mysli i později, když vyšla ze svých komnat a odebrala se do salonu; tam opět zastala Jamese Leigh-Coopera, který tu čekal na jejího bratra.

„Ach, pane Leigh-Coopere," uvítala ho rozjásaně, „naše doba je přece tak bohatá na poezii! Když si pomyslím, že do roka si třeba budeme moci přečíst nová díla od lorda Byrona a pana Hugha Jonese! Neposkočí vám srdce v těle, když si to představíte?"

„Je bohatá nejen na poezii, slečno Darcyová," podotkl architekt a radostně se usmál nad jejím vzrušením. „Přišel jsem k vám dnes proto, abych seznámil pana Darcyho s představitelem mého vlastního oboru, jenž v něm vynikl víc než kdo jiný za posledních sto let a možná i déle. Slíbil jsem panu Darcymu, že ho zavedu do Dover Street k panu Johnu Nashovi. Váš bratr, jak víte, je obdivovatelem nové londýnské výstavby."

„Pohybujete se v nejrůznějších slavných kruzích, pane Leigh-Coopere. Jen včera zde stál díky vám ten, jenž je slaven co waleský dědic koruny Waltera Scotta. A teď jste na cestě k panu Nashovi, který vás, jak mi bratr sdělil, povolal do Londýna, aby se s vámi poradil. Jste tak žádaný!"

Mladý muž se začervenal a odpověděl s nezvyklou skromností: „Ani v jednom, ani v druhém případě jsem se o to já sám zvlášť nezasloužil. Jonese znám od svých učednických let, kdy jsme spolu bydleli na Theobalds Road. Je to výborný člověk, přímý a čestný. S panem Nashem se téměř neznám; to jeho mecenáš, princ regent, ho na mne upozornil."

Georgiana byla příliš dobře vychovaná, aby dala najevo údiv. Dosud však neměla představu, jakých výšin dosahuje pověst pana Leigh-Coopera.

„Pan Nash tedy nemá dobrý přehled," prohlásila srdečně. „Vždyť o vás mluví celý svět. Právě minulé úterý večer mi kapitán Heywood s obdivem vykládal o Blayse Hall, jež myslím za mnoho vděčí vašemu umění."

Po těchto slovech se však její společník naježil. „Obdiv váženého pana kapitána mne překvapuje," zněla jeho chladná odpověď. „Mám v živé paměti jeho inspirované doporučení ohledně Pemberley. Co může takový pozorovatel jako on obdivovat na zahradě, která nemá ani výběh pro slony?"

Pan Leigh-Cooper vládl vzácným uměním Georgianu nejprve uchvátit a vzápětí rozzlobit. Podařilo se mu to téměř pokaždé, když se setkali; už na tento jeho talent pozapomněla a právě o něm rozvažovala, když vešel její bratr a oba pánové se rozloučili.

Georgiana však neměla velkou chuť lámat si hlavu s panem Leigh-Cooperem. Čekal ji totiž mnohem příjemnější úkol oznámit svou důležitou novinu švagrové Elizabeth. Vrátila se tedy do svých komnat a chopila se pera.

Drahá moje Elizabeth, psala,

ocenila jsem po právu Tvůj včerejší dopis; udivuje mne, to se Ti přiznám, že se Kitty rozhodla prodloužit si pobyt v Kentu: vždyť Hunsford je jen malá obec a Kitty, pokud vím, má ráda módní společenské prostředí. Tím obdivuhodnější je, že navštěvuje chudé rodiny, jak to popisuješ. Nevěděla jsem, že se tak zaníceně věnuje dobročinnosti. Že je malá Lízinka zdravá, to mne moc těší.

Elizabeth, mám Ti toho mnoho co povědět. Nejednou jsem tvrdila, já vím, že se už nikdy k nikomu citově neupnu, ale mé odhodlání je –

V té chvíli se objevila ve dveřích paní Barberová, aby ohlásila návštěvu, a tak Georgiana musela psaní přerušit.

V salonu na ni čekali manželé Hurstovi: pán usazen, paní přecházejíc po pokoji zřejmě rozladěna, že pán domu není přítomen, a tudíž ji může obdivovat pouze manžel. Louisa Hurstová vystupovala vždy impozantně, k čemuž jí dopomáhala pěkná postava a optimistická samolibost: dnes však přímo oslňovala. Měla krok tak pružný a tváře tak rozpálené, že v příšeří pošmourného dne ji někdo klidně mohl považovat za mladici.

Sotva popřála hostitelce čas, aby se postarala o její pohodlí, a už halasila: „Přinášíme vám neslýchanou novinu, slečno Darcyová. Ani tomu nebudete chtít věřit. Určitě ne, jsem přesvědčena, že ne. Co myslíte, choti můj milovaný? Stejně vám to ale vypovím, všechno vám to vypovím, a hned teď.“

Georgiana, navzdory tomu, že opouštěla rozepsaný dopis nerada, projevila živý zájem, a jen zazvonila o čaj, hned se obrátila k návštěvnici: „Propána, povězte mi prosím, co se přihodilo! Pevně doufám, že nepřinášíte zlé zprávy.“

„Kdeže zlé zprávy! Dobrý bože, to ne. Jsou to zprávy zvlášť radostné pro mou sestru Caroline a pro ty, kterým záleží na jejím štěstí. Drahá slečno Darcyová, moje sestra se vdává.“

„Slečna Bingleyová se bude vdávat? Promiňte mi prosím mou upřímnost, paní Hurstová, ale nevěděla jsem, že má vážnou známost.“

„Vy jste to nevěděla? Ale to je divné, protože se jí dvoří už řadu týdnů. Ale určitě uznáte, slečno Darcyová, že je to chlapík jaksepatří. Jeho rodina a příbuzní jsou z nejvyšších kruhů, majetek má, pokud víme, docela slušný, chování okouzlující, rozum bystrý a zuby rovné, že jsem rovnější neviděla. Viďte, choti můj milovaný? Troufám si tvrdit,“ prohlásila samolibě, „že ze sestry a kapitána bude krásný pár, aspoň dokud mořský vzduch nezbarví jeho líce do mahagonová.“

Co prožívala Georgiana v té chvíli? Úžas tak bolestný, že si to ani představit neuměla, zármutek tak hluboký, že nešel vyjádřit. Je možné, že je řeč o něm?

Po krátké chvíli si dodala odvahy a zeptala se na to. „Promiňte, paní Hurstová, je tedy ten mladý pán od námořnictva?“

„Kapitán Heywood osobně,“ ujistila ji paní Hurstová. „Divím se, že jste si toho nevšimla, když ji tak statečně pronásledoval do Londýna. Ale počkejte, to se zasmějete, až vám povím, jak to bylo. Včera vpodvečer někdy k páté anebo

v šest, pane Hurste? ne, bylo to v pět, protože vy jste právě odešel do herny, poté, co jste se rozzlobil na pana Darlingtona, který se u nás zdržel tak bezohledně dlouho kvůli té sněti ve Wiltshiru. Přece by si ti vesničané mohli nějak poradit sami. Ne, bylo to v pět, když se náhle ozvaly takové rány na dveře, až mě napadlo, že snad Londýn hoří, anebo že paní Partridgeová vylila inkoust na mou novou róbu, jako to provedla lady Sinclairové všechna pomoc byla marná – a milostivá lady ji měla na sobě pouze jednou, a to ještě na návštěvě u matky.

No, a kdo nestál za dveřmi jako kapitán Heywood. Proběhl halou ani nečekal, až bude ohlášen a po schodech do předního salonu, kde Caroline seděla u vyšívání. Měla na šatech růžové stužky, které se mně nijak zvlášť nelíbí, ale to víte, co se stužek týká, to si Caroline nedá říct. Já jsem něco dělala v zadním salonu spojovací dveře nejdou pořádně zavřít, kolikrát jsme si už říkali, že by se to mělo opravit a krom toho jejich rozhovor probíhal v tak vzrušeném tónu, skoro se dá říci, že hlučně nemohla jsem to přeslechnout.

Zkrátka a dobře, náš galantní kapitán jí začal horoucně vyznávat lásku. Víte přece, slečno Darcyová, jaká slova volí vášeň. A že je mu nejdražší na celém světě, že je nejkrásnější, nejlepší. Bránil se tomu, nemá už sil, nemůže bez ní žít. Mohla by, chtěla by se stát jeho ženou?

Která dívka by odolala takovému útoku? Rozhodně ne má sestra. Po pravdě řečeno, ani to nezkusila. Myslela byste, že ji v Akademii naučili lepším způsobům. Já sama jsem navštěvovala jen dívčí školu, ale trápila jsem krutě pana Hursta dobrého půl roku, než jsem se smilovala, viďte, choti můj milovaný? A udělala bych to znovu, protože jemnocitná dáma, jak mne učili, by si kratší lhůtou zadala. Ale Caroline ač se jí dostalo vyššího vzdělání řekla rovnou: ‚Ano.‘

A považte, slečno Darcyová: kapitán, když ho takhle zbrkle vyslyšela, začal přímo šílet. A že nesnese odklad, musí být jeho, a to hned. Jeho blízký přítel prý je ve Skotsku farářem v noci ji tam odveze a budou jedno tělo, jedna duše.

Já sama bych se styděla souhlasit s takovým návrhem nač ten nepatřičný spěch, a kde je jaká svatební krajka? Ale Caroline mu na to řekla znovu: ‚Ano.‘

Páni, jak já se nasmála, když jsme si s Caroline daly dobrou noc. A později slyším, jak se po špičkách plíží z domu, jistě strachy bez sebe, že na schodech potká pana Hursta, jak se vrací z herny. Měla ale štěstí, protože můj choť se vrátil, až když kohouti kokrhali viďte, choti můj milovaný? a nejlepší na tom je, že už je z ní touhle dobou určitě vdaná paní. Když si pomyslím, že byla kolik let na Akademii, a teď se vdá bez krajky. O mém krajkovém závoji se mluvilo celou sezonu v Yorkshiru se o něm místy mluví dodnes. Ale jak řekl pan Hurst, když se vrátil a já mu o tom pověděla: ‚Vaše sestra, choti má milovaná,‘ povídá, ‚je plnoletá a dobře plnoletá už kolik let. Její manželské štěstí nezávisí na krajkách.‘ Viďte, choti můj milovaný?

Tak co tomu všemu říkáte, zlatíčko? Že to je neuvěřitelná novina, jak jsem vám slibovala? Ale není vám něco, slečno Darcyová? Připadáte mi nějaká bledá. Ta vaše paní Barberová si s tím čajem dává na čas, to musím říct.“

ČÁST ŠESTÁ

37

Georgiana se dokázala ovládnout až do chvíle, než návštěvu vyprovodila; poté podlehla zoufalství. Ještě před půlhodinou jí srdce plesalo blaženstvím; teď si neuměla představit, že by se mohla kdy ještě smát. Kapitán Hey wood, jenž jí před kratičkou dobou stál po boku a zahrnoval ji pozorností, si vyvolil jinou.

Stále jí zněla v uších slova paní Hurstové: „Divím se, že jste si toho nevšimla, když ji tak statečně pronásledoval do Londýna.“ Pronásledoval Caroline! A Georgiana si celou tu dobu myslela, že vyhledává ji. Každá další myšlenka v ní znovu jitřila pokoření a bolest. Opravdu si kapitánovy řeči vyložila docela špatně? Cožpak je dosud tak naivní, že si jeho obdiv mylně vztáhla na sebe?

Tak svědomitě se snažila ovládat své city, a pak se znovu dá oklamat! Kdysi bývala hloupoučká Georgiana přístupná každé lichotce. Jak se kvůli tomu dostala na pokraj zkázy, na to do smrti nezapomene. Ale tentokrát znovu uvěřila v stálost svého směřování, cítila jistotu, že své srdce věnovala kapitánu Heywoodovi moudře a správně. Kapitánova rodina a společenské postavení budily úctu, a krom toho se k ní choval tak něžně, tak pozorně. A teď tohle. Vždyť vůbec neměl v úmyslu ji získat. Utekl, a s takovou Caroline Bingleyovou! Nevěděla, co ji bolí víc: zda jeho zrada nebo vlastní zaslepenost.

Ze všeho rozrušení ji rozbolela hlava, a právě se chystala uchýlit do své komnaty, když zaslechla bratrův kočár. Ach, jak teď postrádala Elizabeth! Kéž by tu byla, aby se jí mohla

svěřit a poprosit o radu! Fitzwilliam ji miluje z celé duše, to věděla. Útěšlivá slova však těžko nachází, a krom toho by nepřenesla přes srdce, aby se mu svěřila se svým novým omylem. Než však stačila uprchnout, stál bratr ve dveřích.

„Ach, sestřičko," oslovil ji s nezvyklým vzrušením, „poznat člověka s takovým mozkem jako pan Nash, to je vskutku vzácná výsada. Je geniální a má tak oslnivou představivost! A jak si váží našeho přítele Leigh-Coopera! Počkej, až uslyšíš víc o našem setkání dnes večer, protože jsme pozvaní na večeři ke Gardinerovým a přijde tam i Leigh-Cooper se svým přítelem Jonesem. Ale ty jsi nějaká pobledlá, Georgiano," všiml si teprve teď její tváře. „Snad nejsi nemocná? Co se stalo?"

„Ano… ne… ano," vypravila ze sebe ubohá Georgiana. „Tedy obávám se, že se necítím dobře, a musím tě poprosit, abys mne omluvil, když dnes nepůjdu do společnosti. Chtěla bych se teď uchýlit do svého pokoje."

„Takovou tě neznám, sestřičko," odpověděl bratr a zahleděl se na ni pozorněji. „Nesouvisí snad tvoje indispozice s paní Hurstovou, jejíž kočár jsem právě minul na rohu? Tvářila se tak samolibě, že to nevěstí nic dobrého."

„Ale to vůbec ne," ujišťovala ho Georgiana překotně. „Trápí mě to už od rána. Hurstovi nás ovšem navštívili, aby nám oznámili zvlášť zajímavou novinu. Slečna Caroline Bingleyová prý uprchla. Chce se vdát, a představ si, že za našeho kapitána Thomase Heywooda. To koukáš, viď?"

„Že utekla? A s kapitánem? Kristepane!" užasl Darcy. „To přece není možné. Donesly se k tobě nějaké mylné zvěsti."

Georgianě, které teď přišlo zvlášť zatěžko zadržet slzy, nezbývalo než ho ujistit, že se to opravdu stalo.

Jak se Darcy díval na její žalostnou tvář, pochopil náhle, co prožívá. Sestra se do kapitána zamilovala. Jakmile si to ujasnil, divil se jen sám sobě, že ho to nenapadlo dřív. Kapitán Heywood si hravě mohl podmanit její srdce. Je mladý, a jak Darcy soudil, pohledný; má přesně takové

způsoby, jakými lze zmámit vnímavou mladou dívku. Koneckonců přišel Georgianu navštívit, hned jak přijel do Londýna, na tom hudebním večírku se jí zdržoval po boku, jakoby kouzlem se objevil pokaždé, když jí ve městě něco hrozilo. A takhle jednal bez solidních důvodů a počestných úmyslů! Nepochybně je to darebák.

Rozhořčení u Darcyho rychle vystřídaly výčitky svědomí. Kdyby se byl namáhal věnovat sestře pozornost, mohl už přece dávno něco takového vytušit. Jak svou umíněnou sestru zná, kdyby s ní byl vážně promluvil, mohl ji uchránit nynějšího žalu, anebo, kdyby se byl osvědčil co lepší pozorovatel, mohl se aspoň utěšit vědomím, že se o ni už kolik týdnů bojí.

Stejně jako sestra, i on si tu teď přál mít Elizabeth. Kdyby tu byla, vyjádřila by za ně za oba, jak s ní soucítí. Darcy sám, jakkoli si přál utěšit Georgianu v jejím soužení, nevěděl, jak na to. Jako pravý Angličan ji nedokázal chlácholit a hýčkat, pouze to s ní prožíval.

Přesto se snažil. „Kapitán je ničema. Přes svůj elegantní vzhled a pohotově odříkávané verše je to lump. Muž, který se uchází o přízeň na Rosingsu, a když od tohoto záměru upustí, začne se dvořit každé hezké ženě na dohled, ten si jiné označení nezaslouží.

O Caroline Bingleyové bych předpokládal, že bude víc dbát na slušnost, když tak často vyčítala nedostatky v tom směru ostatním. Dopustila se velké pošetilosti. Ten, kterého si vzala, jí přinese jen a jen trápení. Je mi jí líto.“

Poté promluvil už klidněji: „Ale dost o tom proradném chlapíkovi, Georgiano. Nestojí nám za pozornost. Nemyslíš, sestřičko, kdyby sis teď odpočinula, že by ses zotavila včas na ten večer u Gardinerových? Všichni se na tebe těší a v té společnosti si aspoň můžeme být jisti, že vyslechneme zajímavé hovory mezi čestnými lidmi. Hlavu vzhůru, sestřičko, vzchop se; pamatuj, že jsi přece z Darcyů.“

Starost, kterou o ni projevil, i když ji vyjádřil jen stroze, byla tak upřímná, že nemohla odmítnout. V soukromí své

komnaty však nutně podlehla drtivému smutku. Vybavovala si v paměti každé setkání s kapitánem, procházela dopodrobna jejich rozhovory a pátrala, zda se v jeho uhlazeném vystupování někdy nevynořilo něco, co ji mohlo varovat. Nic neobjevila a štkala pak tak dlouho, až usnula.

Spánek jí přinesl úlevu; s probuzením ožilo i její trápení. Večer však věděl jen její bratr, že je Georgianě těžko na duši. U Gardinerových se zdvořile usmívala – přešla starostlivé dotazy paní Gardinerové o pobledlých tvářičkách – a vzchopila se natolik, že se zeptala pana Gardinera na případ tety Philipsové.

„Spravedlnost postupuje žel pomalu," odvětil dotyčný pán. „A přitom, až dospěje k závěru, můžeme na tom být ještě hůř. Sestra těžce prožívá každou hodinu; skutečně se bojím, aby to přestála se zdravým rozumem."

Tyto smutné úvahy pronikly i Georgianiným vlastním trápením. „Ubohá dáma," poznamenala. Pocit vlastního utrpení rozplamenil její soucit. „Jak některé životy postihne zkáza, aniž kdo předem co tuší! Když pomyslím, že hodinu před svým zatčením seděla paní Philipsová pokojně ve svém salonu a nic ji netrápilo! A pak náhle přišlo neštěstí."

„Drazí přátelé," vložil se do toho její bratr a vrhl na sestru varovný pohled, „ještě není důvod si zoufat. Pan Gardiner a já neustaneme, dokud se nepřesvědčíme, že paní Philipsová je zase šťastně doma a pokojně hraje s manželem backgammon."

Nato se rychle obrátil k panu Leigh-Cooperovi a stočil řeč na povzbudivější téma. „Pan Gardiner by byl dnes dopoledne jistě se zájmem poslouchal pana Johna Nashe. Pan Nash má v úmyslu vyšperkovat Londýn parky a krásnými bulváry, jaké by obstály v porovnání s těmi ve Vídni nebo i v samotné Paříži. Někteří Londýňané naříkají, jak jsou dnes ulice rozkopané: kéž by uměli dohlédnout do budoucna a popatřit na výsledky!"

„Časem to jistě pochopí, pane Darcy," odvětil Leigh-Cooper. „Mistrovství pana Nashe je přesvědčí. Londýn pod

jeho rukama zkrásní. My architekti musíme pokládat za štěstí, že žijeme v době, kdy můžeme být svědky takové rekonstrukce. A nejsme ve svém zaujetí pro výstavbu sami. Dnes se kdekdo pokládá za experta přes stavební úpravy, ať k tomu má předpoklady, nebo ne.“

„Máte pravdu,“ připojil se k němu v žertovném tónu pan Gardiner. „Zdá se, že výtvarný duch se uhnízdil v každé rodině, která si zakládá na svém postavení. Dnes je výslovným společenským pokleskem, svěříme-li práci na našich domech těm, kdo pro to mají profesionální kvalifikaci.“

„V tom se nemýlíte, pane Gardinere,“ podotkl Leigh-Cooper. „Různí zlepšovatelé znevažují naše povolání. Nedávno na mne naléhal jeden mladý švihák, příbuzný vaší paní tety, pokud se nemýlím, pane Darcy, abych vám na Pemberley postavil voliéru pro exotické ptactvo. Ujišťoval mne, že v Londýně se bez ní nikdo neobejde.“

„Máte na mysli kapitána Thomase Heywooda, viďte?“ řekla paní Gardinerová, která se živým zájmem sledovala rozhovor. „Jak elegantně vystupoval na vašem hudebním večírku, Georgiano! Pan Gardiner a já chceme něco podobného uspořádat příští týden a potěšilo by mne, kdyby také přišel. Uvidíte se s ním do té doby?“

Nebylo otázky, která by byla toho dne její mladé návštěvnici méně vítaná. Svěsila hlavu a odvětila, že kapitána v dohledné době patrně neuvidí.

„Že ne?“ podivil se pan Gardiner. „To mne překvapuje, vždyť se zdálo, že má tak blízký vztah k vaší rodině a k vám. Ovšem tihle mořští vlci, to je cháska toulavá, věčně někde po světě. Nejspíš ho moře odvolalo do Doveru nebo Portsmouthu.“

Georgiana nevěděla, kam s očima. Darcy sám by byl nejraději pomlčel o tom, co se dnes dozvěděli, ale viděl, že to nebude možné.

„Doslechli jsme se dnes o nečekané události,“ pravil. „Kapitán patrně opravdu odjel z města, ale za jiným účelem,

než předpokládáte, pane Gardinere. Uprchl, a to se slečnou Caroline Bingleyovou, kterou jste myslím také měli to potěšení poznat.“

Dál by to byl nerozváděl, ale upřímná paní Gardinerová se nezdržela.

„Kapitán a Caroline Bingleyová?“ zvolala. „To nemyslíte vážně. Já žila v domnění… Ale na tom nesejde. Kdy se to stalo? A kam odjeli?“

„Vím o celé té záležitosti jen velmi málo,“ odpověděl Darcy chladně. „Kdy odjeli myslím, že včera v noci. A kam možná do kapitánova rodiště, což je, pokud si vzpomínám, Wallingford v Herefordshiru. Podrobněji informován nejsem a ani o to nestojím.“

Celá společnost přijala s úlevou, když se hned nato začala podávat zapečená zvěřina. Po chvíli však pan Hugh Jones, který seděl po Darcyho pravici, nenápadně upoutal jeho pozornost.

„Promiňte, že se na to ptám, pane Darcy,“ pravil tiše, „ale rozuměl jsem vám dobře, když jste říkal, že onen kapitán Heywood důstojník, s nímž jsem se setkal u vás v saloně pochází z Wallingfordu v Herefordshiru?“

„Mám ten dojem,“ odvětil pan Darcy. „Dotyčný pán je sice příbuzný mé tety, ale já sám ho znám jen zběžně a vzhledem k téhle příhodě nijak netoužím poznat ho blíž.“

„To je nepochybně moudré rozhodnutí,“ odpověděl mladý básník střízlivě; víc k tomu neřekl, ale zjevně mu to nešlo z hlavy.

Mezitím James Leigh-Cooper celý nešťastný sledoval skleslý výraz slečny Darcyové. Uvědomil si, jak neuváženě předtím promluvil, jak nešetrně. Leigh-Cooper měl v povaze neúhybnou přímost. Jiní, obdaření výhodnějšími vlastnostmi, se třeba prosazují medovými řečmi a taktizováním; on, vědom si svého nadání, mohl takové nepodstatnosti pominout. Měl štěstí, že většina Angličanů sdílela jeho ohodnocení vlastních schopností: ráznými promluvami totiž často vyvolal u ostatních překvapení, ba i nevůli. Věděl, že

tím nejednou popudil slečnu Georgianu Darcyovou, a dokonce mu takové slovní šarvátky dělaly dobře.

Tímhle posledním atakem, jímž nemínil nic víc než pobavit společnost a potěšit se nachem, který jí stoupne do tváří, ji však nečekaně opravdu ranil. To by ho u kohokoliv jiného zamrzelo; u Georgiany to bylo k nesnesení. Novina, která tím nečekaně vyšla najevo, totiž že se kapitán Heywood odhalil co bezcharakterní chlap, jak to o něm Leigh-Cooper od prvopočátku tušil, mu byla ovšem vítaná; o jeho oddanosti k slečně Darcyové však svědčila skutečnost, že ve chvíli, kdy byl jeho sok zdiskreditován, pocítil jen prchavou radost, a ta rychle ustoupila starosti o dívku.

Obrátil se k ní. Teď neměl v úmyslu ji škádlit, ale utěšit, a hledal k tomu nejohleduplnější slova, jaká si dokázal vymyslet.

„Nepůsobí na vás Londýn už tíživě, slečno Darcyová?“ začal hlasem nezvykle laskavým. „Tuším, že byste se opět ráda nadechla chladného derbyshirského vzduchu. Vracím se na Pemberley počátkem příštího týdne a velmi rád nabídnu svůj kočár vám a vašemu doprovodu, kdybyste si přála připojit se ke mně. Moji koně by nás tam dopravili do dvou dnů.“

Georgiana ale nemohla přijmout soucit, a už vůbec ne od něho.

„Děkuji vám, pane,“ odvětila rázně. „Mně povětří nevadí, ať jsem kde jsem. Až se rozhodnu vrátit na Pemberley, stane se tak v doprovodu mé rodiny a v jednom z našich vlastních kočárů, které jezdí dost rychle na můj vkus, to mi věřte.“

A pronesla to s takovou povýšeností, že se od ní Leigh-Cooper zdrceně odvrátil.

38

Krátce nato se dámy uchýlily do salonu. Georgiana si byla moc dobře vědoma, že se žalem dala strhnout k tomu, aby se

vůči Leigh-Cooperovi zachovala odsouzeníhodně, nechtělo se jí však čelit trapnému doznání, a tak se uchýlila k příjemnějším úvahám o jeho nesnesitelnosti.

„Ach bože, paní Gardinerová," vyhrkla, ledva se posadily, „kdybyste jen věděla, co všechno jsem si už musela dát líbit od toho mladého muže, kterého jsme právě opustily. Je tak nesnesitelně arogantní a jeho názory možná i dost zajímavé jsou naprosto neochvějné. Ve všech oborech je znalcem; a sama jste se přesvědčila, jak vtíravě promlouvá i se mnou, sestrou svého chlebodárce. Nejspíš si o sobě myslí, že je neodolatelný. Uznávám, že je pracovitý a inteligentní někteří ho mají i za geniálního ale to všechno ještě neomlouvá jeho nesnesitelné chování."

Zmlkla v pevné víře, že jí paní Gardinerová přitaká, ta však mlčela a tvářila se vážně. Teprve po chvíli se ujala slova. „Obvykle bych, drahá Georgiano, nemluvila tak otevřeně, jak se k tomu chystám, s mladou bytostí, již znám tak krátce jako vás. Jelikož ale věřím, že mezi námi vládnou vztahy jen a jen srdečné, a navíc vím, že Elizabeth na vás hledí jako na rodnou sestru, snad mi dovolíte, abych vám upřímně řekla, co si o tom myslím, zaštítěna vaším dobrým srdcem. Holčičko drahá, jak jste mohla toho mladého muže tak urážlivě odmrštit?"

Georgiana zrudla, ale chtěla její výtku přejít žertovnou poznámkou.

„Ubezpečuji vás, milá paní Gardinerová," prohlásila, „že se zraněnými city pana Leigh-Coopera si starost dělat nemusíte. Ten je proti všem výpadům obrněn. Považte, jak často se nám připomíná, že ‚mnohý květ rozvine se zrakům nevystaven,' a já vás mohu ujistit, že tenhle člověk, když jednou dosáhl své proslulosti, sotva bude ohrožen trapnými pocity. Pokud vůbec poslouchal, co říkám, tak to nejspíš považoval za pouhé tlachání."

„Dejte si pozor, má milá," odvětila její společnice stále bez úsměvu, „abyste nepřisuzovala přehnanou důležitost společenské úrovni. Znám to sama moc dobře z vlastní

zkušenosti. Rodina, z níž pocházím, se náhodou těšila význačnější urozenosti než manželova. Jen z toho důvodu se pokládali za lidi jemu nadřazené, a to nikoli pouze co do společenského postavení, o něž měli sami sotva nějakou zásluhu, ale i ve všem ostatním. Často jsem musela přihlížet, jak se k němu chovají přezíravě; moje vlastní drahá matička dodnes považuje náš sňatek za rodinnou potupu. A přitom jsem nepoznala muže, který by se panu Gardinerovi vyrovnal, a neumím si představit, že bych s někým jiným byla v manželství šťastnější, i kdyby se mi nabízely všemožné anglické statky a tituly. Měla jsem, holčičko zlatá, velké štěstí. Ale to jen tak mimochodem: teď mluvíme o vás a o vašem chování k panu Leigh-Cooperovi.

Je to vynikající mladý muž. Narodil se do přízemních poměrů, a přesto se díky nevšedním schopnostem, spojeným s příkladnou pílí, dopracoval k postavení, kdy se s ním radí a jeho názoru si vysoce cení přední muži království. A přitom na rozdíl od jiných, kteří se tak povznesli, zůstal přirozený a se stejným zaujetím vykládá jak jsem se přesvědčila právě dnes večer, než jste přijeli o každodenním životě své matky a sestry v Northumberlandu jako o tom, co dokázal pan Nash tady v Londýně. Už jen kvůli tomu byste si ho měla vy, která jste vyrůstala se všemi výhodami, jaké společnost a vzdělání nabízí, moudře vážit.

Ale ještě vzácnější než tyhle přednosti je jeho šlechetnost. Uznávám, že jeho chování může občas někoho zarazit; dnes večer vás ale oslovil s úmysly jen a jen starostlivými. Bylo to od vás nepěkné, takhle ho odmítnout. Ten příkrý tón vám nesluší, ať už byste ho použila vůči komukoli, a natož vůči panu Leigh-Cooperovi, jehož postavení je tak vzdálené vašemu a jenž si poctivě přál vás utěšit.“

Georgiana byla zdrcena. Že jí paní Gardinerová takhle domlouvá a co horšího, že tak činí plným právem! Nevzmohla se už ani na slovo.

Při pohledu na její poodvrácenou tvář pokračovala paní Gardinerová už mírněji.

„Vidím, děvenko, že nejste ve své kůži, a jistě jen proto jste se zachovala beztaktně. Dovolte mi ale jako starší osobě, abych vás ujistila, že čas zhojí všechny rány, i takové pokud mohu dál mluvit otevřeně jakou jste tuším utrpěla vy. Ještě slůvko, Georgiano, a už zmlknu. Možná se rozhodnete, že prozatím své srdce nikomu nezadáte, přesto však, až se k tomu znovu odhodláte, bylo by moudré, kdybyste si vyvolila muže, který osvědčí stálost takového Jamese Leigh-Coopera, spíš než někoho, kdo umí zmámit něžnými slůvky a poetickými verši.

Prosím vás, děťátko, netvařte se tak žalostně. Jestli se vám zdá, že jsem se na vás přísně obořila, pak jen proto, že ve vás skládáme velké naděje, a stejně tak váš bratr. Věřím, že nás nezklamete.“

Georgiana jí však povzbudivý pohled nedokázala oplatit. Nemohla popřít, že to paní Gardinerová vidí správně: ze zhrzené lásky se chovala nepatřičně k ostatním. Odbyla příkře Jamese Leigh-Coopera, a tím si vysloužila výtky té, jíž si cenila jako nově objevené přítelkyně, paní Gardinerové. Celý den ji stíhala jedna pohroma za druhou, a teď se k tomu ke všemu ještě rozhněvala sama na sebe.

Hlava se jí opět mohla rozskočit; nepřála si nic jiného, než aby už byla doma v klidu svého pokoje. Paní Gardinerová, která soucitně pozorovala její soužení, se ji snažila rozptýlit hovorem o běžných věcech, ale ubohá Georgiana nebyla s to jí odpovídat jinak než v nejkratších větách.

Jen co se k nim oběma připojili pánové, přistoupila k panu Darcymu.

„Bratříčku,“ zašeptala mu, „nemohli bychom se teď vrátit domů? Víš, že se od rána necítím dobře, a chtěla bych si už odpočinout.“

„Co to slyším?“ zvolal pan Gardiner, který zachytil její slova. „Slečna Darcyová nás chce tak brzy opustit? Tady ti dva mladí pánové si právě vzpomněli, že potřebují něco důležitého zařídit ve městě; a teď nás zradíte i vy, slečno

Darcyová. Ta dnešní mládež nevydrží na jednom místě déle než hodinu; co tomu říkáte, paní Gardinerová?“

„Mám ten dojem,“ odvětila mu manželka tiše a zahleděla se vlídně na Georgianu, „že naše milá návštěva je připravena se rozloučit. Necítí se dnes večer dobře a my jsme jí zavázáni, že k nám vůbec přišla. Měl byste poslat pro kočáry.“

Kočáry předjely a hosté se hotovili k odchodu. Georgiana se dokázala rozloučit celkem vyrovnaně s panem Hughem Jonesem a s hostitelem, a jen o poznání váhavěji s hostitelkou. Pak sebrala odvahu a obrátila se ke zbývajícímu hostu. Na celém světě by se našlo jen málo lidí, jimž by jí bývalo víc zatěžko čelit než tomu, k němuž se zachovala tak špatně, ale slušnost žádala, aby ho aspoň při loučení vlídně oslovila. Přešla tedy k němu.

„Přeji vám dobrý večer, pane Leigh-Coopere,“ řekla srdečně. „Kdybychom se už neviděli, než se vrátíte na Pemberley, přeji vám příjemnou cestu. Pan Nash vás bude jistě postrádat, ale jeho škoda se změní v náš prospěch.“

On se jí však jen stroze uklonil a po nejstručnějším možném pozdravení odešel.

39

Plytké jevily se Georgiane zajímavosti Londýna, když se na druhý den ráno probudila. Doposud pro ni bylo město jen a jen zdrojem zábavy, každá ulice sama o sobě událostí, každá překážka, která se tam vyskytla, patřila k jejich kouzlu. Dnes se jí však Londýn jevil v zcela jiném světle. Ušmourané komíny bodaly do očí, které se za celou noc sotva zavřely; zalidněné ulice nepředstavovaly zábavný pohled, ale nebezpečí. Není tedy divu, že v myšlenkách zalétala do Derbyshiru.

V Pemberley by se utěšila toulkami po parku, domů by se vracela k své nové švagrové, o jejíž rady teď stála víc než

kdy jindy. Tady hrozí všude venku nebezpečí a uvnitř v domě je odloučenost a samota, kde se nedá uniknout tísnivým myšlenkám.

Tato mladá dívka za celý svůj bohatý život nepoznala nic, co by ji tak zdrtilo jako události předchozího dne. Smutek už zažila, málokdy se však musela zlobit sama na sebe. Ale paní Gardinerová, která k ní promluvila tak přísně, jak se to nikdo jiný neopovážil, v ní vyburcovala zdravý rozum. Předtím si ve své fantazii pošetile vykreslila samu sebe jako některou z romantických hrdinek Waltera Scotta nebo v poslední době z básní pana Hugha Jonese. Teď viděla – a navíc s nemilosrdnou jasnozřivostí očí do té chvíle slepých – jak svéhlavě si celá léta počínala a jak sobecky. Nabádání svých vychovatelek pouštěla jedním uchem tam a druhým ven; bratrovi dělala starosti; k tetě se chovala neuctivě; a dokonce i jednáním, na němž si nejvíc zakládala, když vyrukovala na obranu Elizabeth, vyvolala v sousedech jen nevraživost, a způsobila tak víc škody než užitku. A tohle všechno nebylo ještě nic ve srovnání s neomluvitelným způsobem, jakým se včera zachovala k panu Leigh-Cooperovi. Pěkná hrdinka! Svéhlavá holka je, svým způsobem stejně domýšlivá jako tetinka Catherine, jíž se tak často pošklebovala.

A neuklidnila svědomí, ani když se rozpomínala na minulá nedorozumění s mladým architektem. Ten vystupuje možná příliš sebejistě, ona se však chová ještě hůř. Vyptávat se ho zcela bez obalu na jeho rodinné poměry a zvlášť vyzvídat, jak dosáhl svého pozoruhodného vzdělání! Vždyť se to nesluší! A když se ona se všemi svými výhodami původu a postavení dokázala projevit tak nezdvořile, je pochopitelné, že se cítil dotčen.

Ale na zdvořilůstkách ať z jeho, ať z její strany málo sejde. James Leigh-Cooper může vystupovat arogantněji než ona, nebo také ne; daleko víc záleží na tom, jaký je: řádný muž, v citech stálý, mnohem lepší než kapitán Heywood s celým svým líbivým vystupováním. Zasloužil si od ní něco lepšího, než se mu dostalo. Není divu, že se s ní rozloučil tak

stroze. Nemohla by mu zazlívat, kdyby se rozhodl, že se jí od nynějška bude vyhýbat, a kdyby s ní na zámku v Pemberley, kde se nesporně budou potkávat, nezaváděl živé rozhovory jako předtím, ale odbylo se to jen chladnou úklonou a mlčením. Povzdychla si, když si to představila, a slzy se jí volně vyřinuly z očí.

Zaujata těmito úvahami docela přeslechla, když po ránu předjel před dům kočár a v hale se ozvaly čísi kroky, směřující k bratrově pracovně. Pak jí Hannah v jedenáct hodin přinesla poštu, a tu zaslechla otevřenými dveřmi na odpočívadle hlasy a především hlas toho, jehož by byla v bratrově domě tak brzy nečekala, totiž hlas samého Jamese Leigh-Coopera. Vjel do ní život a vyběhla ke schodišti: kdyby se s ním teď srdečně pozdravila, mohlo by to znamenat začátek pokání za předchozí nezdvořilost.

Zahlédla ho, jak spolu s panem Hughem Jonesem vychází z pracovny, a oba se přitom tvářili tak vážně, že ji všechna odvaha opustila, a raději tiše počkala skryta jejich zrakům, dokud neodešli.

Teprve pak vyhledala bratra, aby si s ním promluvila. „Milý Fitzwilliame," začala, „obávám se, že mne hlava stále ještě pobolívá, a tak mne napadlo, že by mi třeba derbyshirský vzduch prospěl víc než nějaký londýnský lékař. Nemohli bychom se už vrátit domů?"

Darcy ji vyposlechl vlídně, tvářil se však velmi ustaraně. „Georgiano," řekl jí, hned jak domluvila, „právě jsem se dozvěděl o velmi důležitých okolnostech v souvislosti se záležitostmi, které se týkají stejně tebe jako Elizabeth a mne. Nejmoudřejší bude, když se pohodlně usadíš a necháš si to celé vypovědět, třebaže pořádně ani nevím, jak začít."

Georgiana, polekána závažností jeho slov, se s ním odebrala do salonu. Tam se posadila a Darcy k ní takto promluvil:

„Georgiano, to, co ti musím povědět, se ti nebude příjemně poslouchat a ty i já bychom jistě celou záležitost nejraději pominuli. Vytušil jsem, že se k tobě nedávno špatně

zachoval jistý muž a že se proto trápíš. Mám teď za úkol objasnit ti cosi o tomto člověku, ačkoli vím, že tě to zabolí. Usoudil jsem včera o kapitánu Heywoodovi, že je to bezcharakterní chlap, jemuž jde jen o peníze, ale neměl jsem představu, do jakých zlotřilostí zabředl."

Georgianě přišlo zatěžko mluvit o kapitánovi, ale chtěla být spravedlivá. „Jak to myslíš, bratře?" pravila. „Kapitán Hey wood se rozhodl utéci se slečnou Bingleyovou a jeho počínání je možno posoudit jako udivující nebo i nepatřičné, ale žádný zločin to snad není. Je to muž, který zná svět, a jistě ví, co dělá. Pokud se dá někomu něco vytknout, pak spíše mně, že jsem mu tak zaslepeně uvěřila."

Avšak pan Darcy jen netrpělivě zavrtěl hlavou.

„Ty o tom ještě zdaleka nevíš všechno, holčičko. Kapitán Heywood je skutečně bezzásadový muž to je vidět už z toho, jak se zachoval k tobě, přestože to posuzuješ tak mírně ale má na svědomí mnohem závažnější provinění než pouhou přelétavost."

Georgiana mlčela, protože si vůbec neuměla představit, oč vlastně jde.

„Vzpomínáš si, sestřičko anebo jsi to možná ve svém trápení ani nepostřehla jak brzo se oba mladí pánové včera večer u Gardinerových rozloučili? Udělali to nečekaně pan Gardiner, jak víš, si rád dá po večeři partičku whistu a počítal s tím ale v rozhovoru padla poznámka, kvůli které museli nečekaně naléhavě odejít. Abys to pochopila, Georgiano, musím začít od začátku.

Když pan Jones sloužil v Belgii, ošetřoval tam jistého praporečníka Henryho Burgesse, člověka dost darebného; Jones mu pak zřejmě zachránil život nezbytnou amputací nohy. Tenhle Burgess teď žije v Londýně v dost nuzných poměrech, jak se po dlouholetých nezřízenostech a výstřednostech ani jinak čekat nedá. Lékař, protože má soucitné srdce, za ním podle možnosti dochází, i když nemá valnou naději, že by mu pacient za jeho služby kdy zaplatil, a jeho společnost také není nijak povznášející.

A tenhle chlapík, jak se zdá, se poslední dobou vychloubal, zvlášť když mu pití rozvázalo jazyk, že dostane nějaké peníze. Jones ho poslouchal jen na půl ucha, protože básníci bývají často duchem jinde, a krom toho považuje Burgesse za honimíra, který je ponejvíce tak zmožený ginem, že špatně rozlišuje skutečnost od zbožných přání. Nicméně z jeho řečí vyplynulo asi toto: U karet se Burgess skamarádil se dvěma výtečníky, stejnými darebáky jako on sám, flamendry ochotnými chopit se čehokoli, aby upokojili své věřitele. Jeden z nich, chlapík od vojska, se nedávno přiženil do rodiny, kterou nečekaně potkalo štěstí; jsou to lidé venkovsky prostí, kteří se dají lehko obalamutit. Třetí z kroužku těch výtečníků, nejpodnikavější z nich, pak navrhl způsob, jak těm prosťáčkům ulehčit od břemene jejich nedávno nabytého majetku. Vymysleli si, že někoho z té rodiny nepravdivě obviní z krádeže krajky v místním obchodě.“

„Proboha, bratře,“ zvolala Georgiana v úžasu, „chceš snad naznačit…“

„Měj strpení a vyslechni mne. Svůj úmysl hbitě uskutečnili s pomocí mladého hertfordshirského obchodníka, který se zkazil v hlavním městě; dáma byla zadržena a její svoboda, ba i její život byly ohroženy, pokud ji manžel nevyplatí částkou jednoho tisíce liber. Tuto odpornou lest vymyslel, jak Burgess tvrdí, jistý uhlazený námořní kapitán, jeho kamarád z dětství které strávil v herefordské vísce Wallingfordu. Jones, protože toho vysloužilce zná, mu z celé povídačky věřil kdoví jestli zlomek. Představ si tedy, Georgiano, s jakými pocity ode mne vyslechl, že náš okouzlující kapitán od královského námořnictva Thomas Heywood také pochází z onoho Wallingfordu!

Jones a Leigh-Cooper proto od Gardinerů pospíchali rovnou do Burgessova podnájmu v Covent Garden. Zastali praporečníka rozjařeného vínem, jak v tomto čase zpravidla bývá, a také čerstvou zprávou o posledním z řady malérů, který postihl jeho kamaráda z mládí. Nedal se dlouho pobízet a všechno jim vyklopil.

Kapitán Heywood byl zřejmě na kontinentě proslulý; nikoli však pro své hrdinské činy, jak nám často naznačoval, ale z důvodů zcela jiných. Rejstřík jeho prohřešků je bohatý některé z nich se sotva hodí pro tvá jemná ouška ale nejvíc kapitána ničila jeho záliba v hazardních hrách. Už dávno v nich utratil všechny své peníze; pak následovaly rodinné statky; jeho dluhy rok od roku rostly. Jakmile mu to povinnosti na lodi dovolily, přijel proto do Anglie, aby zoufalou situaci vyřešil výhodnou ženitbou.

Ten lump Burgess z toho měl velkou legraci, když líčil kamarádovy těžkosti. Jistý čas se slibně vyvíjely námluvy s bohatou nevěstou v Kentu a kapitán Heywood byl pln nadějí; až se pak její matka nějak informovala o kapitánově prekérní finanční situaci a poslala ho pryč teta Catherine, říkej si o ní, co chceš, bděle střeží zájmy své dcery. Tady v Londýně ho tato smůla na chvíli odradila od cílevědomé honby za věnem až do jisté příhody před dvěma dny.

Stalo se to právě v tomhle pokoji, drahá Georgiano. Kapitán Heywood seznal, že je odhalen a jeho záměry jsou ohroženy. Burgess se zřejmě před kapitánem často vychloubal, že jeho neduhy léčí proslulý lékař a básník Hugh Jones; přitom však ani jednoho, ani druhého nenapadlo, že by se Jones mohl znát s rodinou, kterou hodlali poškodit. Když se s ním kapitán střetl tváří v tvář v jejich domě, byl otřesen. Sotva mohl doufat, že Burgess před svým lékařem o všem taktně pomlčel. Ten večer přišel k Burgessovi značně rozčilen. Rozhodl se, když viděl, že budou pravděpodobně odhaleni, od celého záměru upustit, vyplatit obchodníka, dosvědčit nevinu té dámy, a tak se z toho vyvléci; ale vysloužilec, který nikdy neváhal riskovat, posílen ginem a navíc přesvědčený, že třetí spiklenec by na takový obrat nepřistoupil, se mu vysmál a pouze milostivě svolil, aby se kořist rozdělila způsobem pro něho výhodnějším.

Heywood tam dlouho seděl a láteřil na svůj osud, který se oběma mužům vskutku jevil beznadějný, protože věřitelé tvrdě naléhali a bez podílu z lupu z toho kapitán neviděl

východisko. Pak ale – protože náš námořník je všechno, jen ne nedovtipný ho napadlo, jak by svou situaci přece jenom vyřešil. Prohlásil, že v Londýně dlí jistá bohatá nevěsta nepříliš bystrého rozumu a uvadající krásy, která je mu nakloněna. Když si pospíší, získá její ruku dřív, než její rodina stihne o jeho poměrech něco zjistit. Osud Caroline Bingleyové byl takto rychle zpečetěn a obávám se, že ji nic dobrého nečeká."

V Georgianě vyvolalo jeho líčení tolik pocitů, že hodnou chvíli nebyla mocna slova. Teprve potom promluvila: „Je mi slečny Bingleyové líto," povzdechla si. „Ke mně se kapitán nezachoval pěkně, ale jí, chudince, ublížil mnohem víc. Ale, bratře," uvědomila si, „pověz mi – je to jisté, že paní Philipsová bude očištěna a propuštěna na svobodu? Pak tyhle odporné pikle přinesou i něco dobrého."

„Jsou vskutku odporné a mohlo to všechno dopadnout mnohem hůř, nebýt jistého muže. Georgiano, zbývá mi odhalit ještě něco, a já si kladu otázku, jestli ti o tom mám povědět, protože tě to jistě zabolí. Ale měla bys znát všechno, musíš znát všechno, protože ten třetí darebák, sestřičko, je želbohu někdo, s kým ses už obeznámila, a za nepříjemných okolností, neboť ti v minulosti zle ublížil. Je to poručík George Wickham."

„Poručík Wickham!" zvolala Georgiana a zbledla jako stěna. „Ach, bratře drahý! Proč nás ten člověk stále pronásleduje? Cožpak s ním už nebylo dost trápení?"

„Není se co divit, že ti to připadá neuvěřitelné," řekl jí na to Darcy. „Ale ujišťuji tě, sestřičko, a načerpej z toho útěchu, pokud můžeš, že mu přitom nešlo o to, aby ublížil tobě, ale aby se pomstil mně. Měj strpení, Georgiano, a zvíš vše.

Burgess jim to všechno vyprávěl a měl z toho náramnou švandu, zatímco naši mladí přátelé mu naslouchali se vzrůstající hrůzou. Sotva hodinu před jejich příchodem si k sobě Burgess povolal Wickhama, aby mu sdělil nejčerstvější novinu, že Heywood od jejich záměru odstupuje. K jeho údivu to poručík nepřijal s radostí, ale s hněvem. Burgess je

hlupák, rozčiloval se, když nepochopil, že vinou Jonesových styků je s jejich plánem konec. A pak se přímo rozzuřil, čímž pobavil Burgesse ještě víc. Rodina, v jejichž salonu se Jones ocitl, se na něm, na Wickhamovi, hrozně provinila. Pyšná vrchnost, s níž byl kdysi v blízkých vztazích, nese vinu za všechno jeho trápení: vyrvali mu jeho prebendu, odňali mu výsady, které mu právem náležely, uvrhli ho do chudoby, jaká mu nikdy nebyla souzena. A teď ke všemu ještě zmaří jeho poslední intriku! To je k nesnesení!

Takhle běsnil, vykládal Burgess, hezkou chvíli. A že prý neustane, dokud jim nezasadí takovou ránu jako oni jemu. Znectí jejich jméno po celém Londýně: rozhlásí – odvahu, sestřičko drahá, protože tohle se tě nepochybně dotkne nejbolestněji – že došlo k důvěrnostem mezi ním a mladou dámou z té rodiny. Ne, prohlašoval, neustane, dokud nepošpiní jméno slečny Georgiany Darcyové.“

Georgiana vykřikla zděšením. Bratr jí dopřál čas, aby se vzpamatovala, a pak mluvil dál.

„Leigh-Cooper poslouchal Burgessovo vyprávění s rostoucím pobouřením. Když však padlo v takovéhle souvislosti tvoje jméno, rozhořčil se až k nepříčetnosti. Chytil toho mizeru Burgesse pod krkem a hrozil mu ještě horším násilím, jestli mu okamžitě neprozradí, kde Wickhama najde, a vyděšený Burgess mu rychle vyhověl.

Náš básník tvrdí, že ještě nikdy neviděl přítele takhle běsnit. Vyřítil se od Burgesse a letěl do Edward Street, kde se Wickham ubytoval. Nebudu ti, sestřičko, popisovat, co se tam dělo. Znáš Wickhama, je to rázný muž a byl v zoufalé situaci. Přesto se Leigh-Cooperovi neubránil. Abych to dále nerozváděl, Wickham je teď ve věznici na Bow Street a muži zákona byli vysláni, aby dopadli jeho spřežence. Pan Gardiner, radostí bez sebe, se už rozjel do Hertfordu, aby sestru dovedl domů.

Jistě si umíš představit, Georgiano drahá, jak bylo našim mladým přátelům zatěžko mi některé okolnosti těchto událostí vylíčit. O Wickhamovi říkali jen to nejhorší: je to

rozený lhář a neštítí se žádného podvodu. Zvlášť Leigh-Cooper byl tak rozhořčen, že ty urážky ani nechtěl opakovat. Naše rodina je mladému Jonesovi nesmírně zavázána a ještě víc tomu udatnému a obdivuhodnému Leigh-Cooperovi.“

Georgiana neměla sílu mu na to cokoli odpovědět. Hned poté se uchýlila do svých komnat a tam se v soukromí oddávala rozčilujícím úvahám.

ČÁST SEDMÁ

40

Elizabeth Darcyová očekávala pokaždé netrpělivě další manželovu zprávu z Londýna, ale nad žádnou se nezaradovala tolik jako nad dopisem z příštího dne. Takový příznivý obrat! Tetičce se vrátí svoboda, jméno Bennetových bude očištěno, a co ji nejvíc blažilo, manžel se už vrátí domů. Tím se jí bohatě vynahradí všechno trápení, které musela podstoupit.

Minulé týdny byly pro paní Darcyovou vskutku krutou zkouškou. Sousedé ne a ne polevit v bdělém zkoumání maléru Bennetových, ve všech domech se k tomu denně vraceli, a zatímco s obdivuhodnou péčí probírali všechny podružnosti, pomíjeli takové banální okolnosti jako ohleduplnost či pravdivost. Dny se těžce vlekly a Elizabeth bolestně postrádala oporu milujícího manžela.

I Jane, obvykle tak spolehlivý zdroj duševní vyrovnanosti, jí tentokrát byla málo co platná, neboť byla plně vytížená domácími starostmi. Příchodem malé Elizy se její život docela změnil. Postarat se o dcerušku, to by byla hravě zvládla, jelikož měla mateřskou povahu a osud jí dopřál klidné děťátko; potíž byla však s dospělými příbuznými. Zatímco rodiče Bennetovi pilně rozvíjeli úvahy, zda se na celém světě najde pěknější robátko, pan Bingley střízlivěji prohlašoval, že je to nemluvňátko jako každé jiné, žádný zázrak, i když je ovšem mimořádně rozkošná, a jestlipak si povšimli, s jak obdivuhodnou silou mává chrastítkem? Takové utěšené výměny názorů se v průběhu jediného dne

mnohokrát opakovaly – až z toho ubohá Jane měla hlavu jako škopek.

„Je mi tuze líto, sestřičko, že jsem ti poslední dobou neposkytla víc útěchy," pravila Jane. „Vím, že jsi nesla těžký kříž.

Teď ale přichází vysvobození. Tetička bude propuštěna! To musíme honem povědět matince!"

„Všeho do času," řekla jí na to Elizabeth. „V dopise stojí ještě další zpráva, a o té se nemám podle Darcyho nikomu zmiňovat. Vyšlo najevo cosi tak prapodivného, že mi to ani nebudeš chtít věřit. Představ si, Jane, že mezi těmi darebáky, kteří se domluvili na té odporné lsti vůči tetičce, je kromě jiných také náš vlastní švagr Wickham."

„George Wickham jako zloděj?" zvolala Jane jata hrůzou. „Švagr má možná totiž určitě četné sporné vlastnosti, ale neumím si představit, že by to byl zločinec. Patrně jde o jiného důstojníka, třeba z jeho pluku, nebo o někoho podobného jména. To bude nejpravděpodobnější, protože takových jmen je hodně."

„Janičko milovaná, díky tobě je ze mě vědma. Prorokovala jsem, že mi to nebudeš chtít věřit, a jak vidíš, taky mi nevěříš. Ale i ty, sestřičko, se občas musíš smířit s něčím nepochopitelným, protože je to on a nikdo jiný. Mně je hlavně líto Lydie. Je to odjakživa stvoření povrchní a lehkomyslné, to je pravda, ale nedopustila se ničeho, čím by si vysloužila tuhle hroznou ostudu."

„Máš pravdu, ubohá Lydia!" zvolala Jane. „Jak ta asi trpí! Co se teď stane s jejím manželem?"

„Myslím, že na něho už dopadla ruka zákona," povzdechla si Elizabeth. „Neztrácejme ale naději, sestro. Darcy vytáhl toho darebáka z nesnází už kolikrát a jsem si jista, že se o to pokusí i nyní. Co se mladého Turnéra týká, tomu, obávám se, nepomůže už nic."

„Pan Darcy se k naší rodině chová s bezpříkladnou laskavostí," prohlásila Jane. „Chválabohu, že v něm máme takové zastání. Ach, Elizabeth, co tomu řekne matinka, že její

oblíbená dcera tak hluboko klesla! Tohle přehluší zprávy, které by jinak byly tak radostné. Což se naše rodina nikdy nezbaví ostudy?“

Elizabeth jen přitakala, neboť jí bylo až příliš jasné, že sousedé, když jim z rozhovorů vymizí skandál staršího data, chytnou se toho nového s vervou, která se bude zdát na místě všem až na ty nejuvážlivější a ty bezprostředně zasažené. A to se v nadcházejících dnech také potvrdilo.

Útěchy se však rodině Bennetových dostalo v pravý čas. Než stačili upadnout v zoufalství, mohli načerpat oporu z dopisu, jejž panu Bennetovi zaslal jejich účinlivý bratránek Collins.

Velevážený pane,

jak naše blízké příbuzenské svazky, tak mé poslání sloužit duchovnímu blahu lidstva na mne opět vrhají tíživé břemeno nutnosti projevit Vám soustrast u příležitosti neblahých událostí ve Vaší rodině. Moje choť spolu se mnou vyjadřuje lítost nad Vaším novým zostuzením, jež jistě ve Vašem případě provází ještě hlubší smutek u vědomí, že Vaše dcera Lydia se ocitla v takovém postavení vinou Vaší dřívější otcovské shovívavosti. Vzhledem k svému kněžskému úřadu Vám nemohu nepřipomenouti, že jsem už před jejím horko těžko dojednávaným sňatkem předpovídal, k jakým koncům to povede, a nyní se to tedy k mému zármutku potvrdilo.

Hořce na mne doléhá vědomí, že jsem dědicem rodu a panství, jež tak hluboko klesly. Lady Catherine mi ve své shovívavosti osobně vyslovila hlubokou soustrast, když jsem jí dnes dopodrobna vylíčil všechny události, jak jsme o nich byli zpraveni dopisem paní Collinsové z Hertfordshiru. Což bylo od milostivé lady vskutku velkorysé vzhledem k tomu, že jistý pán z jejího vlastního příbuzenstva nezůstal do tohoto případu nezapleten z jemnocitu, jak jistě chápete, nezabíhám do podrobností. Moje patronka právem soptila rozhořčením nad zlolajností Vašeho zetě Wickhama. Poradila mi, abych se nadobro odpoutal od tak neúctyhodného svazku, jakým se

nevyhnutelně nyní stává naše příbuzenství; jen a jen díky svému vznešenému povolání Vám nyní adresuji tato procítěná slova soucitného rádce.

Slečně Kitty Bennetové jsem naznačil, že by se měla co nejdříve vrátit do lůna své rodiny, kde je jí nyní v čase soužení a ponížení dozajista více třeba než tady u nás. Děvče však je v důsledku Vaší shovívavosti svéhlavé a nechce odjet, dokud si pro ni nepřijede její paní matka. Věřím, že pro ni neprodleně někoho pošlete.

Celou záležitost mi ještě znepříjemňuje podezření, že se do ní zakoukal můj kaplan pan Samuel Beasley, jehož bylo mou nemilou povinností varovat před nebezpečím takového svazku. Moje rada u něho bohužel nepadla na úrodnou půdu, protože je to umíněný člověk. Jeho vyhlídky jsou poměrně slušné, Vaše dcera Kitty má velkou smůlu, že jí sestřino neblahé manželství zničilo všechny naděje na životní štěstí, protože po téhle poslední aféře, jak jistě sám uznáte, nemá naději na dalšího nápadníka.

Z hloubi duše Vás lituji, vážený pane. Zatímco tato slova píši, jeví se mi rada mé šlechetné patronky čím dál tím uvážlivější, jsem tedy nucen Vám oznámit, velevážený pane Bennete, že od chvíle, kdy slečna Kitty Bennetová opustí Hunsford, přerušuji s Vámi a Vaší rodinou veškeré styky až do té doby, kdy mi připadne povinnost starat se o Longbourn.

S tím zůstávám, vážený pane, atd., atd.

Pan Bennet se při první příležitosti obrátil na své starší dcery, aby s nimi probral obsah výše uvedeného pozoruhodného sdělení.

„Co se to jenom děje za zázraky?“ položil jim otázku. „Přiznávám, že jsem nad Kittyinými dopisy kroutil hlavou. Získal jsem z nich dojem, že se poslední dobou věnuje konání milosrdných skutků v hunsfordské farnosti se zanícením obvykle vyhrazeným volbě nového čepce. Nepoznával jsem v těch výlevech tu povrchní hloupou slečinku, která je mi už drahně let útěchou ve stáří. Že by najednou dostala rozum ani

ne tak díky povznášejícímu vlivu Collinsových jako spíše tohohle mladého Beasleyho? Pokud opravdu dokázal napravit takovou Kitty, musí to být muž mimořádných schopností.“

„Raději na to nespoléhejte, tatíčku,“ podotkla Elizabeth. „Charlotta mi o panu Beasleym psala už dříve a podle jejího názoru je to mladík nadmíru bystrý a jeho činnost je příznivě posuzována předními rodinami v hrabství. Snad není vyloučeno, že by jemu padla do oka Kitty, sotva však můžeme očekávat, že by se sestře zalíbil muž, který je s to jí nabídnout jen inteligenci, věrnost a vyhlídku, že se mu časem povede dobře.“

„Koukáš na to moc přísně, Lízinko,“ namítla Jane. „Vzpomeň si, jak jsem ti říkala, že se u Kitty a Mary nevzdávám naděje. Možná jsme tady u nás s nimi mnoho nesvedli, ale pokud je tenhle pan Beasley skutečně rozumný muž, tak nás Kitty třeba ještě všechny překvapí.“

„Mluvíte o Kitty?“ zeptala se Mary, která právě v té chvíli vešla s matkou do pokoje. „Proč v tom Hunsfordu tak otálí? Neumím si představit, co ji tam drží. Široko daleko nic než zapšklí chalupníci na modlitbách a jiná kniha než Bible se tam nenajde.“

„Bible by ani tobě neuškodila, milostslečno,“ prohlásila její matka. „Sama jsem právě své matince předčítala z Bible, když mne pan Bennet poprvé spatřil – viďte, můj milovaný? Měla jsem na sobě modré mušelínové šatečky s roztomilým malým volánkem dole na sukni a dodneška si pamatuji, jak se na mne zadíval. Od té doby patří Kniha žalmů k mým nejoblíbenějším.“

„Písmo svaté na některé ctitele možná takhle zapůsobí,“ pravila Mary. „Kdybych já byla vedena podobnými úmysly, nechala bych se raději překvapit nad díly Liviovými. Pozornosti takového druhu však nevyhledávám, rušilo by mne to při studiu Tristana a Isoldy.“

Nato zvedla Elizabeth oči k nebi, zatímco Jane se jen pousmála.

„No, jak vidím," prohlásil pan Bennet, „neměl bych očekávat rozšíření duševních obzorů u obou svých zbývajících dcer s přehnanou dychtivostí. Pro Kitty však horempádem nepojedu, přece nepřipravím bratránka Collinse o příležitost rozčilovat se ještě o pár dní déle."

41

V manželstvích na úrovni žár lásky žhavé dost brzy chladne v přátelský cit. Jen co jsou zamilovaní svoji, manželské sliby dozní a svatební dorty se dojí, mohou se vášnivé pohledy opět zklidnit ve vlídné zření a druhdy rozbouřené srdce se ustálí do pohodlnějšího rytmu.

Manželé Darcyovi však tak nedostatečně dbali toho, co velí dobrý tón, že když se jeho návrat domů, oběma toužebně očekávaný, konečně uskutečnil, ještě to předčilo jejich představy. Svazek, který začínal samým nedorozuměním, dozrál otevřenou výměnou názorů v opravdový soulad duší a touhy a skýtal pak Elizabeth takový pocit štěstí, jaký si dříve neuměla ani představit.

A situace jejího manžela byla stejně záviděníhodná.

„Lízinko moje," povzdechl si krátce poté. „Ty poslední osamělé týdny bez tebe byly nekonečné. A to si představ, že ještě před dvěma roky jsem tě neznal. Patrně takové časy kdysi byly, ale přiznám se, že mi úplně vypadly z paměti."

„A to se není co divit," podotkla k tomu jeho choť, „když uvážíme, kolik trápení ti moje rodina od té doby způsobila. Jsme pro tebe stálý zdroj neklidu a trapností. Překvapuje mne, že s láskou nevzpomínáš na ty doby, kdy jsi o rodině Bennetových neměl ani zdání."

„To neříkej," ohradil se. „Tobě vděčím za tolik štěstí, a pokud jsem byl s to tvé rodině v něčem vypomoci, pak jsem tím jen chabě vyjádřil poděkování za tebe, Lízinko. Krom toho musím po pravdě uznat, že za mnohé smutné události posledních let nesu jistou vinu. Kdybych byl odhalil hned

zpočátku, co je Wickham za člověka, a místo abych bral ohled na své soukromé záležitosti, myslel víc na obecný užitek, nebyl by mohl dál páchat hanebnosti. Chtěl jsem ale chránit pověst své ubohé sestry, a co jsem měl tedy dělat?“

„Nic jiného jsi dělat nemohl,“ ujistila ho manželka. „Zachoval ses správně. Tvá sestra tehdy potřebovala, abys ji chránil, vždyť byla tak mladá, a proto se dala oklamat. Ale poslyš, Darcy, víc než tehdejší Georgiany je mi líto té dnešní. Dosud jsem o tom s tebou nemluvila, ale vytušila jsem, že jí popletl hlavu ten nestoudný kapitán Heywood. A teď tu chodí jako tělo bez duše, bledá, docela jiná než dřív. Je to opravdu smutné. Myslíš, že to těžce prožívá?“

„Bojím se, že ano,“ odvětil jí manžel vážně. „Ach, Lízinko, jak hrozně jsi nám v Londýně chyběla! Sestra, ať se trápila sebevíc, mně se nesvěřila. Teď je doma, a já se utěšuji pomyšlením, že se poradí s tebou. Sám sice vidím, že se trápí, ale marně si lámu hlavu, co dělám špatně, že se mi nesvěří.“

„Cožpak nevíš, že taková dívenka spíš vypoví, co ji tíží, svému oblíbenému králíčkovi než vlastnímu bratrovi? A zvlášť v takových záležitostech. Ale spolehni se, promluvím s Georgianou a udělám pro ni, co bude v mých silách. Určitě nemá srdce zlomené natrvalo: je jí osmnáct, a možná čím víc to vypadá, že se už nevzpamatuje, tím spolehlivěji to překoná.“

Když se však Elizabeth nakonec ocitla se svou švagrovou o samotě, zjistila, že jí smutek tak lehce nevymluví.

„Nechci ti zastírat, milá Elizabeth,“ začala Georgiana hned zkraje, „že jsem bohužel podlehla omylu, vlastně otevřeně řečeno, provedla jsem hloupost. Kolikrát jsem se před tebou vychloubala, že mám srdce proti něžným citům obrněné, až jsem je pak věnovala někomu, kdo si je zasloužil nejméně. Jistě nemusím dodávat, že mluvím o kapitánu Heywoodovi. Bezostyšný darebák to je: vždyť málem kdyby byl prosadil svou přivodil zkázu tetičce mé drahé Lízinky. A mně přitom připadal tak pozorný, tak něžný! Točil se kolem mne a počínal si tak, že se o jeho zájmu sotva dalo

pochybovat. Byla jsem asi slepá, že jsem se dala zmámit lichotivými řečičkami. Zatímco on to vůbec tak…“ A rozplakala se.

„Holčičko ubohá! Příliš brzy ti život udělil jednu ze svých nejtrpčích lekcí. Ale snad najdeš jistou útěchu v tom, že se kapitánovi podařilo oklamat nejen tebe, ale i nás ostatní; ba načas i tvou tetu Catherine. Když nic jiného, ocitla ses ve vybrané společnosti.“

„Ublížil nám,“ řekla Georgiana. „Zmámil nás všechny. Než se začal dvořit mně, myslela jsem si, že je určený sestřence Anne. A on přitom celou dobu kul jen pikle. Chtěl získat nějaké věno, a jak odporné prostředky k tomu použije, to mu bylo jedno. Podle nás oklamal.“

„Nesmíme mít kapitánovi za zlé, že se hodlal výhodně oženit. U lidí, kteří mají nákladné choutky a nic si neodepřou, je takové počínání prozíravé. Odsoudit ovšem musíme jeho podlost. Jak se zachoval k tvé sestřence, k tobě, k mé ubohé tetičce? Všechno to bylo samá lež a klam. Máš štěstí, žes mu unikla, Georgiano; po boku takového kapitána Heywooda bys v životě nepoznala klid, to mi věř.“

„Ale jak se potom máme v lidech vyznat?“ vybuchla Georgiana. „Kapitán Heywood neměl jen okouzlující způsoby, ale navíc pochází z dobré rodiny, je vlastně z mého příbuzenstva. Když na někoho takového není spolehnutí, tak na koho je?“

„Oprávněnou otázku kladeš,“ odpověděla Elizabeth, „a zasluhovala by výstižnou odpověď: jaká škoda, že taková neexistuje. Vím jen tolik: urozený původ nezaručuje nikomu charakter o nic spolehlivěji než barva jeho vlasů a zdvořilé chování není ještě zárukou dobrých úmyslů. Člověka nemáme hodnotit podle jeho rodiny ani vystupování, ale podle jeho skutků. Vezmi si třeba svého bratra nebo mého strýce Gardinera, anebo jako ještě výstižnější příklad toho mladého architekta Jamese Leigh-Coopera. Ten nemá vznešené předky ani líbivé způsoby, ale uvaž, Georgiano, jak si počínal. Pokud vím, zasloužil se o odhalení toho

zločineckého záměru zásahem téměř hrdinským. Vidíš tedy, holčičko, že s lidstvem to není ani zdaleka tak beznadějné, i když, jak se obávám, při svém zklamání bys o tom třeba mohla pochybovat.“

„Děkuji ti, že se mnou soucítíš, Elizabeth,“ řekla Georgiana, „ale doopravdy si to nezasluhuji. Co jsem se vrátila z Londýna, dlouze jsem o všem přemýšlela, a ještě i předtím v Londýně pod vlivem tvé moudré tetičky Gardinerové. To ona mi ukázala, jak málo vím, co je to pravá noblesa. Málo jsem dbala na ostatní, příliš mnoho na sebe. Byla jsem marnivá, pošetilá, sobecká; a následkem toho jsem pak přijímala dvornosti, když jsem si to měla moc dobře rozmyslet. A jak dobře víš, nezmýlila jsem se takhle poprvé.“

Povzdechla si. „Přesto se to už nestane. Věř mi, Elizabeth, že napříště podřídím své city rozumu, zdvořilosti a kázni. Soustředím se jen a jen na to, abych byla užitečná bratrovi a tobě.“

Elizabeth vyslechla tohle ujištění s radostí. Georgianino odhodlání v ní budilo obdiv, a přesvědčena, že sebeobětování takhle vypjaté dozajista vyprchá dřív, než by s tím nastaly potíže, vzala švagrovou za ruku a vřele ji stiskla.

„Ale pověz mi,“ obrátila se na ni Georgiana po chvíli, „jak je na tom tetička Philipsová? A také,“ zrudla nad tím obávaným jménem, ale statečně se ovládla, „tvůj neblahý švagr Wickham? Je ve vězení, a to je přece pro rodinu stejná rána jako v předešlém případě, ne?“

„O něm se zatím s jistotou nedá nic říci,“ odvětila Elizabeth a zaměřila pozornost k vlastním starostem. „Darcy doufal, že kvůli mé sestře se mu znovu podaří zasáhnout a poručík se dostane na svobodu; vycházejí však najevo další okolnosti, o nichž jsme nevěděli, a zkrátka a dobře, chtělo by to vlivnějšího přímluvce, než je tvůj bratr. O kapitánovi a jeho dámě zatím nikdo nic neví. Obecně se soudí, že odjeli do zámoří.“

Pohlédla s jistými obavami na mladou švegruši, aby zjistila, jak se vyrovná se zprávou o muži, který jí nedávno

tak ublížil. Georgiana ji však sotva poslouchala: už si pilně promýšlela, jakým způsobem by mohla zprostit rodinu Bennetových jejich nejčerstvější osudové rány.

42

Kdykoli se Georgiana vrátila po delší nepřítomnosti na Pemberley, měla ve zvyku co nejdřív navštívit svého milovaného kmotra, sira Geoffreyho Portlanda. Urozený pán se také na její návštěvy vždy nesmírně těšil. Darcyho jako kloučka miloval a nyní si ho jako muže vážil, avšak Georgianina krásná tvář a milá povaha ba dokonce i ten temperamentní projev, tolik odsuzovaný lady Catherine mu dokázaly vrátit dobrou náladu spolehlivěji než co jiného.

Tentokrát však vítal její návštěvu nejen kvůli společnosti své mladé chráněnky, ale také jako příslib, že se něco dozví o choti Fitzwilliama Darcyho. Možná by si to byl sám ani nepřiznal, ale v průběhu posledních týdnů si nová paní na Pemberley získala jeho uznání, ba snad i obdiv. Obával se, když ji tu Darcy před několika týdny nechal samotnou, že by u něho mohla hledat záštitu, kterou by jí on ve vší patřičnosti poskytnout nemohl. Zjistil však, že naopak zvolila stanovisko spíše přezíravé než ponížené. Ukázalo se, že Elizabeth Darcyová, když zůstane v neštěstí sama, málo dbá na to, zda na ni on sám nebo kdo jiný pohlíží s nelibostí. S hlavou vzhůru byla dál za svůj život odpovědná jen sama sobě.

Sir Geoffrey byl rozený aristokrat a nikdy by ho bylo ani nenapadlo vážit si někoho, kdo do kruhů jemu blízkých nepatří; avšak navzdory takovému postoji musel uznat, že mít paní Darcyová dost prozíravosti, aby se narodila do lepší rodiny, musel by ji teď chválit. Její postoj, její síla, a především skutečnost, že se mu nesnažila zavděčit, toho všeho by si byl vážil, kdyby mu v tom její původ nebránil. Sir Geoffrey, jenž obvykle přísně dbal, aby si nikoho nepustil k tělu, zachytil náhodou na jednom večírku paní Celie

Montagueové Elizabethin pohled a seznal, že jejím krásným očím velice svědčí, když vzdorovitě zajiskří. S ohledem na společnost nebylo možné připustit a také to nepřipustil aby se takové úvahy projevily změnou jeho chování, avšak v hloubi duše byl nucen uznat, že v ní má přinejmenším úctyhodného protivníka.

Oproti tomu bylo zřejmé, že žádné sebeovládání ze strany paní Darcyové neobměkčí srdce lady Catherine, jak zjistil z dopisu, který od milostivé lady dnes obdržel.

Velevážený příteli,

tak co říkáte té bennetovské licoměrnosti teď? Jelikož se o tom mluví po celé zemi, zajisté jste ani Vy nezůstal neinformován o jejich nejnovějším případu. Že jsem se stavěla proti svazku s Bennetovými, jest obecně známo. Avšak ani ve snu by mne nenapadlo, že se mezi nimi vyskytne i sprostý zloděj! Prostřednictvím do rodiny nedávno přijatého odporného zlosyna Wickhama strhli do zkázy kdekoho, bohužel včetně nešťastného mladého muže z příbuzenstva mého zesnulého chotě, jehož jste i vy sám hostil na zámku Denby Park.

Můj neblahý synovec, jehož se Wickhamovi podařilo zničit, se ocitl v prekérní situaci, jaká by pohnula k soucitu každého, vinou politováníhodného řetězce karetních dluhů. Dostal se do tak srdcervoucích nesnází, že jsem ho musela poslat pryč z Rosingsu, kde se ucházel o mou dceru Anne. A přitom kapitán je, když nic jiného, alespoň z přijatelné rodiny; jaká hanba, že ho k pádu strhl syn správce Darcyových!

A považte, že tím trápení s Bennetovými želbohu nekončí. Mladší dceři z téhle protivné rodiny, která se teď zdržuje u Collinsových na faře, se podařilo zmámit mého nového kaplana je to schopný mladý muž, i když to s náboženským zanícením až přehání takže mám o něho velkou starost. Taková partie by znamenala, že bych měla jednu z Bennetových denně na očích! Ta holka mi to dělá jistě

naschvál. Poslala jsem faráře, aby panu Beasleymu objasnil, jakému nebezpečí se vystavuje, ale ten mladík navzdory mému výslovnému nesouhlasu trvá na svém.

Teď sám vidíte, sire Geoffrey, že kdo se sblíží lidmi nižšího společenského postavení, nedočká se ničeho dobrého.

Já za svou osobu jsem s tím vším skoncovala. Více se k té záležitosti nebudu vracet a Vás důrazně vyzývám, abyste se napříště v mé přítomnosti o nikom z těchto nepříjemných lidí pod žádnou záminkou nezmiňoval, ledaže byste mi chtěl sdělit něco, co by dále dokreslovalo moudrost mého usuzování.

V úctě Vaše

Catherine de Bourghová

Sir Geoffrey dočítal tento list s jistým zklamáním. Doufal, že se z něho dozví, jak se stalo, že na pohled tak sympatický mladý muž jako kapitán Heywood zabředl do zločinu. Čeho se dopustil Wickham – člověk neurozený a navíc zkažený shovívavostí svého pána – tomu se příliš nedivil, ale že by tak hluboko klesl kapitán Heywood, nad tím siru Geoffreymu zůstával rozum stát a předpokládal, že mu to lady Catherine objasní. Dopis však netlumočil nic než mocný hněv lady Catherine na rodinu Bennetových a jejich blízké. Je pravda, že příbuzenstvo Elizabeth Darcyové se i nadále jeví velmi pochybné, avšak ani jim přece nelze klást za vinu dluhy, které někdo nadělal na druhém konci Evropy. Pomyslel si, že milostivá lady je při vší své vznešenosti nespravedlivá; to paní Darcyová by se na jejím místě tak nezachovala, o tom byl přesvědčen.

Další pátravé dotazy však musel odložit, protože nejprve Georgianu vřele přivítal, vyjádřil znepokojení nad tím, jak je jeho děvčátko drahé pobledlé, zřejmě v důsledku nedávného pobytu ve městě, a poslal služebnou pro horký čaj a zákusky, aby v tom zjednal nápravu.

„Sotva mohu doufat, Georgiano má drahá," začal, „že k tobě nedolehly zprávy o politováníhodných událostech v rodině Bennetových, událostech, které těžce dopadly nejen na

darebáka Wickhama, ale i na tvého vlastního bratrance kapitána Heywooda. Nechť je ti to ponaučením, holčičko, že urození mladí lidé musí přepečlivě dbát, s kým se stýkají. V tomto duchu varovala tvá teta Catherine tvého bratra, než se oženil, ten však jejích rad želbohu neuposlechl.“

Sir Geoffrey volil slova promyšleně: jelikož si byl vědom, jak Georgiana svou švagrovou ctí, domníval se, že začne Elizabeth plamenně hájit, a on se tak dozví, co s ní je. Dívka ho však zklamala, neboť namísto toho navázala na jeho dřívější poznámky.

„Vy sám, sire Geoffrey, kladete hlavní důraz na urozenost, avšak já jsem během svého nedávného pobytu v Londýně dospěla k odlišnému poznání. Slyšel jste už myslím o Gardinerových, Elizabethině strýci a tetě z Cheapside. Jsou to lidé příkladné zdvořilosti a uhlazeného vystupování, a přitom aspoň pan Gardiner neměl žádné rodové jmění. Zatímco někteří, ač se narodí se všemožnými výhodami… Vidíte, strýčku,“ vzpamatovala se, „že jsem poslední dobou hodně přemýšlela a dospěla jsem k poznání, že dobrý původ ještě nic neznamená, že to skutečně –“ a tu ji náhle napadlo výstižné podobenství – „nikomu nezaručuje charakter spolehlivěji než barva vlasů.“

Sir Geoffrey na toto zvláštní tvrzení hned neodpověděl.

„Drahá Georgiano, neměla jsi ještě možnost poznat svět,“ prohodil po chvíli. „Dovol mi jako člověku staršímu a světaznalejšímu, abych tě ujistil, že by bylo hrozné, kdybychom se nemohli spolehnout na lidi z našich vlastních aristokratických vrstev.“

Z toho Georgiana pochopila, že její dávný přítel a ona sama se v názorech liší, avšak vyhnula se střetu. Sledovala jiný cíl. Prekérní situace Bennetových se sice změnila, ale v žádném případě nevyřešila, jelikož Wickham zřejmě spáchal takové činy, že mu ani její bratr není s to prospět. Sir Geoffrey však vládne větší pravomocí než mladý Darcy, to věděla: kdyby ho tak dokázala přimět, aby zakročil v poručíkově zájmu, jak by se Elizabeth zaradovala! Za tím

účelem byla hotova vynaložit všechny prostředky, na jaké se zmůže včetně lstivého předstírání, že se s poručníkem ztotožňuje, ač tomu ve skutečnosti bylo právě naopak.

„Svět jsem ještě nepoznala, to je pravda," řekla tiše, „a tak se jen mohu podivovat vaší moudrosti. Avšak, strýčinku, snažně vás prosím, nehleďme příliš přísně na ty, kteří vyrůstali bez výhod, jimž se těšíme my sami. Tak třeba myslím na někoho, kdo prožil dětství s námi v Derbyshiru, a teď úpí v londýnském žaláři. Poručík Wickham si sám zavinil, že se do takového postavení dostal, to je pravda, a je to člověk sporného charakteru, přesto mne ale to pomyšlení trápí. Tatíček míval jeho otce rád. Vy byste to, sire Geoffrey, uměl změnit. Snažně vás prosím, ne kvůli němu, ale kvůli mně využijte svého vlivu v jeho prospěch."

Sir Geoffrey vyposlechl její řeč s jistým údivem, protože Georgiana se dobré dva roky o správcovu synu ani nezmínila a vůbec nejevila zájem o jeho osudy. Znovu se u ní projevuje, že má citlivé srdéčko, když se na něho obrací, a to kvůli nespornému darebákovi. Čím víc o její prosbě uvažoval, tím víc se klonil k rozhodnutí, že jí vyhoví. Georgiana ho dobře odhadla: měl vliv a mohl zařídit, aby mladého zlotřilce do čtrnácti dnů propustili a posadili na loď směřující do Antiguy. Sir Geoffrey obvykle neměl to srdce své kmotřence nevyhovět, a tím méně tentokrát, kdy orodovala v případě, v němž se on sám, pokud ji vyslyší, ukáže v příznivém světle. Krom toho mu blesklo hlavou, že takový čin bude obdivovat nejen jeho kmotřenka, ale i hrdá paní Darcyová.

„Wickham je lump," prohlásil rázně. „Ale jeho špatná povaha je i dílem tvého otce. Dostal nepevný charakter už do vínku, to je pravda, a dál se nevyvíjel tak, jak bylo třeba, vinou shovívavosti mého drahého přítele. Jelikož ten už není mezi námi, zůstává na mně, abych tuhle nemilou situaci napravil. Holčičko zlatá, vezmu si to na starost."

Georgiana radostí nebyla mocna slova. Popadla svého přítele za ruku a vděčně ho objala.

43

V následujících týdnech Georgiana, velice povzbuzena svým úspěchem u sira Geoffreye, seznávala, že smutek na duši obdivuhodně zahání společný vliv mládí a spokojeného sebevědomí. Trochu se sice ještě trápila, to je pravda, avšak jak dny míjely, začala přemýšlet nikoli o tom, co nemá, ale o všech výhodách, které v životě má, a znovu se vracela k užitečnému zaneprázdnění činnostmi jí vlastními. Ke knihám tíhla odmalička; nyní se obrátila se stejným živým zájmem k přepisování hudebních skladeb, zdokonalovala se v ručních pracích, pokoušela se vyportrétovat Elizabeth, zkrátka a dobře, vypracovávala se do tak dokonalé podoby vzorné mladé dívky, že to její bratr pozoroval se značným zneklidněním.

Elizabeth oproti tomu sledovala s nezkaleným uspokojením, jak se švagrová vzpamatovává. „Mám radost, Georgiano," podotkla jednoho dne, když si spolu vyšly na procházku, „že se vesele aspoň tváříš. Dost možná v srdci radost ještě necítíš, ale věř mi, že pokud budeš dál pěstovat její zdání, časem se promění ve skutečnost. Všechny lidské bytosti se ochotně nechávají klamat, a to by ses divila, jakým bláznivinám jsme schopni uvěřit, když se do toho dáme."

„Doufám, že časem dokážu těžit z této zvláštní schopnosti," povzdechla si Georgiana, „ačkoli jen ty, Elizabeth, víš, jak málo jsem prozatím překonala smutek. Už si ale nepřeji, aby všechno bylo jinak. Chovala jsem se nemoudře, ale myslím, že jsem se ze svých chyb přece jen poučila. Teď už spolehlivě rozpoznám, koho bych si měla a koho neměla vážit, a za to vděčím hrdinnému kapitánovi, přestože to od něho byla krutá lekce."

Švagrová jí takové odhodlání schvalovala, i když se v duchu musela usmát nad optimistickým předpokladem, že slečnu Georgianu Darcyovou do nejdelší smrti žádný muž ani žena neoklame.

„Ale nemluvme už o mém trápení," převáděla Georgiana krátce nato řeč jinam. „Bratr mi sdělil skvělou zprávu. Sir Geoffrey Portland prý intervenoval za poručíka Wickhama. Nevím, jak to zařídil kmotříček, jak víš, má značný vliv ale světe, div se, koncem týdne má být poručík propuštěn z vězení a odpluje do Antiguy, kde dostane práci na třtinových plantážích sira Geoffreye. Není to báječné?"

Elizabeth se dozvěděla o tomto obratu hned zrána, takže už měla čas podivovat se nad takovým zázrakem a přemýšlet, jak k němu došlo. Že sir Geoffrey vynaloží námahu v zájmu těch, jichž si nepovažuje, to byla okolnost věru nepředvídaná.

„Bylo z jeho strany velmi laskavé, že se o ten případ zajímal," přitakala, „a problémy naší rodiny se tím rázem vyřešily. Lydia s maminkou jedou do Londýna, aby popřály poručíkovi šťastnou cestu; sestra hodlá manžela následovat při první příležitosti. Jsem siru Geoffreymu upřímně vděčná, že se kvůli nám obtěžoval, ale doznávám, že mi to trochu vrtá hlavou. Neměla bych snad za těmi vítanými událostmi hledat ruku své nové švegruše?"

Georgiana se zapýřila, ale rázně tu domněnku popřela, a mluvily pak už o něčem jiném.

Až později, když se ocitla o samotě ve své komnatě, dovolila si to potěšení, že se k onomu rozhovoru v duchu vrátila a dlouze se jím kochala. Kolikrát byla od té doby ve velkém pokušení, aby švagrové jásavě sdělila, že urozený pan soused vzal jejich při za svou, ale vždy odolala ze strachu, aby v Elizabeth nevzbudila přehnané naděje, které by se obrátily v ještě horší žal, kdyby všechno úsilí nakonec ztroskotalo. Když teď měl Wickham svobodu téměř jistou, rozhodla se, že o své účasti na celé věci pomlčí, a raději se sama v hloubi duše těšila vědomím, že prospěla těm, které má ráda, a to vědomí jí bylo tím milejší, že je nemusela s nikým sdílet.

Od nejútlejšího věku vzrušovala Georgianu četbou ještě podněcovaná touha konat dobro. Naneštěstí vyrůstala bez společníků vlastního věku, navíc obklopena všemožným

blahobytem, a tak neměla mnoho příležitostí projevit nesobeckost a její šlechetné záměry se tím pádem přimkly spíš k představám o hrdinských skutcích než k nějakému všednějšímu konání. Až teď se jí poprvé v životě podařilo prokázat ne právě bezvýznamnou službu někomu druhému a tou osobou byla právě její švagrová, kterou upřímně milovala. Co na tom záleželo, že podnětem její pomoci byl odsouzeníhodný Wickham; podstatné bylo, že tím ulehčila Elizabeth. Jak se z toho Georgiana ve svém upřímném citlivém srdéčku radovala, to si jistě umíme představit.

Pod dojmem úspěchu tak parádního mohla se naše hrdinka vzpamatovat až příliš hladce, zkrátka a dobře získat o sobě mínění přehnaně oslnivé. Naštěstí jí osud v těch časech poskytoval zřetelné upozornění, že není ještě dokonalost sama, a to v podobě jejího stále napjatého vztahu k Jamesi Leigh-Cooperovi. Od návratu na Pemberley ho spatřila pouze jednou. Bylo to setkání krátké a mladý architekt se k ní přes vstřícné úsilí z její strany choval odměřeně. A hned byl pryč. Zatímco dříve se ji dychtivě snažil rozpovídat, teď se jen uklonil, a jakmile si s ní vyměnil pár nejnutnějších zdvořilostních frází, věnoval se dál své práci. Tušila, že to tak bude i nadále a že tu roztržku sama zavinila, věděla moc dobře ale skutečnost, ty chladné úklony namísto dřívějších upřímných pohledů, jeho lhostejné: „Dobrý den, slečno Darcyová," namísto někdejších dlouhých rozhovorů, to všechno ji trápilo víc, než by byla pokládala za možné.

Když se jednoho dne procházela v parku a dumala nad tou rozepří i nad nečekaně bolestným rozčarováním, které kvůli tomu prožívá, zahlédla statnou postavu pana Leigh-Coopera: zřejmě cosi dojednával se šafářem Merkinem. Chvíli ho zpovzdáli pozorovala: architekt mluvil rázně, ale jakmile se šafář vzdálil, viděla zřetelně, jak smutně svěsil hlavu. Často u něho byla svědkem arogantního a v poslední době zamlklého chování, ale dosud nikdy neprojevil sklon k melancholii.

Rázem se rozhodla, že si s ním promluví, a rozběhla se za odcházející postavou. „Pane Leigh-Coopere," začala, jen co

ho dohonila, „nemohu se smířit, a také se nesmířím s tou hořkostí, která mezi námi nastala. Bývali jsme přece přátelé. V Londýně jsem vás urazila, já vím, a nemohu to napravit jinak než vás požádat o odpuštění. Naléhavě vás prosím, nehněvejme se dál kvůli něčemu, co bylo a už není. Povězte, nemůžete mi to prominout?“

Leigh-Cooper se podivil, když ho tak zastavila, a její slova ho překvapila ještě víc. Nevěděl, jak se na to tvářit. Ale když se na ni zahleděl, všechen hněv a hněval se hodně se nutně rozplýval, jak pod dojmem jejího přímočarého oslovení, tak upřímné prosby, kterou jí vyčetl z očí. „Milá slečno Darcyová,“ začal, krev se mu však vehnala do obličeje a rozrušení mu nedovolilo pokračovat.

Georgiana zaznamenala jeho rozpaky a chtěla je zahnat. „Je to tedy dohodnuto,“ prohlásila srdečně, „a budeme opět přáteli. Pojďme si povídat jako kdysi. Vy, pane Leigh-Coopere, mi budete vykládat, o čem vám libo, třeba o támhleté říčce nebo o derbyshirském mramoru nebo o básních svého přítele pana Hugha Jonese, a já slibuji, že vám budu uchváceně naslouchat. Jak je v Pemberley dnes ráno nádherně! Je to tím nezvykle krásným jarem, anebo ve mně ten obdiv vzbuzuje vaše dílo?“

Odpověděl jí už s podstatně větší sebedůvěrou, neboť mu příhodnou oporu poskytoval námět, o němž toho hodně věděl. „Soudím, že je to od obojího trošku, slečno Darcyová,“ řekl. „Mým dovednostem sotva vděčíte za to, že zálibně spočinete očima na toku oné říčky, na tomhle pěkném trávníku nebo na kaštanech na svazích kopců v dáli. Já jsem se o váš nynější pěkný dojem zasloužil jen tím, že jsem uvolnil poezii, kterou park v sobě měl. Dost dlouho trpěly přirozené přednosti zdejšího prostředí tím, že jim člověk nutil svůj řád, zpočátku jistě veden nejlepšími úmysly. V době, kdy jste odjela na cesty, jsem se zasadil o to, abych park osvobodil, a věřím, že se mi to docela povedlo. Dovolte ale, abych vám to všechno ukázal podrobněji.“ A jako kdysi jí nabídl rámě, které ona přijala s radostí, že mezi nimi opět

vládne shoda. Prošli spolu všemi zahradami, on jí vysvětloval, co udělal, a ona zaujata jeho slovy a uchvácena jeho představami mohla poprvé od svého návratu na Pemberley obdivovat změny, které zde uskutečnil a které předtím pro samé smutné soužení ani nevnímala.

„Je to opravdu krásné na pohled," řekla nakonec. „Žila jsem v domnění, to doznávám, že všechno, co jsem kolem sebe vnímala od dětství, se sotva dá vylepšit, ani kdyby se toho ujal někdo tak nadaný jako vy. Mýlila jsem se, jak jste mi právě předvedl. Příroda se musí podřídit lidskému řádu; může pod ním dokonce i vzkvétat, ale oč nádhernější je, když jí dovolíme, aby se rozvíjela nespoutána umělými zábranami! Mýlila jsem se velice často a mrzí mě to. Ale věřte mi, pane Leigh-Coopere, že jsem se z Londýna vrátila jiná, než jsem odjížděla; myslím, že teď lecčemu lépe rozumím. Uznávám, že vznešená společnost jistě má svou cenu, ale přehnaně vytříbené způsoby někdy jen matou. Jsem ráda, že jsem opět doma na venkově, kde se mohu kochat úchvatnými krásami přírody, která nezná klamu. Když jsem si tu dnes s vámi prohlížela vaše zahradní úpravy, zakoušela jsem po týdnech poprvé opět pocit štěstí, a za to vám z celého srdce děkuji."

Zahleděla se výmluvně na mladého muže, a ten na chvíli znovu nebyl mocen slova vinou proměn, jimiž právě prošel jeho duševní stav. Bylo mu těžko u srdce ona ho vyhledala. Hněval se ona ho uchlácholila. Předvedl jí své dílo ona ho obdivovala. Svým pochopením a upřímností vysoko převyšuje všechny ženy: ať se stane, co stane, musí promluvit.

„Slečno Darcyová, nemohu už déle mlčet," řekl jí. „Vím, že jste nadaná neskonalou dobrotou, a věřím, že při svém smyslu pro čest přehlédnete rozdíly, které nakonec nejsou příliš důležité. Pravda, naše postavení se liší ale co z toho? Jsem člověk přímý někteří tvrdí, že až přehnaně a tak vám to musím říci. Jistě víte, že vás už dlouho obdivuji. A teď se vás prostě a jasně ptám: přijmete mou lásku?"

Georgiana užasla. Že právě on, ten nekompromisní mladý muž, který nikdy nedal na dvorné řečičky a tak rád ji škádlil a popichoval, teď před ní stojí a vyznává, že ji miluje! Cožpak mohla tušit něco tak nepravděpodobného ji vůbec nenapadlo! Nijak se to v jeho chování neprojevilo, nic ji nevarovalo. A přitom tajil cit tak mocný, že jej musel vyjevit navzdory rozdílům v jejich společenském postavení! Je to opravdu k neuvěření.

S údivem ještě větším však seznávala, že jeho vyznání v ní vyvolává nikoli rozhořčení, ale rozkoš tak úchvatnou, jakou dosud nepoznala, takže sotva vyslovil svou otázku, už ho z hloubi vřele milujícího srdce vyslyšela.

44

Jak sladce znějí řeči, které mezi sebou vedou dva lidé objevující svou lásku! Naše šťastná dvojice chodila po parku bez ohledu na čas, a ani na okamžik se mezi ně nevplížila neshoda či zamlklost, protože si toho měli mnoho co povědět. On mohl konečně otevřeně vyjádřit lásku, kterou v sobě tolik měsíců a jak se obával navždy přemáhal, ona dávala průchod údivu, že se tenhle skvělý a fascinující muž zakoukal právě do ní, a ona přitom neměla o ničem ani zdání. Oba si o svých citech vykládali s takovým potěšením, že neváhali opakovat už vyřčené zas a znovu, až nemohlo být pochyb o tom, že se mají rádi – však kdyby nebyli tak zamilovaní, přestalo by to zaručeně do oběda jednoho nebo druhého bavit.

„Jsem přesvědčen, že jsem vás miloval od první chvíle," tvrdil Leigh-Cooper. „I když jsem to nedával najevo, je to tak. Vlastně mám dojem, že čím víc jsem k vám cítil, tím víc se mi jevilo nutné to tajit. Věřím, že jste mne zaujala, hned jak jsem vás poprvé spatřil na plese, který váš bratr před časem uspořádal na Pemberley. Zjevila jste se mi jako zosobněná krása a byla jste tak obletovaná ctiteli, že jste si

mne ačkoli jsme si byli představeni do druhého dne vůbec nezapamatovala.“

„Že jsem ale byla miloučké stvoření,“ opáčila a celá zrudla, když si na to vzpomněla. „Tak povýšená, tak urážlivě zapomnětlivá a vůči vám divím se jen, že jsem se vám okamžitě nezprotivila.“

„Urážlivého na tom nic nebylo. Svou roztržitostí jste jen podnítila můj zájem. Byla jste okouzlující, celá ještě v zajetí představ, jaký jste měla večer úspěch, a to nemluvím,“ dodal s úsměvem, v němž tkvěla otázka, „o působivém lordu Byronovi.“

Georgiana se na okamžik zarazila, když se jí takhle připomněla její někdejší pošetilost. Ale vzchopila se, protože mezi nimi nesměla zůstat žádná otázka nevyřešená.

„Jeho lordstvo mne želbohu žalostně svedlo na scestí za přispění dalšího nesvědomitého pomocníka. Pane Leigh-Coopere, vůbec si nepřeji jitřit bolestné vzpomínky, ale musím se zmínit o službě, kterou jste mi prokázal v Londýně. Bratr mi vylíčil, co všechno jste s vaším přítelem panem Jonesem vykonali kvůli mně a v jiném smyslu zas kvůli švagrové Elizabeth. Tenkrát jsem pochopila, že jste lepší člověk než ostatní, že všechny převyšujete, ačkoli pro klid duše bych si to byla nepřiznala. Ale nemyslete si, že se má láska zrodila z chladné vděčnosti; teď vidím,“ dopověděla s úsměvem, „že rostla od naší první rozepře. Ovšem to, co jste vykonal onoho večera, vám nemohu nikdy oplatit a stále nad tím budu žasnout.“

„Za odměnu žádám jen to, abyste o tom už nikdy nemluvila. Ale povězte,“ dodal rychle, když viděl, jak se na to tváří, a naléhavě si přál změnit téma, „je mi souzeno, abych pro vás navždy zůstal panem Leigh-Cooperem, slečno Darcyová? Georgiano moje, nedokázala byste mi říkat James?“

„Snad bych to mohla zkusit,“ zasmála se a poprvé si přestala dělat starosti, jestli jí nezrudnou tvářičky, „jelikož mé vlastní jméno zaznívá tak sladce z vašich úst, drahý

Jamesi. Tak vidíte, povedlo se mi to. Myslíte, že někdy nějaká dvojice byla šťastnější než my?“

„Neumím si to představit,“ odvětil po krátkém zamyšlení. „Jenže krásné řeči nepatří k mým schopnostem, Georgiano. Můžete se spolehnout, že vás miluji jednou provždy a že mou lásku nic nevyvrátí. Ale děvčátko mé drahé, požádal jsem vás tak zhurta, abyste byla moje, že jsem vám možná sobecky neposkytl dost času, abyste si rozvážila, co všechno by vám takový sňatek vynesl. Velkomyslně o tom nemluvíte, ale jisté je, že rozdíl v našem postavení nezůstane bez povšimnutí. Pokud vy sama na to nehledíte, nedělejte si iluze, že to pominou i ostatní. Jste si jista drahá Georgiano, víte to naprosto určitě že tohle je úděl, který si vyvolíte?“

A zahleděl se jí do očí s tak střízlivou naléhavostí, jako by ještě pochyboval, co mu na to řekne.

Georgiana však nezakolísala, protože na podobnou otázku odpovídala toho dne už kolikrát. „Co je původ proti lásce?“ zvolala. „Žádné společenské postavení, ani sebeskvělejší, nepřeváží nad dokonalým souladem, který teď mezi námi panuje. Jamesi můj drahý, my dva spolu budeme šťastnější, než zasluhujeme a v porovnání s tím celý svět nic neznamená.“

„Krásně jste to vykreslila,“ zasmál se, „ale jen počkejte, Georgiano, až vám ten bezvýznamný ‚celý svět‘ začne zasahovat do života, což se stane, a způsoby, jaké si teď ani představit neumíte. Pak, obávám se, poznáte, že to nejsou zanedbatelné drobnosti.“

„Jak málo mne zatím ještě znáte, můj milý! Naše rodina není zvyklá řídit se podle sousedů. Ať si ostatní říkají, co chtějí, my dva spolu budeme šťastní, a basta! Bojím se jen jednoho: aby se proti nám nepostavil můj bratr. Je hrdý, jak víte – a nade mnou bdí až příliš starostlivě. Avšak,“ dodala a opět se dala unášet romantickou fantazií, „nebyla bych naší lásky hodna, kdybych o ni nedokázala bojovat. Dost možná to bratr hned napoprvé neschválí, ale spolehněte se, že získám jeho souhlas, než se týden s týdnem sejde.“

Takhle zapáleně se milá Georgiana chystala překonat jakékoli námitky, které snad bratr vznese, a obhájit svou lásku. Jen ať jí vykládá o nerozvážnosti, ať se rozčiluje, že se to nesluší, ať si říká co chce o svazku s mužem bez vlivných příbuzných tím výmluvněji bude ona svého milého obhajovat. James Leigh-Cooper možná není urozeného původu, ale o jeho věrném srdci a brilantním mozku nemůže být pochyb. Bratr nakonec uzná, že je to vzácný člověk.

Představme si tedy, jak mladá dáma užasla, když se s obhajobou předem promyšlenou a pevným odhodláním vydala za bratrem a zjistila, jakmile se vzpamatoval z překvapení, že její zasnoubení s nelíčeným potěšením vítá.

„Jak bych se z toho neměl radovat," prohlásil, „když sám za své štěstí vděčím té, kterou jsem zpočátku kvůli spornému příbuzenstvu přehlížel mám samozřejmě na mysli Elizabeth mou nejdražší a teď bych měl tobě odpírat stejnou možnost? A přiznejme si jedno," dodal s povzdechem, „odradil bych tě jakýmikoli argumenty od toho, co sis jednou usmyslela? Na to se příliš podobáš naší vážené tetě Catherine. Nebudu ti však tajit, žes mne překvapila sestřičko," dodal vážnějším tónem. „James Leigh-Cooper je řádný muž a že je to bohem nadaný architekt, o tom nepochybuji ani já, ani nikdo jiný v Anglii ale ty sama, Georgiano, jsi mu, pokud vím, nikdy neprojevovala zvláštní přízeň, ba spíš jako bys s ním neměla trpělivost. Udělej cokoli, sestro drahá, jen se proboha nevdávej bez lásky. Georgiano, miluješ ho?"

Se slzami v očích se zapřísahala, že pro ni je James Leigh-Cooper nejdražší člověk na světě.

„Pak ti tedy blahopřeji a máš mé požehnání. Leigh-Cooper patrně nemá takový majetek jako ty, ale žádný chudák to není. Peníze ti chybět nebudou. Důležitější než statky tvého vyvoleného je však jeho osobnost, jaký má rozum a srdce. Ani vyjádřit neumím, Georgiano, jak jsem rád, když už jsi se zamilovala, že je to do muže jako on. S ním budeš šťastná."

Elizabeth nad zamýšleným sňatkem jen a jen jásala. Dlouho sledovala, jak se přítel architekt trápí láskou bez valných vyhlídek do budoucna, a teď chválila švagrovou, že ho vzala na milost a přijala od něho doživotní blaženost.

„Obdivuji, jak moudře ses rozhodla, děvenko," řekla jí. „Přinejmenším máš jistotu, že v tom manželství nenastane situace, kdy spolu nebudete mluvit, protože jsem ještě nezažila, aby tenhle mladík deset minut mlčel. Chotě nepokojného ducha já vysoce hodnotím. S panem Darcym jsme se už dávno dohodli, že budeme nejšťastnější dvojice na světě, a tobě teď kladu ze sesterské lásky na srdce, abyste se snažili být spolu skoro tak šťastni jako my."

S jakým úspěchem plnila naše mladá dvojice tento úkol v průběhu dlouhých let společného života, to nechť si čtenář domyslí sám. Stačí, když uvedeme, že dosáhli nezanedbatelné spokojenosti dvou lidí, jimž nechybí hmotné prostředky a v jejichž svazku, zrozeném z upřímné náklonnosti a mladého temperamentu, dozrává s každým rokem vzájemná důvěra a úcta.

Sousedé přijali jejich šťastný úděl s podivuhodnou vyrovnaností, což jim usnadňovala skutečnost, že věhlas Leigh-Coopera rok od roku sílil, a také by bývalo společensky nevhodné ohrnovat nos nad někým, kdo ke svým přátelům čítal i prince regenta. Dokonce i sir Geoffrey se s tím smířil, ač mu to chvíli trvalo. Přesvědčil se na vlastní oči, že jeho milovaní kmotřenci jsou v manželství šťastni, a tak nakonec prohlásil, že je kvůli nim ochoten přehlédnout všechny nepatřičnosti a že se s nimi se všemi bude stýkat. Po pravdě řečeno, nevedla ho k tomu ani tak starost o blaho Darcyho či Georgiany jako přání těšit se ze společnosti Elizabeth, která ho lákala; jelikož však pravda nikdy řečena nebyla, mohli se jeho urození přátelé i on sám až do smrti oddávat blahé víře, že sir Geoffrey projevuje neobvyklou blahovůli a o jejich vlastní nadřazenosti nemůže ani nadále být sporu.

Pohoda manželů Darcyových byla pak zanedlouho po jejich sňatku upevněna, když se na Pemberley objevil bratránek malé Elizabeth Bingleyové. Geoffrey Fitzwilliam Darcy byl pěkný, hodný klučíček, ale neobyčejně vážný, což jeho matka hrdě připsala moudrosti v batolecím věku neobvyklé a umiňovala si, že si to vezme na starost a naučí ho smát se, dřív než dosáhne pěti let.

Lydia Wickhamová se s manželem rozloučila vodopádem slz a zapřísaháním, že se za ním při první příležitosti vydá. Hned, jak si opatří potřebné peníze, připluje za ním – hned, jak se zotaví z bolesti nad jeho odjezdem hned, jak dotká kobereček, který matince slíbila dokončit do Svatého Martina. Zanedlouho bylo zřejmé, že všechna ta ‚hned' dají dohromady jedno ‚nikdy', a Lydia, když zjistila, že se výsadám manželství může docela dobře těšit i bez přebytečného břemene manžela, rozhodla se setrvat věrně po matčině boku a povinnosti manželky omezila na to, že se občas zahleděla na podobiznu nepřítomného drahouška a prolila pár slziček, když si na to vzpomněla nebo se někdo díval.

Paní Bennetová, přešťastná, že se jí znovu vrátila nejmilejší dcera, se brzy opět zaběhla do příjemného domácího života. Četné užitečné večery pak strávily ty dvě v plodné společnosti paní Philipsové, která, jen co se zotavila ze své těžké životní zkoušky, se s nimi opět věnovala tak záslužným činnostem jako hraní whistu nebo dohadování, zdali je pravděpodobné, že do Merytonu brzy přitáhne další regiment.

Mary, která takto přišla o výsadní postavení jediné matčiny útěchy, se přestěhovala do hunsfordské farnosti, aby dělala společnost sestře Kitty. Ta si skutečně vzala pana Beasleyho, v manželství se velice změnila k svému prospěchu co do povahy i rozumu a sestřinu přítomnost vřele uvítala; Mary jí na oplátku roznášela polévku, co se u Kitty navařila, po chudých rodinách a přidávala k tomu vlastní

povznášející průpovídky, takže ubozí farníci byli po jejím odchodu málokdy veselejší mysli než předtím.

Pokud jde o kapitána Heywooda a jeho choť, ty už nikdy nikdo v Anglii nespatřil. Bingley se ze sestřiných dopisů dozvídal, že cestují po Evropě, co zajímavého kde viděli a jak jsou v kdejakém hlavním městě váženi. Tato sdělení dychtivě pročítal a žasl nad nimi; při jeho dobrotivé povaze ho nenapadlo lámat si hlavu nad tím, jak je možné, když si jich všude tak považují, že se nikde neusadí a nejdéle do roka odjedou zase jinam.

Lady Catherine, která neteři už dávno předpovídala, že to s ní špatně skončí, pocítila zajisté zadostiučinění, když se ukázalo, že měla pravdu; soucitné srdce jí určitě krvácelo při drásavém pohledu, jak Georgiana stejně jako dříve její bratr vstupuje do manželství z jiného důvodu než uchování aristokratického postavení. Ani zprávy, jak je tento manželský pár v londýnské společnosti oblíben, které k ní v následujících letech občas dolehly, ji neobměkčily. Pro milostivou lady kdokoli neurozeného původu zůstával opovrženíhodný, i kdyby ho nevím jak vítali v královském paláci. Sňatek mezi osobami společensky si nerovnými jak často zdůrazňovala dceři Anne, která se moudře střežila následovat příkladu bratrance a sestřenice je z rodu smrtelných hříchů. Nehodí se o tom uvažovat, ba, nesmí to nikoho ani napadnout, protože se tím nakonec nedosáhne ničeho podstatnějšího než lehkomyslného zadostiučinění a hlubší spokojenosti, než se sluší a patří.

A v tom jí budoucnost dala za pravdu.

Julia Barrettová

Pošetilost a přetvářka

Z anglického originálu Presumption
(Michael O'Mara Books Limited, London 1994)
Přeložila Eva Kondrysová
Redigovala Petra Nádvorníková
Technická redaktorka Helena Illíková
Obálku navrhla Viera Fabianová
Vydalo nakladatelství IKAR Praha, a. s.,
v roce 1999 jako svou 584. Publikaci

Sazbu zhotovilo Sdružení MAC, spol. s r. o., Praha
Vytiskly Tlačiarne BB, spol. s r. o., Banská Bystrica
Vydání první

TS 13/34
ISBN 80-7202-453-1